

Seyir Defteri

WPA Çözüldü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

■ Windows Product Activation (WPA, Windows Ürün Etkinleştirilmesi), daha Windows XP çıkmadan ateşli tartışmalara neden oldu. Microsoft, WPA ile müşterilerinin yeni işletim sistemini mecburi olarak zahmetli bir etkinleştirme işlemi ile kayıt etmelerini istiyor. Bu işlem normalde telefon veya internet üzerinden gerçekleştiriliyor. Ancak etkinleştirme işlemlerine yakından bakıldığında WPA'nın sırrı kolayca ortaya çıkıyor. WPA'nın yumuşak karnı wpa.dbl adındaki bir dosya. Windows XP bu dosyada, ürün etkinleştirilmesi esnasında sistemle ilgili tüm bilgileri kaydediyor. Kaydedilen bu bilgiler ise ürün aktivasyonu için gerekli ve şu bileşenlerden oluşuyor: System Volume'un volume seri numarası, ethernet kartının MAC adresi, CD-ROM sürücünün identification string'i, ekran kartının identification string'i, CPU seri numarası, sistem sabitdiskinin identification string'i, RAM miktarı ve Dockingstation olup olmamasına göre 1 ve 0 değerleri.

Bu değerlerden üç taneden fazlası değişirse Windows XP'yi yeniden etkinleştirmeniz gerekiyor. Bu durumda ayrıca wpa.dbl dosyası siliniyor ve Windows XP'yi telefonla veya internet üzerinden 30 gün içinde tekrar aktive etmeniz gerekiyor.

Windows XP'nin beta sürümleri üzerinde beta tester'ların yaptığı denemelerde WPA ile ilgili bazı açıklara ulaşıldı ve bunlar internette yayınlanıyor. wpa.dbl dosyası Windows XP'nin System32 dizinine kopyalandığında bazı durumlarda yeniden kayıt gerekmiyor. BIOS'tan işlemci seri numarasını iptal etmek gibi çözümler de var. Özellikle sistemlerini sıkça terfi edenler veya işi gereği sistem ve bileşen testi yapanlar için bu tip "hileler" belki yasal olmasa bile pratik ve zahmetsiz çözümler gibi görünüyor.

Microsoft'un WPA ile aslında neyin peşinde olduğu tartışması bir yana, acemi kullanıcıların bu işten gözlerinin korkacağı ortada. Profesyonel kullanıcılar ise WPA'yı kolayca devre dışı bırakabilir ve cracker durumuna düşebilirler. İnternette de yakında bir "wpa.dbl" dosya takası furyası yaşanacak gibi görünüyor. "wpa.dbl (GeForce 2 MX + 128 MB) dosyamı, wpa.dbl (GeForce 3 + 256 MB) ile değiştiriyorum" gibi tekliflerle karşılaşsanız şaşırmanın. 📌

Ufuk Yamankılıçoğlu

Son Dakika!

Pentium III Tualatın

Intel'in 0.13 mikron teknolojisiyle üretilen, 512 kByte L2 önbellekli, yeni Pentium III modeli Tualatın'ın masaüstü versiyonunun resmi çıkışından önce internette ilk fiyat beklentileri ortaya çıktı. 1,13 GHz'lik işlemci modelinin 300 ile 320 dolar arasında bir fiyata sahip olması bekleniyor. Coppermine çekirdekli Pentium III'lere göre en az 50 \$ daha yüksek bir fiyat demek bu. Yeni işlemcinin ilk örneği elimize ulaştığında test sonuçlarıyla performansı konusunda sizleri bilgilendireceğiz.

ATI – Nvidia Rekabeti

Grafik chipi üretiminde ezeli bir rekabete giren ATI ve Nvidia'nın yeni işlemcileri yolda. ATI, rakibi Nvidia'nın GeForce3'ün karşısına ondan teknolojik olarak daha üstün bir grafik işlemcisi çıkarmayı planlıyor. Yeni işlemcideki "Transform" yönteminin tanıtımından sonra "Smartshader" adında başka bir teknolojinin de duyurusu yapıldı. Smartshader, bir resim noktasının renk değerini, altı kaplamaya (texture) kadar belirleyebilen oldukça esnek bir "Pixelshader" a sahip. GeForce3 burada sadece DirectX-8 spesifikasyonuna uyuyor ve renklendirme için maksimum dört kaplama ve sekiz renk operasyonu (Color Blending) kullanabiliyor. ATI'nın bir sonraki chipi ise 1.1 spesifikasyonuna uyuyor, burada özellikle "Address Shader" genişletmesi öne çıkıyor. ATI, Radeon'un takipçisinin ne zaman seri üretime geçeceğini henüz söyleyemiyor, ancak en geç sonbaharda yeni işlemcilerin pazarda olması bekleniyor.

Nvidia'nın bir sonraki işlemci jenerasyonunu ise bu yıl öncelikle Microsoft'un oyun konsolu X-Box'da karşımıza çıkacak ve GeForce3'ten en önemli farkı çift Vertex-Shader'ı olacak. Bu durumda 200 MHz'lik işlemci frekansında X-Box'un saniyede 50 milyon poligon çizebilmesi gerekiyor. PC ve Macintosh'lar için masaüstü (Desktop) modelleri (NV25) önce 2002'nin başında çıkacak. Ancak yıl sonunda da Nvidia hızı optimize edilmiş bir GeForce 3 Ultra ile sürpriz yapabilir. Infineon'un 300 MHz'lik SGRAM'leri ve Samsung'un SDRAM'leri ile GeForce3'ün bellek hızı 460'dan 600 MHz'e kadar çıkabilir. Yıl sonunda da ucuz bir GeForce3 MX işlemcisi beklenebilir.

Read.me

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Yayın Koordinatörü

Dijital Demokrasi

■ Biz Internet'i "denetim" altına almayı amaçlayan komik yasal düzenlemelerle uğraşırken, gelişmiş ülkelerde, Internet'in bireylerin düşüncelerini özgürce ve kolaylıkla ifade edebilecekleri bir iletişim platformuna dönüştürülmesi için çeşitli çalışmalar yürütülüyor. Amaç toplumun her kesiminden bireylerin katılımıyla demokrasinin gerçek anlamda işlemesini sağlamak. Bu amaçla, seçimlerin Internet üzerinden yapılmasına olanak tanıyacak projeler üretiliyor. Seçmenlerin Internet'e bağlı bir PC, el bilgisayarı ya da cep telefonu üzerinden oy verebilecekleri yeni sistem, seçimlere katılımın artması açısından büyük önem taşıyor. Zira özellikle gelişmiş ülkelerde seçimlere katılım oranı hızla düşüyor. Örneğin Amerika'daki son seçimlerde bu oran %50'nin altındaydı.

e-Seçim konusunda yakında uygulamaya geçecek ciddi projeler üretilmiş durumda. En önemli konu tabii ki güvenlik. Öncelikle oy veren kişinin kimliğinden emin olmak gerekiyor. Bu başkalarının yerine oy kullanılmasını ya da aynı kişinin birden fazla oy vermesini engellemek açısından oldukça önemli. Diğer bir önemli nokta ise gizlilik. Seçim noktalarında nasıl kimin hangi yönde oy kullandığı tespit edilemiyorsa, aynı gizlilik e-Seçim sisteminde de uygulanmalı ve oy veren kişinin kimliği ile verdiği oy arasında bir bağlantı kurulmamalı.

CyberVote en önemli e-Seçim projelerinden birisi. Avrupa Komisyonu tarafından 3.2 milyon dolarlık bir bütçeyle desteklenen proje yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa genelinde yapılacak seçimlerde kullanılabilecek güvenli bir on-line oylama sisteminin geliştirilmesini amaçlıyor. Sistem seçmenlere PC, el bilgisayarı ya da cep telefonu gibi Internet terminalleri üzerinden oy verme imkanı tanıyacak ve gelişmiş şifreleme araçları kullanan bir protokol üzerinde çalışacak. Bu protokol seçmenlerin kimliklerinin tespitini, gizliliğin korunmasını ve oyların güvenli bir şekilde sayılmasını sağlayacak. British Telecom ve Nokia gibi önemli kuruluşlar tarafından desteklenen CyberVote sistemi, 2003 yılında Almanya, Fransa ve İsveç'te yapılacak ve sınırlı sayıda seçmeni kapsayacak denemelerle test edilecek.

CyberVote projesi dışında pek çok özel kuruluş e-Seçim teknolojileri üretiyorlar. Bunlar arasında Election.com 2000 yılında Arizona'da Demokrat Parti'nin ön seçimleri sırasında ilk yasal Elektronik Seçim'i gerçekleştirdi. Sonuç gerçekten başarılıydı; 1996 yılında 850.000 kayıtlı demokrattan sadece 12.800'ü ön seçime katılmışken, son seçimde bu sayı 86.559'a yükseldi ve oyların %41'i Internet üzerinden verildi.

Bu artış e-Seçim sistemleri kullanılarak yapılacak bir genel seçime katılımın da artacağını gösteriyor. Böylece bir toplumu oluşturan bireylerinin tümünün ya da en azından gerçek anlamda çoğunluğunun iradesi yönetimlere yansıtılabilir.

Hatta biraz daha ileri gidecek olursak, belki de gelecekte Temsili Demokrasi'den Doğrudan Demokrasi'ye geçmek mümkün olur...

“e-Seçim konusunda yakında uygulamaya geçecek ciddi projeler üretilmiş durumda. En önemli konu tabii ki güvenlik. Öncelikle oy veren kişinin kimliğinden emin olmak gerekiyor.”

İçindekiler

- 18 Hi-Tech Ürünler
- 20 Ağustos CD'si İçeriği
- 24 Kapak Konusu:
İnternet Televizyonu

Yazılım Şirketleri Dünyanın Yeni Hakimleri

21. Yüzyılın Petrol Kuyuları

19. yüzyılın sonunda, savaşların petrol ve sömürgeler için çıktığı dönem gerilerde kaldı. Artık santrallerinizi çalıştıracak yazılımınız yoksa güç sizinle değil.

Bilgisayar devrimi dünyadaki tüm dengeleri değiştirmiş görünüyor. Gerçi dengeler konusunda avantajlı olanlar yine eskinin büyük devletleri ama en azından artık Hindistan gibi yakın zamanların sömürge devletleri bu arenada öne çıkıp "ben de varım" diyebiliyor. Çünkü tüm dünyada artık petrolden daha etkili bir güç unsuru var: Beyin Gücü.

"Küçük lokmalar"

Silikon Vadisi'ni geride bıraktılar
Dünyanın süper gücü Amerika'nın tüm yatırımları ve teşviklerine rağmen Birleşmiş Milletler'in bu yılki İnsani Kalkınma Raporu'nda Bengalur, Gauteng, El Gazala ve Kuala Lumpur, Amerika'nın devasa Silikon Vadisi'ne rakip olarak gösterildi. Bu rapordan çıkan sonuç önemlidir çünkü, geleceği belirleyen iletişim teknolojilerinde artık üçüncü dünya ülkelerinin de söz sahibi olabildiği görülmektedir. Böylece artık beyin gücünü kullanan ülkelerin çok küçük ama akıllı yatırımlarla dünya devleri ile yarışabileceği gerçek bir "bilgi çağı"na girildiği düşünülebilir. Milliyarlarca dolarlık tesis ve fabrika

maliyetleri yerine, şeker, karbonhidrat ve proteinle çalışan insan beyninin yarattığı artı değer yazılım şirketlerini ve ülkeleri 21. yüzyılda liderliğe taşımaktadır.

Orta halli bir otomobil fabrikası için bir, bir mikro işlemci fabrikası kurmak için bir buçuk milyar dolar ana para ve hala bu fabrikalarda üretim yapabilmek için yüz milyonlarca dolarlık planlama çalışmaları gerekirken, dünyadaki tüm PC'leri ele geçirecek canavar bir yazılım veya işletim sistemi üretecek bir yazılım firması kurmak için 20-30 bin dolar yetebilmektedir.

Beyin göçü bu çağda hırsızlıkla eşdeğerde

Elbette burada anahtar o yazılım firmasında çalışacak beyinlerdir. Batılı ülkeler, ülkelerine beyin göçünün şart olduğunu kabul etmiş durumdadır.

Birleşmiş Milletler'in son raporu ile ortaya çıkan gerçekler, batılı medeniyetlerin beyin göçü politikaları nedeniyle Hindistan gibi atılım halindeki fakir ülkelere her yıl 2 milyar dolar gibi bozuntularda zarara uğradıklarını gösteriyor. Batılıların kendi ülke-

lerinde çalışmalarını için davet ettikleri her beynin eğitim ve gelişim masrafı 15- 20 bin Dolar civarında bulunuyor. Elbette maliyeti fakir ülkeler tarafından karşılanmış bu nitelikli iş gücünün "kaymağını yemek" düşüncesi batının iştahını kabartıyor. Özellikle Hindistan'da büyük bir sorun olan bu "yağma", kabaca, Batının Hindistan'ı tekrar sömürmeye başlaması şeklinde yorumlanıyor.

Aynı tehlike, gelişmekte olan ve beyin gücü üreten her ülke için geçerli. Tarihinde ikinci kez sömürülmeye başlayan Hindistan ise bu kez radikal önlemler almak arifesinde. Ülkeden çıkıp yabancı ülkelere çalışacak beyin başına, yabancı şirketlerden 10 bin dolar civarında bir "başlık parası" istenmesini gündeme getiren Hindistan'ın davranışının diğer gelişmekte olan ülkelere de örnek olacağı düşünülüyor. Ancak sonuç ne olursa olsun, 1900'ların başında asla yenilmezmiş gibi görünen batılı devletler, para ile kolay kolay satın alamayacakları bir gücün, insan beyninin ve yaratıcılığının karşısında pes etmiş görünüyorlar.

Network'ler Tehlike Altında! Avcı Virüsler Avda

Dosya paylaşımları açık olan bilgisayarları arayarak bulaşan iki eski virüs, kısa sürede pek çok masaüstü sistemi kullanılamaz hale getirdi. PE_Funlove.4099 ve PE_Magistr.A adlı iki ağ virüsü, son bir ay içinde 100 bine yakın bilgisayarı etkileyerek büyük zarara neden oldular. Bir buçuk yıl önce keşfedilen PE_Funlove.4099 ve geçen mart ayında keşfedilen PE_Magistr.A, fark etirmeden aynı kullanıcılara tekrar bulaşabildikleri için çok daha etkili olabiliyor.

Bu iki virüs, e-postaların yanı sıra internet de dahil, paylaşılan ve haritalanan sürücülerini kullanarak ağ yoluyla da bulaşabiliyor. E-posta ile yayılan Kournikova, Melissa ve Lovebug gibi virüsler kolay tanındıkları için zarar vermeden durdurulabiliyorlar. Ancak ağ virüsleri bu kadar basit sorunlar yaratmıyor. Anti-virüs yazılımlarını geçebilen virüslerden korunmak için sık sık güncelleme yapmak gerekiyor. Paylaşımlara yazmak için şifre

konulması da yayılmayı önlemek için kullanılabilecek diğer bir önlem. Etkilediği bilgisayarın tekrar açılmasını bile engelleyen Ma-

gistr gibi tehlikeli virüsleri yaratmak çok fazla bilgi ve efor gerektiriyor ancak bu tür virüsler bir kez yaratıldıktan sonra yeni versiyonların ortaya çıkması çok daha kolay oluyor.

Çünkü hazır virüsü inceleyen diğer hackerlar, kendi versiyonlarını geliştiriyorlar.

Microsoft Çark Etti Masaüstünde Özgürlük

Bu güne kadar Microsoft tarafından tabu olarak kabul edilen ve çıkarılması teklif dahi edilemeyen masaüstündeki program ikonlarının, bilgisayar üreticileri tarafından çıkarılması bundan

sonra mümkün olacak. Microsoft hakkındaki tekelleştirme davası nedeni ile yargının verdiği kararda üreticilere masa üstündeki internet Explorer ikonunu çıkartıp

Netscape gibi başka firmalara ait browserların ikonlarını yerleştirmeye izin vermeyen Microsoft'un tekelleştirme yaptığı açıklanmıştı. Bunun üzerine yeni Windows XP'de masaüstü ikonlarını tamamen kaldıran Microsoft şimdi de üreticilere gönüllerinin istediğince masaüstü ile oynama izni verdi.

Böylece örneğin Dell'den satın aldığınız bir bilgisayarı fişe takıp çalıştırdığınızda ekranda alışıldık mavi windows masa üstü yerine başka bir görüntü ile ve internet explorer ikonu yerine AOL'un Netscape Navigator ikonu ile karşılaşabileceksiniz. Elbette Microsoft'un hukuki açıdan vermek zorunda kaldığı bu izne pratikte ne kadar imkan tanıyacağı ve üreticilerle nasıl anlaşmalar yaparak kendi yazılımlarının ekranda kalması için pazarlık edeceği merak konusu olmaya devam ediyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Cybernetik İnsana Bir Adım Daha Akıllı Gözlük

Kullanıcısının baktığı yeri anlayarak, kendiliğinden odaklanan gözlük bilim ve tıp çevrelerinde ilgi uyandırdı. ABD'li e-vision isimli firmanın geliştirdiği, içindeki yazılım sayesinde lenslerdeki ışığın kırılmasını sağlayan gözlük ticari kullanıma sokulduğunda, yakın ve uzak gözlüğü kavramlarını ortadan kaldırabilir.

Rüzgarın estiği yöne giden gözlük

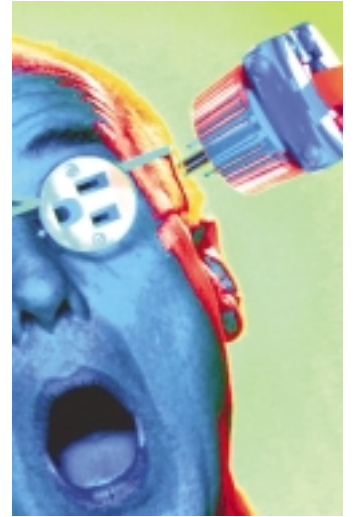
Gözlüğü takan kişi bu sayede örneğin bir kitabın sayfalarına ya da otoyoldaki yol işaretlerine aynı gözlüğü kullanarak bakabiliyor. Akıllı gözlüğün henüz estetik açıdan uygun bir görünüme sahip olmadığı ancak çalışma prensibi olarak işe yaradığı söyleniyor.

İki yıl içinde denemeleri tamamlanarak eksikliklerinin giderileceğini belirten firma bu aşamadan sonra gözlüğün ticari olarak üretilebileceğini açıkladılar. Eğer e-Vision'un planları tutarsa, akıllı gözlük, bifokalleri (çift odaklı gözlük) ortadan kaldırabilir. Kendiliğinden odaklanabilen yeni gözlükler, ışığı kırmak için geleneksel gözlüklerden farklı olarak, bilgisayar yazılımı, küçük bir mikroçip ve voltaja göre kırılma indeksi değişen maddeden oluşan ince bir tabakadan yararlanıyor.

Gözlük, kullanıcının baktığı nesneden (örneğin kitap) geri dönen bir kızılötesi ışın yayıyor. Daha sonra gözlükteki yazılım, sayfadaki kelimeleri okumak için gerekli olan odaklanma gü-

cünü hesaplıyor. Ardından bu güç lenslere aktarılıyor. Geleneksel gözlük ya da lenslerin aksine polimer ya da sıvı kristal gibi gömülü bir maddeye sahip olan bu lensler elektrik alanına tepki verebiliyor. Çok sayıda küçük piksellere bölünen lenste, her piksele ayrı bir voltaj uygulanıyor.

Bu voltaj lensin içindeki meddelerin kırılma indeksini değiştirerek, yakın veya uzak bir nesneye uygun şekilde odaklanılmasını sağlıyor. Eğer ürün başarılı

olursa göz hastalıklarının tedavisinde de yeni bir kapı açmış olacak. Zira, mikro boyutlara inen mikroislemci teknolojisi ile yakın gelecekte bu teknoloji sayesinde gözlere "cybernetik" lensler de yerleştirmek mümkün olabilecek.

Bilgi için: www.e-vision.com

Geleneksel Empa Tiyatrosu Sanatsever Bilişimciler

Türk Bilişim pazarının en renkli firmalarından Empa ilginç etkinlikleri ile gündemde kalmayı başarıyor.

Bir süredir geleneksel hale gelen tiyatroları da onların "ilginç" özelliklerinden biri. Tamamen şirket çalışanlarının canlandırdığı tiyatro oyunları ile sektöre renk getiren firmanın bu seneki oyununu, biraz "nü" kaçınca evli basklı şirket yöneticilerinin rol dağılımına katılmakta biraz çe-

kincede kaldığını bizden duymuş olmayın.

Ama tüm çekingenliklerine rağmen şirketin "nispeten" genç çalışanlarının "Sevgilime göz kulak ol!" isimli oyundaki performansları bolca alkış topladı ve 25-26 haziran tarihlerinde Kenterler sahnesinde canlandırılan oyun, krizle bunalan sektörü kahkahaya boğmayı başardı. Şimdi Empacıların bir sonraki projeleri bekleniyor.

Samsung Cep Telefonlarını İnceltiyor Dikkat Kırılmasın!

Kore'nin elektronik devi Samsung, eni sadece 9.8 mm olan, dünyanın en ince cep telefonunu geçtiğimiz günlerde Kore'nin başkenti Seul'da düzenlenen EXPO COMM KOREA 2001 Fuarı'nda basına tanıttı. Sekiz satırlı LCD ekran ve son teknoloji

mm enine sahip son modeli ile bir adım öne geçen Samsung, ince telefonlar konusunda sektörde 10 mm olarak kabul edilen teknolojik alt limit rekorunu kırmış oldu.

Dört farklı gri tonda üretilen ultra ince telefon modeli, sekiz satırlık bir ekran göstergesi ve internet gezgini olan ME'yi (Microsoft Explorer) kullanan güçlü bir kablosuz internet fonksiyonuna sahip.

Telefonun diğer özellikleri ise, geliştirilmiş SMS (Kısa Mesaj Servisi), daha geniş animasyon karakter seçeneği ve 1,000 telefon numarası

browserla birlikte, güçlü bir kablosuz internet fonksiyonuna sahip olan Samsung'un ultra ince telefonu, cep telefonu sektöründe ilk kez eni 1cm'in altına inen model oldu.

Yakında telefonları katlayıp cebimize koyacağız

Cep telefonu sektöründe gittikçe yoğunlaşan, daha hafif ve daha küçük telefonlar üretme yarışında, standart pili ile birlikte 9.8

saklayabilecek bir hafıza. Telefon taşırken bile ağırlığı hissedilmeyecek kadar az olan ultra ince telefonunun dünyada büyük ilgi göreceğine inandıklarını açıklayan Samsung Yöneticileri, bu ince telefonla birlikte sektörde öne geçecek ve tüketicilerin beklentilerini karşılayan yenilikçi ürünler üretme çabalarını sürdüreceklerini belirttiler.

Bilgi için: www.samsung.com

Amerika "İzleniyor" Sokaklar Kamera Doldu

Dünyadaki tüm iletişimi dinleyebilen Echelon sistemi ile ünlü müttefikimiz Amerika'da herşeyi bilip gören "Big Brother" kavramına yeni bir boyut kazandırıldı. Florida eyaletinde suçluları yakalamak için kurulan sokak kameraları mahremiyet tartışmalarını doruğa çıkardı.

Polisin suçluları saptamak için sokaklara kamera yerleştirmeye

dayalı bir bilgisayar sistemini kullanması, özel hayata müdahale olarak algılanırken sistemin diğer eyaletlerde ve başka ülkelerde yaygınlaşabileceği belirtiliyor. Florida eyaletinin Tampa kentinde başlatılan yeni uygulamayla, giderek artan sokak suçlarının önü kesilmeye çalışılıyor. Ancak yaklaşık 36 kameranın bağlı olduğu bu bilgisayar sistemi sivil örgütlerin tepkisini çekiyor ve anti demokratik olarak nitelendiriliyor. Hükümet ise sokakta polislerin devriye gezmesi ile kameraların yerleştirilmesi arasında hiç fark olmadığını savunuyor.

Saatlerinizi Yeniden Ayarlayın Dünyanın Saati Doğrulandı

ABD Ulusal Standart ve Teknoloji Enstitüsü'nün yeni geliştirdiği saat 15 milyar yılda sadece bir saniye şaşma kapasitesi ile dünyanın en doğru saati ünvanını aldı. Mikrodalga atomik saatlerde 1950'den beri kullanılan prensibe dayanarak geliştirilen saatin hata payı 15 milyar yılda bir saniye.

Bundan önceki "şaşmaz" saatin bir saniye şaşma ihtimali onbeş milyon yılda birdi. Tarihteki ilk saat Çinliler tarafından 1088 yılında üretilmişti ve günde 100 saniye yanılıyordu. 17. yüzyılda üretilen saatler günde 10 saniye, 1930'da ise üç günde bir saniye yanılan saatler üretildi. 1967'de ise atomik saatler geliştirildi ve yanılma olasılıkları çok düştü.

Elbette bu atomik saatler evlerimizde girmediyse ama ulusal saat hesaplamalarında ve kimi askeri ve sivil uzay projelerinde önemli

Cappuccino Hercules Empati'den Mini Dev

Empati Bilişim, yeni bir MicroPC serisini daha ülkemize getirdi. Yüksek teknolojinin son ürünü olan Cappuccino Hercules serisi, PC teknolojisinde bir devrim gibi. 150x106x32 mm boyutlarıyla bir avuç büyüklüğünde olan Cappuccino Hercules PC'ler, sadece 460 gr ağırlığında. CDRW, DVDROM, CDROM opsiyonları

left/right click button and scrolling up/down button entegre mouse sistemi, 2 PS/2, 2 USB, 1S-Video TV OUT, 1 monitör VGA OUT giriş-çıkış terminalleri sayesinde teknoloji ile tam uyumluluk, mikrofon, kulaklık, hoparlör portları, Windows 98 lisanslı yazılımı, Windows 2000,

Windows ME, Windows SE, Windows NT Linux ile uyum, magnezyum alaşımlı metalik kompakt dizayn, Empati'nin sunduğu Micro PC'ler içindeki Cappuccino Hercules serisinin diğer üstün nitelikleri arasında.

Ališılmış PC'lerin sağladığı tüm imkanları fazlasıyla kullanıcıya sunan Cappuccino Hercules

bulunan Cappuccino Hercules, AGP ekran kartı teknolojisi ile maksimum 1600x1200 çözünürlük sağlıyor.

Intel Celeron 700 MhzCPU, 256 Mb 100 MhzSDRam, 30 GB UDMA HDD, Intel 810 chipset motherboard (100 ve 133 Mhz Bus desteği), 12080x1024 16.7m colors ekran kartı (15 Pin VGA Out, AV PortOut), 16 bit full dublex 3D STEREO ses kartı, built in dahili hoparlör sistemi, touchpad with

ürünleri, kullanım kolaylığı, pratikliği, taşınabilirliği, şaşırtıcı boyutlarıyla, çağın insanı olmanın keyfini taşıyor. Ayrıca Empati Bilişim'in yaz kampanyası dahilinde, tüm Micro PC'ler, hediye. Cappuccino Hercules serisinden Micro PC'nizi aldığınızda, klavye, katlanabilir klavye yahut çanta da müşteriye hediye ediliyor.

Bilgi için:
www.empatibilisim.com.tr

Biri Onları Gözetleyecek Big Brother 2 Internet'te

Bizdeki versiyonu (kopyası) Biri Bizi Gözetliyor ismi ile yayınlanan Amerikan CBS kanalının Big Brother yarışması ikinci bölümünü televizyondan olduğu gibi, In-

ternet'ten ve RealNetworks kanalı üzerinden canlı yayınlayacak. Büyük ödülün yediyüz milyar lira olduğu yarışma için kurulan set evde 12 yarışmacı, 38 kamera ve 62 mikrofon yer alıyor. Tüm dünyada ahlaki tartışmalara

neden olan yarışma RealNetworks'un geniş imkanları ile tüm dünyaya açıldığında henüz yarışmayla tanışmamış kimi Ortadoğu ve Asya ülkelerinde bile alevli

tartışmaların, toplumsal tepkilerin oluşacağını tahmin etmek için çok uzak görüşlü olmak gerekmiyor. Avrupa ve Amerikada örnekleri görülmemiş hiçbir projeyi televizyonlarında görmek istemeyen yerli yapımcılarımızın ise bu gelişmeye nasıl

tepki verecekleri, bir türlü zahmet edip kullanmadıkları yaratıcılıklarını kullanmaya başlayıp başlamayacakları merak konusu olmaya devam ediyor.

Bilgi için: www.real.com

Ekonomik Krizin Öğrettikleri: En Hakiki Mürşit Paradır

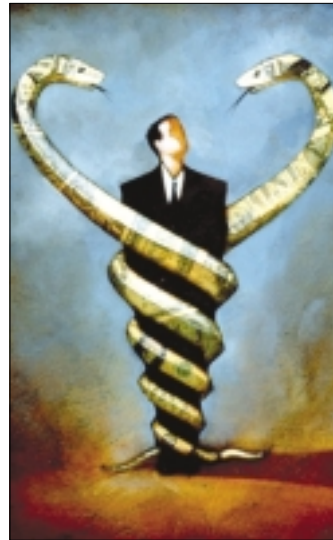
Ekonomik krizle birlikte hesaplı para kullanmak daha önemli hale geldi. Bir yıl önce, banka hesabında birikmiş birkaç kuruş lira için repoyla uğraşmak, yatırım fonu almak küçük getirileri nedeniyle komik gibi görünürken son kriz(ler)den sonra, getirisi ne kadar olursa olsun, değer kaybının önüne geçebilmek için faiz, repo, yatırım fonu, döviz gibi finansal enstrümanları kullanmak zorunlu hale geldi.

Ancak banka kuyruklarında beklemek, ulaşılması zor banka sitelerinde bilgi peşinde koşmak istemeyenler için e-seans sitesinde finans dünyası ile ilgili tüm gelişmeleri anında takip edebilmek mümkün kılınmış. Haberlerden yorumlara, ayrıntılı analizlerden borsadaki son duruma, döviz ve faizin seyrine, vergi tarihlerinden uzman görüşlerine kadar ihtiyacınız olabilecek tüm ayrıntıları düşünmüş gibi görünen sitede yine ihtiyaç olabilecek tüm finans kuruluşlarının sitelerine de linkler verilmiş.

"Para"nın herşeyden önemli hale geldiği bu yeni dönemde tüm finans bilgilerinin tek ekran-

da el altında tutulabilmesini, son haberleri takip edebilmeyi, döviz kurlarını görmeyi, döviz değişim hesaplarını yapabilmeyi, bankaların faiz puanlarını öğrenmeyi, ekonomiyi etkileyecek kavga gürültü ve muhtelif büro eşyası fırlatılması gelişmelerinin sıcaklığına takip edilmesini sağlayan web sitesine göz atmak yararlı olabilir.

Bilgi için: www.e-seans.com

Microsoft Hatasını Anladı Media Player'a MP3 Kaydı

Müzik, video gösterici programı Media Player'ın Windows kullanıcılarını tatmin etmemesi ve kullanıcıların başka yan programlar kullanmayı seçmeleri üzerine harekete geçen Microsoft Media Player'a MP3 kaydetme ve DVD izleme özelliği katmak için üç firma ile anlaşma sağladı. Ancak bu geliştirme için geç kalan Microsoft yeni özellikleri Windows XP içindeki Media Player'a yerleştiremeyecek. Sorunu çözmek için sonradan eklemeler çıkarmayı planlayan Microsoft böylece kendi müzik formatı olan Media Audio'yu kullanmayı zorlama stratejisinden vaz geçerek MP3 gerçeğini geç de olsa tanımış oldu. Microsoft'un yenilgisini kabullenmesi ve kitlelerin tercihlerini değiştirmeye gücünün yetmeyeceğini anlamasından sonra, yeni Media Player'da DVD izlemek de mümkün olacak. Tek dezavantaj ek yazılım için ücret istenmesi.

Bilgi için: www.microsoft.com

Yaz Teknoloji Kampı Bahçeşehir'de Eğitim Kampı

Macromedia'nın Türkiye Distribütörü Medyasoft, geçen yıl olduğu gibi bu yılda Bahçeşehir Üniversitesi ile birlikte ortak eğitim kampı düzenliyor. 23 Temmuz 2001'de başlayıp 10 Ağustos 2001'e kadar devam edecek olan Yaz Teknoloji Kampı organizasyonu dahilinde çeşitli eğitimler verilecek. Bu eğitimlerden "Web Tabanlı Ders Hazırlama ve Sunma" Medyasoft Bilgi Sistemleri'nin destek ve işbirliği ile uydu üzerinden, bilgisayar, Internet destekli olarak verilecektir. Ayrıca bu eğitimin bir başka avantajı ise üniversite öğretim üyelerine, araştırma görevlileri ve üniversite öğrencileri ile ilk/orta öğretim kurumu öğretmenleri için % 50 indirimli olusu.

Bilgi için: www.bahcesehir.edu.tr/ytkt

Kısa Kısa

Son Dakika haberi

MSN Nihayet Çalışıyor. Microsoft'un popüler mesajlaşma programındaki sorunlar nedeniyle bir haftadır çalışmayan servis 36 milyon kullanıcıyı "çıldırttıktan" sonra tekrar online olmaya başladı. Elbette bu bir haftalık süre içinde ne kadar kullanıcısının alternatif servisler olan ICQ ve AIM tarafından "çaldığı" şimdilik bilinmiyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Marmara Üniversitesi'nden Firma Rehberi

Marmara Üniversitesi Marmara Community'nin iş dünyasına atılacak mezun adayları için 1996 yılından bu yana hazırlamakta olduğu şirketler kataloğu "Firma Rehberi" 2001 yılında da yine büyük bir emek ve özveri sonucunda Türkiye'nin seçkin 36 şirketinin katılımıyla tüm Marmara Üniversitesi öğrencilerine ücretsiz olarak ulaştırıldı. Ekim 2000'de hazırlık aşaması başlayan Firma Rehberi 2001 Mayıs ayı içerisinde Kariyer Günlerine paralel olarak Katalog, CD ve Web sitesi olarak çıktı.

Bilgi için: www.marmaracommunity.com

Krizde Kobilere Fırsat

Microsoft ile Koçnet ortaklığı gibi pek çok büyük oyuncunun Kobilere dönük son dönem çalışmaları Kobilerin önemini ortaya koydu. Üretimde bilgisayar teknolojilerinden yararlanmaktan çok maliyeti yüksek geleneksel yöntemleri tercih eden Kobiler'in teknoloji seviyelerini arttırmak için son dönemde pek çok kampanya yapılmaya başlandı. Bilkur bu kapsamda Zebex barkod ürünlerinden Alpha-70 CCD okuyucularını piyasaya sürdü. Stoklu çalışan pek çok Kobi için bir kurtarıcı olan okuyucular tüketiciler için de mağazalarda daha az zaman geçirerek aradıklarını bulabilmeleri için rafların düzenlenmesinde, stokların kontrolünde anahtar rolünde.

Bilgi için: www.bilkur.com.tr

Ericsson

Giyilebilir İletişim Merkezi

Ericsson'un yeni konsept ürünü giyilebilir bir iletişim aracı. Cep telefonu ile PDA'ları birleştiren ürün ile görüntü, ses ve veri aktarımı yapmak mümkün olacak. Ericsson'un geleceğe dönük tasarımlarının en ilginçlerinden olan giyilebilir telefona sahip olmak için birkaç uzun yıl boyunca beklemek gerekebilir. En azından Avrupa'lı GSM operatörleri zahmet edip 3G'ye geçmeye karar verene kadar...

Bilgi için: www.ericsson.com

Minolta Mini-binoculars UC III

Ne Kadar da Yakınmış?

Bir sigara paketinden daha büyük olmayan Minolta'nın bu dürbünü sayesinde tiyatro, bale veya opera gösterilerinde sahneye yakın bir yerden bilet bulamamak sorun olmaktan çıkacak. Hafif ve kullanışlı dürbün 8 kez yakınlaştırma özelliğine sahip. Yumuşak hatlarının nedeni sahne gösterilerini izlerken uzun kullanımlarda dürbünün ele batmasını, sahibini rahatsız etmesini önlemek.

Bilgi için: www.minolta.com

Fiyat: £119

Samsung SCH-M220

Film İzliyorum Sonra Arayın!

Samsung'un yeni mobil telefonu SCH-M220 ile telefonları televizyon gibi kullanmak mümkün olacak. Kolay kullanışlı bir televizyon modülü eklenmiş olan televizyon her ne kadar 3G telefonlarını hatırlatsa da aslında sadece telefon ve televizyonun birleştirilmesinden oluşuyor ve normal televizyon yayınlarını alıyor.

Bilgi için: www.samsung.com

MP3+Raido+Ses Kayıt+ Adres Defteri+ Dijital Kamera JazPiper

Öyle bir alet ki, tasarımcılar biraz daha zorlasalardı, sahibinin canı sıkıldığında oturup onunla dertleşecekmiş. Hem MP3 çalar hem radyo olması yetmiyormuş gibi, 250 telefon numarasını kaydedilebiliyor hatta cihazın karşısında 4 saat boyunca konuşmak ve bu konuşmayı kaydetmek mümkün. Bir de dijital kamera özelliği var ki, 434 orta kaliteli veya 108 yüksek kaliteli resmi hafızasında depolayabiliyor.

Bilgi için: www.pearl.de

Fiyat: £309

"Chess & More" Satranç Bilgisayarı

Özellikle satranç severler için dizayn edilmiş bu küçük avuçiçi bilgisayar en deneyimli satranç oyuncularından yeni başlayanlara kadar her düzeyde oyuncuya hitap edecek özellikler içeriyor. Eski oyunlarınızı hafızdan yükleyip seyrederek kendinizi geliştirmenize de katkı sağlıyor. Ancak sadece satranç değil, Reversi, Nim, Grashopper gibi bildik masaüstü oyunları da içeren bilgisayar 3 kalem pille çalışıyor ve sadece 140 gram ağırlığında.

Bilgi için: www.tigertoys.com

Fiyat: £32.50

"Cep" Kamerası "Cam Stick XXL"

Gömlek cebine sığacak kadar küçük, bir tükenmez kalem büyüklüğünde ve kullanışlı bir kamera olan Cam Stick, bilgisayara bağlandığında bir web cam, ele alındığında bir video kamera olabiliyor. Hafif ve kullanışlı alet, amatör fotoğrafçıların gezilerini, anılarını ölümsüzleştirmeleri için ideal bir seçenek olarak görünüyor.

Bilgi için: www.tigertoys.com

Fiyat: £79.95

Pentastic Voice Recorder XXL Dolmakalem Gibi

Ses kaydetmek çok kolay bir iş gibi görünse de, kolay sandığınız bir işin insanın başına neler açabileceğini gazete-ciliğe yeni adım atanlara sormak lazım. Koca kayıt aletlerinin pili biter, yanlış kasete kayıt yapılır eski roportaj silinir, konuşmanın en önemli yerinde kaset değiştirmek gerekir ve herşey düzgün gitse bile, arka plandan karışan sesler yüzünden konuşmaların bir bölümü kaybedilir. Bir dolmakalem büyüklüğündeki bu dijital ses kaydedicisi ise 238 dakikalık kayıt kapasitesiyle 199 ayrı başlık altında kayıt yapmaya olanak veriyor. 2 kalem pille 8 saat çalışıyor.

Bilgi için: www.pearl.de

Fiyat: £74.95

CHIP CD

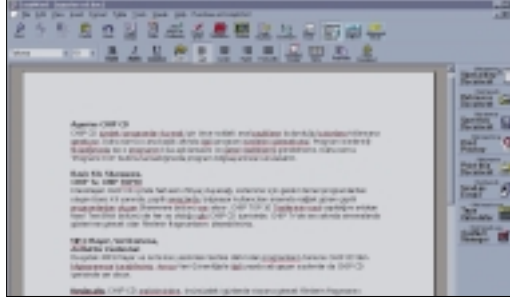
CHIP CD İçeriği

- Easy Office
- CHIP CD Hakkında
- Download Accelerator Plus
- Insane Flash Animator
- FruityLoops

Easy Office

Bedava Ofis Paketi

Tamamen bedava olan bu ofis setiyle metinler yazabilir, hesap tabloları düzenleyebilir ve slayt gösterileri yapabilirsiniz.

Easy Office hatalı kelimeleri işaretleyerek sesli olarak tekrarlıyor.

yor. EasyWord'un en iyi özelliği ise yazı hatalarında sizi görsel ve sesli olarak uyarması. Seçiminize göre isterseniz siz yazarken program da yazdığınızı okuyabiliyor.

Hesap tablolarıyla kusursuz işlemler

EasySpreadSheet programı da MS Excel'e oldukça benzetilmiş. XLS dosyalarını hiç sorun yaşamadan açabiliyor ve düzenleyebiliyor. Araç çubukları ve menüler daha basitleştirilmiş olduğu halde temel hesap tabloları için gerekli işlemler kolayca yapılabilir.

Sunumlarınızı daha etkili yapabilirsiniz

MS Powerpoint benzeri bir program olan Easy Presentation'ın ise kullanımı oldukça kolay ve hazır şablon dosyalarla hızlı bir şekilde slayt gösterileri hazırlayabiliyorsunuz. Bir şablon dosya seçtikten sonra sıra renk, font ve kullanmak istediğiniz resimleri seçmeye geliyor. Bu aşamaları tamamladıktan sonra yaptığınız slayt gösterisini izleyebilir ve yenilerini birbirlerine ekleyebilirsiniz.

Bilgisayarında herkesin ihtiyaç duyacağı resim izleme, download, browser veya MP3 player gibi temel programlardan sonra ilk akla gelen bir ofis programı olacaktır. MS Office'den sonra kelime işlem, hesap tabloları ve sunum yazılımları içeren programlar birarada piyasaya çıkmaya başladılar. MS Office alternatifleri arasında bedava olan bir paket de Easy Office.

10 programdan oluşan paket

Kurulumu da kullanımı kadar kolay olan Easy Office, hiç bir ayar gerektirmeden tek tıklamayla bilgisayarınıza kuruluyor. Bu işlem bittiğinde Windows başlat Menü-süne ve Masaüstüne 10 tane kı-

sayol kopyalanıyor. Easy Contact Manager, Bookkeeper, Calculator, Helper, Presentation, Speaker, Spreadsheet, Word, Zip ve Simple Word programlarından oluşan bu ofis seti diğer bedava ofis setleri gibi MS Office'e oldukça benziyor.

Sesli uyarılarla hatasız düzeltmeler

EasyWord, DOC uzantılı metin belgelerini açabileceğiniz veya kendi metinlerinizi yazabileceğiniz bir kelime işlem programı. Bu programda ilk göze çarpan onlarca simgeden oluşan araç çubuğu. Yeni bilgisayar kullanıcıları için kolaylık sağlayabilecek bu açıklamalı simgeler en çok kullanılan komutlara ulaşmanızı sağlı-

CHIP CD

Ağustos CHIP CD Genel İçeriği

CHIP CD içindeki programları kurmak için önce soldaki ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor. Daha sonra o ana başlık altında ilgili program isimlerini göreceksiniz. Program isimlerine tıkladığınızda ise o programın kısa açıklamasını ve genel özelliklerini görebilirsiniz. Daha sonra 'Programı KUR' butonuna bastığınızda program bilgisayarınıza kurulacaktır.

Basic Kit, Shareware, CHIP Tv, CHIP TOP10

Klasikleşen CHIP CD içinde herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit yanında, değişik amaçlı, bilgisayar kullanıcıları arasında rağbet gören çeşitli programlardan oluşan Sha-

reware bölümü yer alıyor. CHIP TOP 10 Testlerinin nasıl yapıldığını anlatan "Nasıl Test Ettik?" bölümü de her ay olduğu gibi CHIP CD içerisinde. CHIP TV'de ise yakında sinemalarda gösterime girecek olan filmlerin fragmanlarını izleyebilirsiniz.

CHIP CD arabiriminden, önümüzdeki günlerde vizyona girecek filmlerin fragmanlarını izleyebilirsiniz.

MP3 Player, Veri koruma, Antivirüs Yazılımları

Dergideki MP3 Player ve Antivirüs yazılımları testindeki tüm programları CHIP CD'den kurabilirsiniz. Ayrıca Veri Güvenliği ile ilgili yazıda adı geçen yazılımlar da CHIP CD içerisinde yer alıyor.

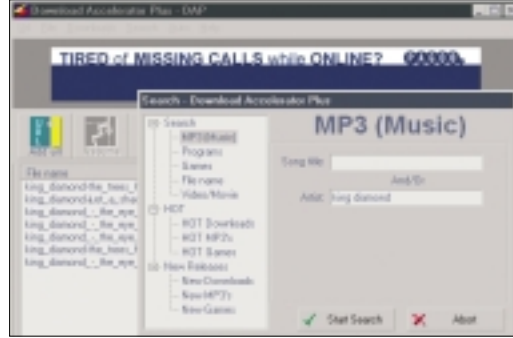

Download Accelerator Plus Download Hızınızı Artırın

İnternet denince akla ilk gelen şey dosya indirmektir. Şarkılar, filmler, resimler, programlar derken download listemiz iyice dolar. Durum böyleyken listemizdeki dosyaları hızlı bir şekilde indirmek de gayet önemli oluyor. Dosyaları hızlı indirmenin yanında, daha düzenli ve kullanışlı bir programa ihtiyaç duyuyoruz.

Her sunucu için Always Resume

Download Accelerator Plus, bu son versiyonuyla tüm isteklerimizi karşılayacak şekilde yenilenmiş bir dosya indirme programı. İçindeki ajanda sayesinde dosyaları istediğiniz tarihte ve zamanda indirebiliyorsunuz. Ayarladığınız zamanda dosya indirmeye başlanıyor, bu işlem bittikten sonra ise program kendini kapıyor ve istediğinize bağlı olarak bilgisayar da kapanabiliyor. Always Resume özelliği ile yarım kalan dosyaları-

Download Accelerator bu son versiyonunda artık dosya da arayabiliyor.

nızı devam ederek indirebiliyorsunuz. Always Resume özelliğini seçerseniz bir sunucudan indirdiğiniz tüm dosyalar devam edebilir nitelikte oluyor.

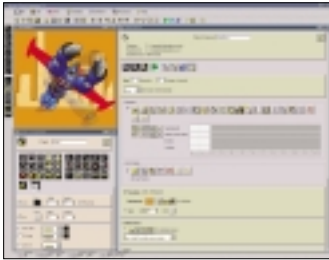
Local Mirror ve dosya aratma

Programın bu versiyonunda desteklediği bir diğer özellik de Local Mirror Search... Download yapacağınız sunucu eğer mirror (dosyanın başka sunucudaki kopyası) özelliğine sahipse Download Ac-

celerator bulunduğunuz bölgeye göre size en uygun olan sunucudan aynı dosyayı indirmanız için arama yapıyor. Ayrıca programa eklenen başka bir arama özelliği de oldukça kullanışlı. MP3, program, oyun, video aramaları yapabilen Download Accelerator ile daha gelişmiş olarak dosya ismine göre de aratma yapabiliyorsunuz. HOT Downloads başlığı altında internet üzerinde (download.com) en sık download edilen programlara ulaşabiliyorsunuz.

Insane Flash Animator Gelişmiş Araçlarla Animasyonlar

Macromedia Shockwave'den sonra Flash, internetteki animasyonların vazgeçilmez programı oldu. SWF uzantılı dosyalar az yer kaplayıp kaliteli grafikler su-

Insane Flash animator gelişmiş araçlar ve ayrıntılı menülerle profesyonel bir program.

narken yeni çıkan rakip programlar bile SWF uzantılı Flash animasyonları yapıyor.

Görselleştirilmiş simgeler işinizi kolaylaştırıyor

Bu programlardan biri olan Insane Flash Animator, gelişmiş çizim araçlarıyla oldukça ilgi çeken bir animasyon programı. Bu araçlar ile yapabileceğiniz sadece çizimle sınırlı kalmıyor. Hemen hemen her komut bir simgeyle görselleştirilmiş. Özellikle

Flash'ın en zor bölümü Action Script ile ilgili menüler yeni başlayanlar için basitleştirilmiş.

Farklı kullanım, Clipart desteği

Diğer Flash programlarından farklı olan Insane Flash Animator ilk başta alınması zor gibi görünen bir kullanıma sahip. Fakat bir kere alıştıktan sonra gelişmiş araçlarla profesyonelleri memnun edebilecek düzeyde animasyonlar yapılabilir. Paint, Text, Layer özellikleriyle geliştirebileceğiniz animasyonlarınızı kendiniz de yaratabileceğiniz Bitmap özelliği ve Clipart elementleriyle animasyonlarınızı renklendirebilirsiniz.

Onlarca şablon dosya ile çalışın

Animasyonlarınızı yaptıktan sonra MOVIE uzantılı dosyalar halinde kaydedebilir ve SWF olarak export edebilirsiniz. Programın içinden direkt olarak bir browser içinde önizleme yapabilirsiniz. Ayrıca program içindeki onlarca şablon dosya ve örnekle alıştırma yapabilirsiniz.

FruityLoops Meyve Tadında Müzik Programı!

Bilgisayarda müzik yapmak artık eskisi kadar zor değil. Birkaç sample ile kolayca kendi tarzınızda müzikler yaratabiliyorsunuz. Kullanımı kolay fakat detaylı ayarlara sahip bir program da FruityLoops...

Gelişmiş ayarlar: MIDI, loop, delay

Programı ilk açtığınızda karşınıza çıkan ayarlar penceresinden MIDI, WAV ayarları ile programın genel ayarlarını yapabiliyorsunuz. Bu ayarlardan sonra asıl önemli olan programdaki loop, delay, MIDI, mikrofön, kanal ve tempo gibi oldukça gelişmiş ve detaylı ayarlar bulunuyor. Programın içindeki onlarca tarzda hazır müzik dosyaları ile programın kullanımını daha kolay öğrenebilirsiniz. Akustik davuldan, tekno veya elektronik efektler gibi gelişmiş seslere ulaşabilir ve her biri için kanal ayarları yapabilirsiniz. Programın bu demo versiyonunda kaydetme seçeneği bulunmuyor fakat yaptığınız müzikleri MP3, MIDI ve WAV halinde export edebilirsiniz.

Kısa Kısa...

Gerekli Video Codec'ler

Bilgisayarlarla işlerimiz arttıkça özel zevklerimiz ve eğlencelerimiz de dijital ortama taşınmaya başladı. Eskiden CD çalıcılarda dinlediğimiz müzikler artık MP3 oldular ve winamp gibi programlarla bilgisayarımıza taşındılar. Bu zaman kazandıran dijital medyalar son zamanlarda filmlere de damgasını vurdu. Sinemalarda kaçırılan filmleri VCD olarak bilgisayarımızda izlemek oldukça yaygınlaştı. VCD'nin yanında DVD de pahalı olmasına karşı inanılmaz ses ve görüntü kalitesiyle dijital medyanın önde giden temsilcilerinden biri olmayı

başarıyor. Fakat her ne kadar kaliteli olsa da fiyatı dolayısıyla diğer medyalar kadar çok kullanılamıyor. Daha çok bilgisayara aktarılıp sıkıştırılarak AVI formatına getirilmeye başlanan bu format bu haliyle daha revaçta olmaya başladı. DivX codec'leriyle sıkıştırılan ve AVI dosyaları haline getirilen DVD filmleri izleyebilmemiz için de sisteminizde bu codec'lerin kurulu olması gerekmekte.

Kurulum Dosyaları Basic Kit'te

Basic Kit içinde Video Codec'ler başlığı altında bulunan bu çözümleri ihtiyacınıza göre bilgisayarınıza kurmanız gerekebilir. Eğer DivX gibi sıkıştırılmış formatları izleyemiyorsanız bu bölümden yararlanabilirsiniz. Bu codec'lerden bazıları EXE formatında bazıları ise INF uzantılı dosyalardan oluşmaktadır. EXE'ler tek tıklamayla sisteminize kurulacak ve INF dosyalarına faremeniz sağ tuşuyla tıklayıp daha sonra install (yükle) seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır.

Internet Televizyonu

Bedava Internet Kanalları

■ Gazetelerdeki televizyon programlarına bakıp izleyecek doğru düzgün bir program bulamamaktan dolayı hayal kırıklığına uğrayanlar, artık sinemanın veya VCD'cinin yolunu tutmak zorunda değiller. İnternette oldukça geniş bir yelpazede istediğiniz filmi seçip izlemeniz kısmen mümkün.

İnternet sörfçüsü rahat koltuğunda sayısız İnternet-TV kanalından, canlı yayınlardan ve „video on demand“lardan (talebe bağlı video) kendi zevkine uygun olanlarını bulabiliyor. Online televizyonun klasik televizyonculuğa göre büyük avantajları sözkonusu. İzleyici önceden belirlenmiş yayın akışıyla kendini kısıtlamak zorunda değil ve kendi programını kendisi oluşturabilir.

İnternet televizyonculuğunda da alışıldık olduğu üzere USA öncü rolü oynuyor. Sony Music (www.sonymusic.com) veya Warner (www.instantvid.com) gibi tüm büyük müzik firmaları streaming media (akıcı medya) ile

Web-TV'siz veya dijital TV'siz medya devi kalmayacak

AOL/Time Warner, Bertelsmann gibi medya devleri ve büyük film prodüksiyon şirketleri de aynı şekilde televizyon ve interneti aynı potada birleştirmek için büyük uğraş veriyorlar. Zira müşterilerini Zira müşterilerini Web-TV'ci rakiplerini yeni Web-TV'ci rakiplerine kaptırmak niyetinde değiller. Buradaki trend hareketli resimleri tamamen dijital bir şekilde üretmek doğrultusunda geliyor. Mesela film prodüksiyonlarında özel efekt kullanımının öncülerinden biri olan George Lucas, „Indiana Jones“ serisinin ilk filmlerinde birkaç dijital hileyi alışıldık film materyalinin içine serpiştirirken, „Stars Wars Episode II“yi tamamen dijital olarak çekti.

Bu alandaki gelişmeler başdöndürücü bir hızla devam ediyor. Günümüzde birçok yayın ve film online gösterim için özel olarak üretiliyor. Sinema filmlerinin dahi yönetmenlerinden Steven Spielberg de alışıldık eski filmlerin za-

lı olaylar, yeni yetme yönetmenlerin kısa filmleri, küçük hedef grupları için filmler ve diziler, snowboard sürücüleri veya balıkçılıkla uğraşanlar için özel yayınlar gibi klasik yayıncılığın oldukça dışında, en özel ilgi alanlarına bile hitap eden eğlenceli yayınlar mevcut. Ayrıca BMW (www.bmwfilms.com) gibi firmalar da internette reklam filmlerini izleyicilerin beğenisine sunuyor, ve televizyon veya sinemada yayınlatmadan önce reklamlarını test edip bunlar hak-

WEB TEKNOLOJİSİ

İnternette Canlı Yayın

Kamera ekipleri öncelikle bir olayı canlı olarak özel dijital kameralarla kaydediyorlar, bunlar daha sonra video sinyalinin karıştırılmak (mix) üzere bir çeşit karıştırma kabına gönderirler. Burada bir cutter hareketli re-

simleri bir live-stream oluşturacak şekilde karıştırır. Dijitalize eden bir bilgisayar da her video resmini tek tek resim noktalarına ayırır, böylece resimler düzenlenebilir ve sıkıştırılabilir.

Hareketli görüntülerin web üzerinden kullanıcıların bilgisayarların aktarılmasından da bir video sunucusu sorumludur. İzleyici bunun için sadece en azından 128 MB RAM ve 16 bitlik ses kartı ile donatılmış güncel bir Pentium veya Apple Macintosh bilgisayarına ihtiyaç duyar, böylece resim ve ses verilerini akıcı bir şekilde alıp sisteminde oynatabilir. Daha az anabellek olduğundaysa paralel olarak çalışan diğer programların kullanımı sorunlar çıkaracaktır.

Sinema, film ve televizyon dünyası da artık yeni çağa ayak uydurmak zorunda: DSL ve gelişmiş sıkıştırma yöntemleri sayesinde hareketli resimleri internette izlemek artık daha keyifli oluyor; web tabanlı ilk TV'ler de artık yayında ve izleyicilerini bekliyorlar.

kendilerini bu alanda temsil ediyorlar. NBC (www.videoseeker.com), ABC (espn.go.com/broadcast/video.html) veya CNN (www.cnn.com) gibi kanallar ve yayınevleri de bu trende ayak uydurmuş durumdadır. Ayrıca birçok rehberden de internetteki canlı olaylara, sinema filmlerinin web sayfalarına veya film, televizyon ve müzik sanatçılarına linkler bulabiliyorsunuz (www.channelseek.com).

İçerik

- 26 Best of: Eğlencelik web kanalları
- 28 Özel ilgi alanları: İnternetteki ilginç yayınlar
- 30 Sörf tavsiyeleri: Alternatif Web-TV projeleri

manla cazibesini yitirmesinden endişe ediyor ve izleyicilerin sinema salonlarından kaçıp internete yönelmelerine hazırlıklı olmak istiyor. Spielberg bu bağlamda bir web projesi için küçük bir çizgi film çeken ilk sinema yönetmeniydi.

www.countingdown.com adresinde Spielberg'in yeni eserini ve Steve Martin gibi film yıldızlarının rüya dünyalarını (Gwyneth Paltrow'la bir çocuk fantezisi) seyredebilirsiniz. Burada en uçuk ve fantastik düşünceler gerçekleştirilebiliyor ve bunları hayranlıkla izliyorsunuz. Televizyonda bu tip filmlerin yayınlanması pek de mümkün değil, zira buralarda rating kaygıları öne çıkıyor ve programı akışını daha çok reklamcılar belirliyor.

Buna karşın World Wide Web'de can-

kında bir fikir edinebiliyor. İnternetteki TV içeriklerinin büyük bir kısmını bu tip videolar oluşturuyor. Toplantı gibi etkinliklerin canlı yayınları veya TV yorumlarına paralel yayınlara pek rastlanmıyor, oysa ki bunların prodüksiyonu on-demand versiyonlarına göre çok fazla zahmet ve masraf gerektirmiyor.

Kamerayla olay yerinde, monitörün başında evde

Bir TV yayınının veya video bandın hazır varolan film materyallerini kullanmak yerine kamera ekibi olayın gerçekleştiği yere ulaşmalı ve geniş bantlı bir hatta sahip olunmalı. Bunlar da yüklü sayılabilecek masraflara neden olabiliyor. En azından daha küçük çaplı etkinliklerde masraflar kısmen daha düşük olabiliyor. Bir canlı yayın arabasına kameralar yükleniyor ve arkadaki bir uy-

ha sonra merkezi bir sunucu resimleri ve sesleri kullanıcıya gönderiyor.

Müzik endüstrisi canlı yayınlarla ve online satış kanallarıyla olayın içine iyiden iyiye girmişken, sinema filmi yapımcıları da onlardan geri kalmayıp, internet camiasını da artık daha fazla tatmin etmeliler. „DivX“, Napster'ın

kitlesine ulaşabilirler.

Günümüzde şüphecilerden ayrılan ve interneti kucaklayan ilk yapım şirketleri de ortaya çıkmaya başladı: Büyük Hollywood stüdyolarından biri olan Miramax atağa kalkıp ilk defa güncel bir filmini 3,49 dolarlık bir fiyattan internet izleyicilerinin (www.mira-

„Hareketli resimler için sıkıştırma formatımız DivX, tıpkı MP3 gibi yaygınlaşacak.“

Jordan Greenhall, DivX Networks

müzik endüstrisinin başına açtığı problemlere benzer problemleri sinema dünyasının başına açmaya başladı.

Hack edilen bu MPEG-4 codec'i ve sayısız takipçisi iki saatlik film materyalini o kadar güzel sıkıştırabiliyorlar ki, oldukça yüksek bir kalitede tek bir kaydedilebilir CD'ye yazılmalari ve varolan internet hatları üzerinden de transferi

max.com) beğenisine sundu. Ancak burada müşterileri bir hayalkırıklığı bekliyordu; filme entegre edilmiş bir kopya koruması, izleyicilerin filmi izlemek için sadece bir günlük süreye sahip olmalarına neden oluyordu. Benzer şekilde Sony Pictures Entertainment (www.spe.sony.com), ücret karşılığında izleyicilerin istedikleri videoları izleme-

www.hollywood.com: Eski ve yeni sinema filmleriyle ilgili bir milyondan fazla trailer bu sitede izleyicilerini bekliyor.

En İyi Eğlence Kanalları

www.jurassicpunk.com: Çizgi ve sinema filmleri için trailer dosyaları

www.warnerbros.com: Hollywood'dan en yeni sinema, TV filmleri ve müzik prodüksiyonları için bilgi siteleri

www.ifilm.com: Film fanatikleri ve yapımcıları için online film rehberi

www.darkhorizons.com: Geçmiş yıllardaki önemli sinema filmleri için trailer'lar, incelemeler ve DVD'lerle ilgili bilgiler

www.broadcast.com/broadband: Sinema filmleri, TV yayınları ve Live-TV (mesela NASA)

www.adcritic.com: Reklam kliplerine bayılanlar için

du anteninden veya geniş bantlı bir hat-tan, kaydedilen resimler prodüksiyon merkezine ulaştırılıyor.

Bu merkezde gelen resimleri sayısallaştıran (dijitalize eden) bir bilgisayar bunun için resimleri yeniden hesaplıyor ve aynı zamanda yayın için uyumlu olan formatlara sıkıştırıyor. Bu sıkıştırma (encoding) işleminde bilgisayar renk derinliğini en aza indiriyor ve benzer gölgelendirmelere sahip renkli alanlar için sadece tek bir renk kullanıyor. Ayrıca saniyede sadece bir tane tam resmi (full screen) kaydediyor, bu saniyede gösterilecek takip eden diğer resimler için sadece kaydedilen resimden farklı olan değişiklikleri saklıyor. Tıpkı tüm yaygın MPEG yöntemlerinde (mesela DVD'ler için) kullanıldığı gibi. Da-

mümkün olabiliyor.

Film endüstrisi DivX'e şüpheyle yaklaşadursun, birçok sörfçü çoktan DivX'in nimetlerinden yararlanmaya başladılar. Sürekli olarak değişen sitelerden veya peer to peer bağlantılar üzerinden bu formatta kaydedilmiş videolarını takas ediyorlar. DivX Networks'un şefi Jordan Greenhall, bu yüzden şu öngöründe bulunuyor: „DivX tıpkı MP3 gibi yaygınlaşacak. Onu her yerde istiyoruz, televizyonlarda, bilgisayarlarda, cep telefonlarında ve settop box'larda“. Greenhall bu sıkıştırma yönteminin film endüstrisi için çok iyi bir şans olduğunu ve bundan faydalanmaları gerektiğini söylüyor. Bu sayede kendi filmlerini daha ucuza ve yüksek kalitede online olarak dağıtabilirler ve global bir seyirci

lerini sağlıyor ve www.moviefly.com adresinde de streaming videoların dağıtımını için ayrı bir site kuruyor. Tüm bunlar ilk aşamada Amerikan topraklarındaki gelişmeler.

Türkiye'de büyük TV kanallarının birçoğu normal yayın akışlarını aynı zamanda internet üzerinden de canlı olarak sunuyorlar. Ayrıca önemli bazı programları da sonradan istediğiniz zaman web üzerinden izleyebiliyorsunuz. Bunun yanında haber, spor, seyahat ve sinema portalleri de metin ve resim içeriklerini hareketli resimlerle zenginleştirmeye çalışıyorlar.

Sadece internet için yoğunlaşmış bir TV kanalı maalesef ülkemizde henüz yok. Sadece www.showtvnet.com adresi altından zaman zaman ekrandaki Biri ►

Bizi Gözetliyor, Dokun Bana gibi bazı yarışmaları 24 saat canlı izleme fırsatı bulabiliyorsunuz. Web-TV işleticileri online televizyonun çok yavaş gelişmesinin en büyük nedeni olarak da kullanıcıların yavaş internet bağlantılarını gösteriyorlar. Özellikle modem bağlantılarında transfer işlemi çok uzun sürebiliyor ve bu yüzden de akıcı bir görüntü elde edilemiyor, kareler atlıyor, ayrıca görüntü de pek net sayılmaz. Özel-

Bu tip canlı yayınları yeterince iyi bir hızda alabilmek için mutlaka bir DSL (ADSL) veya Kablonet bağlantısına ihtiyaç var, bunlar 56 kilobitlik telefon hattı bağlantısına göre çok daha verimli ve hızlı çalışıp özellikle hareketli görüntüleri gereken hızda aktarabiliyorlar. Ancak bu bağlantıların Türkiye çapında yaygınlaşması için daha birkaç sene beklemek gerekecek gibi görünüyor. Ancak bu kadar karamsar olmak da doğru değil. En azından streaming (akıcı) medyaların oynatımı için her yerde

kablo, anten veya uydu bağlantısı için ekstradan para ödemek zorunda olmaması.

„Web'deki ücretsiz televizyon“ için en yaygın olarak kullanılan programlar Windows Media Player, Real Player ve Apple Quicktime. Bunları gerekirse internette veya CHIP CD'lerindeki Basic Kit bölümünden ücretsiz olarak sisteminize yükleyebilirsiniz. Bu üç programın da bilgisayarınızda mutlaka en yeni sürümlerinin yüklü olmasına dikkat edin, aksi halde bazı yayınları izle-

www.instavid.com:

Uluslararası müzik web kanalı

En İyi Özel İlgili Yayınları

www.ftv.it: Web'de saat başı Paris'ten modayla ilgili TV yayını

www.funsport.tv: Motokros, skate ve snowboard için aksiyon zengini videolar

www.nakednews.com: Bayan spikerlerin sunduğu "ciddi" haberler

likle „Biri Bizi Gözetliyor“ yarışmasının internette 24 saat canlı yayını pek çok kullanıcı istedikleri hızda ve kalitede seyredeemediler. Bu tip canlı yayınların yüzde yüz başarımıyla çalışmamasının nedeni, sunucuların server kapasitelerinin yetersiz oluşu. Geçtiğimiz yılın Kasım ayında hatta Microsoft Network'un sunucuları kısa süreli olarak sörfçülerin saldırısı karşısında çökmüştü: 10 milyondan fazla web izleyicisi Madonna'nın Londra'daki konserinin canlı yayını izlemek üzere buraya akın etmişlerdi.

„Televizyon ve PC arasındaki farklar zamanla ortadan kalkıyor. Kalite problemleri de giderildiğinde kullanıcı için resimlerin nereden geldiği farketmeyecek.“

Helmut Thoma, Eski TV Kanalı müdürü

ortak ve ücretsiz bir yazılım kullanılıyor. Web-TV'nin analog televizyona göre en büyük avantajı ise izleyicilerin bunun için bir TV cihazı satın almak ve

yemeyebilirsiniz. Ayrıca bunlardan hiçbirini standart player olarak ayarlamanın, zira aksi halde diğer iki oynatıcı yazılımı bloke edebilir. Bir video dosyası standart olarak ayarlı player'dan farklı bir player için konfigüre edilmişse, bu dosyayı artık oynatamazsınız.

Dijital TV, Pay-TV'den daha fazlasını sunuyor ve daha ucuz

PC'yi Web-TV olarak kullanmak zorunda değilsiniz, alternatif olarak eski emektar televizyon cihazınızı da bu iş için kullanabilirsiniz (Vestel'in Internet TV'si gibi). Bu durumda TV verileri uydu anteni veya TV kablosu üzerinden alır. TV kablosu kullanımında Web bağlantısı için analog TV'ye bir de özel bir settop box bağlamak gerekiyor, böylece bilgisayara acemi olanlar da WWW dünyasıyla kolayca tanışabilirler. ▶

Web-TV stüdyosunda karıştırıcı kap: Burada resim materyali online gönderi için televizyona yakın bir kalitede hazırlanıyor.

Digital Video Broadcasting'den (DVB) faydalanabilmek için, çift yönlü bilgi akışı sağlayan 862 MHz'e yükseltilmiş bir kablo TV ağına ihtiyaç var. Böylece bugüne kadar 30 ile 50 arasında değişen kanal sayısı aynı anda 500 programa kadar çıkabilecek. Alışıldık TV programlarının ve ek dijital kanalların yanında böylece istediğinizde istediğiniz videoyu izlemek ve elektronik posta, elektronik ticaret veya TV yayınının tamamlayıcı grafikler, text ve resim bilgileri gibi interaktif fonksiyonlar mümkün olacak. <http://www.kablo-net.com/ktv.htm> adresinde interaktif televizyonculuğun neler getireceğini okuyabilirsiniz.

Sunulan hizmetleri TV kumandasıyla seçebileceksiniz. AOL/Time Warner (www.aol.tv.com) ve Microsoft (www.webtv.com) bu tip bir interaktif televizyon kullanıyorlar. Dijital yayın yapan ve

Uçan Web-TV stüdyosu:

Bir TV kanalının helikopteri canlı yayınlar için hareketli bir kamera ile donatılmış.

başında oturun, ister yayınları uydu anteni, kablo TV veya DSL üzerinden alın, Internet-TV kanalları için tıpkı Pay-TV gibi genellikle belli bir ücret ödemenez gerekecek. Kullanıcılar da zaten ek sunumlar ve servis için ayrıca para ödemeye hazırlar. Web-TV bu bağlamda alışıldık televizyon gibi bir yapı arzedecek: Free-TV ve Pay-TV internette de

özel teknolojiler geliştiriyorlar; böylece mesela ses veya video stream'inde zamana bağlı olarak sadece ek bilgiler gösterilmiyor, aynı zamanda içerik olarak yayına uygun reklamlar da veriliyor: Text, grafik, animasyon, hyperlinkler veya chat'ler önceden tanımlanmış bir sırada ve izleyicinin de ilgisine uygun olarak ortaya çıkabiliyor.

En iyi alternatif Web-TV Projeleri

www.studionext.com: Kısa metrajlı filmler, animasyonlar, müzik klipleri, eğlenceli, yenilikçi düşündürücü videolar

www.nirvanet.com: Filmler, videolar ve klipler bu uçuk tasarımlı sitede

www.undergroundfilm.com: Sıradışı kısa metrajlı filmler, B-Movie filmleri ve film parodileri

zeroonefilms.com: Kısa, uzun metrajlı filmler, müzik ve belgesel filmler

www.alwaysif.com: Değerlendirmeleriyle birlikte sıradışı kısa metrajlı filmler

www.thesync.com: Teknolojik yenilikleri pek de ciddiye almayan interaktif TV şovları, kısa filmler ve müzik klipleri

www.thebitscreen.com: Haftalık yeni dijital filmler, dijital prodüksiyon yöntemlerinin film medyası üzerindeki etkilerini gösteriyor

"izle öde" sistemini kullanan Digiturk (www.digiturk.net) maalesef yayınlarını internetle yeterince desteklemiyor.

TV ve Internet

bağlantısıyla global televizyon

İzleyicilerin bu tip hareketli görüntüler için çoğunlukla para ödemesi gerektiği söylenebilir. İster PC veya televizyon

birlikte mevcut olacaklar. Saat başı online hazır olan filmler için mutlaka bir ücret ödemek gerekecek. Özel televizyonlarda olduğu gibi reklamlar müşteri için doğrudan masrafların azalmasını sağlayacak. Hatta ilerde onlarca reklam seyretmeyi göze alarak en yeni filmleri bedavaya izlemek de mümkün olabilir. Bazı TV kanalları bunlarla ilgili olarak

Web-TV kanallarının sayısı ve çeşitliğinde sınır yok. Global televizyon artık şimdi gerçekten mümkün oluyor ve klasik TV yayıncılığı için kaçınılmaz bir değişim gerektiriyor. Dünyanın her yerine yerleştirilmiş canlı kameralarla aklınıza gelebilecek her alanda yayınlar yapılabiliyor.

KK/ Ufuk Yamankılıçoğlu (uyaman@chip.com.tr)

Türkiye'de TV Kanalları

ATV	www.atv.com.tr/	Number One TV	www.levi.com.tr/no1tv
Cine 5	www.cine5.com.tr/	Samanyolu TV	www.samanyolu.com.tr/
CTV	www.ctv.com.tr/	Show TV	www.medyatext.com/showtv
Kanal 6	www.kanal6.com.tr/	Star	www.star.com.tr/
Kanal 7	www.kanal7.com.tr/	SuperSport	www.supersport.com.tr/
Kanal D	www.kanald.com.tr/	Televizyon Rehberi.com	www.televizyonrehberi.com/
Kanal E	www.medyatext.com/kanale	TGRT	www.tgtr.com.tr/
Kral TV	www.star.com.tr/kral	TRT	www.trt.net.tr/
Maxi Tv	www.maxitv.com.tr/	TV7 Online Televizyon Rehberi	www.tv7.gen.tr/
NTV	www.ntv.com.tr/	TV8	www.tv8.com.tr/

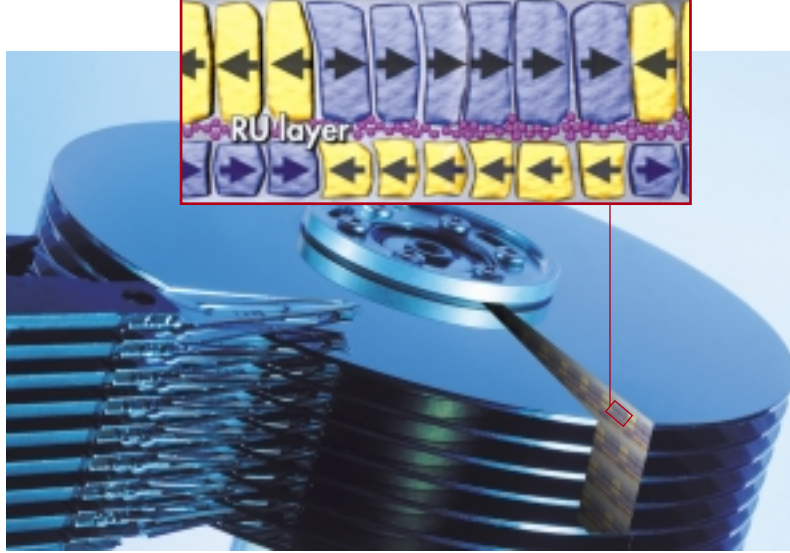
IBM'den Yeni Sabit Disk Teknolojisi

Veri Yoğunluğu Dörde Katlandı

IBM tarafından geliştirilen AFC yöntemi (Anti Ferromagnetical Coupled) ile 400 Gbyte tek bir disk üzerine sığdırılabilir. Bu orta büyüklükte bir kütüphane demek.

Moore kanunu, bilgisayarların hızının yaklaşık her 18 ayda bir ikiye katlanmasını öngörmesine rağmen sabit diskler için uzun zamandır bir gelişme yok. Sabit disklerin kapasitesi 1997'den beri her sene ikiye katlandı.

Fakat alışlagelmiş teknoloji bu esnada bir sorun ile karşı karşıya kaldı: Bir disk üzerindeki manyetik alanlar küçüldükçe manyetik oryantasyonlarını yani verileri başarılı bir şekilde muhafaza edemiyorlar. "Supra manyetik" efekt olarak adlandırılan bu sorun inch kare başına 10 Gbit'lik veri yoğunluğunda ortaya çıkıyor. Bu sorundan çıkış yolu ise manyetik oryantasyonun değişimini zorlaştıran yeni manyetik alaşımların geliştirilmesinden geçiyor. Ancak verilerin bu tür materyaller üzerine yazılması ise daha zor.

Sadece üç atom kalınlığında: Rutenyum atomlarından (2) katman ve bunun altındaki zıt kutuplu ferromanyetik katman veri bitlerinin (1) kutuplanmasını engelliyorlar. Böylece alışlagelmiş ortamlara kıyasla birbirlerine daha da yaklaştırılabilirler.

İçindekiler

- 38 Donanım İnceleme
- 52 Doğru Baskılar
- 56 Parmak İzi Tanıma
- 58 Anakart Terfisi
- 66 Donanım Kursu: Fare, klavye...
- 68 VIA Chipset Bug'ları
- 74 Gelecek Senaryolar
- 80 Test: Dijital Kameralar
- 94 CHIP TOP 10

Hedef: Daha fazla bilgi, daha az alan

AFC teknolojisi bu sorunu ortadan kaldırıyor. Rutenyum ssil madenin sadece üç atom genişliğindeki manyetik ara katmanı bir sabit disk üzerinde saklanabilecek veri kümesini dört kat artırıyor. Şu ana kadar bilinen teknolojiler temelinde imkansız olan bir teknoloji.

IBM'de, Anti Ferromagnetical Coupled (AFC) olarak adlandırılan çok katmanlı yöntem 2003 yılına kadar inch kare başına 100 Gbit kayıt yoğunluğunu mümkün kılacağı düşünülüyor. Böyle-

ce ortalama bir masaüstü sabit disk yaklaşık olarak 400 Gbyte kapasitesine erişebilecek.

Notebook'larda sabit disk sorununa kökten çözüm

IBM yeni teknoloji ile ilk olarak notebook sabit diskleri üretecek. Bunları kısa bir süre sonra masaüstü diskleri takip edecek. Bunlar şu an inch kareye 25,7 Gbit kayıt yoğunluğu sunuyorlar. Quantum veya Seagate gibi diğer üreticiler de AFC teknolojisine geçmeyi planlıyorlar. Ancak IBM rakiplerinden hiçbiri geçiş için tam bir zaman vere-

miyorlar. En azından özel kullanım için 400 GByte'lık sabit disk ihtiyacı bulunmuyor ancak yeni multimedya teknolojileri saklama ortamlarından devamlı daha yüksek kapasite ve hız talep ediyorlar.

AFC, sabit disk ikileminden kurtulmak için uygun bir yol olarak görülüyor. Ancak ücret konusundaki sorular halen cevap bulamıyorlar. AFC teknolojisini kullanan sabit disklerin fiyatı şu anda normal sabit disklerle kıyasla çok yüksek değil. Biz de bu durumun değişmemesini ümit ediyoruz.

MP3 Çalarınız Var mı?

Kriz etkiledi: Katılımcıların yarısından fazlası altı aydan önce herhangi bir MP3 player almayı planlamadıklarını açıkladılar.

Kaynak: www.chip.com.tr

In & out

Çöpe Atmayın

Çok yakında tüm dünyayı saracak gibi görünen moda göre, eski donanımları çöpe atmayıp Afrika'ya göndermek gerekecek.

Gereksiz Watt

İşyerlerinde bol wattlı dev hoparlör sistemleri out. Kulaklıklar çok daha medeni bir müzik dinleme sistemi kabul ediliyor.

Samsung'dan Çift Ekranlı GSM Telefonu Pırlantalı Kolye Gibi

Samsung, çift ekranlı GSM telefonu blue-i A200 ile Türkiye pazarında yerini alacak. Kolye gibi boyuna asılabilen telefonun çift ekranı bulunuyor. Dünyanın ilk çift ekranlı telefonunu Türkiye'de de satışa sunmayı planlayan Samsung büyük ilgi görmeyi umuyor.

Sedefli bez, yaz, gümüş,

altın ve siyah renkleri bulunan Samsung blue-i A200'de, dual band, kişisel bilgi yönetimi ve kızıl ötesi erişim sisteminin yanı sıra, WAP, sesli komut ve sesle arama özellikleri bulunuyor. Ekonomik krize rağmen firmaların yeni ürünleri için Türkiye'de pazar potansiyeli görmeleri umut verici bir gelişme olarak yorumlanıyor. Samsung'un benzer telefon modelleri A100 ve A300 de ilgi çekiyor.

Bilgi için: www.samsung.com

Bir Porsiyon CD-Rom Lütfen! CD Yiyen Mantar

İspanyol bilim adamları, CD'leri "yiyerek" kullanılmaz hale getiren bir mantar türü keşfetti.

Orta Amerika ülkelerinden Belize'den getirilen CD'lerde CD yiyen bir mantarın tespit edildiği ve mantarın sadece aşırı sıcak ve nemli ortamlarda aktif hale geldiği söyleniyor. Javier Garcia-Guinea'nın tarafından keşfedilen mantar, CD'lerin dış kısmına saldırarak, plastik ve alüminyumları "yiyor" ve CD'leri kullanılmaz hale getiriyor. Garcia-Guinea, bu mantarın CD'lere yönelik belgelenmiş ilk doğal tehdit olduğuna dikkat çekti. Guinea, mantarın özellikle tropikal iklimlerde etkili olduğunu söylerken, Panama, Costa Rica ve Guatemala gibi Latin Amerika ülkelerinden çok sayıda benzer şikayet

aldığını ifade etti.

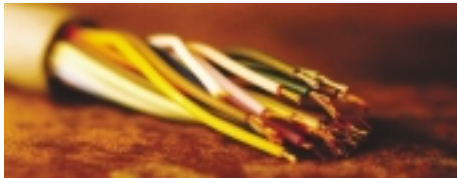
Mantarın aşırı sıcak ve nemli ortamlarda CD'lere saldırdığını belirten bilim adamları, bu man-

tar türünün, mikro organizmaların insan yapımı ürünlerin oluşturduğu atıkları ortadan kaldırmaya yardım edebileceğini gösterdiğini düşünüyor.

Gizli Kalmış Potansiyel Açığa Çıktı Fiberi Çözdüler

Fiber optik kabloların optimum kullanılmadığı ve daha önce bilinen 10 kat daha fazla veri iletebilme kapasitelerinin olduğu ortaya çıktı. Pratikte ise bu buluş, internet bağlantılarında %5000 hız artışı anlamına geliyor.

Fiber optik kablolar, hızlı veri iletimi için kullanılıyor. Araştırmaya göre, teorik olarak tek bir fiber tel üzerinden 100 terabit veri iletmek mümkün. Şu anda mevcut ticari optik sistemler saniyede 2 terabitin altında veri iletebiliyor. Laboratuvar koşullarında yapılan deneylerde ise fiber optik kabloların kapasitesinin 10 tpb's'ye çıkabileceği görülmüştü.

100 Gigabyte'lık Sabit Disk Piyasada Yakında Sıfır Atacağız

Maxtor'un ABD'de 300 dolardan satışa çıkardığı DiamondMax D536X, en fazla depolama alanına sahip sabit disk olarak dikkat çekiyor. Bugüne kadar en fazla 80 GB kapasiteye sahip sabit diskler satılıyordu.

Sabit disk üreticileri son yıllarda sürücülerin kapasitesini artırmak için çalışıyor. Şu an piyasada ağırlıklı olarak 20 ve 40 GB'lık sabit diskler satılmasına rağmen, Maxtor yetkilileri, 100 GB'lık yeni sürücülerin ilgi göreceğinden emin olduklarını söylüyor. Maxtor, 100 GB'lık dev sabit diskin yanı sıra, 80 GB'lık D540X modelini de piyasaya sürdü.

Firmanın 100 GB'lık D536X ile hedefi, çok fazla ses ve görüntü indiren internet kullanıcıları. Yeni sabit disk, 100 saatlik sıkıştırılmış dijital video ve dört dakikalık 25 bin dijital ses dosyası saklayabiliyor. On yıl önce 10-20-50 MB büyüklüğündeki sabit disklerle "lüks" gözü ile bakıldığı düşünülürse teknolojiye gelişmelerin

yakında teknik rakamların sonundan 0 atılmasına neden olabilecek büyüklüklere ulaşabileceği kestirimi yapılabilir. Yakın tarihte

donanım reklamları içinde "13 milyon GB sabitdisk sadece 150 dolar" gibi bir ifade görmek çok şaşırtıcı olmayacaktır.

Bilgi için: www.maxtor.com

Erkek Adamın Sert PC'si Zor Adamların Bilgisayarı

Matsushita, şoka dayanıklı taşınabilir bir bilgisayar piyasaya sürmek üzere olduğunu açıkladı. Küçük boydaki monitörüyle 50 metre uzaklığa kadar kablolu olarak veri alış verişinde bulunabilen yeni bilgisayar (Panasonic Pronote Air) nemli ve tozlu ortamlarda kullanılabilir. Bu yüzden de inşaatlar ve fabrikalar gibi zor alanlarda rağbet görmesi bekleniyor. Uzaktan gönderilen 100 görüntüyü depolayabilme kapasitesine sahip olan dokunmatik ekranlı monitör, 64 MB SDRAM kullanıyor.

Bilgi için: www.matsushita.com

"Cube" Fiyaskosu Apple Yönetimi "Küp"lere Bindi

Apple firması tarafından üretilen "karizmatik" görünümlü Cube modeli bilgisayarlar, piyasaya çıktıktan bir yıl sonra şirket, bu modelin üretimini durdurduğunu ve piyasadan kaldırmaya karar verdiğini açıklayarak piyasada şaşkınlığa neden oldu. Kararda Cube model bilgisayarların beklenen ilgiyi görmemesi ve fiyatına göre çok yetersiz kalmasının etkili olduğu tahmin ediliyor. 450 Mhz gücündeki Cube bilgisayarların ekranıyla birlikte fiyatı 2.500 doları buluyordu. Apple'ın bu güne kadar ürettiği en büyük fiyasko olan Cube büyük umutlarla piyasaya sürülmüştü. Ancak birkez daha dış görünümün değil içeriğin önemli olduğu anlaşıldı.

Bilgi için: www.apple.com

Bu da "Giyilebilen" Donanım Elektronik Askerler Gerçek Oluyor

ABD ordusunun yürüttüğü bir projenin amacı 25 yıl içinde biyoteknolojide meydana gelecek gelişmeleri tahmin edip, bunlardan askeri alanda nasıl yararlanılabileceğini ortaya koymak. Bu sayede askerler elbiselerinin içinde besinlerini direkt damardan alacak, yaralandıklarında veya zehirlendiklerinde vücutlarına ilaç

enjekte edilecek. Yiyeceklerinin içindeki mikrochipler vasıtası ile merkezden daima izlenebilecek ve durumları, yerleri saniye saniye gözlenebilecek. Son dönemlerde mikro işlemcilerin organik maddelerden yapılmaya çalışılması ve mikroskobik boyutlarda küçültülmesi çabaları ABD'nin bu tür askeri projelerinde her an

bir devrim yapma olasılığını gündeme getiriyor. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerin askeri standartları değiştirmesi ile askeri güç ile de ilişkili dünya siyasetini etkileyebileceği dikkat çekiyor.

Amerikalı'nın Çözü Afrika'yı Kurtaracak Eski PC'ler Afrika'ya

ABD'de çöpe atılacak eski bilgisayarlar bundan böyle Afrika'ya gönderilecek ve Afrikalı çocuklara yepyeni ufuklar açacak. Amerikalı üniversite öğrencileri, Kenya'nın uca bir kasabasında yaşayan ve hayatlarında bilgisayar klavyesine dokunmamış çocuklara, çöpe attıkları bilgisayarlarını bağışladılar.

Yardımsız Amerikan öğrencileri Dünya'ya örnek!
Pensilvanya'daki Lehigh Üniversitesi öğrencileri, Kenya'da, ekvatordan on kilometre kadar uzaklıktaki Meru kasabasına 125 kullanılmış bilgisayar bağışladı. Üç yıl önce Canaan vakfı kurucusu Tom Schultz'un kasabaya beraberinde on kullanılmış bilgisayar getirmesiyle başlayan proje kapsamında bu yıl 125 çöpe atılacak

bilgisayar Afrika'ya ulaştırıldı. Dünya'dan kazandıklarını yine dünyaya bağışlayan ve bu amaçla ilk yardımı, daha birkaç yıl önceye kadar dedelerini, atalarını köle olarak sömürdükleri, Afrika'lı çocuklara yapan Amerikalı öğrencilerin örnek davranışının dünya çapındaki yardım severleri duygulandırması bekleniyor.

ABD'de bilgisayarlar ortalama üç yıl içinde atılarak yenileriyle değiştiriliyor ve eski bilgisayarlar çevre açısından tehlikeli atık madde olarak kabul ediliyor. Bu sebeple Amerikan hükümeti de bu çöplerin ülke dışına çıkarılmasına sıcak bakıyor ve gümrüklerde kolaylık sağlıyor. Meru'da ise bilgisayar çağdaş yaşama geçişin ve ekonomik gelişmenin simgesi kabul ediliyor.

80 GHz'lik Mikroişlemciler Yolda IBM Hız Konusunda Sınır Tanımıyor

210 GHz hızında dünyanın en hızlı transistörünü geliştiren IBM, yeni işlemcilerin müjdesini verdi.

IBM yeni transistörü sayesinde verilerin çok daha az enerji harcayarak daha hızlı yol almasını sağlıyor. 210 GHz saat hızında işlem yapılabilecek kapasitede olan yeni transistör ile 80 GHz'lik ağ çipleri üretilebilecek. Bu rakam bugünkü en hızlı silikon tabanlı mikroişlemcinin hızının iki katı. IBM'in bu yönteminin başarılı olması halinde tasarımcıların, galyum arsenid ve indiyum fosfid gibi diğer ilginç maddeleri de kullanmaya başlamaları bekleniyor.

Silikon bu alemin kralı değilmiş meğer!

IBM, elektriği daha etkin bir şekilde iletmek için, saf silikon kullanmak yerine, germanyum ve silikon atomlarını harmanlama konusunda on yıldır yoğun olarak çalışıyor. Firma şu anda 100-200 atom inceliğinde transistörler üretebilecek duruma geldi.

Bir mikro işlemci üzerindeki transistör sayısı arttıkça, işlemcinin performansı da artıyor. Yarı iletken endüstrisi işlemcilerin hızını artırmak için transistörlerin boyutlarını küçültecek çeşitli yöntemler peşinde.

Yeni teknoloji ilk olarak yüksek hızlı fiber optik kablolardan geçen verileri kontrol eden ağ işlemcilerinde kullanılacak, ancak az enerji tüketmesi nedeniyle yeni hızlı işlemciler cep telefonlarında da kullanılabilecek.

Bilgi için: www.ibm.com

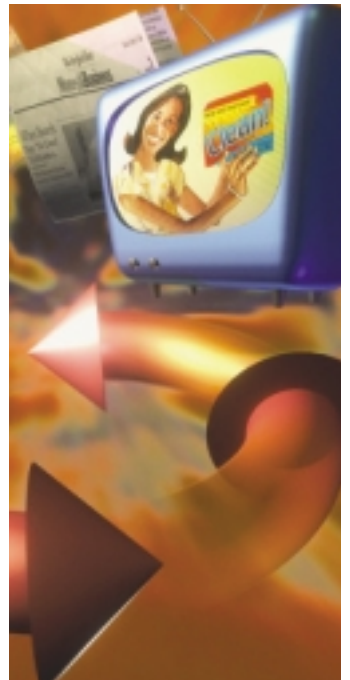
Televizyon ve Sabit Disk Aşkın Ürünü Vestel'den Replay TV

Dünya'nın ilk dijital kayıt yapabilen ve "Replay TV" adı verilen televizyonu Vestel'den. Vestel'in Silikon Vadisinde geliştirip Manisa'daki merkezinde ürettiği yeni televizyon, içine yerleştirilen dijital modül ve harddisk sayesinde yayını kaydedebiliyor, geriye alabiliyor, yeniden yavaş çekim gösterebiliyor, görüntüyü dondurabiliyor ve istendiğinde tekrar canlı yayına dönebiliyor, canlı yayın sürerken kayda devam edip aynı anda seyirciye kaçırıldığı anları seyretime imkanı veriyor. Anten, DVD, decoder, video ve kameralardan görüntü kaydedebilen, aynı zamanda diğer bağlantılardan başka yayınları izleme olanağı tanıyan Vestel Replay TV, bir sabit diske 6 saat süreyle kayıt yapabiliyor.

Replay TV ile yepyeni bir teknolojiyi rakiplerinin karşısına çıkardığını belirten Vestel, yeni sürpriz ürünler üzerinde çalışmalarını da açıkladı. Yeni ürünün Vestel'in 85 ekran TV'lerinden

yüzde 15-20 arasında daha pahalı olacağı söylendi.

Bilgi için: www.vesel.com.tr

Kablosuz Oyun Standardı Cep Oyunlarında Gelişme

Dört büyük cep telefonu üreticisi, telefonlarındaki oyunlar için standart geliştirmek için güçleri-

ni birleştireceklerini açıkladılar. Böylece GSM telefonlarındaki oyunları da multiplayer oynamak yaygınlaşabilecek.

Nokia, Motorola, Ericsson ve Siemens, oyunların değişik firmalara ait cep telefonlarında çalışması için, başlattıkları yeni girişim nedeniyle Mobil Games Interoperability Forum'unu kurdular. Firmalar cep oyunlarına global bir standart geliştirmeyi planlıyor. Kablosuz taşıyıcılar ve mobil telefon üreticileri, yüksek meblağlar karşılığında lisansını aldıkları 3. Nesil mobil hizmetlerde, online oyunlara büyük önem

veriyor.

Yeni standart, programcılara, farklı ağlar üzerinde ve farklı üreticilerin cep telefonlarında çalışacak kablosuz oyunlar geliştirme imkanı sunacak ve bu amaçla kurulan forum da oyun yayıncı ve geliştiricilerine, oyun sağlayıcılara, mobil telefon operatörlerine ve donanım üreticilerine açık olacak. Böylece şimdilik bir hayal bile olsa ilerleyen yıllarda Tomb Raider'ı cep telefonlarında ve canlı rakiplere karşı oynamak mümkün kılınacak.

Bilgi için: www.nokia.com

PC'ye Gerek Kalmadı! Epson PhotoPC 3100Z

Epson'un yeni dijital kamerası HyPicT ile 4.8 megapiksel'e varan kalite ve yeni EPSON PRINT Image Matching™ Teknolojisi ile amatör fotoğrafçılar da kaliteli fotoğrafları kolayca çekebilecekler gibi görünüyor.

Özellikle ileri seviye amatör ve yarı profesyonel fotoğrafçılar için dizayn edilen EPSON PhotoPC 3100Z, fotoğraf makinesi ile yazıcı arasında kolay bağlantı kurulmuş ve fotoğraf makinesindeki resimleri PC'ye aktarmadan print edip kâğıda basmanız mümkün kılınmış. Epson Photo PC 3100Z'nin temel özellikleri arasında, USB arabirimini, 3X optik yaklaştı-

mayı (zoom), 2x HyPicT (sürekli 6x) dijital yaklaştırmayı (zoom) ve DPOF'in (Digital Print Order Format/Dijital Yazdırma Emri Formatı) çeşitli fonksiyonlarına ulaşılmasını sağlayan yeni Print Set düğmesi gösterilebilir. EPSON PhotoPC 3100Z, EPSON PRINT Image Matching teknolojisi desteği, gelişmiş bir otomatik odaklama (autofocus) fonksiyonu, yeni bir görüntü sıkıştırma oranı (PC ile kolayca kontrol edilebilir), yüksek hızda bir geri sarma fonksiyonu (super-fine modunda 0.5 saniye) ile geliyor.

Bilgi için: <http://www.epson.com>

Terminatör'ün Atasını mı Yaptılar? Yapay Zeka Yazılımı Hazır

IBM'in geliştirdiği yapay zeka yazılımı sorunları otomatik olarak çözerek bu alanda insan gücüne duyulan ihtiyacı minimuma indirmeyi hedefliyor.

Virtual Help Desk adı verilen yazılım, yazılan şikayetleri anlayıp çözebiliyor. IBM'in Eliza projesi adını verdiği kendi kendine yeten bilgisayar teknolojisinin bir parçası olan yazılım, 'kendini' 'tedavi eden ve kendi kendine yardım edebilen araç' olarak tanımlıyor. Böylece Hollywood filmle-

rine konu olan, insanlara ihtiyacı olmadığı için kendi kendilerine çoğalıp tehdit oluşturan yapay zekalı robotlara ulaşmak için önemli bir adım atılmış oluyor.

Yardım penceresini açarak, sorununu yazılı olarak ifade edebilen her personelin çözüme ulaşacağını, program çözemediği bir problem olduğunda ise teknisyenlerin devreye gireceği söyleniyor.

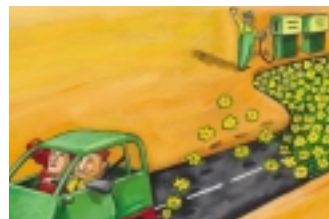
Bilgi için: www.ibm.com

Süper PC Hesaplayacak Az Yakıt Tüketen Otomobiller

IBM, az yakıt tüketen otomobil motorlarının tasarımında kullanılmak üzere dünyanın en güçlü süper bilgisayarını, Ulusal Enerji Araştırmaları Bilimsel Bilgi İşlem Merkezi'ne kurdu ve az yakıt tüketen otomobillerin geliştirilmesinde kullanılmak üzere dünyanın en güçlü süper bilgisayarını duyurdu. IBM duyurusu, Almanya'nın Heidelberg şehrinde düzenlenen Süper Bilgi İşlem 2001 Konferansı'nda dünyanın en hızlı bilgisayarlarının yer aldığı listede IBM'in ilk sırada olduğunun açıklanmasının ardından yapıldı.

Saniyede maksimum 3.8 trilyon hesaplama yapabilen bu bilgisayar yine IBM'in geliştirdiği ASCI White sisteminden sonra, dünyanın en güçlü süper bilgisayarı konumunda. Ulusal Enerji Araştırmaları Bilimsel Bilgi İşlem Merkezi tarafından kullanılacak. Merkezde, içten patlamalı motor simülasyonu gibi çok sayıda araştırma projesi yürütülüyor.

Bilgi için: www.ibm.com

Kısa Kısa

IBM ThinkPad Golf

Dünyasının Hizmetinde...

IBM ve Callaway Golf, dünya çapındaki golf profesyonellerine sunulmak üzere tasarlanan yenilikçi bir teknolojik çözüm çıkardılar. Callaway golf kulüpleri, üyelerinin yararlanacakları ve IBM ThinkPad T21 Series notebook bilgisayarları üzerinde çalışan "Callaway Custom Fitting Solution" programı, oyuncuların top hızı, vuruş hızı, planlanan vuruş uzaklığı gibi verilerinin kaydedilmesini sağlıyor. Callaway Golf'ün özgün teknolojisiyle ThinkPad notebook bilgisayarlar, golf profesyonellerinin vuruşlarını geçmişe doğru olarak izleyip hangi spesifikasyonun en iyi vuruşu sağlayacağını hesaplayabiliyor.

Bilgi için: www.ibm.com

FLY TWINCAM USB

Boğaziçi Bilgisayar çatısı altında toplanan ürünlere yeni bir kamera eklendi. FLY Twincam USB Kamera. Fotoğraf makinesi olarak kullanılabildiği gibi 2 dakikaya kadar video klip çekme imkanı veren kameranın özellikleri bir hayli kabarık bir liste oluşturuyor. FLY Twincam USB kamera ile profesyonel multimedya sunumlarında slide show bile yapılabilir.

Bilgi için: www.bogazici.com.tr

COMPAQ ve Intel

Compaq, tüm sunucularında Intel Itanium işlemciler kullanmak amacıyla Intel ile uzun süreli stratejik işbirliği anlaşması yaptı. Compaq-Intel işbirliğinde Compaq Alpha Server kurumsal işlemci teknolojisini Intel'e aktarırken, kendisi de 64 Bit sunucu ailesinin tümünü Itanium mimarisine güçlendirecek. Compaq Türkiye Genel Müdürü Mehmet Nalbantoğlu Compaq-Intel işbirliğini açıkladığı basın toplantısında "Compaq bilişim teknolojilerinde yepyeni bir dönemi başlatıyor. Bu işbirliği ile Compaq, dünyaya kurumsal çözümlerde endüstri standardını getirecek" dedi.

Bilgi için: www.intel.com

İçindekiler

DONANIM İNCELEME

- 38 Quicknet Internet Line Jack
TerraTec M3Po Go
- 39 Terratec Cameo DV 400
- 40 Pretec DSC1310
ABIT Home Theater SP-60
- 42 Surecom Mini Broad. Router
HP CD-Writer DVD Combo Ci
- 44 ABIT KT7E
Gigabyte GA-60XET
- 46 Intel Desktop Board D815EEA2L
Biostar M6VSA

DONANIM TESTİ

- 48 Epson Perfection 1640SU Photo
- 49 ABIT Siluro T400
Epson Perfection 640
- 50 Epson Stylus Photo 2000P
Epson Stylus Color 680

Internet Telefonu: Quicknet Internet Line Jack

Telefon Görüşmelerinin Yeni Adı

Geçen ay size Quicknet'in Phone Jack cihazını tanıtmıştık. Bu ay ise aynı firmanın başka bir ürünü olan Line Jack kartını tanıttacağız. Quicknet Line Jack telefon görüşmelerinizi hem donanım hem de yazılım yardımı ile gerçekleştiren bir cihaz. Kartın geçen ay incelediğimiz ürüne göre en belirgin farkı ise şirket içindeki kullanıcılara telefon paylaşımını sağlaması. Yani Line Jack'i internete bağlı olan bir makineye kurmanız yeterli.

Böylece kullanıcılar, aynı şirketteki santral mantığı gibi istedikleri numaraya bağlanabilecekler. Buna ek olarak, bu cihaz PC kapalı olsa bile telefon şebekesinden gelen telefonları alabiliyor.

CHIP'in yorumu

Quicknet Internet Line Jack, ofis ortamları için düşünülmüş bir cihaz. Özellikle sık sık uluslararası görüşmeler yapan kişiler için bu cihaz aradıkları şey. Çünkü Line Jack ile telefon

faturanızı

Internet Line Jack santral özelliği ile kullanıldığında tek bir makine üzerinden birden çok telefon görüşmesinin yapılmasını sağlayabiliyor.

önemli ölçüde düşürmeniz mümkün. Ayrıca santral görevi de gören Line Jack bu sayede tüm bir ofise tek bir bağlantıdan telefon görüşmelerini dağıtabiliyor. Kartın ISA yapıda olması bir dezavantaj. Çünkü bilgisayar sistemi yeni olan kullanıcıların ISA slotuna sahip olmaması mümkün. Son söz olarak, bu kart ile daha yüksek bir performans elde etmek için hızlı bir internet bağlantısına sahip olmak gerektiğini söyleyebiliriz.

Bilgi için: Mikrobeta

Tel: (312) 467 59 34

Faks: (312) 467 56 51

Fiyatı: 399 \$ + KDV

www.mikrobeta.com.tr

+ Doğru hat bağlantılarını otomatik olarak gösteriyor

— ISA yapısı

NASIL TEST ETTİK

Donanım İnceleme

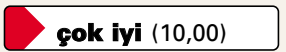
Donanım İnceleme bölümünde piyasaya yeni giren veya çarpıcı bir özelliği olan ürünleri inceleyip onlar hakkında genel bir yazı yazıyoruz.

Bu bölümdeki incelemeler kendi değerlerini alıyorlar ve CHIP TOP 10 testleriyle bir ilgileri yok:

Donanım Testi

Donanım İnceleme bölümünün aksine bu bölümde cihazlar daha önce belirlendiğimiz testlere tabi tutularak puanlandırılıyor. Elde ettiğimiz puanlar CHIP TOP 10 bölümünü etkiliyor ve bir önceki ayın CHIP TOP 10 tabloları ile karşılaştırılıyor. Değerlendirme 10 puan üzerinden yapılıyor.

çok iyi (10,00)

MP3 Çalıcısı: TerraTec M3Po Go

MP3 Arşivinizi Yanınızda Taşıyın

M3Po Go adını taşıyan TerraTec'in son ürünü, diğer MP3 CD çalarlardan kendisini önemli ölçüde ayırıyor. Hatırlarsanız geçen aylarda bu tarz ürünleri ilk kez inceleme fırsatını bulmuştuk. İncelediğimiz ürünlerin kendilerine göre artı ve eksileri vardı. Ama hepsi MP3 parçalarının adlarını gösteremiyorlardı. Oysa TerraTec MP3Po Go hem kopya CD'leri okuyabilen hem de MP3 parçalarının adlarını LCD panel vasıtası ile gösterebilen bir cihaz. Audio CD'leri de destekleyen TerraTec, 50 saniyelik Antishock-Systems ESP teknolojisi ile her ortama rahatlıkla uyum sağlayabiliyor. Bu özelliğin yanı sıra M3Po Go, EasyDirectoryAccess fonksiyonu ile de göze çarpıyor. EDA fonksiyonu sayesinde CD'ler cihaza takıldığı an tanımlanmaya başlanıyor ve iste-

nildiğinde parçalar klasör olarak gösterilebiliyor.

CHIP'in yorumu

Cihazda en çok beğendiğimiz bir özellik, 10 adet MP3 CD'sini otomatik olarak tanımlayabilmesi. Bu sayede cihazın CD'yi tanıması için bir bekleme süresine mahrum kalmıyorsunuz. Ayrıca ID3 özelliği sayesinde uzun parça adlarını

Bu cihazı benzerlerinden ayıran en önemli özellik, şarkı adlarını LCD panel yardımı ile gösterebilmesi.

da gösterebilmesi ürünün diğer çalıcılara göre en büyük avantajlardan biri. Terratec M3Po Go'nun fiyatının yüksek olması bir dezavantaj. Ama bu özelliklere sahip daha ucuz bir cihaz da bulmak zor. Bu nedenle bu özelliklerden vazgeçemeyen kullanıcılar fiyatı göze almalı. Ekstra özelliklerden vazgeçebilen kullanıcılar içinse çok daha ucuz seçeneklerin mevcut olduğunu söyleyebiliriz.

Bilgi için: Compel

Tel: (212) 224 32 01

Faks: (212) 240 24 63

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.terratec.net

+ ID3 özelliğine sahip

+ 50 sn ESP

— Diğer ürünlere göre fiyatı yüksek

Video Capture Kartı: Terratec Cameo DV 400

Video Editing'in Güçlü Yardımcısı

Multimedya donanımları ile tanıdığımız Terratec'in Cameo DV 400 PCI firewire kartı, birlikte verilen zengin yazılımlarıyla birlikte iyi bir kombinasyon oluşturuyor.

Cameo DV 400, donanım ve yazılımlardan oluşan ve dijital video editing işleminin uygulanmasını sağlayan bir PCI firewire kartı. Cameo 400 DV ile dijital video dünyasına hızlı bir geçiş yapmak mümkün. Bunun için yapmanız gereken tek şey, DV ya da D8 Camco-

dijital Camcorder, harici disk veya dahili bir CD-RW cihazını rahatlıkla sisteme bağlayabilme imkanına sahip olabiliyorsunuz.

Cameo DV 400, işletim sistemlerine kendisini sorunsuzca kuruyor. Yani Windows 2000 ve Windows 9x işletim

özellikleri desteklemiyor.

Örneğin Media Studio'nun bir modülü olan ve videoklipleri rötuş yapabilen VideoPaint bu yazılım paketinde yer almıyor. Ayrıca animasyon modülü olan CG Infinity'nin de bu yazılım paketinden çıkarıldığını gördük.

Buna rağmen yine de videolarınıza alt yazılar ekleyebilirsiniz. Ama gölgeleme efektleri veya 3 boyutlu yazılardan vazgeçmeniz gerekiyor. Bu açığı Terratec, Cool 3D yazılımı ile gidermeye çalışıyor. Birlikte verilen yazılımın en büyük eksikliği ise Mpeg2, Mpeg1, Quicktime, Avi ve Windows Media desteklemesine rağmen Import ve Export fonksiyonlarının olmaması. Bu eksiklere rağmen MediaStudio'nun yine de çok güçlü bir yazılım olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü birden çok özel efekt, fonksiyon ve Sound Editor modülü bu yazılımın içinde yer alıyor.

Buna rağmen yine de videolarınıza alt yazılar ekleyebilirsiniz. Ama gölgeleme efektleri veya 3 boyutlu yazılardan vazgeçmeniz gerekiyor. Bu açığı Terratec, Cool 3D yazılımı ile gidermeye çalışıyor. Birlikte verilen yazılımın en büyük eksikliği ise Mpeg2, Mpeg1, Quicktime, Avi ve Windows Media desteklemesine rağmen Import ve Export fonksiyonlarının olmaması. Bu eksiklere rağmen MediaStudio'nun yine de çok güçlü bir yazılım olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü birden çok özel efekt, fonksiyon ve Sound Editor modülü bu yazılımın içinde yer alıyor.

Yeni başlayanlar için ideal

Mediastudio 6.0 yeni başlayanlar için biçilmiş kaftan. Çünkü SmartRender, Chroma veya DV-Export gibi hazır fonksiyonlar sayesinde kullanıcılar zorlanmadan bu işlemleri uygulayabilirler.

Birlikte verilen detaylı kullanma kılavuzu yardımı ile taktığınız konularda hemen yardım alabilirsiniz. Ayrıca programın kullanım kolaylığını belirtmekte fayda var. Program, Adobe Premiere'den çok daha basit kullanıma sahip.

Terratec Cameo DV 400 ile birlikte Cool 3D'nin yanı sıra iki tane yazılım daha veriliyor. Bunlar birçok video efektleri-

ni üzerinde barındıran Hollywood-Effekt ve DV kliplerini parçalayabilen Scenalyser 3.0...

CHIP'in yorumu

Video editing işlemi için bir donanım almaya karar verdiğiniz zaman, size tavsiyemiz birlikte verilen yazılımlara dikkat etmek olacaktır. Çünkü bir çok video editing donanımları aynı chipsetine sahip ve işletim sistemleri tarafından da otomatik olarak tanınmaktadırlar. Bu nedenle firewire kartı ile birlikte verilen zengin yazılımlar çok önemli bir rol oynuyorlar.

Terratec Cameo DV 400 genel olarak beğenimizi kazandı. Özellikle yazılım desteği gayet yeterli ve bu yazılımlar yeni başlayanlara da hitap ediyor. Birden çok videoyu kısa bir süre içinde işlemek isteyen kullanıcıların aradıkları donanımın Terratec Cameo 400 olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle video editing işlemine merak saran kullanıcıların, MGI Videowave ve Ulead VideoStudio programları ile iyi bir başlangıç yapacaklarına inanıyoruz.

Sonuç olarak Terratec Cameo DV 400, gerek donanım gerek yazılım açısından iyi bir seçenek.

Bilgi için: Compel

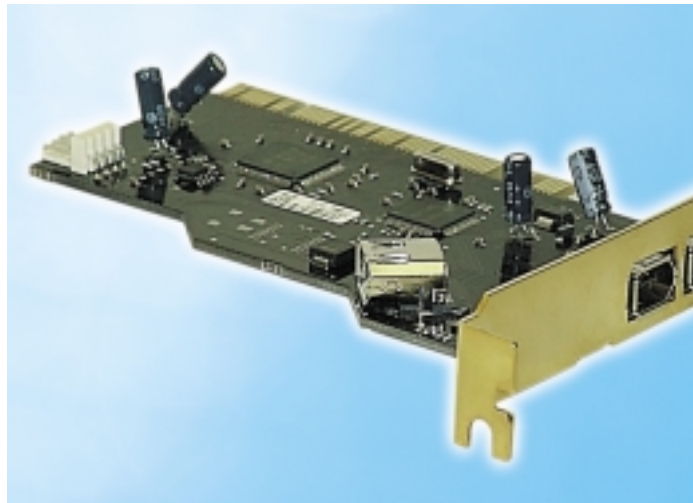
Tel: (212) 224 32 01

Faks: (212) 240 24 63

Fiyatı: 150 \$ + KDV

www.terratec.net

- ➕ Birlikte verilen profesyonel yazılımlar
- ➕ Yüksek performans/fiyat oranı
- ➖ Mpeg2 desteği yeterli değil

Cameo DV 400'ün göze çarpan özellikleri, kullanım kolaylığı ve fonksiyonlar açısından da zengin olan video editing yazılımlarına sahip olması.

der'inizi bu kart üzerinden bilgisayarınıza bağlamak ve işlemi başlatmak. Kartın firewire arabirimine sahip olmasının en önemli nedeni, yüksek bir veri akışını sağlayabilmek ve 63 cihaza kadar destek verebilmek.

Ayrıca USB teknolojisinden bildiğimiz gibi firewire teknolojisi de hot-plugging özelliğine sahip. Yani bilgisayarınız açık olduğunda firewire cihazlarını sisteme rahatlıkla entegre edip sökebilirsiniz. Böylece yüksek bir hız ve performans yakalayabilirsiniz. Öyle ki bu arabirim sayesinde verilere saniyede 50 Mbyte'lık bir değerle akış sağlanıyor. Buna ek olarak 2 adet harici firewire port'u üzerinde barındıran Terratec, 1 adet dahili firewire portu ile de geniş bir kesime hitap ediyor. Bu port'lar sayesinde

sistemlerinde herhangi bir sürücüyü ihtiyaç duymadan bu kartı, rahatlıkla tanıtmanız mümkün.

Bunun nedeni Windows versiyonlarının kartı Texas Instruments Hostcontroller olarak tanınması ve firewire kartı üreticilerinin bir çoğunun Texas Instruments'ın bu chipsetini benimseyerek standart haline getirmesi.

Cameo DV 400'ün geniş yazılım desteği

Bu ürününün en çok göze çarpan özelliği, birlikte verilen yazılımlar... MediaStudio 6 Video Edition yazılımı bunlardan biri. Ulead Media Studio Pro 6.0 yüksek fiyat ve işlevi ile video editing konusunda profesyonel bir yazılım. Ama Terratec ile birlikte verilen bu yazılımın VE versiyonu bazı

Dijital Kamera: Pretec DSC1310

Düşük Fiyatlı Dijital Resim Teknolojisi

Dijital kameralarının piyasada tutulması ile birlikte, sıkça farklı özelliklere sahip çok sayıda yeni ürünle tanışma imkânımız oluyor. Türkiye piyasasına yeni giren markalardan biri de Pretec.

Pretec DSC1310, 1.3 Megapikselli bir CCD sensörüne sahip olan ve 24 bit renk derinliğinde 1280x960 çözünürlüğe kadar resim çekebilen bir dijital kamera. Üç değişik kalite sınıfına göre ayarlanabilen ve 8 MB'lık bir ön belleğe sahip kamera, en düşük çözünürlükte yaklaşık 116 resim kayıt edebiliyor.

Yalnız kayıt edilen resimleri LCD panelinde hemen görüyorsunuz. Çünkü resimleri görmek için ayar düğmesini doğru konuma getirmanız gerekiyor. Renkli bir LCD paneline sahip olan DSC1310, is-

Kameranın artlarından biri hem Pal hem de NTSC video standartlarını desteklemesi.

tendiğinde pil tüketimini azaltmak için kapalı tutulabiliyor.

Kameranın kurulumu çok dikkat gerektiriyor. Yapacağınız bir yanlış makinenin düzgün çalışmamasına neden olabiliyor. Birlikte verilen Photo-suite III SE yazılımı ise sınırlı

kullanımı sayesinde pek yeterli değil. Ayrıca Pretec DSC1310'un çalışmak için 4 adet kalem pile ihtiyaç duyması da oldukça şaşırtıcı.

Kamera ile birlikte verilen bir USB ve A/V kabloları, kameranin bilgisayar veya televizyona kolayca bağlanabilmesini sağlıyor. Kamerayla birlikte verilen CD'de gerekli sürücüler ile yazılımlar mevcut. Windows 2000, 98 ve Windows Me işletim sistemlerinde çalışan Pretec ne yazık ki Macintosh sistemlere uyumlu değil.

CHIP'in yorumu

Pretec DSC1310'da beğendiğimiz bir özellik, ayrıntılı kullanım kılavuzuna sahip olması. Bu sayede ilk kez bir dijital kameraya sahip olan kullanıcılar da zorluk çekmeden cihazı

tüm fonksiyonları ile kullanabilecekler. Pretec'in eksisi ise ağırlığın dengeli olmaması. Yani kamerayı tek elle tutup resim çekmek zor.

Ayrıca tutma yerinin de olmaması bir dezavantaj. Neticede bu cihazın ergonomik yapısını bir kenara koyarsak, bu fiyata bu kaliteyi başka hiçbir cihazda bulamayacağımızı düşünüyoruz.

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: 199 \$ + KDV

www.empa.com.tr

- + Yüksek çözünürlüklerde kaliteli resimler çekebiliyor
- + Fiyatı
- Ergonomisi

Hoparlör Seti: ABIT Home Theater SP-60

5.1 Ses Teknolojisine Yeni Bir Destek

DVD filmlerin mükemmel görüntü kalitelerinin yanı sıra Dolby Digital ses özelliği ile de göze çarptıkları bir gerçek. Fakat, DVD teknolojisinin bu özelliklerinden yararlanmak için çeşitli bileşenlere gerek vardır. Örneğin Dolby Digital ses kalitesine ulaşabilmek için iyi bir hoparlör sistemi şart. 5.1 diye adlandırılan ve Dolby Digital ses teknolojisini destekleyen ho-

parlör setleri bu yüzden epey rağbet görüyorlar. Bu ay sizin için ABIT'in son model hoparlör seti olan SP-60'ı inceleme fırsatı bulduk.

SP50'nin güçlü özellikleri üzerine kurulan SP60, gelişmiş fonksiyonları ile Home Theater pazarına hızlı girmeye kararlı. Dijital bir arayüze sahip olan hoparlör seti, rahat bir kontrol seçeneğinin yanı sıra kaliteli üretimi ile de kendisini

belli ediyor. SP60, iyi bir performans sağlayabilmek için ahşaptan üretilmiş. Çıkarılabilir mavi kapakları ile satellite hoparlörler, değişik bir görünüm sergiliyorlar. Güçlü bir sese sahip olan bu hoparlör seti, 50 watt RMS gücündeki subwoofer ve 20 watt değerindeki satellite hoparlörler ile iyi bir bileşim oluşturuyor. Son olarak ABIT'in en yeni hoparlör sistemi, DVD oynatıcılarla, çözücülerle, CNR, ses kartları ve ABIT'in USB Theater ürününü ile sorunsuzca çalışabiliyor.

CHIP'in yorumu

ABIT'in kolay kullanımlı fonksiyon seçim anahtarı, her kanalda sesin kontrol edilmesini sağlıyor. Ayrıca subwoofer içine entegre edilmiş amplifikatör ile yüksek kaliteli bir ses çıkışı elde edilebiliyor. Hoparlör seti ile birlikte bir receiver'ın

gelmemesi ise bir dezavantaj. Yani 5.1 ses teknolojisinden yararlanmak için Dolby Digital çözücü almanız şart. Ön, arka ve orta hoparlörlerin çıkışlarının ayrı olması, profesyonel kullanıcıların aradıkları bir özellik. Yalnız bu hoparlör setini bilgisayarınıza bağlamanız için ekstra kablo almanız gerekiyor. Çünkü ABIT çeşitli bağlantı seçeneklerine göre kablo vermiyor.

Bilgi için: Çizgi Elektronik / Datagate

Tel: (212) 356 70 70

(212) 282 98 80

Fiyatı: 156 \$ + KDV

www.abit.com.tw

- + Yüksek ses gücü
- + Hoparlör seti ahşap yapıda
- Dolby Digital çözücüsü yok

SP-60 geniş bir frekans bandını kapsıyor. Subwoofer 30 ila 200 Hz arasında. Satellite hoparlörler ise 100 Hz ila 30 KHz arasında çalışıyorlar.

Router: Surecom Internet Mini Broadband Router

Internet Paylaşımında Yenilik

Ağlar arası bağlantı birimi ya da internetwork diye adlandırılan router'lar, verilere üç değişik katman kullanarak erişirler. Bunlar ağ, veri bağlantı ve fiziksel katman olarak sınıflandırılırlar. Router'ların en önemli özelliği fiziksel adres

bir ya da daha fazla yol belirleme algoritmasını kullanırlar. Bu algoritmaya ise routing adı verilir. Yani yol belirleme işlemi gerçek zamanda gerçekleşir ve değişen ağ durumlarına göre de düzenlenir. Surecom EP-4501 modeli de yukarıda bahsi

Küçük işletmeler için tasarlanan Surecom EP-4501, aynı anda çok sayıda bilgisayara internet erişimi sağlıyor.

yerine ağlar arası mantıksal adres kullanmaları. Mantıksal ağ bölümü genelde Subnets ya da Subnetworks olarak tarif edilir. Router'lar ağlar arası iletişimde en iyi yolu bulmak için

geçen özelliklere sahip olan bir router. Birçok makinanın aynı anda internet erişimini sağlayabilen bu cihaz daha çok küçük işletmeler için düşünülmüş bir ürün. Bunun nedeni

router'ların genel olarak çok pahalı olması. Bu anlayışı Surecom yeni ürünü olan Internet Mini Broadband Router ile değiştirmeye kararlı. Bir ISP Account bir Cabo/ADSL modem ve de bir telefon/ISDN hattına ihtiyaç duyan bu cihaz yerel network'ünüzde yer alan bir çok bilgisayarı aynı anda internete bağlayabilecek güçte bir ürün. Ayrıca Surecom'un IP Bridge ve DHCP/BootP Server fonksiyonları ile ister network'ünüzde yer alan bilgisayarlara yasal IP'ler, isterseniz de bir DHCP server'a ihtiyaç duymadan otomatik IP'ler atayabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

EP-4501'i kullanarak bir virtual server oluşturabilirsiniz. Bu sayede herhangi bir proxy ser-

ver'a ihtiyaç duymadan, doğal firewall'unuzu da kurmuş olursunuz.

Surecom'da web tabanlı veya Telnet ara yüzü ile gereken ayarlamaları yapmak mümkün. Ayrıca network içindeki web, e-mail ve FTP server'ları da destekleyen EP-4501 birçok işletim sistemi ile de sorunsuzca çalışabiliyor.

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: 168 \$ + KDV

www.surecom.com.tw

- + Uygun fiyatı
- + Ergonomik yapısı
- + Birçok işletim sistemine uyumlu

Combo: HP CD-Writer DVD Combo 9900 Ci

Combo Cihazlarının Yeni Temsilcisi

All-in-one ürünleri ile tanıdığımız HP, şimdi de optik ürünleri ile bu geleneğini sürdürmeye kararlı. HP'nin Ofisjet serileri ile all-in-one kavramını tanıtmıştık. Yani yazıcı, tarayıcı, kopyalama ve faks cihazlarının tek bir üründe toplanmasına bu ad veriliyordu. Birden çok cihazı tek bir üründe toplamanın mantığı, maliyeti önemli ölçüde düşürmek, yer kaybına son vermek ve uygun fiyata yüksek bir performansa ulaşmaktı. Bu özellikleri iyi bilen HP şimdi de yeni bir ürün ile karşımıza çıkıyor. Bu yeni ürünün adı HP 990Ci.

HP 990Ci, CD Writer, CD Rom ve DVD-Rom cihazlarını tek bir cihazda toplayan bir aygıt. 12x yazma, 10x tekrardan yazma, 32x CD okuma ve 8x DVD okuma gibi özelliklere sahip bu yeni ürün ile birçok işlemi anında gerçekleştirebilirsiniz. 2MB'lık bir belleğe sa-

hip olan HP'nin, CD-RW, CD-R, CD-ROM, Audio-CD ve DVD medyalarını desteklemesinin yanı sıra Roxios Easy CD Creator, Direct CD, Music Match Jukebox, HP Simple Backup ve HP MyCd gibi yazılımları beraber sunması beğenileri topluyor: Yazılımlar yardımı ile istediğiniz bir müzik CD'si oluşturmanız mümkün. Ayrıca arkadaşlarınız için CD'ye bir prezentasyon hazırlayabildiğiniz gibi resim

arşivinizi de CD'lere kayıt edebilirsiniz. Bunun yanı sıra aynı cihaz ile DVD videolarını izlemek de ayrı bir keyif.

CHIP'in yorumu

Bu ürünün en büyük avantajı, birden çok aygıt yerine tek bir aygıt ile birden çok uygulamaya cevap vermesi.

Çok uygun bir fiyata sahip olan cihazla birlikte verilen zengin yazılım paketi, cihazı çok daha fazla cazip bir hale getiriyor. Yalnız

profesyonel kullanıcılar için bizim tavsiyemiz tek bir aygıt yerine birden çok aygıt tercih etmeleri. Çünkü bu tür aygıtlar birden çok işleve sahip oldukları için çok daha fazla kullanılmakta ve dolayısıyla daha çabuk yıpranmaktalar. Sonuç olarak HP 990Ci'nin, daha çok yeni başlayanlar ve profesyonel amaçla kullanmayacak olan kişiler tarafından tercih edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bilgi için: HP Türkiye

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 296 51 24

Fiyatı: 345 \$ + KDV

www.hp.com

- + Çok fonksiyonlu
- + Performans/fiyat oranı
- CD yazma güvenilirliğine pek önem verilmemiş

Birden çok fonksiyonu tek bir cihazda toplayan HP, performans/fiyat oranı ile iyi bir intiba bırakmayı başarıyor.

Anakart: ABIT KT7E

AMD İşlemciler İçin Maksimum Performans

ABIT, VIA KT133E chipsetine dayanan yeni AMD tabanlı anakartını piyasaya sundu. KT7E adını taşıyan bu yeni model, Thunderbird ve Duron işlemcilerin de dahil olduğu

modülleri ile sorunsuzca çalışıyor. Aynı zamanda STR desteğine de sahip olan KT7E, 1 adet AGP, 6 adet PCI ve 1 adet ISA yuvası ile kullanıcılara maksimum yükseltilebilme imkânını da sağ-

transistor seti ile 3 Phase Power Solution çözümünü getirmesi. Altı transistordan oluşan bu set, sıcaklığı diğer Socket A anakartlarda bulunan 4 transistordan çok daha iyi dağıtabiliyor. Ayrıca Thunderbird işlemciler daha yüksek amper ihtiyacı duyuyorlar. Bu yüzden KT7E bu güç ihtiyacına ve ısınma sorunlarına 2 phase sistemine sahip anakartlardan çok daha iyi cevap verebiliyor.

CHIP'in yorumu

KT7E'ye şöyle bir göz gezdirdiğinizde bile, onun özellikle binliçli kullanıcılar için tasarlandığını fark ediyorsunuz. Örneğin, bu anakarta diğer anakartlarda bolca görülen bir AMR slotu veya bir AC97 ses chipseti entegre edilmemiş. Bunun nedeni ise ABIT'in bu anakartı

tercih edenlerin performansa her şeyden fazla önem verdiklerini ve entegre bir ses kartı ile pek memnun kalmayacaklarını düşünmesi. Aynı durum AMR için de geçerli. Çünkü bu teknoloji bir türlü istenilen başarıyı yakalamadı. Anakartın giriş ve çıkışları düzenli bir şekilde yapılmış. Ayrıca yer alan parçalar da kart üzerinde anlaşılır bir dil ile yazılı olarak belirtilmiş.

Bilgi için: Çizgi Elek. / Datagate

Tel: (212) 356 70 70 /

(212) 282 98 80

Fiyatı: 92 \$ + KDV

www.abit.com.tw

- ⊕ Yüksek Performans/fiyat oranına sahip
- ⊕ 3 Phase teknolojisi

ABIT KT7E, performansı ön planda tutan kullanıcıların vazgeçemeyecekleri bir seçenek.

AMD-K7 "Socket A" 200 MHz FSB işlemcilerle çalışabilmesi için tasarlanmış bir anakart. Anakart üzerinde üç adet 168 pinli DIMM soketi bulunduyor ve PC100/PC133 SDRAM

liyor. KT7E üzerinde seri ve paralel port'lara ek olarak 2 entegre ve 2 harici USB port'u başlığını barındırıyor. ABIT KT7E'deki yeniliklerden biri de fazla ısınmaya karşı 6 MOSFET

Anakart: Gigabyte GA-60XET

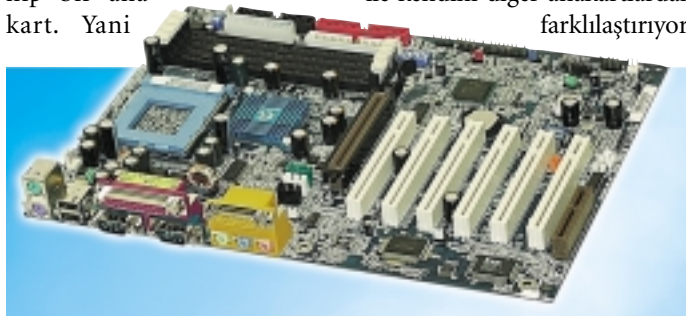
Tualatin İşlemcilere İlk Destek

Intel'in yeni Pentium III işlemcisini piyasaya sürmesiyle birlikte, anakart üreticileri piyasada ilk olmak için yeni bir yarışa girdiler. Tualatin çekirdeğine sahip olan bu yeni işlemci 512 KByte L2-Cache, 133 MHz FSB hızı ve 1.13 GHz'lik bir sistem frekansı ile karşımıza çıkmayı başardı. Kısaca Tualatin olarak adlandırılan işlemcinin en önemli özelliği, bakır teknolojisini benimsemesi. Yalnız bakır teknolojisinin işlemcinin dış bölgelerinde kullanıldığını söylemekte fayda var. Bunun nedeni ısınma sorunlarını mümkün olduğunca düşük bir seviyede tutmak. Intel'in açıklamalarına göre bu yeni işlemci önceki Pentium III işlemciler gibi birden çok chipseti tarafından desteklenmeyecek. Yani bu işlemciyi çalıştırmak için i815 chipsetinin ikinci jenerasyonu olan i815EP chipsetli bir ana-

karta ihtiyaç duyuluyor. BX chipsetine sahip olan kullanıcıların bu işlemciyi çalıştırabilmeleri için anakartlarını 1.3-1.4 volt ve FSB hızının da 133 MHz'e ayarlayabilmeleri gerekiyor. Bu yeni jenerasyon Pentium III işlemcilerini destekleyen anakart üreticilerinden biri de Gigabyte firması. Gigabyte'ın yeni modeli GA-60XET, daha önceki aylarda incelediğimiz GA-60XE ile aynı özelliklere sahip bir anakart. Yani

bu anakart da 133 MHz FSB hızında çalışan, Ultra ATA-100 standardını destekleyen ve on-board ses chip'ine sahip bir ürün.

Buna ek olarak Gigabyte 4 adet DIMM yuvası ile toplam 512 MB'lık bir bellek kapasitesine çıkabiliyor. Son olarak 1 AGP, 6 PCI ve 1 CNR slotuna sahip olan GA-60XET, STR, wake-on-lan, modem ring on ve EasyTuneIII gibi özellikleri ile kendini diğer anakartlardan farklılaştırıyor.

Gigabyte GA-60XE'nin en belirgin özelliği, eski işlemcilerin yanı sıra yeni Pentium III işlemcilerini de desteklemesi.

CHIP'in yorumu

Anakartta beğendiğimiz bir özellik, geniş bir işlemci desteğine sahip olması.

Buna ek olarak birlikte verilen EasyTuneIII yazılımı sayesinde anakartta overclock işlemini gerçekleştirebilmeniz mümkün. Yani bu yazılım sayesinde isteğe bağlı olarak sisteminizi ya manuel ya da otomatik olarak en yüksek performansı verecek şekilde ayarlaymanız mümkün.

Bilgi için: Empa / Kont

www.empa.com.tr

Tel: (216) 499 62 90

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.gigabyte.com.tw

- ⊕ Geniş işlemci desteğine sahip
- ⊕ Overclock işlemi için uygun

Anakart: Intel Desktop Board D815EEA2L

815 Chipsetli Anakartlarla Yeni Dönem

i815 chipsetlerinin yeni piyasaya çıktığı tarihlerde, sizin için Intel'in Desktop Board serisi olan D815EEA modelini incelemiştik. Bu anakart çok iyi seçilmiş donanım bileşenleri ve ekstra özellikleri ile beğenimizi kazanmıştı. Ama hızla gelişen teknoloji ve artan ihtiyaçlar, bu anakartların da birçok kullanıcı için yetmemeye başlamasına neden oluyor. Bu nedenle Intel de bu süre içinde boş durmayarak, bu modelini birkaç değişiklik ile yeniden piyasaya sürmeye başladı. Yeni modelin adı Desktop Board D815EEA2L.

Intel Desktop Board D815EEA2L bir önceki modeli gibi 100/133 MHz sistem Bus hızında çalışabilen ve Intel Pentium III işlemcileri ile 66/100 MHz System Bus hızında çalışan Intel Celeron işlemcilerini sorunsuzca destekleyen bir anakart. Bu anakartın bir önceki mode-

line göre en önemli farkı, kullanılan chipsetinde gizli. Yani bu anakartın üzerinde i815 chipsetlerinin en son modeli yer alıyor. 3 adet DIMM yuvası sayesinde 512 MB'a kadar 133 MHz SDRAM ile çalışabilen anakart, Ultra ATA/100 disk desteği, kolay kullanılabilir 4 adet USB genişlemesi ve Power On Self Test'i (POST) hızlandıran Intel Rapid BIOS Boot gibi özellikleri üzerinde barındırıyor.

On-board ethernet ve ses chip'lerine sahip anakart, güçlü donanım bileşenleri ile dikkatleri üzerine çekiyor.

Kartın diğer bir özelliği ise intel'e ait olan entegre bir grafik arabirimi sunması. Bu arabirimi kullanmak istemeyen kullanıcılar içinse bir AGP slotu da eksik edilmemiş. Son söz olarak, Intel'in ses chip'inde Creative'in Sound Blaster PCI 128 Audio-Subsystem'ini tercih ettiğini belirtebiliriz.

CHIP'in yorumu

Güçlü bileşenlere sahip Intel, network kullanıcıları için es-

nek ve düşük masraflı bir seçenek.

Ayrıca bu anakart ile birlikte verilen zengin yazılımlar da beğenimizi kazandı. Sonuç olarak Intel Desktop Board D815EEA2L'nin sahip olduğu SoundBlaster PCI audio ses chip'i ve Intel PRO/100 Network Connection (LAN) donanımların birleşimi ile sistem entegratörlerine mükemmel bir konfigürasyon esnekliği sağladığını söyleyebiliriz.

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Fiyatı: 139 \$ + KDV

www.intel.com

- + Sound Blaster PCI 128 ses chip'i kullanıyor
- + Network bağlantısına sahip bir anakart

Anakart: Biostar M6VSA

Onboard Grafik Chip'lerine Alternatif

Uzunca bir süre anakart chip'leri ile istediği başarıyı yakalayamayan Intel, bu nedenle rakiplerinin güçlenmesine yol açmıştı. Öyle ki, en büyük rakibi olan Via, Intel'e kafa tutmuş ve ciddi anlamda yarışa girmişti. Ama i815 chipsetinin çıkması ve başarıya ulaşması, diğer chipset üreticilerini de harekete geçirdi. Bu arada Via da boş durmadı ve chipsetini sürekli yenileyerek ekstra fonksiyonlarla güçlendirdi.

Bunun farkında olan anakart üreticileri ise, hem Intel hem de Via chipsetlerine sahip modellerini piyasaya sürerek kullanıcılara farklı alternatifler sunmaya başladılar. Bu üreticilerden biri de daha çok giriş seviyesi ürünleri ile tanıdığımız Biostar firması. Biostar, performans ve maliyeti düşünen kullanıcılar için yeni anakartı olan M6VSA modelini piyasaya sürdü. Via PM133 chipsetine sahip

a n a -

kart, PCI, AGP mimarisini ve Intel PPGA Celeron Soket 370, Intel Pentium III ve VIA Cyrix III işlemcilerini isteğe bağlı olarak destekleyebiliyor. Bunun yanı sıra 3x168 pin DIMM soket ile maksimum 1.5 GB Ram'e ulaşılabilen bu anakart 3PCI, 1CNR ve 1AGP slotu olmak üzere toplam 5 adet genişleme yuvası ile bilgisayar kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılamayı hedefliyor.

CHIP'in yorumu

Biostar M6VSA'nın ileriye düşünerek kullandığı chip takımı sayesinde 133 MHz bus hızında çalışacak PPGA Celeron'lar için bir ortam oluşturması beğenimizi kazandı. Ayrıca anakart üzerinde ses ve grafik chip'lerinin kullanılması da özellikle ofis kullanıcılar için bir avantaj sağlıyor. Yani S3 Savage4 ekran chip'i ve AC97 ses chip'i ile bu

model onboard grafik chip'li i815 anakartlarına farklı bir alternatif sunuyor. Ayrıca anakartın üzerinde bulunan AGP slotu ile S3 Savage'nin grafik performansını benimsemeyen kullanıcılar için de bir çözüm sunulması artı bir özellik. Sonuç olarak Biostar, Via chipsetleri ile maliyeti düşük konfigürasyonlar sağlayarak, ev kullanıcıları ya da küçük ofislere yönelik temel PC platformları için iyi bir seçenek sunuyor.

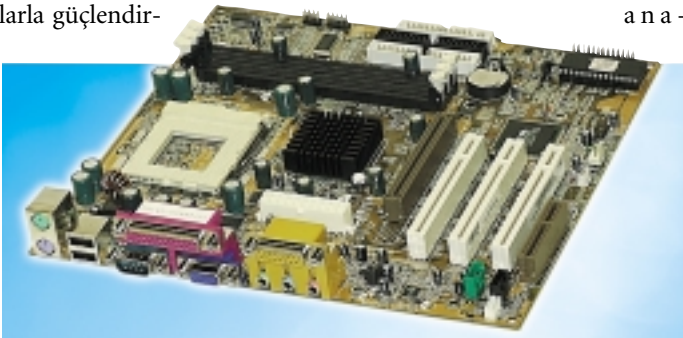
Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Fiyatı: 80 \$ + KDV

www.biostar.com.tw

- + 133 MHz'lik bir Bus hızına ulaşabiliyor
- + Fiyatı
- Ekran chip'i karmaşık 3D uygulamalarında yetersiz

On-board ethernet ve ses chip'lerine sahip anakart, güçlü donanım bileşenleri ile dikkatleri üzerine çekiyor.

Tarayıcı: Epson Perfection 1640SU Photo

Epson dpi Sınırlarını Aşıyor

Yüksek tarama çözünürlüğü ile göze çarpan Epson Perfection 1640SU Photo, SCSI ve USB desteği sayesinde ayrıcalıklı bir konuma sahip olmayı hedefliyor.

■ Tatilde çektiğiniz resimleri veya okuduğunuz bir makaleyi dijital ortamda arşivlemek için bir tarayıcıya ihtiyacınız vardır. Resimlerin ya da başka belgelerin kolaylıkla bilgisayarlarda saklanabilmesi imkanı, tarayıcıların da artık PC sistemin temel bileşenleri arasında yer almasıyla paralel bir süreç izliyor. Uzun zaman önce durum böyle değildi... Fiyatlar çok yüksek olduğundan bir tarayıcı satın almak genelde sadece şirketlere nasip oluyordu. Günümüzde ise çok uygun fiyatlara kişisel kullanım için uygun, gayet iyi bir tarayıcıyı rahatlıkla bulabilirsiniz.

Tarayıcılarda tarama çözünürlüğü 300 dpi'dan 1200 dpi'lara kadar çıktı. Buna ek olarak renk derinliği minimum 36 bit'e kadar yükseldi. Esasında 36 bit renk derinliğini insan gözü ayırt edemiyor. Ama yine de bu kadar yüksek bir renk derinliğine ihtiyaç var. Çünkü analog bir belge veya resmi dijital ortama aktarmak için tarayıcıların minimum renk kaybı ile çalışması gerekiyor. Zamanla tarayıcıların arabirimlerinin de değiştiği bir gerçek. SCSI arabirimine sahip tarayıcılar, ekstra bir SCSI kartı olmadan çalışmıyorlardı.

Tarayıcılarda tarama çözünürlüğünün önemi

Tarayıcının tarama çözünürlüğü resmin netliğini belirler. Yani çözünürlüğün düşük olması resmin optik kalitesini doğru orantıda düşürür. Dpi diye adlandırılan çözünürlük inç başına düşen nokta sayısı anlamına geliyor. Örneğin 600x1200 dpi, 720 bin noktaya tekabül ediyor. Renk derinliği ise tarayıcının kaç çeşit renk tonlarını ta-

Epson Perfection 1640SU Photo ile birlikte verilen dia adaptörü sayesinde, transparan, pozitif ve negatif filmleri kolayca tarayabilirsiniz.

niyabildiğini gösteriyor. Örneğin, 8 bit renk derinliği 256 renge denk geliyor. 36 bit'te renkler 68.7 milyara eşit.

Tarayıcının USB arabirimine sahip olması da bir diğer avantaj. Örneğin aynı sisteme bağlı olan yazıcı ile tarayıcı bu arabirim sayesinde birbiri ile çalışmazlar. Hot-plugging diye adlandırılan özellik ise, makineyi tekrar başlatmadan çalıştırabilmenizi sağlıyor. Birçok ürünün USB arabirimlerle üretilmesi de bunun en iyi göstergesi. USB arabiriminin avantajları olduğu kadar dezavantajları da yok değil. Saniyede 800 ile 900 kilobyte'lık bir transfer oranına sahip olan bu arabirim hala çok yavaş.

Teknik özellikleri ve birlikte verilen yazılımlar

Epson Perfection 1640SU Photo, 42 bit renk derinliğinde Twain standartlarına tamamen uyumlu olarak çalışan ve hem USB hem de SCSI arabirimini kullanan bir tarayıcı. Tarayıcı, 1600x3200 dpi optik yoğunlukta ve maksimum 12.800 dpi çözünürlükte Macintosh ve PC sistemlerinde tarama işlemini gerçekleştirebiliyor.

Windows 95, 98, WinNT, Windows 2000 ve Macintosh işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan Epson Perfection

1640SU Photo, renkli resimleri 1200 dpi yoğunlukta ve 8,7 ms/satır hızında tarayabiliyor. Epson Perfection 1640SU Photo'nun en önemli özelliği, daha yüksek bir tarama kalitesine ulaşabilmesi için Micro Step Drive ve Double-CCD teknolojilerini kullanması. Ayrıca 1200 dpi'da taranan bir resmi yüzde 800'e kadar büyütebilmesi de bir avantaj. Bunlara ek olarak tarama esnasında kullandığı Text Enhancement ve Auto Area Segmentation teknolojileri sayesinde bir çok profesyonel işlemi anında gerçekleştirebiliyor.

Epson Perfection 1640SU Photo'yu Windows'a tanıtmak gayet kolay. Makine ile birlikte verilen kurulum CD'sinden tarayıcıyı Windows'a tanıtmamız yeterli. SCSI kartını ise işletim sistemine ayrıca tanıtmamız gerekebilir. Tarayıcıyla birlikte, yapacağınız uygulamalara göre, kullanım alanları farklı Text Bridge ve Adobe PhotoshopLE adlarında 2 program veriliyor. Resim taramalarında PhotoshopLE, metin taramalarında ise Text Bridge'i kullanabilirsiniz. 2.8 kg ağırlığında ve 269 mmx435 mmx93 mm uzunluğunda olan Epson Perfection 1640SU Photo, 216 mmx297 mm'lik bir tarama alanına sahip.

ÜRÜN BİLGİSİ

Yüksek çözünürlüklerde tarama işlemini gerçekleştirebilen tarayıcı, profesyonel kullanımlara daha çok hitap ediyor.

çok iyi (9,92)

- + Dia tarama yapabiliyor
- + Yüksek çözünürlüklerde tarama işlemini gerçekleştirebiliyor
- + Hem SCSI hem de USB arabirimlerini destekliyor

TEST SONUÇLARI

600 dpi R. Res Tar Hız: 59.58
600 dpi R. Res Tar Kal. : 95.00
300 dpi R. Res Tar Hız.: 67.89
300 dpi R. Res Tar Kal. : 95.00
CHIP Toplam Puanı: 99.27

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 99.27

Bilgi için: Epson Türkiye
 Tel: (212) 336 03 03
 Faks: (212) 217 04 90
 Fiyatı: 292 \$ + KDV
 www.epson.com

CHIP'in yorumu

Epson 1640SU Photo ile birlikte verilen dia adaptörünü monte ettikten sonra transparan, pozitif ve negatif filmleri de tarayabilirsiniz. Bu dia adaptörü ile 35mm'lik filmler 103x127 mm'lik bir tarama alanı içersinde 600x2400 dpi yoğunluğa kadar taranabiliyor. Ayrıca, taranan bu dia'ları kaydetmeden önce üzerinde oynamalar yapmak da mümkün. Peki bu tarayıcıyı kimler tercih etmeli? Yazıcıdan alınan normal bir baskı için 300 dpi yeterli. Hatta tarattığınız resimleri internet ortamında yayınlamak istiyorsanız 75 dpi bile size çok rahat yetecektir. Profesyonel kullanıcılar ise 600 veya 1200 dpi'lık bir çözünürlüğe ihtiyaç duyarlar. Ama bunun da bir dezavantajı var. Çünkü yüksek bir çözünürlükte taranan resimler sabit-diskte çok büyük yerler kaplarlar. Bu yüzden yapacağınız işe göre bir tarayıcı seçmelisiniz.

Ekran Kartı: ABIT Siluro T400

Uygun Fiyata Yüksek Grafik Performansı

Anakartları ile tanıştığımız ABIT firması, anakart piyasasında istediği başarıyı elde ettikten sonra, ilgi alanını giderek genişletip ürün listesine multimedya ağırlıklı donanımları da katmaya başladı. İlk olarak ekran kartları ile son kullanıcıların karşısına çıkan ABIT,

adımlarla ilerliyor. Geforce2 MX 400 chipsetinin tercih edilmesinin nedeni, düşük fiyata yüksek performans sağlaması.

ABIT'in yeni kartı Siluro T400, 200 Mhz'lik bir sistem frekansına sahip. Bu sayede saniyede 800 milyon Texel işleye-

Geforce 2 MX 400 chipsetli ekran kartları uygun fiyata yüksek performans sunuyorlar.

bu modellerinde nVidia chipsetini kullanıyordu. Başlarda istediği ilgiyi göremeyen bu yeni ekran kartı, nVidia chipsetinin stabil ve yüksek performansı sayesinde benimsenmeye başladı. Şimdilerdeyse ABIT, yeni model nVidia Geforce2 MX 400 ile sağlam

biliyor. Buna ek olarak NSR Shading özelliğini kullanan Siluro T400, yüksek grafik çözünürlüğünde yüksek performans sağlıyor. Tabii bu değerlere ulaşmasında etkin bir birleşen olan kartın üzerindeki 64 MB SDRAM'leri unutmamak gerek.

CHIP'in yorumu

ABIT Siluro T400'ün önemli bir özelliği, üzerinde bir TV çıkışının bulunması. Televizyonda S-video veya high-end monitörler için Composite Video-Out çıkışına ihtiyaç duyan kullanıcılar için bu kart tam aradıkları ürün. Çünkü Siluro'nun kullandığı NTSC/PAL TV Flicker Filter teknolojisi sayesinde monitörlerde, LCD panellerinde veya televizyonlarda titreşimsiz bir görüntü alabilirsiniz. Buna ek olarak Digital Vibrance Control (DVC) yardımı ile görüntüleri daha canlı ve daha çarpıcı renklere göre ayarlayabiliyorsunuz. Son olarak, ABIT overclock tutkunlarını da unutmayarak, kart ile birlikte GraphicsMax yazılımını veriyor. Bu yazılım sayesinde chip ve bellek frekanslarını istediğiniz gibi oynamanız mümkün.

ÜRÜN BİLGİSİ

350 MHz'lik bir RAMDAC hızına sahip olan Abit Siluro, 2048x1536 piksel çözünürlüğe çıkabiliyor. 2 adet Dual-Texturing Pipeline'ı ile aynı anda 800 milyon Texel'i işleyebiliyor.

çok iyi (6,98)

- + TV çıkışlarına sahip
- + Performans/fiyat oranı

TEST SONUÇLARI

Quake III Puanı: 51.54
Quake II Puanı : 47.96
3D Mark 2000: 49.68
Ergonomi: 80.00
CHIP Toplam Puanı: 69.87

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 69.87

Bilgi için: Çizgi / Datagate

Tel: (212) 356 70 70

(212) 282 98 80

Fiyatı: 83 \$ + KDV

www.abit.com.tw

Tarayıcı: Epson Perfection 640

Resimlerinizi 600x2400 Dpi'da Tarayın

Kullanım kolaylığı, kalite ve güvenilirlik gibi unsurları bir arada arayan ev ve ofis kullanıcılarına hitap eden Epson Perfection 640, özellikle rahat kullanımı ve zengin yazılımlarıyla ön plana çıkmayı başarıyor. Örneğin tarayıcıyı kurduktan sonra, birlikte verilen programlarla tarama işlemlerini otomatik olarak ayarlayabilirsiniz. Buna ek olarak istediğiniz resmi renkli veya siyah beyaz olarak tarayıp sisteminize bağlı olan yazıcıdan anında çıktısını alabilirsiniz. Bu işlemi ister bilgisayarınıza kurduğunuz yazılımlarla, isterse tarayıcının üzerindeki tuşlardan yaptırabilirsiniz. Epson Perfection 640'ı USB portuna bağladıktan sonra yapmanız gereken tek şey, paketin içinde yer alan CD'yi takıp onu sisteminize tanıtmak. Tarayıcı ile birlikte, Easy PhotoPrint Uti-

lity, Epson SaĖustos Panel OSR ve Adobe PhotoDeLuxe yazılım paketleri veriliyor.

CHIP'in yorumu

Tarayıcının önemli bir özelliği, Epson Micro Step Drive teknolojisi sayesinde 600x2400 dpi optik çözünürlükte tek geçişli tarama yapabilmesi. Buna ek olarak taranan bir dokümanda yer alan resimler tek tek tanımlanabiliyor. Böylece doküman içinde yer alan herhangi bir resmi ikinci bir işleme maruz bırakmadan dijital ortama aktarılma şansına sahip olabili-

yorsunuz. Taranan resimlerin canlı ve net olarak bilgisayara aktarılabilmesi, tarayıcıda beğendiğimiz bir özellik. Siyah beyaz bir A4 sayfasını yaklaşık 40 saniyede tarayabilen Epson, renkli bir A4 sayfasını 120 saniyede tarıyor. 600 dpi tarama sonrasında yüzde 400'e kadar işaretlenen bölgeye zoom yapabilen Epson, renk, netlik, gamma ve resim tanımlama fonksiyonlarını otomatik olarak ayarlıyor. 269x435x93 mm. boyutundaki Epson'un 2.8 kg. ağırlığı ile de her ortama uygun bir yapıda olduğunu görebilirsiniz.

Twain standartlarına tamamen uyumlu olan tarayıcı, 36 bit renk derinliğinde en uygun taramayı 600 dpi optik yoğunlukta gerçekleştiriyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Düşük fiyatlı uygun bir tarayıcı arıyorsanız Epson Perfection 640'ı tavsiye edebiliriz.

çok iyi (8,41)

- + Türkçe kullanma kılavuzu
- Otomatik ayarlama fonksiyonu manuel ayarlamaya izin vermiyor

TEST SONUÇLARI

600 dpi R. Res Tar Hız: 49.45
600 dpi R. Res Tar Kal. : 73.00
300 dpi R. Res Tar Hız.: 51.12
300 dpi R. Res Tar Kal. : 75.00
CHIP Toplam Puanı: 84.13

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 99.27

Bilgi için: Epson Türkiye

Tel: (212) 336 03 03

Faks: (212) 217 04 90

Fiyatı: 110 \$ + KDV

www.epson.com

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcı: Epson Stylus Photo 2000P

Baskıda Fotoğraf Kalitesi

Epson Stylus Photo 2000P, A3 kağıda baskı yapabilen ve Micro Piezo teknolojisini kullanan

daha canlı olmasını sağlıyor. Öyle ki Epson, yazıcıdan alınan baskıların seneler geçtikten sonra bile aynı canlılığını koruyabileceğini iddia ediyor. Bu yazıcının önemli bir diğer özel-

Epson Stylus Photo 2000P, 1440 dpi çözünürlükte baskı yapabilen mürekkep püskürtmeli bir yazıcı.

bir mürekkep püskürtmeli yazıcı. New Ink teknolojisini destekleyen yazıcı, özellikle foto kağıtta gerçeğe yakın baskı kalitesi ile kullanıcıları şaşırtabiliyor. Variable Sized Droplet teknolojisi sayesinde 1440x720 dpi'ya kadar baskı işlemi gerçekleştirebilen Epson yeni model kartuşları ile de baskıların

liği de siyah, cyan, magenta, sarı, açık cyan ve açık magenta olmak üzere 6 adet renk kartuşuna sahip olması. Son olarak 609x766x414 mm. boyutunda ve 8.4 kg ağırlığındaki yazıcı, hem paralel hem de USB arabirimlerini desteklerken, üstün baskı kalitesi ile de göze çarpmasını biliyor.

CHIP'in yorumu

Epson Stylus Photo 2000P'yi Windows'a tanıtmak çok basit. Yapmanız gereken tek şey, verilen CD'den yazıcının kurulumunu gerçekleştirmek. Ayrıca yazıcıya kartuşu takmanız da yeterli. Kartuşların temizlenmesi için ön paneldeki düğme, bir avantaj. Böylece bilgisayarınızı açmadan kötü çıktıların önüne geçebilirsiniz.

Yazıcıda beğendiğimiz en önemli özellik, iyi bir baskı kalitesine sahip olmasının yanı sıra büyük boy kağıtlara baskı yapabilmesi ve kolay kurulması. Buna ek olarak Epson'un paralel port bağlantısı dışında USB port bağlantısına da sahip olması bir artı puan. Sonuç olarak bu yazıcı ile özellikle dijital resimlerin baskılarında üstün bir performans ve gerçeğe yakın bir baskı kalitesi yakalayabilirsiniz.

ÜRÜN BİLGİSİ

Altı farklı renk kartuşu ile baskı yapabilen bu yazıcı, yüksek baskı çözünürlüğü ve klasik ergonomisi ile göze çarpıyor.

çok iyi (8,79)

- + Baskı kalitesi
- + Kartuşların temizlenmesi için kısa yol tuşu var

TEST SONUÇLARI

Resim Baskı Hızı: 92.00
Grafik Baskı Hızı: 87.00
Resim Kalitesi: 90.00
Grafik Kalitesi: 85.00
CHIP Toplam Puanı: 87.98

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 89.96

Bilgi için: Epson Türkiye
Tel: (212) 336 03 03
Faks: (212) 217 04 90
Fiyatı: 740 \$ + KDV
www.epson.com

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcı: Epson Stylus Color 680

Uygun Fiyata Yüksek Baskı Teknolojisi

Geçmişte yüksek performanslı mürekkep püskürtmeli bir yazıcı almak isteyen kullanıcılar iyi bir fiyat ödemek zorundaydılar. O zamanlar uygun fiyata bir yazıcı seçenler, çoğu kez düşük baskı çözünürlükleriyle karşıyorlardı. Günümüzde ise yazıcılar hem uygun fiyatlara hem de yüksek çözünürlüklere sahipler. Bunun için en iyi örneklerden biri Türkiye pazarında çok iyi tanıdığımız Epson firması.

Yeni bir ergonomiye sahip olan Epson Stylus Color 680, özellikle transparan yapısı ile göze çarpıyor. Yeni seri Macintosh sistemlerde kullanılan değişik renkler ve şeffaf yapı bu yazıcıda da kullanıldı. İsteğe bağlı olarak hem paralel hem de USB arabirimleri ile baskı yapabilen cihazın Macintosh kullanıcılarına da hitap etmesi, birden çok farklı kağıt boylarına baskı yapabilmesi ve geniş yazılım desteği ilk bakışta sayılabileceğimiz avantajları arasında yer alıyor.

Dakikada 8 sayfa siyah beyaz veya 4 sayfa renkli çıktı verebilen yazıcı, yüksek baskı çözünürlüğü ile de göze çarpıyor.

CHIP'in yorumu

Yazıcı normal kağıda mükemmel bir baskı kalitesi sağlıyor. Bunun nedeni Epson 680'in Ultra Micro Dots teknolojisini kullanmasının yanı sıra 2880 dpi çözünürlükte de baskı yapabilmesi. Ayrıca kullanılan Epson PhotoEnhance 4 fonksiyonu, dijital kamera ile çekilen ya da internetten indirdiğiniz resimleri otomatik olarak optimize edebiliyor. Böylece özellikle dijital resimlerde en iyi baskı kalitesine de ulaşmış oluyorsunuz. Transparan yapıdaki Epson değişik renk seçenekleri ile göz kamaştırıyor. Ama kağıt çıkış tablasının ince bir plastikten olması ve yukarıya doğru bükülmesi görüntüyü tatsızlaştırıyor. Bunun nedeni Epson 680'in bu sayede kullanıcılara ekstra bir yer avantajı sağlamayı hedeflemesi.

ÜRÜN BİLGİSİ

Baskı kalitesi ile testimizde iyi değerler elde eden Epson Stylus Color 680, ne yazık ki baskı hızı kategorisinde bekleneni veremedi.

çok iyi (8,19)

- + Baskı kalitesi
- + Uygun fiyatı
- Baskı hızı

TEST SONUÇLARI

Resim Baskı Hızı: 113.00
Grafik Baskı Hızı: 98.00
Resim Kalitesi: 83.00
Grafik Kalitesi: 76.00
CHIP Toplam Puanı: 81.92

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 89.96

Bilgi için: Epson Türkiye
Tel: (212) 336 03 03
Faks: (212) 217 04 90
Fiyatı: 74 \$ + KDV
www.epson.com

Monitör ve Yazıcıyı Birlikte Ayarlamak

Gördüğünüzü Yazdırın

Yazıcı çıktılarında istediğiniz kaliteyi alamıyorsanız, monitörle yazıcı arasında gerekli uyum ayarlarını yapmalısınız. Bu şekilde ekranda görüldüğü gibi çıktılar alabilirsiniz.

■ Bilgisayarda resim ve grafiklerle çalışıyorsanız sorunun ne olduğunu az çok biliyorsunuzdur. Monitörde her şey mükemmel görünürken baskı çoğunlukla bunu yansıtmaz. Bu sorun monitörünüzün optimal şekilde ayarlanmamış olmasından kaynaklanır. Başka bir deyişle, monitörünüz yazıcınızın basabileceğinden farklı renkleri görüntülüyordur.

Sorun ancak monitör ve yazıcının birlikte, birbirlerine göre ayarlanmasıyla çözülebilir. Tarayıcı kullanmanız gerektiği durumlarda ise, tarayıcınızı da ayarlama işlemine katmanız gerekiyor. Ayarlama işlemine başlamadan önce, yaklaşık 10 dolar civarındaki Original-IT8 modelini satın almanız gerektiğini belirtmeliyiz. CHIP bu yazıda sizlere, monitörünüzü nasıl doğru bir biçimde kurabileceğinizi, nasıl ayarlayacağınızı ve ayarlanmış renk profilini Windows'a aktarmak için yapmanız gerekenleri açıklayacak ve ardından, monitörünüz yazıcıdan alınan çıktıyla eşit görüntü vermesini sağlayacak önerilerde bulunacak.

Bunun için internetten ücretsiz olarak alabileceğiniz üç yazılıma ihtiyacınız var: Wiziwyg (www.praxsoft.com/product/wiziwyg.html) ile monitörünüzü ayarlayabilirsiniz. Powerstrip (www.entehtaiwan.com/ps.htm) yazıcı ve monitörünüzün senkronize bir şekilde çalışmasına yardımcı eder. Baskı profili olarak, Monitor Profilers'ın (www.littlecms.com/mnprof.htm) bir bileşeni olan Kodak dijital IT8 profilini kullanabilirsiniz.

Bu yazılımları internetten indirin ve sisteminize kurun. Powerstrip'in kurulumu sadece çift tıklamayla gerçekleşirken, diğer ikisi Zip dosyası biçiminde bulunur. Bu dosyaların açılması için Winzip programına ihtiyacınız olacaktır. Eğer sisteminizde Winzip kurulu değilse, ücretsiz tanıtım sürümünü (www.winzip.com) internetten indire-

bilir ya da CHIP CD'lerindeki Basic Kit'ten kurabilirsiniz.

Resimlerin doğru görünmesi için ekran görüntüsünün, üreticinin sürücü bilgileri yardımıyla düzenlenmesi gerekir. Bunu masaüstünde sağ fare tuşuna tıklayıp Özellikler'i seçerek oynayabilirsiniz. Bu menüden Ayarlar altında bulunan Gelişmiş tuşuna tıklayın. Monitör menüsü altında monitörünüzün doğru bir biçimde ayarlandığını ya da standart bir model olarak görüldüğünü kontrol edebilirsiniz.

Eğer bu alanda monitörünüzün modelini görüyorsanız pencereyi iki kez Tamam'a tıklayarak kapatın. Eğer standart bir monitör kurulmuşsa üretici firmanın web sitesinden doğru sürücü bilgilerini indirin. Bu dosyalar web sayfalarında genellikle Download, Support

ya da Drivers bölümleri altında yer alırlar. Eğer internet bağlantınız yoksa, sürücüler için üretici firmalara telefon ile de sipariş verebilirsiniz.

Sürücüyü kurmak için, az önce kontrol ettiğimiz Monitör ayarları bölümünde, Değiştir tuşuna ardından da İleri tuşuna tıklayın. "Belirtilen konumdaki bütün sürücülerin bir listesini görüntüler, böylece istediğiniz sürücüyü seçebilirsiniz" seçeneğini işaretleyin. İleri ve daha sonra da "Disketi var..." tuşlarına tıklayın. "Üretici dosyalarının konumu:" alanı altında dosyaların saklandığı konumu belirtin (örneğin C:\) ve Tamam'a tıkladıktan sonra monitör modelini seçin. İleri, İleri ve Tamam tuşlarına sırasıyla tıklayın ve yaptığınız değişiklikleri kaydedin. Artık kalibrasyon işlemlerine başlayabiliriz.

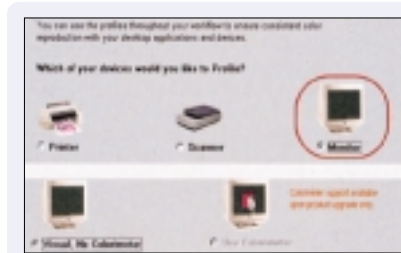
Ekran görüntüsünün doğru ayarlanması

İlk adımda monitörünüzü ayarlamanız gerekir. Böylelikle ardı ardına monitör ve yazıcıyı ayarlayacağımız için daha az düzeltme gerekli olacaktır. Öncelikle monitörünüzü bir saat boyunca çalışmaya bırakın.

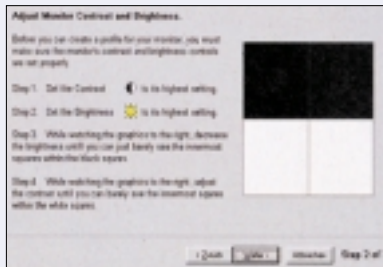
Monitörün ayarlanması (Kalibrasyon) Wiziwyg programıyla kısa adımlar ile hızlı bir şekilde gerçekleştirilecektir. Özellikle gamma değerlerinin (resimdeki renk basamaklarının ayarlanması) yanında beyaz noktaların da (resimdeki en aydınlık noktanın sabitlenmesi) ayarlanması ancak bir test resmiyle gerçekleştirilebilir. Sayı kombinasyonlarıyla uğraşmak zorunda değilsiniz.

Kurulumun ardından monitör ayarlarını bulunduran bir dosyaya da sahip olmanız, bu programın sağladığı avantajlar arasında yer alıyor. Bu profili Windows altında kurabilirsiniz.

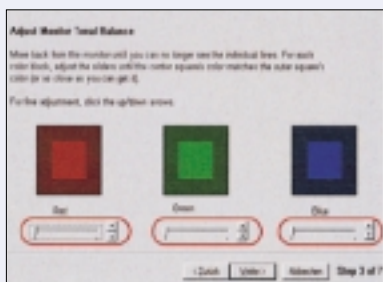
Wiziwyg programının kurulumunun ardından masaüstünde bir simge belirecektir. Bu sembole çift tıklayarak programı başlatın.

1. Aygıt seçimi.

2. Kontrast ve aydınlığı ayarlayın.

3. Renkleri doğru ayarlayın.

1. Aygıtı seçin: Programın ilk penceresinde (üstte) hangi donanımı ayarlamak istediğinizi seçmelisiniz. Burada Monitör'ü seçtikten sonra İleri'ye tıklayın. İkinci ekranda (altta) görsel metot ya da Colorimeters yardımıyla kurulum metodu arasında bir seçim yapacağız. “Visual, No Colorimeter” seçeneğini seçin ve İleri tuşuna tıklayın.

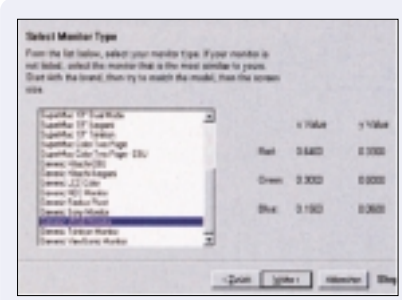
2. Kontrast ve aydınlığı ayarlayın: Monitörünüzün üzerinde bulunan ayarlardan kontrast ve aydınlığı en üst değerlere getirin. Sadece aydınlık ayarını siyah alanlardaki (üstte) iki kare ancak seçilebilecek şekilde adım adım düşürün. Beyaz alanlardaki iki kare görünene kadar kontrast ayarını azaltın. İleri tuşuna tıklayın.

3. Renkleri doğru ayarlayın: Özel olarak belirlenmiş alanlardaki çizgileri seçemeyecek kadar monitörden uzaklaşın. Daha sonra ayar çubuklarıyla içindeki dörtgenin rengi dıştakiyle aynı olana kadar ya da olabildiğince benzeşecek şekilde ayarlayın. Ok tuşları (yukarı ve aşağı) ayar sırasında size yardımcı olacaktır. Sonra İleri'ye tıklayın.

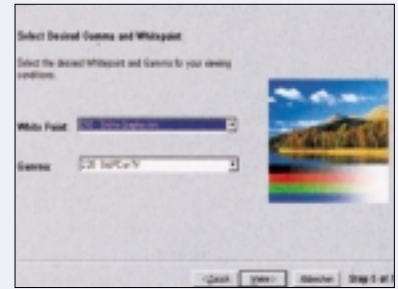
4. Monitör modelini belirleyin: Monitör modelinizin bu liste içinde bulunup bulunmadığını kontrol edin. Eğer modeli bulamazsanız TFT monitörler için standart model olan “Generic LCD Monitor” ya da normal monitörler için kullanılan “Generic sRGB Monitor” modellerinden birini seçin. Ayrıca monitörünüze en yakın modeli de seçebilirsiniz. (Örneğin Sony monitörü olanlar için “Generic Sony Monitor” gibi.). Ardından İleri tuşuna tıklayın.

5. Gamma ve beyaz nokta için gerekli ayarlar: Şimdi önceden belirlenmiş ayarlar arasından seçim yapabilirsiniz. Olanakları deneyin ve size en hoş geleni tercih edin. Eğer emin olamıyorsanız size “STD for Graphics Arts”, “Most Monitors and TVs” (White Point) ya da “Std pC or TV” (Gamma) ayarlarını önerebiliriz. Seçiminizi İleri tuşuna tıklayarak onaylayın.

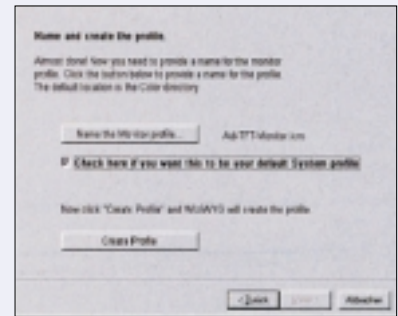
6. Profili isimlendirmek ve kaydetmek: “Name the Monitor profile...” tuşuna tıklayarak profil için bir isim belirleyin. Daha sonra Kaydet tuşuna tıklayın. “Create Profile” üzerine tıkladığınızda,

4. Monitör modelini belirleyin.

5. Gamma ve beyaz nokta için gerekli ayarlar.

6. Profil isimlendirmek ve kaydetmek.

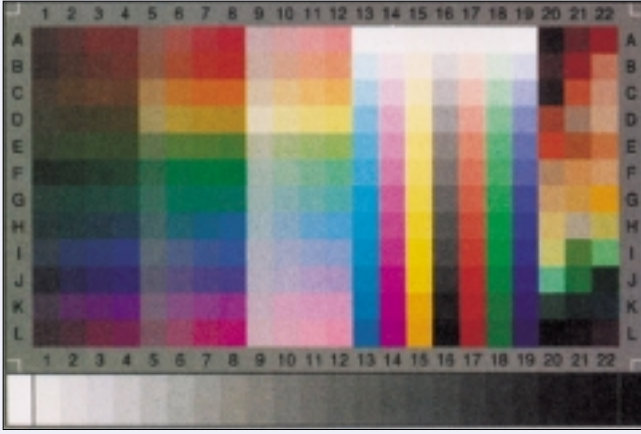
programın bu ayarları Windows için kullanılabilecek şekilde klasöre kaydetmesi sağlanmış olacaktır. Profilin başanlı bir şekilde yerleştirildiğini gösteren bir uyarı mesajıyla karşılaşacaksınız. Tamam'a tıkladıktan sonra artık profili kullanabilirsiniz.

Windows altında renk profillerinin kurulumu

Windows'un hazırladığımız profil ile çalışması için önce bunun kurulması gerekir. Bunun için aşağıdaki adımları izleyin:

1 Farenin sağ tuşuyla masaüstünde boş bir alana tıklayın ve Özellikler'i seçin. Ayarlar kayıt kartı altındaki Gelişmiş tuşuna tıklayın.

2 Renk Yönetimi kartına geçin. Burada bugüne kadar yüklenmiş tüm profilleri görebilirsiniz. Eğer farklı renk profiliyle çalışmak istiyorsanız bu pencerede varsayılan olarak ayarlamanız gerekir. ▶

IT8 taslağı, renk alanlarını, gri tonları ve renklerin akışını gösterir.

Seçtiğiniz profil bunu takiben Windows tarafından kullanılacaktır.

Windows'un yeni bir profilden yararlanabilmesi için öncelikle yüklenmesi ve kurulması gerekir. Bu yüzden şimdi Wi-ziwyg tarafından hazırlanan ve saklanmış olan profili kurun.

3 Ekle tuşuna tıkladıktan sonra dosyaların bulunduğu bir pencere açılacaktır. Az önce yarattığınız profilleri seçin ve Ekle tuşuna basarak yükleyin. Dosyanın adı listede belirecektir. Seçtiğiniz bu profilleri "Varsayılan olarak ayarla" tuşuna basarak aktif hale getirebilirsiniz.

Tabii ki birçok kalibrasyon ayarını deneyebilir ve bu profiller arasında geçiş yapabilirsiniz. Farklı resim çeşitleri ya da uygulamalar için farklı ayarlar tercih edebilmeniz de oldukça ilginç bir du-

rum yaratır; örneğin yüksek gamma değeri, daha fazla kontrast vs... İsteddiğiniz profil çeşidini belirleyin ve bunu listeye katın. Aktif profili işaretleyin ve varsayılan olarak ayarlayın.

Not: Eğer bir profile artık ihtiyaç duymuyorsanız, işaretledikten sonra Kaldır tuşuna basarak listeden silebilirsiniz.

4 İsteddiğiniz profili varsayılan olarak ayarladıktan sonra Renk Yönetim menüsünden çıkıp ayarları saklayabilirsiniz. Bunun için iki kez Tamam'a tıklamanız yeterli olacaktır.

Görüntünün ve baskının senkronize edilmesi

"it8.jpg" dosyasını (Monitor Profilers klasöründe bulabilirsiniz) herhangi bir resim düzenleme yazılımdan (örneğin

Paintshop Pro) yükleyip yazdırın. Resmin çıktısını monitördeki görüntüyle karşılaştırın. Powerstrip'i başlatın. Program sağ alt köşede Windows saatinin yanında küçük bir simge şeklinde (Renkli çizgilerin olduğu bir monitör) yerini alacaktır.

Farenin sağ tuşuyla bu simgeye tıklayın. Advanced Options ve Gamma Toolbar'ı seçin. Bunun üzerine bir ayar penceresi ekrana gelecektir (sağdaki resim). IT8 taslağının farklı renk alanları altında renklerin aydınlık ya da karanlık görüldüğünü belirleyebilirsiniz. Eğer görüntü hoşunuza gitmezse kontrast ve Gamma-Correct ayarlarıyla dengeleyebilirsiniz.

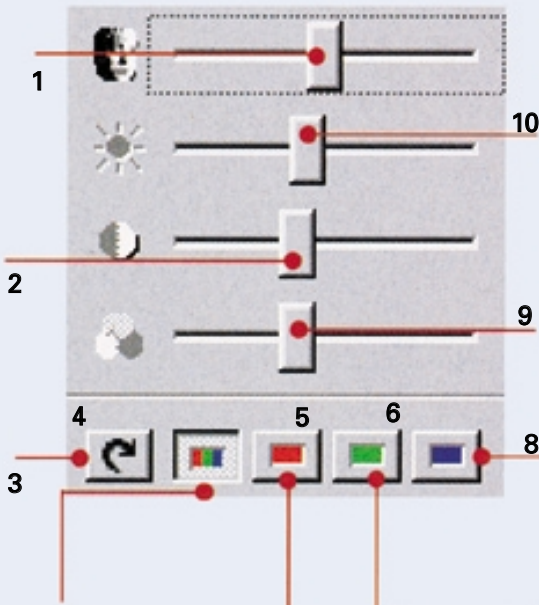
Aydınlık alanlar bir rengin çok fazla kullanıldığını gösterir. Örneğin eğer aydınlık alanlar yeşil ağırlıklı görünüyorsa yeşil ayarını biraz azaltmanız gerekir. Bunun için "Yeşil renk seçimi" tuşuna tıklayın ve değeri aşağı doğru çekerek azaltın. Monitördeki görüntü çıktının görüntüsüne yaklaşıncaya kadar tüm ayarları düzeltin. Bunun için Gamma-Correct ve kontrast ayarlarının doğru yapılması gerekecektir.

Ortaya çıkan sonuçtan memnun olduğunuzda "X"e tıklayarak pencereyi kapatın. Değişiklikler kaydedilecektir. Powerstrip yazılımının her başlatılışında sistem bu ayarlara getirilecektir.

Murat Karşioğlu (admin@muratkarslioglu.com)

TEMEL BİLGİLER

Renk Doğruluğunu Düzenleme Merkezi

1 Gamma-Correct: Gamma-Correct ile resimdeki renk basamakları değiştirilir. Burada tamamen ya da sadece bazı renklerin payı düşürülebilir.

2 Resim kontrastı: Bu ayar, renk değerleri arasındaki geçişin keskin ya da yumuşak olacağını belirler.

3 Geri Al: Bu tuşa tıklarsanız yaptığınız tüm ayarlar geri alınır ve standart değerlere geri dönlür.

4 Tüm renklerin seçimi: Eğer bu seçeneği aktif durumdaysa, ayar çubuklarıyla yapılan değişiklikler 3 renk için de geçerli olacaktır.

5 Renk seçimi kırmızı: Bu seçeneği seçerseniz, ayar çubuklarıyla yapılan değişiklikler sadece kırmızı renk için geçerli olacaktır.

6 Renk seçimi yeşil: Bu seçeneği seçerseniz, ayar çubuklarıyla yapılan değişiklikler sadece yeşil renk için geçerli olacaktır.

7 Renk seçimi mavi: Bu seçeneği seçerseniz, ayar çubuklarıyla yapılan değişiklikler sadece mavi renk için geçerli olacaktır.

8 Renk sıcaklığı: Resmin ısıyı düşürür ya da yükseltir. Resim ısı yükseldiğinde kırmızı renkler, azaldığında ise mavi renkler hakim olacaktır.

9 Aydınlık: Bu ayar ile aydınlığı ayarlayabilirsiniz. Ayar çubuğu ne kadar sağa çekilirse resim de o kadar aydınlık olacaktır.

PC'nizi Korumak Çok Kolay

Parola Yerine Parmak İzi

Sistem güvenliğini artırmanın bir yolu da parmak izinizi tarayan ve tanıyan donanımlar kullanmak. Bu sayede PC'nizi istenmeyen kişilerin kullanmasını engelleyebilirsiniz.

■ Bazen hangisinin Windows yüklü PC'nizi başlattığını bilemeyecek kadar fazla parolaya mı sahipsiniz? O halde başka bir çözüm bulmanın zamanı gelmiş demektir. Örneğin parmak izi üzerinden tanınma kesin ve güvenli - ve böylelikle gelecekte aklınızda bir parola daha az tutmak zorunda kalıyorsunuz. Burada yazılım üzerinden taranmış bir parmak izi daha önce saptanmış verilerle karşılaştırılıyor, ve PC'ye erişim izni alınıyor - ya da alınmıyor.

Parmak izi üzerinden tanınma için, örneğin özel klavyeler ve fareler gibi, farklı cihazlar var. Buna karşılık çalışma ilkeleri hepsinde aynı: Donanımı kurduktan sonra bir konfigürasyon programı çalıştırıyorsunuz. Burada çoğunlukla aynı zamanda administrator olan ilk kullanıcıyı belirliyorsunuz. Administrator verileri yöneten kullanıcı anlamına geliyor: Yalnızca o hak dağıtımında bulunabiliyor ve mevcut profilleri değiştirebiliyor ya da silebiliyor.

Bu temel konfigürasyondan sonra başka kullanıcıların belirlenmesine olanak tanınır. Her bir profil için parmak izi birden fazla kez taranıyor. Tüm izler birbirini tuttuğunda, profil belirleniyor - ve o andan itibaren kendinizi bilgisayara artık parmak izi üzerinden tanıtırıyorsunuz.

Gerçi cihazların işleyiş tarzı aynı, ama biçim ve boyut bakımından modeller arasında bir hayli fazla fark var. Bir parmak izi tarayıcı satın alırken, özerk bir cihaz (Stand alone) ya da tarayıcı ile fare ya da klavyeden ibaret bir kombinasyon arasında seçim yapılabiliyorsunuz.

CHIP size her bir kategoride örnek bir ürün seçerek değişik cihaz türlerini tanıtıyor. Burada özellikle dikkat ettiğimiz nokta tanınmanın güvenilirliği ile tek tek modellerle çalışırken karşınıza çıkabilecek zorluklar.

Fare ve tarayıcı kombinasyonu ile parmak izi tarama

Fare ve klavye her bir PC'nin zaten zorunlu bileşenleri oldukları içindir ki,

bunların bir tarayıcı ile kombinasyonu gündeme geliyor. Siemens ürünü ID-Mouse'da tarayıcının sensörü Scroll tekerinin alt kısmına yerleştirilmiş. Giriş cihazının çok büyük ve ele sığmaz bir hale gelmemesi için, tarama alanı kompakt (tıkız) olarak tasarlanmış: Bu yüzden başarılı bir tanınma için parmak tam yerine yerleştirilmek zorunda.

Erişim kontrolü yazılımı yanında, aynı şekilde farenin tanıma işlevlerinden yararlanan bir ekran koruyucu da teslimata dahil. Bu ekran koruyucuyu da parmağınızı farenin üzerine koymak suretiyle sonlandırabilirsiniz. Yani yalnızca o an baş vurmuş bulunan kullanıcı yeniden sisteme girebiliyor. Böylece PC'de sizin adınız altında gerçekten

yalnızca sizin çalışmanız sağlanmış oluyor.

Sonuç: ID-Mouse yalnızca parmak doğru yere yerleştirildiği zaman hatasız çalışıyor. Yaklaşık 70 dolarlık fiyatla en hesaplı çözümü oluşturuyor.

Özerk cihaz olarak parmak izi tarayıcı

Kingston ürünü Identiguard da kullanıcıyı parmak izi üzerinden tanıyor. Burada tanıtılan fare ve klavye çözümlerinden farklı olarak, bu tarayıcı bir Stand-alone modeli. Yani PC'de kendi için bir bağlantı gerektiriyor, ve yazı masanızın üzerinde bir cihaz daha yer alıyor.

Identiguard USB arabirimi üzerin-

Kolay anlaşılır: Siemens ID-Mouse ile gelen yazılım.

den PC'ye bağlanıyor; akımla besleme de aynı şekilde USB kablosu üzerinden gerçekleşiyor. Teslimata dahil olan güvenlik yazılımı kullanıcı hesaplarının oluşturulması sırasında size destek oluyor. Bu yazılım mantıksal bir yapıya sahip ve sorun yaratmıyor, ama dili İngilizce.

Birden fazla kullanıcıyı tanıma da düzenli bir biçimde işliyor. Ancak Identiguard parmağı tanımadaki çok titiz davranıyor: Görüldüğü kadarıyla işaret parmağı yazılım için sorun yaratmayan ve kısıtlama olmaksızın tanınan tek parmak. Yazılım on parmağın hepsini de tanımayı kabul etmesine rağmen, kullanım sırasında adı geçen kısıtlamayı göz önünde bulundurmanız gerekiyor.

SIEMENS ID-MOUSE

Fiyat: 70 dolar

Bilgi için: www.siemens.com

Gerektirdiği sistem:

- Windows 98, NT 4.0
- USB arabirimi

Donanım:

- Ekran koruyucu

Sonuç: ID-Mouse Windows erişimini parmak izi üzerinden gerçekleştirmek için hesaplı bir çözüm. Ancak sensör alanı biraz küçük.

Sonuç: Identiguard oldukça güvenilir bir biçimde çalışıyor. Ama üreticinin yazılım üzerinde henüz birtakım iyileştirmeler yapması gerekiyor. Çünkü ne de olsa hangi parmağın taranacağına yazılımın değil, kullanıcının karar verebiliyor olması gerek. Bu sorun bertaraf edildiğinde, Identiguard tasarımsızca tavsiye edilebilir hale gelecektir. Ancak tarama 150 dolarlık fiyatıyla fare ile karşı-

KINGSTON IDENTIGUARD

Fiyat: 150 dolar

Bilgi için: www.kingston.com

Gerektirdiği sistem:

- Windows 95, 98 ve Me
- USB arabirimi

Donanım:

- Ekran koruyucu

Sonuç: Identiguard fiyatı bakımından ortalarda yer alıyor. Parmak seçiminde çok titiz davranıyor, yalnızca işaret parmağının taranması sorun-suzca çalışıyor.

laştırıldı-ğında iki kat-tan daha fazla pa-halı. Biraz daha hesaplı bir alternatif ise Pollex firmasının (www.pollex.ch) 120 dolara satılan Pollog adlı modeli.

Tarayıcı ve klavye kombinasyonu

Keytronic ürünü F-Scan'de tarayıcı ve klavye bir arada - ve böylelikle yazı masanızın üzerindeki cihaz sayısı yine artmıyor. Ve doğru kullanıldığında, tarayıcı kayıtlı kullanıcıyı güvenilir bir biçimde tanıyor.

Ancak PC'ye bağlanma zorluk yaratabiliyor, çünkü F-Scan paralel arabirim üzerinden kuruluyor: Eğer burada zaten yazıcı ya da tarayıcı mevcutsa, bu bağlantı kapalı demektir. Ama bu sorunu çözmek olanaklı: Bir USB paralel dönüştürücü yardımıyla paralel tarayıcı ya da yazıcınızı zahmetsizce USB için uygun hale getirebilirsiniz. Dönüştürücü kablunun bir ucu yazıcıya uygundur, ötekinde de bir USB bağlantısı mevcuttur. Böylelikle eski cihazınızı

KEYTRONIC F-SCAN

Fiyat: 300 dolar

Bilgi için: www.keytronic.com

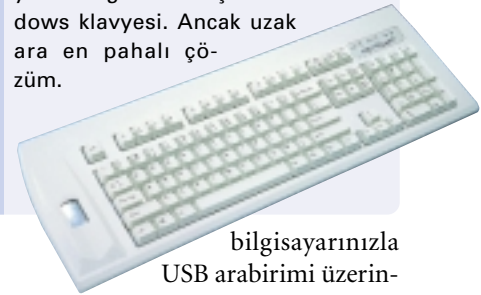
Gerektirdiği sistem:

- Windows 95, 98 ve NT
- paralel arabirim

Donanım:

- Ağ desteği

Sonuç: Keytronic ürünü klavye tarayıcı entegre edilmiş tam bir Windows klavyesi. Ancak uzak ara en pahalı çözüm.

bilgisayarınızla USB arabirimi üzerinden bağlantılandırabilirsiniz ve paralel arabirim klavye için serbest kalır. Ama bu çözüm pek ucuz değil: Kablonun fiyatı yaklaşık 30 dolar.

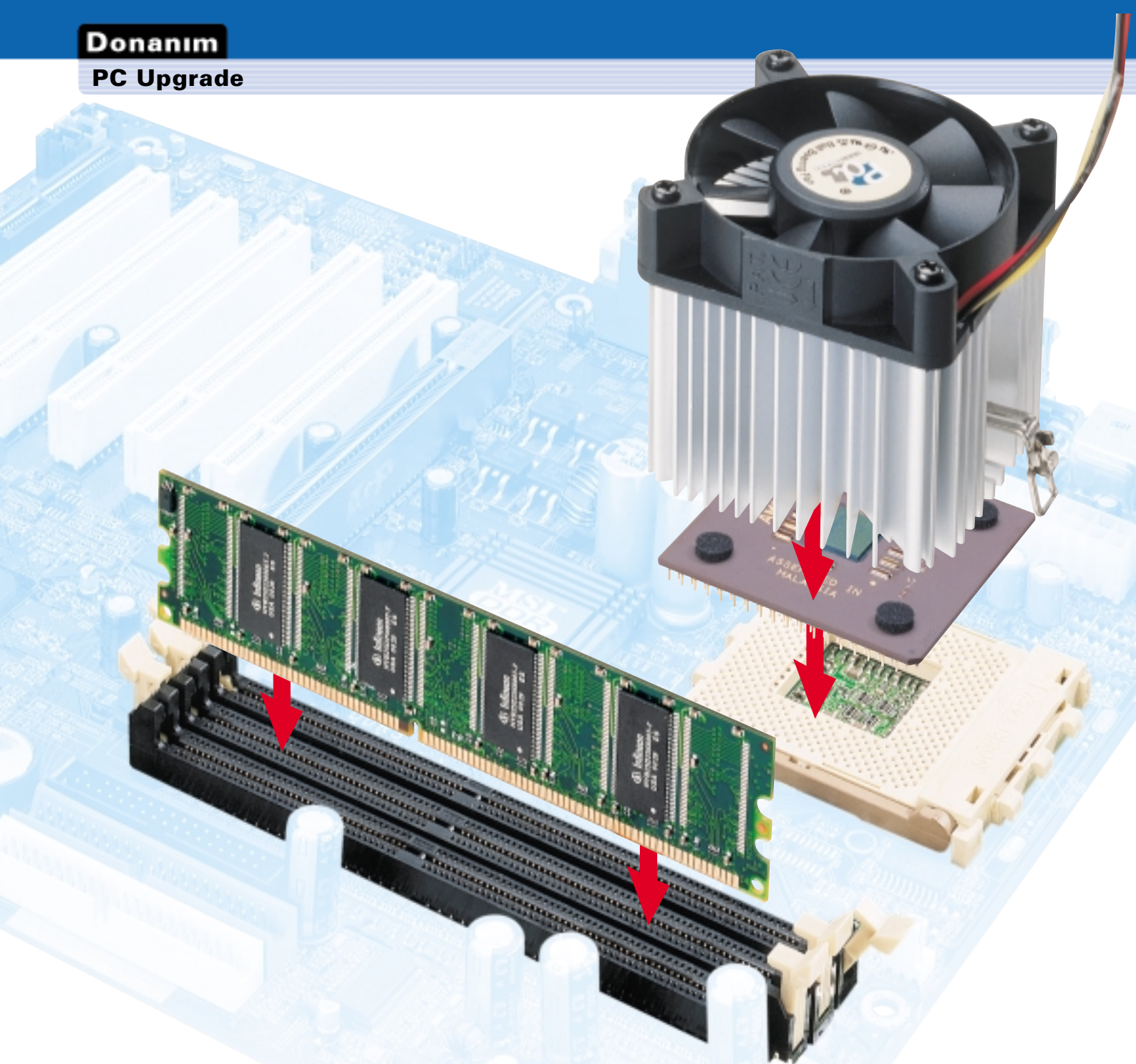
Teslimata dahil olan Biologon adlı yazılım ağlarda kullanılmak için de uygun. Kullanıcı verileri yazılım tarafından merkezi bir biçimde bir ağ sunucusu üzerinde depolanabiliyor. Bu durumda tanıdık her kullanıcı her bilgisayara başvurabiliyor ve yazılım tarafından tanınıyor. Tek önkoşul ise, bu PC'nin de parmak izlerini okuyabilen bir donanım ile donatılmış olmak zorunda olması.

Sonuç: Farklı kablolar ve bağlantılar bir yana bırakılacak olursa, klavye parmak izi tarayıcısı olmayan normal bir Keyboard'dan farklı değil. Ama 300 dolar ile bu model önceki iki çözümle karşılaştırıldığında çok pahalı.

Sonuç: Verileriniz için daha fazla güvenlik

Betimlediğimiz tüm ürünler bilgisayar yeniden başlatıldıktan sonraki çoğu kez zahmetli başvuru sürecini kolaylaştırıyor. Bunun dışında Identiguard ve ID-Mouse verileriniz için daha fazla güvenlik sunuyor: Teslimata dahil olan ekran koruyucular tanıma yazılımına başvuruyor ve bu yüzden de aynı şekilde yalnızca doğru parmak izi ile sonlandırılabilir. Bu sırada yazılım yalnızca güncel olarak kayıtlı kullanıcıyı kabul ediyor. 300 dolara kadar varan fiyatlarla cihazlar kısmen çok pahalı. Bu yüzden başlangıç olarak Siemens ürünü ID-Mouse'u tavsiye ederiz.

Garo Antikacıoğlu (agaro@yahoo.com)

Anakart Terfisi

Yorgun PC'ler İçin Diri Hücreler

Hayatının baharındaki bir PC'yi zamanın olanaklı kıldığı düzeye yükseltmek ancak anakart değişikliği ile mümkün. Bu işlem kulağa karmaşık gelse de, CHIP'in bu yazısıyla çocuk oyunu halini alıyor.

■ Anakart terfisi isteklisi olanlara bu yazımız büyük bir yardımcı olacaktır. Yüreğiniz ister AMD isterse de Intel bilgisayarları için atsin, durum değişmeyecektir. Asıl kurulum işlemi sırasında tüm kartlar önce birbirinin aynıdır, ve olası kendine özgümlükleri yerinde betimleyeceğiz. Ama önce bilgisayarınızı açmadan önce okumanız gereken temel ipuçları sunuyoruz.

Yanıtlanması gereken temel soru şu:

Hangi kasaya sahipsiniz? Çünkü eğer bir Baby-AT kasa sahibiyse, terfi oyunundan daha en başından itibaren vazgeçmek zorundasınız.

Bu miyadını doldurmuş kasa türünü klavye kablosunun 5 kutuplu DIN duyuna ya da iki parçalı güç kaynağı fişi-ne bakarak tanıyabilirsiniz. Baby-AT kasalar için yaklaşık üç yıldır artık kart üretilmiyor.

Bir ATX kasa satın almak suretiyle -

“yeni” norm bu adı taşıyor - , yeniden terfi oyununu gündeme getirebilirsiniz, ama mevcut donanım, uyumlu olup olmaması bir yana, yeni sistemi büyük olasılıkla frenleyecektir. Micro-ATX kasa sahibi olanların durumu da bundan çok daha iyi değil. Bu kasalar fiziksel nedenlerden dolayı normal ATX kartlara izin vermiyor, aksine adından da anlaşılacağı gibi yalnızca Micro-ATX kartlar gerektiriyor. Bu

kartlar ise yalnızca OEM pazarı için belirlenmiş ve bu yüzden son kullanıcıya hizmet veren ticari kuruluşlarda hemen hemen hiç bulunmuyor. Micro-ATX kasaları, alışıldık olduğu üzere 5 ila 6 yerine yalnızca 2 ila 3 PCI-Slot barındırdığına bakarak tanıyabilirsiniz. Eğer yazı masanızı süpermarketten alınma ucuz bir bilgisayar süslüyorsa, bilgisayarınızı vidaları sökmek suretiyle açma işlemini neredeyse tümüyle unutabilirsiniz.

Eski bileşenler en modern bilgisayarı bile frenliyor

Yeni bilgisayar çağınıza ISA kartları da aktararak kurtarmak istiyorsanız, karşınıza bir sonraki zorluk çıkmakta gecikmiyor. Yeni kartlar en çok bir ISA-Slot daha edinebiliyor.

Bu vesileyle donanımınızın geriye kalan bölümünün de geleceğe uygunluk bakımından sınanmasında yarar var. 1-GHz-CPU sahibi bir DDR sistemi, öteki uçta eski bir TNT ekran kartı resimleri monitöre aktarıyorsa eğer, can sıkıntısı yaşıyor. Bu bağlamda yeni bir ekran kartına yatırım yapma seçeneği kendini sunuyor. Yeni kartlar yalnızca 133 MHz bellek çevrimiyle yüksek bir form grafiği çiziyor, muhtemelen dönüştürülmüş 100 MHz bellekler yeni sistemi %25 oranına kadar uzanan bir oranda frenliyor.

İşlemci değişimi zaten kart değişimi ile paralel gerçekleşiyor. Bu bir yana bırakılacak olursa, CPU dizaynları o kadar çabuk değişiyor ki, bir yıllık işlemciler bile artık modern kartlara uyumuyor.

Güç kaynağı da bir tökezleme tuzağına dönüşebilir. İki yıl önce 200 Watt'lık güç kaynaklarına oldukça bereketli gözüyle bakılıyordu. Bugün, yani obur Athlon'lar ve Geforce'lar çağında, 300 Watt'lık bir güç kaynağı tercih etmek yerinde olacaktır.

Tüm kuşklar bertaraf edildiyse ve değişim arzunuz da aynı düzeyde hala sürüyorsa, işe koyulabilirsiniz. Terfi için kendinize yeterli zaman ayırın. En iyisi Pazar günü için başka planlar yapmayın ve sevdiğiniz bir bakım haftasonunu bağışlayın.

Tornavidaya bir göz bile atmadan önce, lütfen verilerinizi yedekleyin. Terfiden sonra normalde Format C:\ ile başlayan Windows'un yeniden kurulumu gündeme gelecektir.

Yeni Anakartın Montajı

1 Büyük savaştan önce meydanı toparlamak

Eğer şu an koltuğunuzun altında yeni bir kasa ile yorgun argın satıcınızdan eve geliyorsanız, bu birinci adımı atlayabilirsiniz. Geriye kalan herkesin tornavidaya davranması ve PC kafesini eski karttan kurtarması gerekiyor. Elektronik ile ilgili herhangi bir işlemde bulunmadan önce, kendinizi statik yükten arındırmanız gerekli. Bunun için, sonrasında evin içinde gezinmediğiniz sürece, kalorifer diliminin cilasız olan bir bölümüne temas aslında yeterli olacaktır.

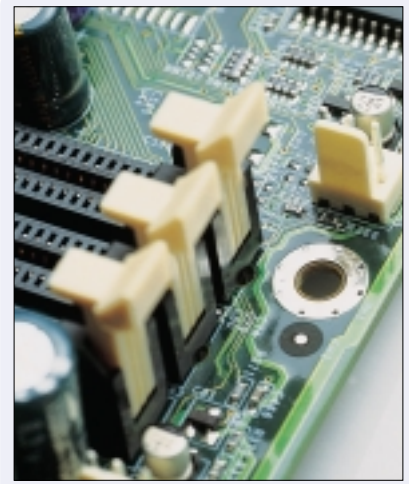
Önce sistemdeki tüm kartları uzaklaştırın. Sonra karta giden tüm kabloları (IDE, Floppy, Güç kaynağı ve kasa kablosu) çıkarın. Çoğu durumda şimdiden kartı taşıyan plaka kasadan ayrılabilir bile. Bu size çalışma alanı kazandıracak ve hem sinirlerinize hem de ellerinize zarar vermeyecektir. Eski platin de dahil olmak üzere şasi önünüzdeyse, tutturma vidalarını sökün ve kartı yukarıya doğru kaldırın. Şu an taşıyıcı plakanın üzeri, örneğin resim 1'de gösterildiği gibi tümüyle boş olmalı.

2 Yeni kartın destekleri vidalı mandallardan ibaret

Burada yeni kasa satın almış olanları yeniden selamlıyoruz. Şimdi şasi zeminindeki tutturma mandallarını anakarttaki montaj delikleriyle uyumlan-

dırmak gerekiyor. Kartta öngörölmüş olan delikleri, delik çevresindeki büyük boyutlara sahip çelenklere (resim 2'ye bkz.) bakarak tanıyabilirsiniz, kart modeline göre bunlar 6 ila 9 adet arasında değişiyor. Her seferinde bir tutturma mandalının nerede bir kart deliği ile karşılaşacağını tam olarak ortaya çıkarmak için, anakart her şeyden önce denenmelidir.

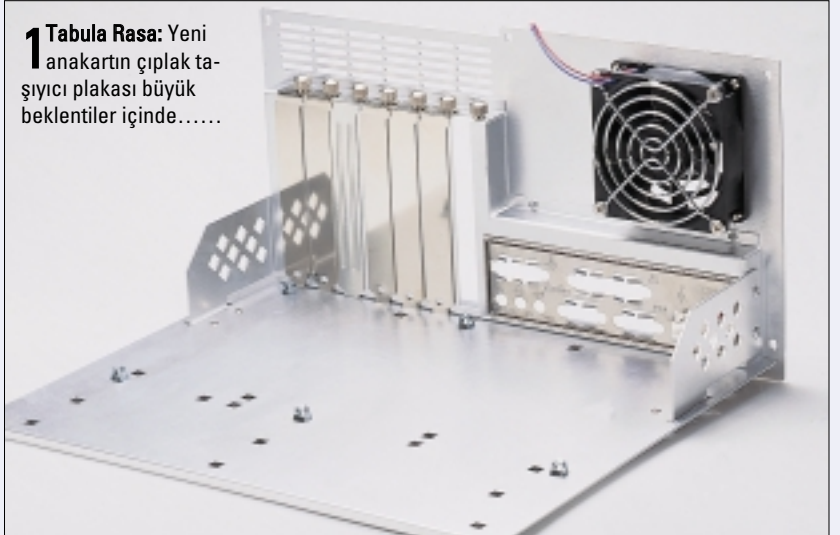
Delikler ve mandallar arasındaki tüm uyumları aklınızda tutun ve buna uygun olarak mandalları monte edin.

2 Yüzüklerin efendisi: Vidaları yalnızca öngörölmüş yerlere tutturun.

Olabildiğince çok mandal monte edin. Ama şasiye asla plaka ile vidalayabileceğinizden daha çok mandal sokmayın. Aksi takdirde kartın alt tarafında, tasavvur edemeyeceğiniz sonuçlara yol

1 Tabula Rasa: Yeni anakartın çıplak taşıyıcı plakası büyük beklentiler içinde.....

açan bir kısa devre meydana gelebilir.

3 Anakartın yeni bir yuvası oluyor: Bağlantılara dikkat!

Lütfen her zaman arkada sağdaki USB ve PS/2 kapılarındaki içeriye doğru uzanan yayları göz önünde bulundurun - hem deneme montajı sırasında hem de nihai vidalama sırasında (soldaki resim).

Yaylar kart üzerindeki yapıtaşları ile (özellikle USB-Port ile) oldukça kolay

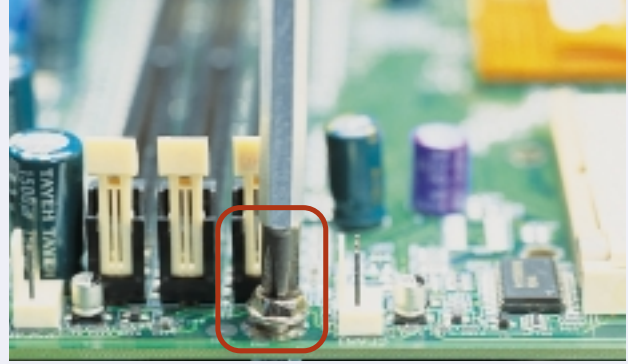
birbirine karışıyor ya da pürüzsüz bir montajı engelleyecek şekilde içe doğru kıvrılıyor. Teneke yaycıklar yüzünden sinir sisteminiz altüst olmadan önce, bunları kırmak suretiyle uzaklaştırın - bugüne kadar hiçbir canlı bunlara gerek sinim duymamıştır.

Platin destekleri üzerinde düz bir biçimde duruyorsa ve arka tarafta kasa kapılarına bağlıysa, vidalama işlemine başlayabilirsiniz. Her bir vidanın gerçekten

de öngörüldüğü yere vidalanmasını güvence altına almak için (sağdaki resim), önce tüm vidaları yarıya kadar vidalayın. Eğer her şey yolundaysa, vidaları tümüyle sonuna kadar vidalayabilirsiniz. Kartın gerilmesine karşı bir önlem olarak, bu işlemi çaprazlama bir sıra izleyerek gerçekleştirin. Vidaları yalnızca elle açılmayacak kadar vidalamanız gerekiyor, çünkü aksi takdirde bir hasara yol açmak olasılığı gündeme gelebilir.

3 Sinir ilacı: Küçük teneke yaylar kartın takılışını çoğunlukla bir sa- bir oyununa dönüştürüyor. Sinirleri bozulanlar, bunları kırabilirler.

3 Çapraz vidalar: Vidaları çok sıkı vidalamayın. Bu işlem sırasında çaprazlama bir sıra izlemeyi unutmayın.

Bellek Modülünü Takmak

4 Terfiden önce bellek sorununu çözmeli

Ortalama PC'lerde şu sıralar en çok tutulan bellek modülleri SDR-DIMM'ler (Single Data Rate). Bunları temas çubuğundaki iki çentiğe bakarak tanıyabilirsiniz. Yeni bir anakartta karar kıldıysanız, ama eski belleği kullanmaya devam etmek istiyorsanız, şu noktaya dikkat edin: 100 MHz çevrimli görece eski SDR modülleri yeni kartları ve CPU'ları şiddetle frenliyor (%25'lik bir orana kadar). Yalnızca 133 MHz çevrimli (PC-133) SDR-DIMM'ler terfiye layık. Eski Pentium-PC'lerde olduğu

gibi PC-66 DIMM'ler güncel platformlarda artık hiç çalışmayacaktır, çünkü cehennemvari overclocking acıları çekeceklerdir. O zaman en iyisi yeni DDR-SIMM'leri (Double Data Rate, 266 MHz, tek çentikli) destekleyen bir karta geçmek ve bunun için yeni modülleri satın almak olacaktır.

5 Bellek DIMM'lerini sihirbaz inceliğiyle takmak

İlk bakışta SDR ve DDR sürgüleri tamamen birbirine benziyor. Yalnızca temas çubuğunda küçük bir fark saptamak olanaklı. SDR-RAM burada iki

çentiğe sahip, DDR-RAM bir taneyle yetiniyor. Çentikler SDR modüllerinin bir DDR-Slot'a oturtulmasını ve tersi durumu önler. Bellek de kodlanma yoluyla Slot'a yalnızca bir yönde uyuyor, böylelikle yanlış kutuplamanın önüne geçilmiş oluyor.

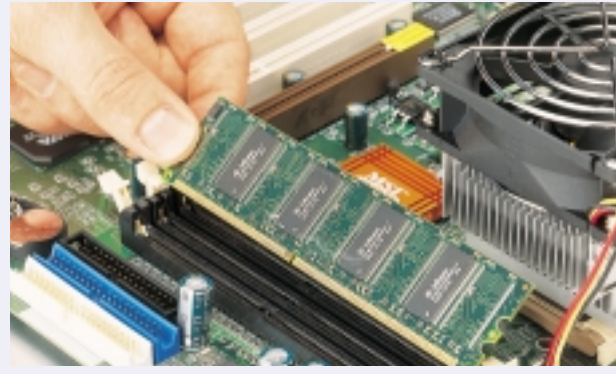
Belleği yanlış yönde yerleştirmenin önüne geçmek için, takmadan önce DIMM ve SIMM kodlanmalarını karşılaştırın. Takma çoğunlukla pürüzsüz gerçekleşiyor denemez. Burada beyaz emniyet kanatları iki tarafta da tutacak şekilde sürgüyü soldan ve sağdan aynı anda tatlı-sert aşağıya doğru bastırma yöntemi kendini kanıtlamış bulunuyor. Önce yalnızca bir tarafı bastırdığınızda, elverişsiz açı yüzünden sürgü SIMM'in kodlanma burnuna asılı kalıyor. Kasa tipine bağlı olarak çoğunlukla 2 ila 4 bellek yuvası kullanımınıza sunuluyor.

Bir sürgüyle 1, 2, 3 ya da 4 numaralı yuvayı mı işgal edeceğiniz modern kartlarda hiç fark etmiyor - en azından teknik bakımdan. Oysa pratikte SIMM 1 (CPU'ya dönük olan) bazı aksiliklere yol açabiliyor, çoğunlukla sorun kötü ►

4 Çentikler: SDR modülleri (arkada, temas çubuğunda iki çentik) yalnızca PC-133 çeşidi olarak terfi için uygun. DDR-DIMM'ler (önde, tek çentik) iki kat daha hızlı.

bir kart dizaynından kaynaklanıyor. Bu tip bir konstrüksiyon hatası CPU soğutucunun montajını da zorlaştırabiliyor, bu yüzden soğutucuyu önceden monte etmek gerekiyor. Diğer plakalarda ilk bellek emniyet kanadı AGP ekran kartı ile çakışıyor. Yani eğer belleği değiştirmek istiyorsanız, önce ekran kartının yerini terk etmesi gerekiyor. Son bellek SIMM buna karşılık çoğunlukla istemediğiniz kadar yer sunuyor, bu yuvayla hem siz hem de bellek memnun kalıyorsunuz.

5 Yerleştirme: Bellek bankasını özenle seçin - ekran kartı ve işlemci soğutucusu gibi öteki bileşenleri de göz önünde bulundurun.

İşlemciyi Yuvasına Yerleştirmek

6 Tabanları yağla: İşlemciyi doğru yerleştirmek

Sıra sisteminizin gelecekteki şefine, yani işlemciye geldi. Az önce yapısını elden geçirdiğiniz anakart üzerindeki işlemci tabanı üzerine eğildiğinizde, dört köşeden ikisinin eğik olduğunu saptayacaksınız.

Aynı konsantrasyonla CPU'nun alt tarafına baktığınızda, önceden tanıdığınız bir şey ile karşılaştığınız hissine kapılacaksınız, çünkü burada da aynı şekilde iki köşe eksik olan pin'ler vasıtasıyla bir eğim oluşturuyor. Athlon, Duron, Celeron, Pentium ya da Cyrix işlemciler - hangisi olursa olsun, bu kodlanma tüm modern CPU'larda hep aynı.

Bu pin düzeni işlemciyi doğru yönde yerleştirmeyi çok basit kılıyor. Bu işlemden önce yalnızca CPU tabanındaki küçük kolu yukarıya doğru dik duruma getirin. Yalnızca böylelikle taban ve işlemcinin içten bir bağlantı kurması beklenebilir. İşlemciyi düz bir biçimde yerine yerleştirin, ve CPU tabanındaki kolu yeniden değiştirirken keramik cismi iki parmakla hafifçe aşağıya doğru tutun. Bu ayar aşaması sırasında oluşacak ani dışarıya doğru sıçramaları önüyor.

7 Isı ileten krem: Burada da daha az daha fazla demek

Isı ileten kremin görevi, ısı direncini olabildiğince düşük tutmak için, CPU soğutucu ve işlemci die'deki asgari malzeme pürüzlerini dengelemektir; hepsi bu.

Çok ısı ileten krem kullanıldığında, çok ısı iletileceği bir boşlandır ve ke-

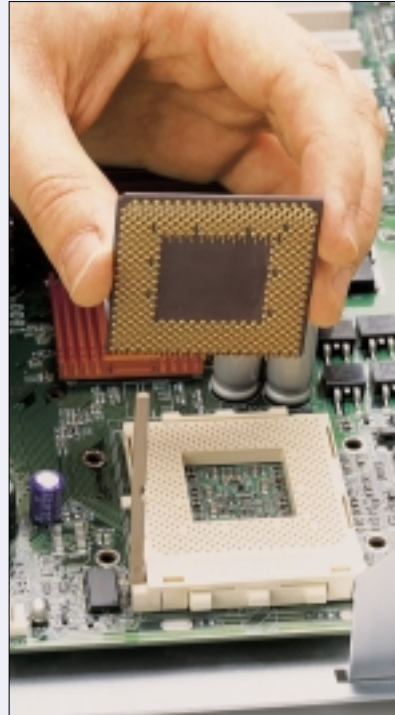
sinlikle yanlış! Bu yüzden CPU'lar bir ekmeğe tereyağı sürer gibi kremle kaplanmıyor, bilakis yalnızca çok ince, beyaz bir tabaka tarafından çevreleniyor. Bunun için, sağda alttaki resmin de sezdiği gibi, küçük bir damla tümüyle yeterli oluyor. Sonrasında bu damla hafifçe Die üzerine dağıtılıyor. Burada araç olarak küçük boydaki yapışkan not kağıtları kendini kanıtlamış bulunuyor.

Çoğunlukla yeni soğutucuların alt tarafında yapışık olan çiklet benzeri kütle ısı geçişi gibi bir hedefe de ulaşıyor. Ama her ısı iletken krem bundan

katbekat daha efektif.

Bu yüzden size tavsiyemiz, bunu dikkatlice ve yavaşça aşağı almanız. Beyaz ya da pembe atıklar metal yüzey üzerinde hiçbir artık (iz) bırakmamalıdır. Ama bu şeyi kazımak için sakın bir mutfak bıçağı kullanmaya kalkışmayın. Örneğin buz kırıcı gibi plastik bir nesne kullanmak daha iyi bir yol olacaktır.

Çok sert malzemeler soğutucu cismi yaralayabilecek, bu da soğutma yeteneğinde kendini hissettirecektir. En ideali görünür artıkları biraz alkol (ispirto) ile uzaklaştırmaktır.

6 1+1=2: Bu durumun kalıcı olması için işlemciyi doğru yönde yerleştirmek gerekiyor.

7 Daha az daha fazla: Isı ileten kremi boşa harcamayın. Küçük bir damla yeterli olacaktır.

Soğutucunun CPU'ya Montajı

8 İyi bir montaj satıcıda başlar: Uyum sorununa dikkat!

Soğutucu sorunu çoğunlukla göz önünde bulundurulmuyor, çoğunlukla seçilen CPU'nun gölgesinde herhangi 08/15 modeller satılıyor. CPU soğutucuyu yer-

9 Çıkamaz sokak: Soğutucunun takılma yönüne dikkat edin - hatalar affedilmiyor.

leştirmenize CHIP yardımcı oluyor (adım 9), doğru soğutucuyu seçmek için ise satıcınıza danışmanız gerekiyor. Çünkü Gigahertz'lik bir model yeni başlangıçlara yönelik bir işlemciden çok daha yüksek bir kayıp performans sergiliyor. Satıcınızı bir Celeron için muhakkak dakikada 6.000 dönüşlü uğultucu bir Alpha havalandırıcı satın almak zorunda olup olmadığınız ve fanın anakartın üzerine uyup uymadığı konusunda tatminkar bir yanıt alana kadar sorgulayın.

9 Soğutucuyu yanlış monte etmek - işlemci yanıyor

Soğutucunun alt tarafına baktığınızda, birkaç milimetrelik bir basamaklanma gözüne çarpacaktır. Bu basamaklanma monte edilmiş durumda CPU taban kafasını (taban yazılarını) altında gömecektir. Bu önemli, çünkü soğutucuyu yeterli bir güçle başka türlü de yerleştir-

mek olanaklı. O zaman soğutucu doğru biçimde işlemci üzerinde yer almayacak ve bu bir felaketin başlaması anlamına gelecektir: Kutu dumana boğulacaktır.

Soğutucu tabanın ayak tarafına asılmak zorunda: Bu yazılı olmayan taban tarafındaki basamaklanmış olmayan soğutucu tarafı. Şimdi soğutucu, düz bir biçimde Die üzerinde yer alacak ve soğutucu basamaklanması tam olarak taban kafası üzerine gelecek şekilde elle CPU üzerine bastırılmalı. Bu duruma ulaşıldığında, soğutucunun yay askılarını tabanın öteki ucuna asabilirsiniz. Kart üzerinde bir de soğutucu için beyaz bir 3 kutuplu akımla besleme bulunmalıdır. Buraya CPU soğutucudan çıkan kabloyu takın. Akım kablosunun doğrudan soğutucu üzerinden geçmediği durum elverişli olacaktır, çünkü bu durum mesafeye bağlı olarak rahatsız edici gürültüye ya da arızalara yol açabilir.

Son Bileşenlerin ve Bağlantıların Montajı

Diri hücrelerle tedavi işleminin neredeyse sonuna geldik, sistem yeniden kasaya dönmek için sabırsızlanıyor, çoktan içinde değilse tabii. İlkel olarak akımla besleme ünitesi bilgisayara bağlandıysa eğer, bilgisayar çalışabilecektir. Bunu telafi etmek neyse ki çok kolay. Bu fiş de kodlanmıştır, dolayısıyla hiçbir şeyi yanlış yapmanıza olanak yoktur (altta sağdaki resme bkz.).

Tüm sürücü ve kasa kablolarını yerine takmaya başlamadan önce, nihai

montaj öncesi yaptıklarınızı sınamak amacıyla kısa süreli olarak frene basın. Yani önce yalnızca "POWER SW" nitelemesini taşıyan (altta soldaki resim) kasa kablosunu kart üzerindeki aynı adlı pin'lere takın. Şimdi ekran ve klavyeyi tutturun. Güç kaynağı da bir 220 Volt'luk iletimin değerini bilecektir. Güç kaynağı etkinleştirilir etkinleştirilmez, bilgisayarınızı "Power On" durumuna ayarlayın. Şimdi ekranda Megahertz sayısı ve bellek büyüklüğü

Her zaman burnunun dikine: Şebekeye bağlanırken oluk (yiv) ve burnun buluşup buluşmadığına dikkat edin.

Doğru pin: Güç tuşunu takarken doğru pin'lere isabet edip etmediğinize dikkat edin.

verileri ile birlikte yeni işlemcinizin adı belirecektir. Eğer ekran tümüyle siyah kalıyorsa, lütfen tüm bileşenlerin doğru olarak yerleştirilip yerleştirilmediğini deneyin.

CPU ve belleği sisteminize entegre ettiyseniz eğer, bileşenleri ve sürücülerini de karta bağlayabilirsiniz. Bundan sonra size tavsiyemiz Windows'un baştan kurulması olacaktır.

AI / Gero Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Fare, Klavye ve Disket Sürücü

PC'nizin Emekçilerini Tanıyın

Klavye, fare ve disket sürücü bilgisayarların vazgeçilmez bileşenleri arasındadır.

Peki bu basit fakat kullanışlı emektarların nasıl çalıştığını hiç merak ettiniz mi?

leceği veriler haline dönüştürmektir. Böylece ekranda istediğimiz gibi hareket ettirdiğimiz imleç yardımıyla bilgisayara veri girmemiz mümkün olur. Fare'nin hareketlerimizi 1 ve 0'lara çevirmesi basitçe minik bir top ve onun hareketlerini izleyen LED'ler yardımıyla olur.

Fare'yi hareket ettirdiğimiz minik topa değen küçük silindir de hareket eder. Biri X biri de Y ekseninde hareket eden bu küçük silindirler bağlı oldukları milleri döndürürler. Bu millerin ucunda üzerinde delikler olan bir disk vardır. Bu diskin her iki yanında alıcı ve verici infrared LED'ler sayesinde millerin, yani silindirlerin, yani topun hareketleri darbelerle dönüşmüş olur. LED'lerden gelen bu darbeler bir chip sayesinde 1 ve 0'lara dönüştürülür ve bilgisayara gönderilir.

Farenizi temiz tutmanızda fayda var

Birkaç yıl öncesine kadar kullanılan seri arabirime sahip fareler yerlerini PS/2 ya da USB uyumlu farelere bıraktı. Fare uzun süreli kullanımlarda pek problem çıkarmayan bir bileşendir. Counter-Strike ya da Quake gibi adrenalin düzeyi yüksek oyunlarda aniden karşınıza çıkan rakibinizin yarattığı heyecanla tüm gücünüzle farenin tuşuna defalarca basarsınız fakat o yine de dayanır. Uzun süreli kullanımda ortaya çıkabilecek bir problem, lastik topun bağlı olduğu milin kirlenmesidir. Bu durumda fareniz bazen kontrolden çıkabilir ve istem dışı hareketlerde bulunabilir. Ya da tam tersi siz istesenez de o hareket etmez. Bu durumda hemen alıştığınız farenizi çöpe atmayın.

Alt tarafta bulunan kapağı açarak lastik topu çıkarmanız ve milleri temiz-

lemeniz farenizi tekrar söz dinler hale getirmeye yetecektir. Fakat farenizin tuşlarında bir problem varsa bu durumda yeni bir fare almanın zamanı gelmiş demektir. Temel olarak farenin çalışma prensibine sahip trackball türü kontrol cihazları çok fazla popüler olmadıysa da bazı özel konfigürasyonlar da ya da dizüstü bilgisayarlarda kullanılabilir. Trackball tipi cihazlar genel olarak top barındıran bir cismi değil bizzat topu hareket ettirme prensibine dayanır.

Microsoft'tan fare konusuna değişik bir bakış

Fare pek bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar geldi dediysek de farklı yapılara sahip fare tasarımları yok değil. Bunlar arasında en dikkat çekenlerden bir olan Intellieye, Microsoft'un masaüstüne getirdiği hoş bir yenilik olarak göze çarpıyor. Klasik fare tasarımlarında zaman zaman farenin içinin açılarak topun temas ettiği milleri temizlemek gerekebilirken Intellieye'da böyle bir problem yok.

Çünkü farenin içinde top yok. Intellieye elin hareketlerini algılamak için top yerine çok daha karmaşık bir sistem kullanıyor. Cihaz CMOS sensör kullanan çok küçük bir dijital kameralara sahip. Farenin alt yüzeyine yerleştirilmiş olan bu kamera saniyede 1500 resim çekiyor. 18MIPS gücündeki özel bir chip de bu çekilen resimleri yorum-

■ Fare pek çok önemli gelişme gibi Apple tarafından bilgisayar dünyasına kazandırılmış, oldukça önemli ve işlerimizi kolaylaştıran bir araçtır. PC kullanıcılarının DOS komutlarıyla boğuştuğu 1984 yılında Apple laboratuvarlarında tasarlanan ilk fare prensip olarak pek bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar geldi. Zaman içinde ışıklı kalemler, çizim tabletleri ya da joystick türü alternatifleri olduysa da fare her zaman alanında bir numara olmasını bildi. Windows 3.1 ile birlikte PC'lerde kullanılmaya başlanan fare, artık bilgisayarların vazgeçilmez bir parçası haline geldi.

Temel olarak bir farenin işlevi elinizin hareketlerini bilgisayarın anlayabi-

Donanım Kursu Planı

9/00	Anakart
10/00	İşlemci
11/00	Sabitdisk ve RAM
12/00	Monitör
1/01	Ekrana Kartları
2/01	CD Sürücü, CD-Yazıcı ve DVD
3/01	Ses Kartı ve Modem
4/01	Yazıcılar ve Tarayıcılar
5/01	Network Donanımı
6/01	Oyun Donanımları
7/01	Web Kameraları ve TV Kartları
8/01	Diğer Bileşenler

layarak işliyor ve bilgisayarın anlayabileceği veriler haline dönüştürüyor.

Parmak uçlarınızdan bilgisayara giden yol: Klavye

Tarihi bilgisayardan çok önceye dayanan klavye, tıpkı fare gibi bilgisayarların vazgeçilmez öğelerinin başında gelir. F ve Q olmak üzere PC'lerde temel olarak 2 tür klavye kullanılır. F klavye düzeni hazırlanırken en hızlı yazım sağlayacak şekilde tasarlanmıştı. İlk olarak eski daktilolarda kullanılan F klavyenin kullanışlı olması ve yazım sırasında çok yüksek hızlara ulaşılabilmesi o zamanın daktilolarında mekanik problemlere sebep olunca üreticiler ilginç! bir yol bularak farklı bir klavye düzeniyle bu hızı düşürmeye çalıştılar. Böylece Q klavye ortaya çıktı. Yani günümüz PC'lerinde yaygın olarak kullanılan Q klavye aslında "ne yapsak da insanlar daha hızlı yazmasın" diye düşünüp kafa patlatan üreticilerin buldu-

Fareniz istem dışı hareketler yapmaya başladığında temizlik vakti gelmiş demektir.

ğu bir klavye dizilimi. Genel olarak klavyelerde; yazım tuşları, numarik tuşlar, fonksiyon ve kontrol tuşları olmak üzere 4 ayrı tuş takımı bulunur. Yazım tuşları tahmin edebileceğiniz gibi alfabe harflerini içerir. Numarik tuşlar klavyenin sağındadır ve hesap makinesi türü uygulamalarda kolaylık sağlar. Fonksiyon tuşları klavyenin üst tarafında tek sıra halindedir ve işletim sistemi ya da yazılımlara ait bazı özel komutların kolayca gerçekleştirilmesini sağlarlar. IBM'in günümüz klavyelerine bir katkısı olan kontrol tuşları ise çeşitli uygulamaların kullandığı kısayolları üstlenir.

Bilgisayarlarımızda kullandığımız klavyeler nasıl çalışır?

Klavye tuşları altında her tuş için minik bir anahtar bulunur. Belirli bir tuşa basıldığında o tuşun altındaki anahtar kapanır ve klavyenin içinde bulunan

Pratikte pek bir önemi kalmadıysa da disket sürücüler hala PC'lerin vazgeçilmezleri arasında.

chip'e küçük bir akım gönderir. Chip hangi tuşa basıldığını anlayabilmek için belleğinde (ROM) bulunan bir karakter haritası kullanır. Bu haritada her tuşa ait koordinatlar bulunur. Eğer aynı anda birkaç tuşa basılırsa chip böyle bir kombinasyon olup olmadığını araştırır. Örneğin shift tuşuna basıldığında harflerin büyük yazılması gibi. Klavyeler günümüzde genellikle PS/2 arabirimini kullanıyor fakat USB arabirimini kullanan klavyelere de rastlamak mümkün.

Gerek klavyeler gerekse farelerin en sıkıcı yönlerinden biri masa üstünde kalabalık yapan kablolarıdır. Eğer böyle bir dertten muzdaripseniz kablolu fare ya da klavyeler sizin için biçilmiş kaptan. İlk çıkan modeller iletişim için kızılötesi ışınları kullandığı için hareket olanakları kısıtlıydı. Çünkü örneğin farenin sürekli olarak PC'nin PS/2 yuvasını kullanan minik bir aparatı görmesi gerekiyordu. Daha sonra bu problem

Uzun süreli kullanımda kirlenen klavye tuşlarını temizlemenin en iyi yolu pamuklu bir çubuktur.

kızılötesi yerine ultra ses dalgaları kullanılarak aşıldı.

Floppy disket sürücüsü nasıl çalışır?

Bir zamanların kralı günümüzün devrik imparatoru disket sürücülerin devri kapanmak üzere. Fakat hala arada sırada da olsa işimize yarayabiliyor. Açılış disketi olarak ya da küçük dosyaları taşımak için hala 1.44MB'lık bir disket oldukça kullanışlı. Fakat eskisi gibi 50-60 disket kullanarak yedekleme yapmıyoruz artık. CD'ler bu konuda çok daha başarılı. Gerçekten de CD'ler yaygınlaşana kadar disketler kaçınılmaz bir kayıt ortamıydı. 1967 yılında IBM mühendislerinden Alan Shugart tarafından bulunan ilk disket sürücüler 8" boyutlarındaydı. Daha sonra boyutları 5.25"e düşen disketler bu dönemde 360KB veri alabiliyordu. 90'lı yıllarda ise 3.5"lik 1.44MB veri depolayabilen ve

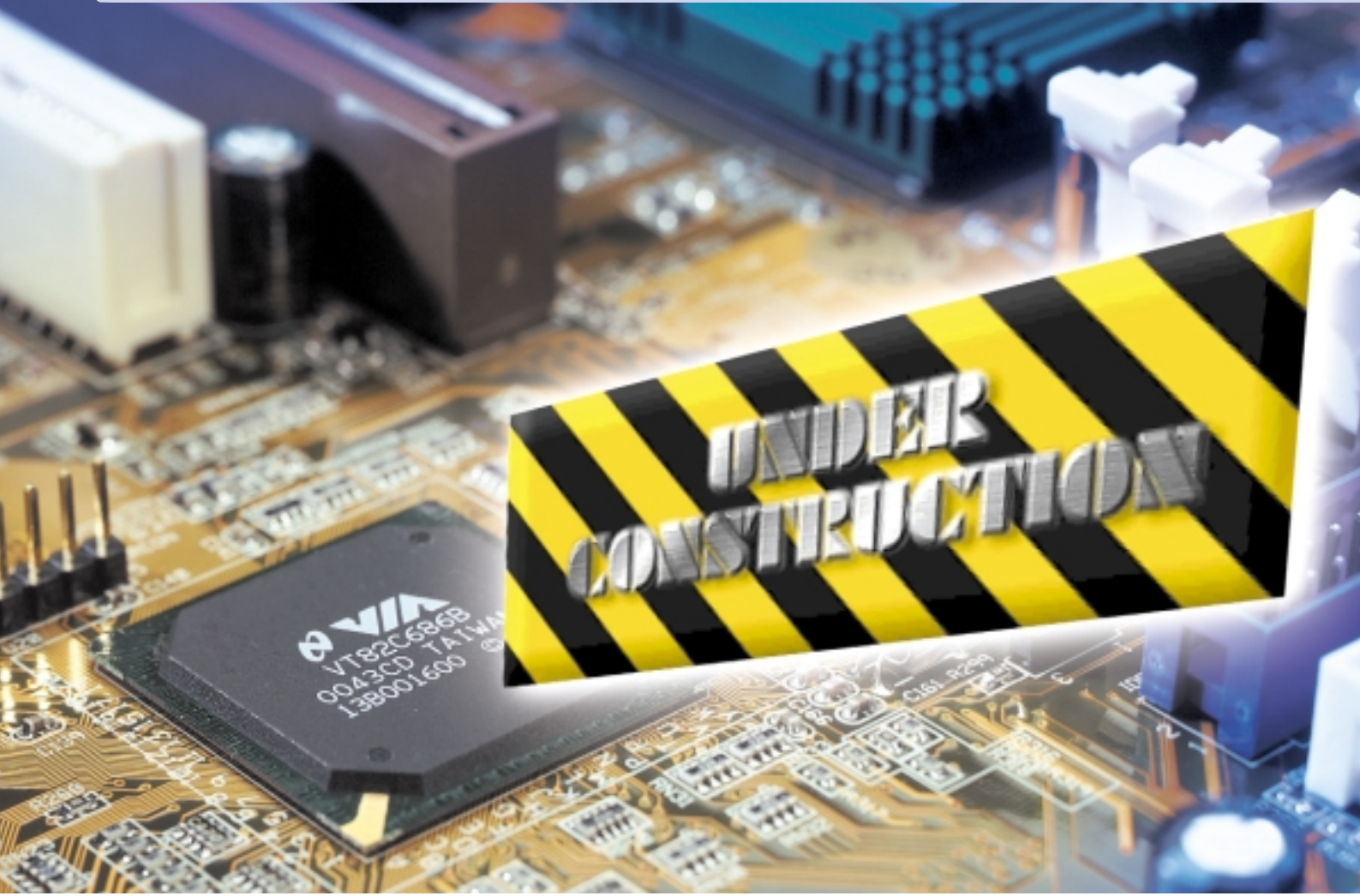
Piyasada oldukça farklı klavye tasarımlarına rastlamak mümkün.

günümüzde de kullanılan disketler ortaya çıktı. Basitçe disketler teyplerde kullandığımız kasetlere benzer. Tıpkı kasetlerde olduğu gibi disketlerde de veriler ince bir plastik tabakanın üzerine kaplanmış metal tozu üzerine manyetik olarak yazılır. Bir disket sürücünün en temel bileşeni tabii ki okuma/yazma kafasıdır. Bunun dışında disketin dakikakada 300 ya da 360 kere dönmesini sağlayan bir motor ve okuma/yazma kafasını hareket ettiren bir başka motor da disket sürücülerin yapıtaşları arasındadır.

3.5" 1.44MB kapasiteli disketlere alternatif olarak piyasaya sürülen 2.88MB kapasiteli disketler pek kabul görmemiştir. Benzer şekilde CD' sürücüler yaygınlaşmadan önce disketlerin kapasite olarak yetersiz bulan üreticiler daha iyi bir alternatif olarak zip sürücüler ve optik diskler gibi alternatifleri ortaya attılsa da bu çözümler maliyetin düşürülemediği yüzünden popüler olamadı. Disketler şu an için oldukça sınırlı bir kullanıma sahipler ve yakında tamamen ortadan kalkabilirler. Fakat bu zamana gelene kadar işlerini iyi yaptıklarını kimse söyleyemez.

Şahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

Sorun Giderme: VIA-Apolla Chipset

Dikkat, Kaza Tehlikesi!

VIA chipset çoğu kullanıcı için zorluk yaratıyor. Sistem stabil çalışmıyor, sık sık çöküyor ve en kötü durumda veriler bile yok ediliyor. CHIP'in sunduğu ipuçları ile bu sorunların üstesinden gelebilirsiniz.

■ İş sıkıya bindiğinde tüm veriler yok oluyor. VIA chipsetin ana sorunu her bir PC kullanıcısının korkulu rüyası. Verilerin yok olması, Southbridge her iki IDE arabirimde aynı anda belirli bir veri miktarı ile baş etmek zorunda kaldığında ortaya çıkıyor. En kötü durumda sabitdiske bir yazma erişiminde diskin herhangi bir alanı üzerine yazılacak şekilde blok adresi çarpıtılıyor. Bu sırada eğer partisyon tablosu isabet alırsa, veriler için olabilecek en büyük kaza meydana geliyor: Üzerinde bulunan tüm verilerle işletim sistemi komple yıkıma uğruyor. Bu hata her veri aktarımı sırasında meydana gelmiyor, ama o kadar sık ortaya çıkıyor ki, yeniden üretilebilir bir nitelik kazanıyor. Temel olarak BIOS ve sürücülerin düzenli aralıklarla güncellenmesi iyi bir sistem

bakımının gerektirdikleri arasında. Bu konuda daha fazla bilgi için 70. sayfadaki kutuyu okuyunuz. Söz konusu durum, tam da VIA'ninkilerde olduğu gibi, doğal olarak özellikle Windows tarafından otomatikman optimal bir biçimde desteklenmeyen chipsetler için geçerli. Ama chipset de dahil olmak üzere donanımın, VIA-Southbridge'in yapmayı adet edindiği gibi, düzenli kurulmuş bir işletim sistemini bir kere tümüyle havaya uçurması olanaklı olmalı.

Biz konuyu yakından izledik. Örneğin bir Asus A7V kartının dizaynını bir A7V 133 ile karşılaştıracak olursak, renkli nüanslar ve VIA-Southbridge üzerindeki B dışında hiçbir fark olmadığı saptanacaktır. CHIP International Test Merkezi yöneticisi Josef Reitberger

şu saptamada bulunuyor: "Her iki Southbridge chipi de pin uyumlu." Reitberger'in kanısına göre "Üreticiler yeni chipi doğru entegrasyon testleri yapmaksızın var olan dizaynlarına devraldılar."

Bu chip ile her şeyin yolunda gitmediğine sayısız CHIP okuru da tanık. Yarı yıldan fazladır CHIP editörleri VIA anakartlar ile yaşanan büyük sorunları betimleyen mektup ve e-mail bombardımanına tutuluyor. Bu anakartlar arasında yalnızca artık herkes tarafından tanınan „Southbridge-686B-Bug“ (VT82C686B) sahibi anakartlar değil, aksine bunun öncülü olan 686A sahibi kartlar da bulunuyor. PC sisteminizin VIA chipset sorunlarına rağmen olabildiğince hatasız çalışabilmesi için CHIP size pratik ipuçları sunuyor.

1 Tek bir IDE bağlantısı ile yetinmek

Sorun: Her iki IDE kanalını da U-DMA cihazları ile donattınız. Bir bağlantıdan diğerine veri aktarımı sırasında hatalar ortaya çıkıyor.

Çözüm: Bilgisayarınızdaki yalnızca iki cihazı IDE-Controller'e bağladıysanız, örneğin bir DVD sürücü ve bir sabit-disk gibi, o halde her ikisini de tek bir kabloya ve ilk IDE-Port'a bağlayın.

Gerçi burada söylenen azami bir performans bağlamında alışıldık tavsiyeler ile çelişiyor, ama deneyimlerin gösterdiği gibi verilerin çarpıtılmasını önüyor. Bu durum için BIOS'da ikinci IDE-Port'un da etkinliğini kaldırabilirsiniz.

2 Biraz daha az performansı göze almak

Sorun: İki'den fazla U-DMA cihazına sahipsiniz ve muhakkak ikinci bir Controller-Port kullanmak zorundasınız.

Çözüm: BIOS'da Integrated Peripherd altında ikinci IDE kanalı için U-DMA etkinliğini kaldırın. Sonra ikinci kanala bağlı cihazlar otomatikman Multi-Word-DMA-Mode'unu (azami veri transfer oranı 16,7 MByte/s) kendileri için devreye sokacaklardır. 10 hızlıya kadar DVD sürücülerde, CD yazıcılar da ve CD-ROM'larda performans kaybı pratik olarak hissedilmiyor bile. Bu yüzden sürücülerini ikinci ve sabit-disk(ler)i U-DMA'nın hala etkin oldu-

3 IDE yedeği: Bir PCI-Controller kartı performans kayıplarına yol açmaksızın ikinci IDE-Port'un etrafından dolaşılıyor.

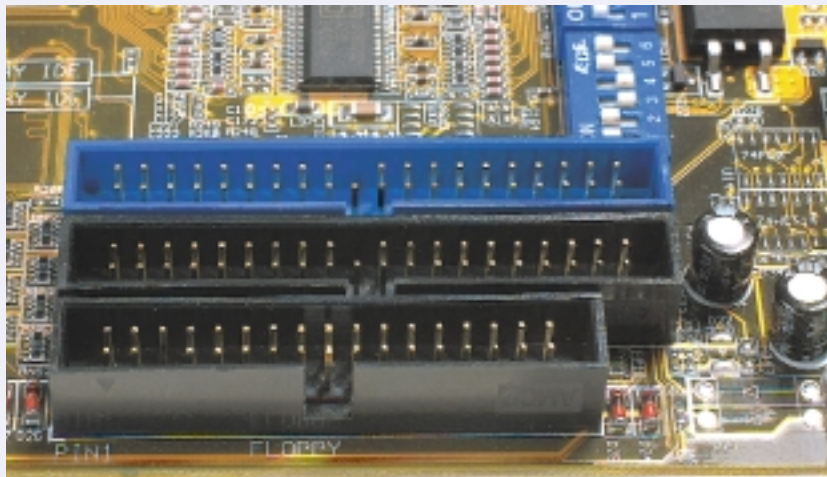
ğu birinci Port'a bağlamanız gerekiyor.

Alternatif olarak 80 kutuplu U-DMA kablolu yerine 40 kutuplu normal IDE kablolar da kullanabilirsiniz. Bu durumda cihazlar otomatikman U-DMA-33 modunu kendileri için devreye sokacaktır. Ancak 40 MByte/s değerine kadar veri sunan güncel sabitdiskler frenleniyor.

3 Başka sabitdisk Controller kullanmak

Sorun: İki'den fazla U-DMA cihazına sahipsiniz ve hiçbir surette performans düşüşü kabullenmek istemiyorsunuz.

Çözüm 1: Board'unuzda örneğin High Point ya da Promise gibi bir üreticinin

2 IDE bağlantılar: Birinden diğerine veri aktarmak VIA chipset kombinasyonu ile bazı tehlikeleri beraberinde getiriyor.

3 Yolunu değiştirmek: İkinci IDE-Port yerine Onboard-Controller kullanabilirsiniz.

bir Onboard-RAID-Controller'ı mevcut. İkinci IDE bağlantısının etkinliğini kaldırın ve geriye kalan cihazları, UDMA-100 sürücüler değilse bile, buraya bağlayın.

Çözüm 2: Ek bir Onboard-Controller'nız yok. Bir PCI-RAID-Controller (örneğin yaklaşık 100 marka satılan bir Abit Hotroad gibi) satın alın ve bunu sabitdiskler için kullanın. CD-ROM'lar ve de DVD sürücüler ilk On-Board-

IDE-Controller'a bağlanmak zorundadır. Bu sürücüleride de Master ve Slave olarak ayarlamayı unutmayın.

4 PCI-Busmaster üzerinden VIA'yı kandırmak

Sorun: BIOS'da PCI-Busmaster ayarlarına erişebildiğiniz bir anakarta sahipsiniz.

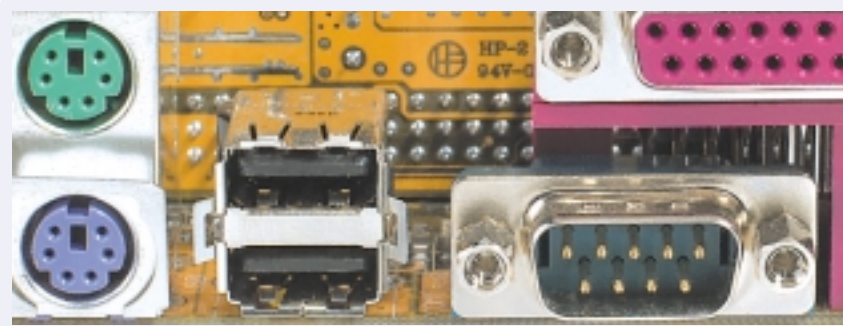
Çözüm: PCI Delay Transaction ve PCI Master Read Caching için ayarların etkinliğini kaldırın ("disabled"). PCI Latency ayarını <32 olarak ayarlayın. Böylelikle "VIA-Bug" sorunu çoğunlukla giderilmiş oluyor, ancak bu durum TV kartlarının işlevini de dışı do-

kunur çapta kısıtlıyor.

Örneğin www.au-ja.de sayfasında olduğu gibi bazı almanca web sayfalarında, H.Oda (www.h-oda.com) kökenli yazılım programıyla ilgili BIOS kaydı olmaksızın da hatayı adeta "elle" gidebileceğiniz yollar betimleniyor. Burada sizi uyarmamız gerekiyor: Modifikasyonların kullanımı sizin sorumluluğunuzda gerçekleşiyor ve azami dikkat gerektiriyor.

5 USB cihazlarla ilgili sorunları çözmek

Sorun: Örneğin Philips 2Ucam Pro gibi bir USB cihazı görüntüye göre doğru

5 USB bağlantısı: VIA chipsetli Board'larda USB filtre sürücülerini çoğu kez sorunları çözüyor.

4-IN-1 VIA SÜRÜCÜ PAKETİ

Her Zaman Önce Sürücüler Kurulmalı!

Eğer sürücü yükleme tembeliyseniz, "Southbridge-Bug"ı bertaraf etmiş olmanıza rağmen sisteminizin stabil çalışmadığına şaşırmayın. Internetten Board'unuz için yeni bir BIOS yükleyin ve güncellemeyi gerçekleştirin. Board üreticileri şu sıralar düzensizlikleri ortadan kaldırmak için VIA ile sıkı bir işbirliği içindeler. Bu yüzden oldukça sık güncellemeler gündeme geliyor. Şimdi ağdan şu sıralar 4.31 sürüm numarasına sahip olan güncel VIA-4-in-1 sürücüsünü edinin ve kurun. Bu Inf-Update, IDE-Busmaster sürücüsü, AGP sürücüsü ve IRQ-Routing sürücüsünden ibaret.

Board üreticinizin internet sayfasına bir göz atmanın da hiçbir zararı yoktur. Asus örneğin bazı Board'lar için hala 4.29V sürücü sürümünü tavsiye ediyor. "All-in-one" sürücüsü tüm VIA chipsetler ve de Southbridge olarak 686B kullanan AMD-761-Northbridge sahibi Board'lar için ve tüm Windows sürümleri için uygun.

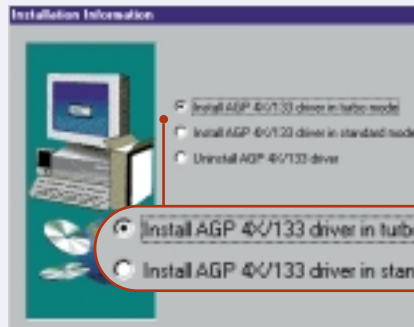
CHIP'in başvurusu üzerine VIA bu güncellenin Bug'ın sonu olduğunu açıklamış bulunuyor. Ama bunu şu anda nihai olarak onaylayacak durumda değiliz. Ama şunu belirtebiliriz ki, hata test sistemlerimizden birinde artık meydana gelmedi.

Kurulum sırasında sorun yaşadığınız takdirde, sürücülerini bu paketten tek tek de kurabilirsiniz. Açma işlemi sırasında kendi kendini açan dosya ilgili alt dizinleri yapı-

tıyor. IDE-Busmaster sürücüsüne yalnızca Windows 95 ve NT için ihtiyacınız var. RQ-Routing sürücüsünün kurulumundan sonra Aygıt Yöneticisi'nde hiçbir değişiklik saptamayacaksınız. Mini-port sürücüsünün kurulmuş olup olmadığını Denetim Masası'nda Program Ekle/Kaldır Özellikleri üzerinden sınavabilirsiniz.

AGP sürücüsünün kurulumu sırasında "turbo mode" ve "standard mode" arasında seçim yapma olanağınız var. Temel olarak performans farkı 3D oyunlarda bile hemen hemen hiç hissedilir olmasa da, Turbo ayarını (AGP 4x) deneyebilirsiniz. Sistem stabil çalışmıyorsa - bu durum Rage 128, Matrox G400

ya da Nvidia TNTx gibi bazı ekran kartlarında zaman zaman meydana gelebiliyor -, yeniden Setup'ı çağırın ve "standard mode" ayarını seçin. Son olarak gerçekleştireceğiniz Inf-Update ile yeni chipset bilgileri Windows işletim sistemine bildirilecektir.

AGP sürücüsünün kurulumu: Önce "turbo mode"u deneyin. PC stabil çalışmıyorsa, vitesi küçültün.

kuruluyor. Ama Aygıt Yöneticisi'nde bir kayıt bulamıyorsunuz, ve cihaz çalışmıyor da.

Çözüm: 1.08 ya da daha üst sürümünü www.viatech.com/drivers/index_new2.htm altındaki VIA'nın web sayfasından indirebileceğiniz VIA-USB filtre sürücüsünü kurun.

6 Günah keçisi: Creative Soundblaster

Sorun: Eski ses kartınızı bir Soundblaster Live ile değiştirtinceye dek sisteminiz stabil çalışıyordu.

Çözüm: Creative kökenli ses kartı bariz bir biçimde PCI-Bus'ı kesintisiz bir veri akışına maruz bırakma özelliğine sahip. Bu ek veriler "VIA-Bug"ı güçlendiriyor. Veri sorununu önceki ipuçlarından birine bakarak çözebilirsiniz.

7 Sidewinder-Joystick'de yaşam belirtisi yok

Sorun: Microsoft-Joystick Sidewinder Force Feedback II sahibisiniz ve bu size hiçbir zaman hizmet etmek istemiyor.

Çözüm: İnternet'ten bir patch (yama) indirin. Adres: www.microsoft.com/sidewinder/SWupdate/ff2/ff2Download/. Bu yama her iki cihazın uyumluluğunu yeniden sağlayacaktır.

7 MS Sidewinder FFB II: Bu Joystick yama olmaksızın çalışmamakta ısrarla direnir.

8 Yeni Athlon C ile sorunları gidermek

Sorun: VIA chipsetli ve güncel "Athlon C" sahibi yeni bir anakart satın aldınız. Yerleştirme ve kurma, kısacası her şey yolunda gidiyor gibi görünüyor. İlk Bluescreen'den sonra bilgisayarınızı başlatmayı deniyorsunuz. Bilgisayar şimdi bir Pamuk Prenses uykusuna yatıyor, hiçbir şey yolunda gidiyor değil. Yeniden canlandırma için PC'yi kapatmak ve yeniden açmak zorunda kalıyorsunuz.

Çözüm: Muhtemelen bir "reset" problem sahibi, hatalı bir VIA chipset edinmiş bulunuyorsunuz. Bunu chipsetin Northbridge'ine bakarak saptayabilirsiniz. Eğer orada 1EA0S6321 numarası bulunuyorsa, siz de kısmetsizlerden birisiniz demektir. Ama size Northbridge'den soğutucuyu uzaklaştırmanızı tavsiye etmiyoruz, çünkü bu işlemle Board'a zarar verebilirsiniz.

MSI'nin bize bildirdiğine göre, işlemcinin I/O gerilimini 3,3'den 3,45 Volt'a yükseltmek suretiyle ilgili Bo-

8 Hatalı Northbridge: Bu chip Athlon C'de bir "reset" problemine yol açıyor.

ard'ların %20 ila 30'unda hatanın bertaraf edilmesi olanaklı oluyor. Size tavsiyemiz kendinizin işe el atması yerine Board'un değiştirilmesinde ısrar etmeniz.

Bir CHIP okuru kendi bilgisayarında bu Northbridge ile Athlon C'nin asla birlikte çalışmadığını bize bildirmiş bulunuyor.

OK / Gero Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

KURULUM

Stabil Bir Athlon-PC Kurmanın Yolları

AMD'ye hakkını teslim edecek bir donanım çevresi seçin. www1.amd.com/athlon/config adresi altında chip üreticisi denemiş bileşenlere dair ipuçları sunuyor. Ama 3,3 ve 5 Volt hatları üzerinde en az 150 Watt bulunduran güçlü bir güç kaynağına (en az 300 Watt) özellikle değer vermeniz gerekiyor. Server (istemci) güç kaynakları uygun değildir, çünkü bunlar ana performansı 12 Volt hattı üzerine dayandırıyor.

Tercihan marka bellekler ve daha iyisi tek bir büyük yerine iki küçük sürüğü kullanmalısınız. "Registered" ve "buffered" RAM yapıtaşları tavsiye edilemez. Eğer hızlı bir VIA-Board seçerseniz, o halde IDE cihazları hiçbir veri kaybı olmayacak şekilde (1'den 4'e kadar ipuçlarına bkz.) bağlantılandırın.

Slot yerleşimlerinde normal olarak AGP-Port'un ilk PCI-Slot ile tek bir IRQ'yu paylaşmamasına dikkat edin. Bu yüzden mümkün mertebe ilk PCI-Slot'u boş bırakmanız gerekiyor, çünkü çoğu AGP ekran kartı "IRQ-Sha-

ring" konusunda duyarlı tepki veriyor. A7V'de ikinci PCI-Slot Promise-Controller ile tek bir IRQ'yu paylaşıyor. Burada SCSI-Controller, TV ya da ses kartları takmamalısınız. ISDN ya da ağ kartları ise normal olarak hiçbir sorun yaratmıyor.

Varolan bir Windows işletim sistemi (mesela bir image dosyasından) chipset değişikliğinde gerekmedikçe kullanmayın, sadece chipsetler pin uyumluysalar kullanın. Daha iyisi Windows'u yeniden kurmak olacaktır. Bu adımdan sonra, eğer Board'unuzda bulunuyorsa tabii, önce Onboard-RAID-Controller sürücülerini kurun. Bir Çevirmeli Ağ bağlantısı üzerinden İnternet'e girebiliyorsanız, o halde Windows güncellemeyi Başlat | Windows Update® üzerinden yürütün (önemli güncelleme paketleri, DirectX). Bundan sonra 4-in-1 VIA chipset sürücülerini kurun (70. sayfadaki kutuya bakınız).

Şimdi ekran kartı sürücülerini kurabilir, daha performanslı ekran ayarlarını yapabilir ve uygulama yazılımı kurabilirsiniz.

Ulrich Walter'in Gelecek Senaryosu

Karbon Şovenizmine Son

İnsanın kendini üstün görmeye veda etme zamanı geliyor: Bilgisayarlar günün birinde biz insanlar gibi zeki ve bilinçli olacak. Bilim astronotu Ulrich Walter geleceğe bakıyor.

■ Aslında hiçbir normal insandan bilgisayarla haşır neşir olması beklenebilir. Tabii, bizim gibi teknik aşığı olanlar için bu kutu bize bir meydan okumadır. Biz bu kutu üzerinde bizim kendisinden beklediğimizi yerine getirene kadar ayarlar yapıp dururuz - ve çoğunlukla olduğu gibi istediğimizi yerine getiremezse eğer, işte o zaman asıl ilginç hale gelir bizim için. Benim için bilgisayarın açılması ve işletim sisteminin yüklenmesi olayı bir tür seremoni teşkil ederken, karım bu "şey" hemen "ortaya" çıkmıyor diye kızarak telefon numarasını danışmaya sormayı tercih eder.

Benim en sevdiğim oyuncak karım için çoğunlukla müşkülpesentlikten başka bir şey değildir. Kabul etmeliyiz ki, bilgisayar özellikleri itibarıyla oldukça erkeksidir. Bilgisayarın uğraşmak zorunda olduğumuz binlerce takıntısı vardır - buna "normal" bir insanın ne zamanı vardır ne de sinirleri dayanır. Sonuç olarak bilgisayar hayranı cemaatin büyük bölümünün de erkeksi doğaya sahip olduğuna şaşmamak gerekir.

Basit kutudan insanın zeki yoldaşı olmaya doğru...

Ama İncil'e göre Tanrı kadını erkeğin kaburga kemiğinden yaratmıştır. Ve işte bilgisayar için de tam da bu anı bekliyorum, çünkü hepimizin bildiği gibi bu anla birlikte insanlık tam anlamıyla başlamış sayılır - gerçi böylelikle sorunlar pek daha küçük hale gelmemiş, ama en azından daha insani bir hal almıştır.

İhtiyacımız olan şey, bizim onun için değil, onun bizim için var olacağı şekilde bilgisayarın evrimidir. Aksi takdirde bilgisayar kendi başına buyruk bir halde yaşamını tek başına hobi odasında sürdürecektir ya da doğal seçim yoluyla nesli tükenecek ve yerini daha sağlıklı türlere bırakacaktır.

Bilgisayarı yaratanlar olarak biz insanlar, onu yaşamımıza entegre etmek için onda ne gibi değişiklikler yapmak zorundayız? Bilgisayar öncelikle mobil

olmak zorundadır. Bu alanda bahsi geçen anahtar sözcükler „Wireless“, „Notebook“ ya da „mobile“ gibi kavramlardır, ve gelişme de şu sıralar bu yöndedir.

Bilgisayar içinde de daha esnek bir hal almak zorundadır. Uzay gemisi Atılgan'ın bilgisayarının işletim sistemi olarak Windows kullandığını ve kapitan Kirk'ün bir ışınlanma sırasında „in the middle of nowhere“ şu şekilde uyarıldığını tasavvur edebiliyor musunuz: „Bu program geçersiz bir işlem yürüttü ve kapatılacak. Sorun devam ederse, program satıcınızla görüşün.“?!

Bilgisayarlar basit kutulardan başka bir şey değildir; en azından Blue Screen ve @ tuşu ile, kötü ünlenmiş kriptik ve çoğunlukla yanlış hata bildirimleri ile, ters Microsoft mantığı ile (program kaldırmak istediğimde, „Kur“ butonu-

na tıklamak zorundayım, bir oturumu kapatmak istediğimde, önce „Başlat“ butonuna tıklamak zorundayım - mantıklı, öyle değil mi?) ve beyinsiz Avatar'lar ile (geliştiricilerinden daha zeki olamadıkları için, bana yalnızca bilmek istemediğim şeyleri anlatabilen ve bunun dışında rahatsız edici bir rol oynayan) birlikte yaşamak zorunda olduğumuz süreç.

Doğa onlarsız hiçbir canlı varlığın özgür doğada bir gün bile hayatta kalmayı başaramayacağı hata toleransı ve kendi kendini iyileştirme gibi stratejiler geliştirmiş bulunuyor. Bilgisayarlarımıza bu oldukça anlamlı özellikleri kazandırmanın zamanı geldi de geçiyor bile, bu eziyet edici varlıkların bize hakim olmasını sürdürmelerini istemiyorsak eğer.

Klavye üzerinden yazı trafiği yerine özenli diyalog

Ve bilgisayarla her bir normal insanla olduğu gibi konuşabilmek ve bir klavye üzerinden iletişim kurmak zounda kalmamak istiyorum. Yani „BIOS yüzünden update olmadı“ dediğimde, beni gerçekten doğru anlamasını istiyorum ve bu söz üzerine BIOS ile güncelleme-yi bozduğuna inanarak tedbir olarak kış uykusuna geçmemesini istiyorum. Benim sözlerimin doğru yorumu belirli ölçüde bir dünya anlayışı ve zeka gerektiriyor; bu şimdiye kadarki hiçbir konuşma ve tercüme programında maalesef mevcut değil.

Bilgisayarın evrimi tabii ki bizde de izler bırakacaktır. Bana kalırsa, bilgisayar bizle alışıldık konuşma yoluyla iletişim kurduğu ölçüde yazı önemini yitirecektir. Yazı tümüyle ortadan kalkmayacak, ama enformasyon iletimi için koltuk değneği işlevi bariz bir biçimde gerileyecektir.

Bununla insani kültürün sonunun geldiğini düşünen filologların nasıl peşpeşe enfarktüs geçirdiklerini şimdi den görür gibiyim. Ancak filologlar unutmamalıdır ki, yazı konuşulan sözün olanaklarını taklit etme yönünde zayıf bir denemedir. Yazı işaretleri orijinalin yerine geçemez. Bir masalı birinin size anlatması, masalı kendinizin okumasından her zaman çok daha güzeldir. Yazı kullanımının gerilemesiyle dünya yeniden daha doğal bir hal alacaktır. Gelecekte çok çeşitli işlevlere sahip bilgisayarlarımız olacağını sanıyorum. Bazıları örneğin video işleme ve depolama üzerine uzmanlaşmış olacaktır.

Aynı şekilde belirli bir işlevi özellikle iyi yürütemeyen, aksine ilerlemiş zekalarıyla yararlı olan genel bilgisayarlar da varlığını sürdürecektir: Bunlar çevreleriyle zeki bir biçimde etkileşimde bulunan bilgisayarlar olacaktır.

Böylelikle bize yaşama karşı farklı bir tutum takınmamızı talep edecek son evrim adımına gelmiş bulunuyoruz. Eğer bilgisayar gelişimi Moore Yasası uyarınca on yıllarca sürerse - ki şu sıralar bunun aksine bir gösterge mevcut değil -, o zaman ünlü bilgisayar uzmanı Ray Kurzweil'in da yazdığı gibi, 2019 yılında ev bilgisayarları insan beyninin hesaplama performansına ulaşmış olacak. 2029 yılında bunların kendi bilinci olacak, ve 2099 yılında Turing Test'leri

RÖPORTAJ

Benim Vizyonum

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak? CHIP size her ay bilişim çağıının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

Dr. Ulrich Walter (47)

Etkinlikleri:

Bilim astronotu: D-2 misyonu mürettebatında uzman (1993)

IBM'de program yöneticisi:

Şu sıralar mobil cihazlar için bir Internet Portal'ı geliştirme projesinde çalışıyor

Televizyon sunucusu:

MaxQ (BR) (MaxQ programın adı, BR de herhalde Bayerischer Rundfunk, yani Bavyera Radyo Televizyonu (kanalın adı) olacak)

Kitap ve köşe yazarı:

"In 90 Minuten um die Erde/ 90 Dakikada Devr-i Alem", "Zivilisationen im All/ Uzaydaki Uygarlıklar"
www.starobserver.com

uyarınca bunların artık doğal bir insandan farkı kalmayacak.

Yapay ya da doğal zeka: arada fark yok

Bunu sorun olarak gören var mı? Sun Microsystems'in kurucularından ve bilim yöneticilerinden, aynı zamanda Java ve Jini yazarlarından Bill Joy bunu sorun olarak görüyor. Amerikan IT dergisi "Wired"ın (www.wirednews.com/wired/archive/ 8.04/joy.html) Nisan 2000 sayısında Bill Joy, tüm dünyada yankı uyandıran ve tartışmalara yol açan "Neden geleceğin bize ihtiyacı yok?" adlı makalesinde bilgisayarların günün birinde insanları devre dışı bırakabileceği şeklindeki tasasını dile getiriyor. Bu durumun, kendisini de sorumlu hissettiği için, uykularını kaçırdığını ekliyor.

Joy bu yüzden uykuları kaçan tek kişi olmasa gerek. Amerikan günlük gazete

“Kasparow’u yenecek bir maymunu zeki olarak nitelerdik. Ancak satranç ustasını gerçekten yenen Deep Blue adlı bilgisayarın zeki olduğuna hiç kimse inanmak istemiyor.”

Ulrich Walter, Bilim astronotu

“New York Times” Nisan 1996’da okurları arasında ilginç bir anket düzenlemişti. Burada merkezi soru aşağı yukarı şöyleydi: “Aşırı zeki bir bilgisayara ya da silisyum chipleri temeline dayanan yaşama yılan, yarasa ya da şempanze gibi canlı varlıklardan daha mı fazla yoksa daha mı az bilinç atfedersiniz?”

Yanıtlar belirgindi: Karbon temeline dayanan varlıklara silisyum temeline dayananlardan, bunlar dışarıya aynı zekayı yansıtsalar bile, daha yüksek bir bilinç düzeyi atfedilmelidir. Somut ola-

linç atfetme olayına bakarak ilgili NYT editörü Tony Durham sonucu “insani karbon şovenizmi” olarak adlandırıyordu.

Bu şöyle de ifade edilebilir: Her birimiz tereddüt etmeksizin satranç dahisi Garry Kasparow’a yüksek bir zeka atfedecektir. Bir maymun Kasparow’u yendiği takdirde, biz onu kuşkusuz zeki olarak niteleyeceğiz. Ama Mayıs 1997 başında Kasparow’u gerçekten yenen Deep Blue adlı bilgisayarın zeki ol-

rak ifade edersek: %68 yılanları, %85 yaraları ve %97 şempanzeleri bilinçli kabul ediyordu. Buna karşılık çoğunluk ne süper zeki bir bilgisayara ne de bir chip üzerinde bulunan, insan örneği ile aynı beyin programına bilinç atfetmek istiyordu.

Organik varlıklara bu bariz, ama mantıksal açıdan akıldışı bi-

lince ifade edersek: %68 yılanları, %85 yaraları ve %97 şempanzeleri bilinçli kabul ediyordu. Buna karşılık çoğunluk ne süper zeki bir bilgisayara ne de bir chip üzerinde bulunan, insan örneği ile aynı beyin programına bilinç atfetmek istiyordu.

Sinir hücrelerine benzerlik: Bilinçli devreler

Zeka bir şey, bilinç ise tümüyle farklı bir şeydir. Bir silisyum chipin herhangi bir zaman gerçekten bilinçliliğe ulaşma olanağı var mıdır? Nörobilimcilerin bu soruya yanıtı belirgin: İlkesel olarak beynimiz yaklaşık 100 milyar nöronun aralarında oluşturdukları karmaşık bir devreden başka bir şey değil. Beynin yapısı bağlantı parametreleri ile birlikte aynı biçimde bir silisyum chip üzerinde oluşturulduğunda - bunun gün gelip olanaklı olacağını çürütecek hiçbir iddia mevcut değil -, chip yalnızca beynin zekasına ulaşmakla kalmayacak, bilakis beynin bilinç de dahil olmak üzere tüm yeteneklerine ulaşacaktır.

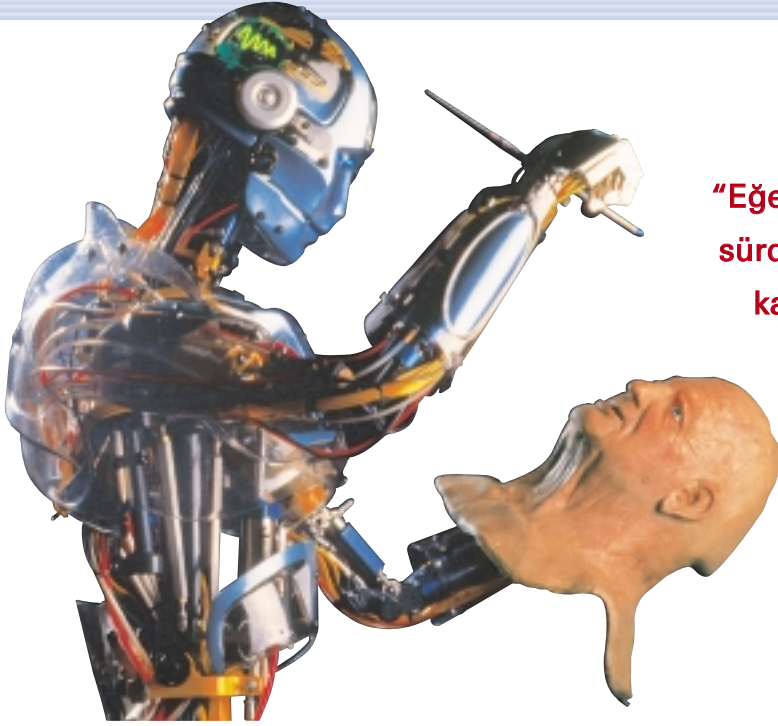
A diyen tutarlı olmak için B de demelidir

Tüm mantıklılığına rağmen her birimiz içimizde bu görüşe karşı direniyoruz. Bir devre oluşturan birkaç mantık elemanının bilinç sonucu doğuracağına inanmıyoruz. Bilinç herhangi bir biçimde daha yüce bir şey olmalı bizim gözümüzde. Tam da bu düşünce saf “karbon şovenizmi”ne tekabül ediyor. Oysa bugün biliyoruz ki, gitgide karmaşılaşan yapıda bütünü özelliği artık yalnızca onu oluşturan parçaların özellikleri toplamından ibaret değildir.

Bir örnek verelim: Su ıslaktır. Bu özellik, kendi başına alındığında “ıslak” olmayan tek bir su molekülünün özelliğinden türetilemez. Aynı şekilde bir nöron bir nörondur. Kabul ediyorum ki, onun davranışını artık en ince ayrıntılarına kadar tanıyoruz. Ama bu nedenle erkek köpeklerin işemek için ağaç diplerini tercih ettiklerini anlamak için bizim hiç de işimize yaramıyor. Ama

Araştırma nesnesi insan: İnsan 100 milyar nöronluk devresini anladığında, tüm yeteneklerini bilgisayarlara aktarabilecek duruma gelecek.

“Eğer bilincim bir chip üzerinde yaşamayı sürdürebilecekse, doğal olarak o zamana kadar bana tanınan hakların aynısını talep ederim.”

Ulrich Walter, Bilim astronotu

varsayabiliriz ki, beyinde belirli bir büyüklükteki nöron birikiminden itibaren bir hayvan artık keyfi bir biçimde herhangi bir yere işeyemez.

Devre ne kadar büyükse, sistemler de o kadar karmaşık

Bu ilke, yani karmaşık sistemlerde yeni özelliklerin oluşması bilimde “Emergenz” (ortaya çıkış) adı altında tanınıyor. Yaklaşık 100 milyar nöronluk karmaşık bir devreden itibaren - gezegenimizdeki her canlıda bulunandan daha fazlası - erkeklerin yalnızca ağaç dibine işlemeye başlamakla kalmayıp, bunun dışında da bir dürtü, yani bilinç (siz ne sanmıştınız!) geliştirebilecekleri yönünde birçok işaret mevcut. Burada kadınlar bize biraz farklı bir beyin ya-

pısının da bilince yol açabileceğini gösteriyor. Yani bilinç hangi türde olursa olsun yüksek derecede karmaşık bilgi yapılarının katışıksız, emergent bir belirmesidir.

Ancak bilgisayarlarla bu aşamaya ulaşmanın henüz çok uzağındayız. Çünkü isteneni sağlayan yalnızca miktar değil, bilakis miktarın doğru bir devre oluşturması. Ama bunun da gün gelip gerçekleştirilebileceği ve silisyum chiplerine bilinç aktarılabilmesi konusunda hiçbir karşı gerekçe bulunmuyor. Bununla karşılaştırıldığında, Internet de sayısız mantıksal elemanın bir devre oluşturacak şekilde bağlantılandırılmasından başka bir şey değildir. Internet’in yapısı bizim beynimizin yapısından farklı, ama sürekli artan ağ ge-

nişlemesi ile en azından aynı derecede karmaşık. Sonuç olarak uzun vadede Internet de bilinç kalitesinde yeni bir özellik ortaya çıkaracaktır.

Bugün bunun hangi yeni özellik olacağını henüz tasavvur edemiyoruz. Ama bu özelliğin geleceğinden ben %100 eminim. İçimizdeki her türlü karbon şovenizmine karşı bu evrim olgusunu kabul ettiğimizde, aynı derecede tutarlı olmak ve chipler üzerindeki bilinçli varlıklara doğal varlıklara olduğu gibi aynı “insan” haklarını tanımak zorundayız.

İster doğal ister yapay, herkese aynı haklar

Eğer bedensel ölümünden sonra bilincimle bir chip üzerinde yaşamayı sürdürebiliyorsam, doğal olarak o zamana kadar bana tanınan hakların aynısını talep etmeyi sürdürürüm. Ve ister bir bedenden aktarılmış isterse de yapay olarak oluşturulmuş olsun, her bir bilincin değeri aynıdır.

Peki, Joy’un sorunu ne acaba? Doğanın evrimi bilinci meydana getirmiş bulunuyor. Ve eğer bilinç bir chipte gerçekleştirilebiliyorsa, bu da aynı şekilde evrimin bir parçasıdır.

Ne de olsa insan da değişmektedir. Yüzbinlerce yıl önce insanın kendisi de zeki değildi ve oldukça farklı bir görünüme sahipti. Yani artan gelişme hızıyla günün birinde bizim de şimdi olduğumuz biçimde artık var olmayacağımız konusunda neden kuşkuya kapılalım ki? Ve eğer gelecek doğal seçim yoluyla chipler üzerindeki bilinci tercih

Robot kafası: İnsan kafasına benzerliğine rağmen robot kafasına henüz gerçek bir zeka atfetmekten uzayız.

12 Dijital Kamera Testte

Dijital Kamerada Film Yakmak İmkansız

Dijital fotoğraf makinelerinin bugüne kadar en büyük dezavantajı hızlarıydı. Hareketli bir görüntü kayıt edildiği zaman ya bir kısmı ya da tamamı bozuluyordu. Yeni dijital kameralar nihayet kimyasal fotoğraf filmiyle boy ölçüşebilecek seviyedeler. CHIP okurları için fiyatları 400 dolar ile 2.450 Mark arasında değişen kameralardan neler beklenmesi gerektiğini araştırdı.

■ Sadece Almanya'da geçen sene bir milyon adetten fazla dijital kamera satıldı. Artık satılan her üç fotoğraf makinesinden birinde filmin yerine CCD sensör bulunuyor. Üç sene içinde dijital kameranın Pazar payı on kat arttı. Eğilim daha da artma yönünde.

Eğer analoog ya da dijital kamera arasında bir karar verme aşamasındaysanız hemen hemen tüm avantaj dijitalde. Üç

megapiksellik çözünürlük, optik 3x yakınlaştırma, 16 megabayt kayıt kartı ya da 340 megabayt "microdrive"... Sadece bu özellikler bile profesyonel fotoğrafçıların dahi ihtiyaçlarını karşılayacak durumda. İyi bir mürekkep püskürtmeli yazıcı ile parlak kağıda A4 boyutunda çıkış alındığında parlak renkler ve keskinlik laboratuvarda negatiften basılmış fotoğraflarla aynı sonucu veri-

yor. Analog fotoğraf makineleri sadece fiyatta avantaj sağlıyor: Dijital kameralar özelliklerine göre 400 dolar ile 2.450 Mark arası fiyatlara satılıyorlar. Bu fiyatlar iyi objektiflere sahip fotoğraf makinelerinin fiyatlarına göre oldukça yüksek. Ama fotoğraflarınızı sabit diske ya da kendi oluşturduğunuz CD'lere kaydedebilirsiniz ya da resim işleme yazılımları ile üzerlerinde oynayabiliyorsunuz. Yalnız fotoğrafın tamamını ya da bir kısmını büyütme işlemini dijital kameralarla çekilmiş pozlarda yapmak imkansız. Görüntü hemen bozuluyor. Ancak çekim sırasında istenen kesim yakınlaştırılabilir.

CHIP olarak bir önceki dijital kame-

Çirkin mavi: Ucuz kameralar karanlık renkleri sevmiyorlar. Pahalı Casio QV-3500EX mavi rengi doğru veriyor (solda), Minolta Dimage 2300'de ise mavi siyaha doğru kaymış (sağda).

İçerik

- 82 Ürün İncelemeleri
- 84 Odak Uzaklığı ve Objektif
- 84 Fiyat Performans Birincisi: Kodak DC3800
- 86 Yeni Bağlantı Noktaları
- 88 Nasıl Test Ettik?
- 90 Teknik Veriler
- 92 Dijital Kameralar Hakkında: Çalışma prensipleri ve teknolojisi

ra testimizde hızları üzerinde durmuş-tuk. Bu alanda bayağı ilerleme kaydedil-miş: Test ettiğimiz cihazlar flaşsız çe-kimlerde 0.4 ile 1.2 saniye arasında çe-kime hazır. Bunlar kabul edilebilir de-ğerler.

Nikon Coolpix 880: Birçok tecrübeli fo-toğrafçı Coolpix 880'i tercih ediyor ve bu cihaz testimizde birinciliği kıl payı kaçırdı. 3.3 megapikselli bir çözünü-rlük iyi fotoğrafçıların tercihlerindeki en önemli sebep. Birçok değerlendirmede Nikon iyi ve çok iyi sonuçlara ulaştı. Ancak renkler daha iyi olabilirdi. Akü ve şarj cihazı ayrıca satın alınıyor. Üreti-ci bu ikisinden kısmış. Kutudan 6 Volt-luk lityum pil çıkıyor. Gerçi uzun süre dayanıyor ancak yenisini almak istedi-ğinizde oldukça pahalı. Standart piller kameraya uymuyor. Optik 2.5x yakın-laştırma fonksiyonu hızlı cevap veriyor ve iki tuş ile çok hassas bir şekilde kont-rol edilebiliyor.

Yaklaştırmayı otomatik ya da elle ayarlayabiliyorsunuz. Otomatik mod-dayken görüntünün keskinleşmesi yak-laşık bir saniye alıyor. Kabul edilebilir bir değer. El ile yapılan karıştırma sade-ce iki ayara sahip. Ergonomik menü ta-sarımında da Nikon her zaman yönlene-

Konforlu değil: Kodak DC3800'de döndürülebilir düğme üzerinde çok az fonksiyon varken, tuşlar üzerine ise çok fazla fonksiyon yerleştirilmiş.

dirici bir rol oynamıştır. Bu Coolpix 800 için de geçerli. Birçok ayar arasında yön tuşları ile kaybolmadan gezilebili-yor. Ayrıca cihaz ışıklı ortam, manzara, portre, gece ve havai fişek çekimleri için ön ayarlar sunuyor.

Sony DSC-P1: İlgi çekici dizaynıyla tüm dikkatleri üzerine çeken bir ürün DSC-P1. Köşelerinin yuvarlak olması ele uyumunu artırıyor. Teknik olarak da oldukça iyi bir yerde: 3x yaklaştırma, 3 megapikselli çözünürlük ve metal kılıf.

Test ettiğimiz cihaz sağlam bir etki bıraktı üzerimizde. Renk gerçekliği ve renk kayması test disiplinlerinde DSC-P1 ortalama değerlere erişirken kont-rastı üretici firmware güncelleme ile iyileştirdi. Kamera çalışmaya başladıktan sonra zayıf yanları hemen ortaya çıktı: Optik vizör ve LC-renkli ekran çok kü-çük. Ekran aydınlık ve keskin olmasına rağmen menüyü kullanmak zor. Yazı ve sembolleri görebilmek için neredeyse bir büyütece ihtiyaca var.

Fotoğraf makinesini tatil fotoğraflarından oluşan albümler yapmak için kullanan kişiler Sony'nin küçük mode-liyle mutlu olurlar. İntegral ve spot öl-çümü ve yakınlaştırma ile beyaz eşleme

sorunsuz çalışıyor. Otomatik ayar güve-nilir. Deneyimli fotoğrafçılar diyaframın ve ışıklandırma süresinin elle ayar-lanabilmesinin eksikliğini hissedecekler. Beraberinde gelen bellek kartı 30 sa-niyeye kadar MPEG videoları saklayabi-liyor.

Olympus Camedia C-2040 Zoom: 2.1 megapikselli çözünürlük ve optik 3x yak-laştırma özelliği ile Olympus C-2030 Zoom ev ve hobi amaçlı kullanımlar için ideal. Video çıkışı, ses eklentisi amaçlı mikrofon, harici flaş girişi ve çok iyi bir renkli ekran. Dijital kamera para-nızın karşılığında çok şey sunuyor. Yine de bazı kısıntılar olmuş. Akü ve şarj ci-hazı yerine kutudan sadece lityum piller çıkıyor. Diyafram, ışıklandırma süresi ve mesafe elle ayarlanabildikleri için fo-toğraflar üzerinde fazlasıyla etkiniz ola-biliyor.

En iyi özellik 1:1.18 oranındaki zoom objektifi. Zoom ve otomatik fokus firmware (donanım üzerindeki sabit yazılım) ile birbirlerine bağlandıkları için kamera biraz ağır kalıyor. Alan derinliğini değiştirdiğiniz zaman otoma-tik fokusun görüntüyü netleştirmesi yaklaşık bir saniye alıyor. Ancak bu süre sona erdikten sonra yeni bir çekim yapılabiliyor. Sürekli çekime hazır halde bulunmasını istiyorsanız sürekli oto-matik fokus modunu seçmeniz gereki-yor. Böylece Olympus hareketli objeleri daha çabuk yakalıyor ama çok fazla da enerji harcıyor.

Fujifilm FinePix 40i: FinePix 40i fotoğraf çekmekten fazlasını yapıyor. İçinde bir de MP3 çalar var. Müzik dinlemek isti-yorsanız sadece kulaklıklarınızı takın ve kablolu kumandası ile cihazı uzaktan kontrol edin.

Fujifilmin dijital kamerası çok kulla-

Anlaşılır menü tasarımı: Nikon Coolpix 880 için kesinlikle kullanma kılavuzuna ihtiyacınız yok.

PC bağlantısı yok: Yashica Micro Elite 3300 CompactFlash kartlar için hızlı bir USB okuyucu cihaz ile geliyor.

nışlı. Parolası “kutuyu açın ve fotoğraf çekin.” Yapısı nedeniyle kamera çok az ayar imkanı sağlıyor. Optik zoom yeteneği de yok. Otomatik fokus oldukça iyi çalışıyor, ancak sadece çevredeki ışık yeterliyse iyi sonuç veriyor. Karanlıkta keskin fotoğraflar çekmek şansa bağlı. Makromod gerçek büyüklüğü gösteriyor: Cisme 6 cm'ye kadar yaklaşabiliyorsunuz.

Her ne kadar FinePix 40i iyi bir MP3 sesi verse de müzik çalar hiç de etkileyici değil. Kopya koruması da var: MP3 formatındaki müzik parçasını kayıt kartına geçirebilmek için ID numarasına sahip özel bir SmartMedia karta ihtiyacınız var. Eğer bu tipte bir kayıt kartı slotta ise müzik parçalarınızı kameraya taşıyabiliyorsunuz. Bu gereksiz koruma MP3 çalar özelliğini gereksiz yere gölgeyor.

Minolta Dimage 2330: Kardeş modelinden çok daha fazla teknik özellik sunuyor Dimage 2330. 3x zoom ve hem elle hem otomatik ayarlanabilen fokus düşük fiyatıyla deneyimli fotoğrafçıların da ilgisini çekecek nitelikte. Birçok değerlendirmede 2330 daha iyiydi; sadece renk gerçekliği ve kullanımda Dimage 2300 daha önde.

Teknik dokümanlarda normal modda cismin 40 cm yanına kadar yaklaşabildiğiniz yazıyor. Makro modda da cismin 4 cm mesafeden keskin resimlerini

TEMEL BİGİLER

Dijital Kameralarda Odak Uzaklığı ve Objektif

Analog kameralarda olduğu gibi dijital kameralarda da ışığın CCD sensörün üzerine düşebilmesi için bir objektife ihtiyaç var. Analog kameralardaki ışığa duyarlı kısma göre kayıt chipinin yüzeyi dört ya da beş kez küçük olduğu için dijital kameranın objektifi cismi aynı kalitede pozlandırabilmek için daha yüksek çözünürlüğe sahip olmalı. Bu yüzden zoom objektifler karmaşık yapıdadırlar. On ya da daha fazla mercekten oluşan sistemlerdir ve daha pahalıdırlar.

Değiştirilebilir objektifli dijital kameralar sadece profesyonel pazarda bulunuyor. Tüketici pazarındaki kameralarda

entegre optik ile yetinmek gerekiyor. Çünkü bu şekilde uygun bir maliyet oluşturulabiliyor. Oluşan görüntünün küçük fotosensör üzerine uyması için objektif düşen ışığı analog kameralardakine göre daha kuvvetli kırmalı. Bu yüzden dijital kameralar analog atalarına göre daha kısa odaklama mesafeleri ile çalışıyorlar. Fotoğrafçıları şaşırtmamak için birçok üretici analog kameralarda hesaplanmış odaklama uzaklıklarını merceklerde kullanıyorlar: Dijital kameralardaki 9-10 mm analog makinelerdeki 50'lik objektife denk geliyor. 3x zoom'lu dijital kameralar için tipik odaklama uzaklıkları 7-21 ya da 8-24 mm.

çekmek mümkün. Ancak bu mod ve mesafede fokusu el ile ayarlamak gerekiyor. Menü'nün ekrandaki zaman alan belirmesi ve değişmesi kullanıcıyı biraz rahatsız ediyor.

HP Photosmart 618: Küçük yapısı ve iyi ışığı Photosmart 618'in ilk dikkat çeken özelliği. Açtıktan üç saniye sonra cihaz fotoğraf çekimi için hazır oluyor. Ancak arka taraftaki renkli küçük ekran çok ağır. Hızlı kamera hareketlerinde yetişemiyor. Ergonomik olarak vizör çok akıllıca yerleştirilmiş. Burun ekranının üzerine yapışmıyor. Grafik ağırlıklı

menü başarıyla uygulanmış: Semboller açık, yeni kullanıcılar dahi hemen alısbiliyorlar. Küçük fotoğraf makineleri gibi Photosmart 618 de tek bir döner düğme ile kontrol ediliyor. Zaman ve diyafram açıklığı ayarları sırasında gerekli parametreler için menüler arasında birkaç tur dolaşmak gerekiyor. İki ayrı düğme olsa çok daha iyi olurdu.

519 dolar için cihaz oldukça iyi özellikler sunuyor. Örneğin her fotoğrafa sesli bir not ilâştırilebiliyor. Ancak rahatsız eden bir durum da söz konusu: Kamera kapatıldığı zaman ayarları da kayboluyor. Açtıktan sonra kaldığınız

1. Sıra

iyi
(7,4)

- + Fiyatı iyi küçük kamera
- + Kolay taşınabilir
- Zoom objektif yok

Bilgi için: www.kodak.com
Fiyat: 400 Dolar

Kodak DC3800

Rahatsız Ufaklık

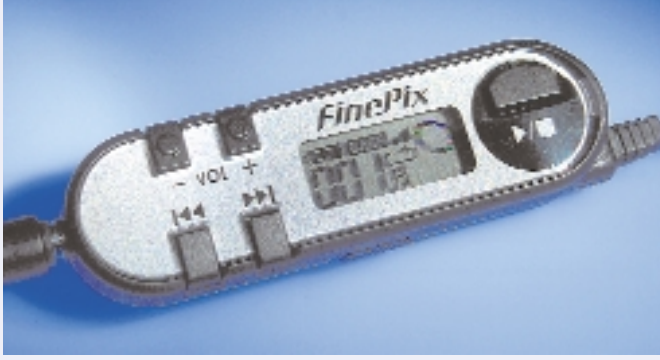
Bu küçük ucuz kamera aslında fırsat fotoğrafçıları için ideal. Şansına güvenen ve fazla avara ihtiyaç duymayanların tercihi olabilir.

Canon'un Digital Ixus'u ve Fuji-film'in FinePix 40i'si gibi Kodak'ın DC3800'ü de çok küçük bir yapıya sahip. Bütün çantalara sığıyor ve anlık fotoğraflar için çok kullanışlı.

DC3800 ile çalışırken cihazın pazar günleri hobi fotoğrafları için olduğu hissi uyandı içimizde. Amatör fotoğrafçılar için bile yetersiz seviyede. Işıklandırma, fokus ve beyaz eşleme otomatik olarak hallediliyor. Sonuçlar da fena değil. El ile düzeltme imkanları çok az. Harici flaş takılabiliyor ama di-

yaframın açıklığı malesef ayarlanamıyor. Bu da flaşlı çekimlerde alan derinliğine etkinizi imkansızlaştırıyor. Zoom objektifi ve akü şarj cihazı yok. Üç ayrı çekim modu var: İyi, daha iyi ve optimal: Bu ayar basit bir döner düğme ile yapılabilecekken menüler içine yerleştirilmiş ve değiştirmek işkence olabiliyor.

DC3800'ün PC bağlantısı yok. Bu yüzden fotoğrafları beraber gelen CompactFlash USB sürücü (bir kart okuyucu) ile sabit diske aktarılıyor. Hızlı ve sorunsuz çalışan bir sistem. Fiyatı yüzünden bu sınırlı özelliklere sahip kamera fırsat fotoğrafçılarına tavsiye edilir.

Kablolu uzaktan kumanda: LC ekran ve düğmeler ile Fuji FinePix 40i içindeki MP3 çaları rahatça kullanabiliyorsunuz.

yerden devam edebilmek için kamerayı yeniden programlamanız gerekiyor.

Kodak DC3800: Küçük, ucuz ve zoom objektifi yok. Fiyat birincimiz ile ilgili detayları özel yazısında bulabilirsiniz.

HP Photosmart 912: Nihayet ucuz bir dijital kamerada aynalı vizör var. Baktığınız zaman analog fotoğraf makinelerdeki gibi bir prizma üzerinden objektife bakıyorsunuz. Yalnızca geleneksel ayna yerine yarı geçirgen sabitlenmiş bir ayna var. Resim sensörünün göreceği görüntünün aynısını görüyorsunuz. Vizör sorununu HP Photosmart 912 modeli ile oldukça iyi çözmüşe benziyor.

Kullanım kolaylığı da övgüye değer. Geleneksel aynalı vizöre sahip fotoğraf makinelerine benziyor. Photosmart ayrıca Pentax EI-2000 ile aynı yapıya da sahip.

Dış özellikler çok etkileyiciyken içerideki bazı noktalara dikkat çekmek gerekiyor: Tabloda da görüldüğü gibi fotosensör toplam değerlendirmede ortalama değerlerde kaldı. Teknik verilere göre cisme 2 cm mesafeye kadar yaklaşılabildiği yazmasına rağmen testte kullandığımız cihaz ile 10 cm'nin altında işe yarar sonuçlar alamadık. Üretici firmware güncellemesi ile kamerayı düzeltebilir.

Kodak DC3400: Teste katılan cihazların yanında iki mega piksellik çözünürlüğü ve dijital 2x zoom'u ile DC3400 biraz zayıf kaldı. Ama ele yakışan bir yapısı var. Gün ışığında çekilecek seri fotoğraflar için cihaz biraz yavaş kalıyor: Her çekimden sonra hazır olması bir saniye ve her üç çekimden sonra da fotoğrafları kayıt etmek için 15 saniye bekliyor. Flaşlı çekimlerde durum daha da kötü: Test sırasında beş resim için 71 saniye geçti.

Birçok test disiplinde DC3400 ortalama değerlere erişti ama Kontrat ölçümünde başarısız oldu. Yeni firmare ile bu aşılabılır. Zaman ve diyaframın el ile ayarlarını kamera kullanıcıya sunmuyor ama menüden son ayarları daha sonraki çekimler için saklamak mümkün. Renkli ekran yeteri kadar aydınlık, ama görüntüyü görebilmek için dik açıyla bakmanız gerekiyor.

Canon Digital Ixus: Canon'un Digital Ixus'u 2,1 megapiksellik çözünürlüğü ile testimize katılan en küçük dijital kamera idi. Ölçüleri 87 x 57 x 27 mm ve ağırlığını ölçmek istediğimizde terazinin ekranı da sadece 190 gram gösterdi.

Yapısı bazı sorunlar çıkarıyor: El ile ayarlama olanakları çok kısıtlı. Işıkları ayarlama süresi ve fokusu dijital kamera otomatik ayarlıyor. Diyafram ve beyaz eşlemedeki çok küçük ayarlar dışında dijital fotoğrafa herhangi bir etkiniz olamıyor. Optik bir 2x zoom'dan fazlası kameraya konmamış malesef. LC ekran da rakiplerinkilere göre oldukça küçük. Ancak görüntü kalitesinin iyi olması kameranın puanını yükseltiyor. Digital Ixus açıldıktan hemen sonra hazır olduğu için de dikkatlerimizi hemen çekti.

Minolta Dimage 2300: Minolta bu modelini birkaç ay sonra pazardan çekecek olmasına rağmen testimize dahil ettik. Sebep: 2 megapiksellik bu kamera çok düşük fiyatı (572 dolar) sebebiyle pazarda oldukça yaygın. Testlerde pek de fena olmayan sonuçlar verdi, ancak renk kaymasında testi geçemedi.

Üretici tahmin edileceği gibi hemen hemen herşeyden kırpmış. 8 megabaytlık kayıt kartı yeterli değil, akü ve şarj cihazını ekstradan almanız gerekiyor. Eğer sürekli pil satın almak istemiyorsanız tabii... Bu faydalı yan ekipmanları da almak istediğinizde kameranın

ALTERNATİF BAĞLANTILAR

Yeni Bağlantı Noktaları, Yüksek Çözünürlük

PC'siz baskı: Birçok yazıcı üreticisi orta sınıf mürekkep püskürtmeli yazıcılarında kart okuma modüllerini kullanmaya başladılar bile. Böylece PC ile yıldızı

Kayıt slotları: Kayıt modülü kameradan çıkarılıp direkt yazıcıya sokuluyor.

barışmayan fotoğrafçılar bile dijital fotoğraflarını kağıda aktarabiliyorlar. Bu tip yazıcılarda iki slot bulunuyor genelde: Biri SmartMedia kartlar, diğeri CompactFlash ya da IBM'in MicroDrive'i için.

Kızılötesi bağlantı: Resmi kablolu kızıllötesi yöntemle yazıcıya taşımak oldukça çekici bir özellik. Bu bağlantı noktası USB'ye göre oldukça yavaş. Kızılötesinde iki cephe oluşmuş du-

rumda: Casio QV-3500EX'inde kızılötesini kaldırmış, HP ise kamera ve yazıcılarında kızılötesine devam ediyor. Ama şu da bir gerçek ki, veri akışı şu ankinin dört katına çıkmazsa kızılötesi bağlantı noktası 4 megapiksel çözünürlük ile beraber tarihe gömülecek.

Çözünürlük: 2 megapikselin altı yok artık. Kamera üreticileri hobi fotoğrafçıları için 2, daha fazlasını isteyenler için 3 megapikseli uygun görüyorlar. Şimdi 4 megapiksel için bekleyenler de var ama önümüzdeki yılbaşına kadar bekleyecekler. 2.000 Mark gibi bir bütçe-yi de kenara ayırarak...

Kızılötesi bağlantı: Dijital kamera ile mürekkep püskürtmeli yazıcı arasında zarif ama yavaş bağlantı.

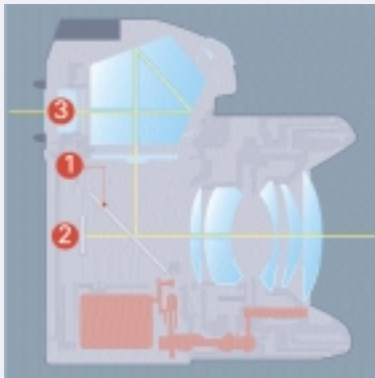
maliyeti önemli ölçüde artabiliyor. Pazar günleri çekeceğiniz fotoğraflar için Dimage 2300 ideal ve fazla karışık olmayan bir kamera. Çok çabuk hazır oluyor ve elverişsiz ışıklarda bile kullanılabilir fotoğraflar elde ediliyor. Otomatik ayarlar oldukça güvenilir. Zoom ya da diğer el ile ayarlar için fotoğraf makinesinin sağına soluna umutsuzca baktık maalesef.

Kodak DC5000: Eğer dayanıklı bir kamera arıyorsanız; toza, yağmura ve deniz suyundan etkilenmeyecek, Kodak'ın DC5000'i sizin için ideal. Tüm kenarlar kalın lastiklerle kaplanmış ve lastikler sayesinde kameranın içine herhangi birşeyin girmesi engellenmiş. Kumandalardan dahi hemen anlaşılabilir: Bu kamera arazi şartları için tasarlanmış. Kalın eldivenlerle bile büyük düğmeleri kullanabilirsiniz.

2,1 megapikselli çözünürlüğü ile DC5000 ortalama sonuçları hedefliyor. Daha iyisini isteyenler 3 megapiksel ile yola çıkmalı. Renk kayması testinde cihaz maalesef başarısız oldu. Karanlık arka planda ya da siyah bölgelerde oralara ait olmayan renkli pikseller ortaya çıktı.

Bunlara rağmen DC5000'e ihtiyaç duyacak bir pazar da var. Mimarlar, araba tamir servisleri, yapı firmaları ve sigorta eksperleri için bu kamera en ideali. Açıldıktan hemen sonra kamera kullanıma hazır hale geliyor. Arka arkaya üç poz çekilebiliyor, sonrasında Kodak kayıt için bir süre sizi bekletiyor. Hızlı hareket eden cisimlerin fotoğrafını çekmek istiyorsanız flaş kapalı olmalı. Sadece bu durumda Kodak kısa sürede objektifi kapatabiliyor.

CHIP International Test Merkezi

HP Photosmart 912: Yarı geçirgen bir ayna (1) içeri giren ışığı fotosensör (2) ve merceğe (3) için bölüyor.

NASIL TEST ETTİK?

Çözünürlük Sonucu Belirliyor

■ Çözünürlük

Birçok sonuçtan oluşan resim kalitesi ile beraber çözünürlük en önemli kriter. Bir fotoğrafın detaylarını büyütme ya da basmak istendiğinde hızlı çekilmiş normal büyüklükteki bir fotoğrafından daha yüksek bir çözünürlüğe ihtiyaç duyulur. Testimizdeki kameraların çözünürlükleri iki ile üç milyon arasında değişiyor. Değerlendirmemiz sırasında maksimum fiziksel çözünürlükleri kullandık. İnce paralel çizgiler verilen çözünürlüğün gerçekten yakalanıp yakalanmadığını gösteriyor.

■ Renk gerçekliği

Kamera renkleri gerçeğe en yakın şekilde vermek zorunda. Bunun için IT8 resmi adı verilen ve renk kalibrasyonu için kullanılan bir resim gün ışığında

rindeki maksimum aydınlık farklılığı. Bu iki değer beraber kontrastı veriyorlar.

■ Donanım/Servis

Monitör, vizör veya zoom puan kazandırıyor. Ama ses kaydı yeteneği, harici flaş bağlanabilmesi ve iyi senkronizasyon da puan kazandırdı. Adaptörün ve akünün standart olması gerekirken, bazı üreticiler sadece pil koyuyorlar kutuya. Bu da puan kaybına sebep oluyor tabii... Servis değerlendirmesinde öncelikli olarak garanti süresi ve Internet üzerinden sürücü güncelleyebilme puan kazandıran özelliklerdi.

■ Kullanım

Hızlı bir otomatik fokus ve kullanışlı tuşlar bu disiplinde puan almayı sağlayan öncelikli özellikler. LC ekranın hızlı çekimlerde ya da sallanmalarda stabili-

Arazi kamerası:

Kalın eldivenlerle bile Kodak DC5000'in düğmelerini kullanabiliyorsunuz.

fotoğraflanıp değerlendirildi. IT8 üzerinde 264 renk alanı var, bunlardan 120'si renk gerçekliği amacıyla kullanıldı. Kırmızı, yeşil ve mavinin renk kaymaları bir diyagram üzerinde değerlendirildi. Her üçünde kaymanın eşit oranda olması bekleniyordu.

■ Renk Kayması

Renk basımında piksellerde rasgele ortaya çıkan periyodik renk kaymalarından bahsedilir. Bu değerlendirmede kamera elektronisinin renk kalitesine olumsuz etkisi ve gerçeğe yakınlığını test ettik. Renk kayması ne kadar az ise renk gerçekliği de o kadar fazla oluyor. Ölçümler içerisinde ışığa duyarlılık ve sinyal kayma aralığı da değerlendirildi.

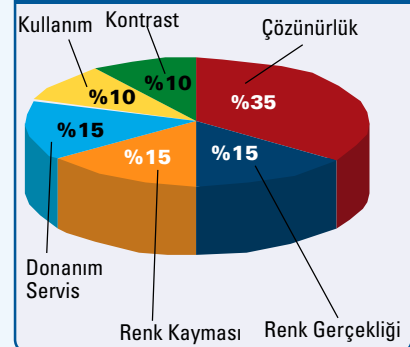
■ Kontrast

Kontrast cisim ve resim kontrastından oluşuyor. Cismin kontrastı test fotoğrafındaki en küçük aydınlık farklılığı, resminki ise işlenmemiş fotoğraf üze-

tesini kaybetmemesi ve kameranın bir sonraki çekime anında hazır olmasına da dikkat ettik.

Optik bir vizörün varlığı, çok aydınlık ortamlarda ekranın kontrast sağlamadığı zamanlarda işe yaraması yine artı puandı. Menü düzeni, bir akü ile yapılabilecek kayıt sayısı ve bilgisayara aktarma sırasında kullanışlılık da değerlendirmede kullandığımız kriterler.

Test Kriterleri

Test ► Dijital Kameralar

1

2

3

4

5

Ürün Model	Nikon Coolpix 880	Sony DSC-P1	Olympus Camedia C-2040 Zoom	Fujifilm FinePix 40i	Minolta Dimage 2330
Fiyatı	875 Dolar + KDV	2450 DM	1265 DM + KDV	1795 DM	845 Dolar
İnternet (http://)	www.tetris.com.tr	www.sony.com.tr	www.himpex.com.tr	www.fujifilm.com.tr	www.minolta.com
Garanti	12 ay	12 ay	12 ay	12 ay	12 ay
Donanım ve Optik					
Çözünürlük sensörü (piksel)	2.048x1.536	2.048x1x536	1.600x1.200	2.400x1.800	1.792x1.200
Toplam adedi	3,34 milyon	3,4 milyon	2,11 milyon	2,4 milyon	2,3 milyon
Odak uzunluğu	38-95 mm	39-117 mm	40-120 mm	36 mm	35-114 mm
Zaman Oto./ Diyafram Oto.	Var / Yok	Var / Var	Var / Var	Var / Yok	Yok / Yok
Kapama zamanı	8-1/1000	2-1/2000	16-1/800	1/4-1/1000	2-1/500
Diyafram	F2,8-4,2	F2,8-F10,6	F1,8-Tele F2, 6 F10,0/10,0	Yok	F3,4-F3,6
Min. Uzaklık / Makro modda	40/4 cm	50/10 cm	20/20 cm	50/6 cm	40/4 cm
Işıklıçer	otomatik, spot, matris	otomatik,	otomatik, spot, merkez ağırlıklı	otomatik	otomatik
Beyaz eşleme	otomatik, el ile, 6 kademe	otomatik, içerde, dışarıda, merkez	otomatik, el ile, 4 kademe	otomatik, 6 kademe ağırlıklı	otomatik, el ile (3)
Vizör / Ekran	Var / Var	Var / Var	Var / Var	Var / Var	Var / Var
Dahili flaş / Harici flaş girişi	Var / Yok	Var / Yok	Var / Var	Var / Yok	Var / Yok
Hassasiyet (ISO)	100, 200, 400	100	100, 200, 400, otomatik	200	100
Beraber gelen kayıt ortamı	16 MB	8 MB	8 MB	16 MB	8 MB CF
	CompactFlash	Memorystick	SmartMedia	SmartMedia	
Maksimum kayıt belleği	160 MB	128 MB	128 MB	128 MB	196 MB
Bağlantı noktaları	seri, USB	PAL, NTSC, USB	USB	USB, uzaktan kumanda	USB, Video Out
Max. Video K. Sür. (16 MB'le)	40 s	10 s	320x240 , 15 s	80 s	Yok
Ölçüler (UxGxY mm)	53,2x99,5x57,5	113x53,9x43,8	109,5x76,4x69,6	85,5x71x28,5	116x62x73
Ağırlık (akü ile)	275 g	250 g	380 g	210 g	390g
Beraberindekiler					
Sürücü	Win 98, Me, 2000	Win, Mac	Win 98, Me, 2000	Win 95, 98, 2000, Mac	Win 98, Me, 2000, Mac
Resim işleme yazılımı	Photoshop 5.0LE	MGI Photosuite V8.1	CamediaSuite CamediaMaster	Adobe ActiveShare, Real Jukebox Plus	Adobe Photo deluxe 4.0
Diğer programlar	Fotostation 4.0 Nikcolor Efex	MGI VideoWave SE+	Utility 3.0, Utility 5.11, İnternet'ten yazılımlar	ExifViewer, Uzaktan kumandalı kulaklık	Çanta
B. gelen şarj cihazı / Fiyatı	Yok / 170 Mark	Var / Yok	Yok / 190 Mark	Var / Var	Yok / Yok
Beraber gelen akü / Pil	Lithium-Ion akü / Yok	Li-Ion 1140 mAh / Yok	Yok / Lithium pil	NiMH 1600 mAh / Yok	Yok / 4 Mignon
Kablo: USB / Seri / Video	Var / Yok / Var	Var / Yok / Var	Var / Yok / Var	Var / Yok / Var	Var / Yok / Var
Genel Değerlendirme					
Çözünürlük (%35)	2	1	75	7	73
Kullanım (%10)	2	7	1	2	5
Renk Kayması (%15)	1	7		72	
Kontrast (%10)	5	2			1
Donanım ve Servis (%15)	7	7		77	
Kullanım (%15)	7				
Fiyat/Performans		73	1	77	5
CHIP Toplam Puanı	2	7	5	7	7

Tüm ürünlerin genel değer alanı → Her bir ürünün değer alanındaki yeri

6

7

8

9

10

11

12

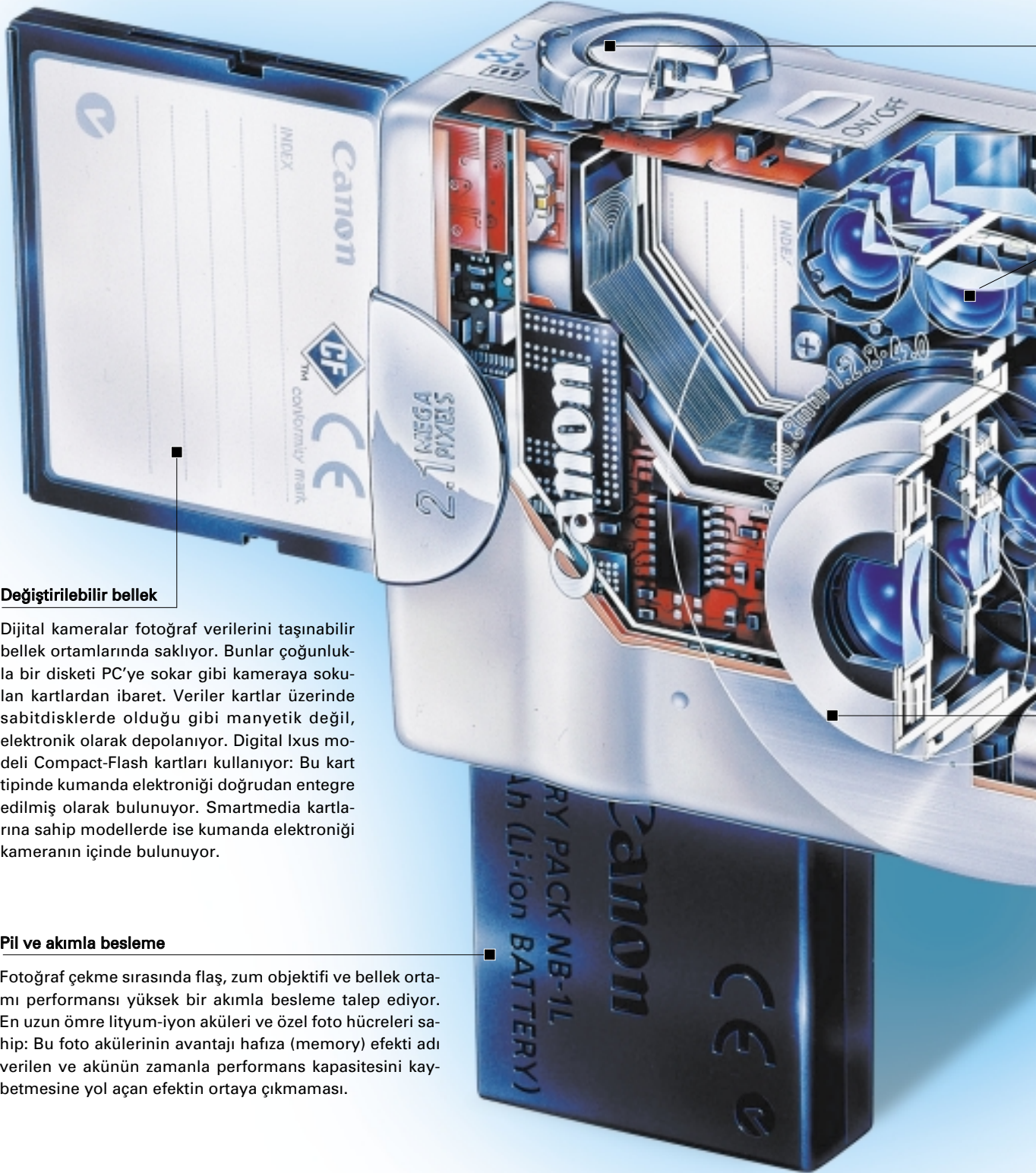
HP Phototsmart 618	Kodak DC3800	HP Photosmart 912	Kodak DC3400	Canon Digital Ixus	Minolta Dimage 2300	Kodak DC5000
519 Dolar + KDV www.hp.com.tr 12 ay	399 Dolar + KDV www.ufotek.com.tr 12 ay	819 Dolar + KDV www.hp.com.tr 12 ay	424 Dolar + KDV www.ufotek.com.tr 12 ay	1.762 DM www.canon.com 12 ay	572 Dolar www.minolta.com 12 ay	816 Dolar + KDV www.ufotek.com.tr 12 ay
1.600x1.200 2,11 milyon 34-108 mm Var / Var 4-1/1000 F2,4-F4,0 50/10 cm otomatik otomatik Var / Var Var / Yok 100, 200 16 MB CF 128 MB USB, Fast IrDA-IR Yok 127,5x71,5x56,5 410 g	1.792x1.184 2,3 milyon 33 mm Var / Var 1/2-1/1000 F2,8-F8 50/20 cm otomatik otomatik Var / Var Var / Yok 100 8 MB CompactFlash 196 MB CompactFlash USB, kart okuma cihazı Yok 95x61x33 220 g	1.600x1.200 2,24 milyon 34-107 mm Var / Var 4-1/1000 F2,4-F4,0 50/2 cm - otomatik otomatik Var / Var Var / Var 25, 50, 100, 200, 400 16 MB CF 128 MB USB, Fast IrDA-IR Yok 143,5x90,5x105 640 g	1.792x1.184 2,3 milyon Var / Var 1/2-1/755 "Ww 3,1-8,1; Tele 3,9-10,3" 50/25 cm otomatik otomatik Var / Var Var / Yok 100 8 MB CompactFlash 192 MB USB, Video-Out Yok 133x54x76 440 g	1.600x1.200 2,1 milyon Var / Var 1-1/1500 1/3 basamaklı +/- 57/10 cm 64 ayrı TTI ölçüm - Var / Var Var / Yok 100 8 MB CompactFlash 196 MB USB, PAL Yok 87x57x26,9 230 g	1.792x1.200 2,3 milyon Var / Var 1-1/500 F3,0-F11,0 (4 kademe) 60/30 cm otomatik, orta değer otomatik, el ile (3) Var / Var Var / Yok 85,340 8 MB CompactFlash 196 MB USB, Video-Out Yok 114x40x65 320 g	1.800x1.200 2,1 milyon Var / Var 1/2-1/755 F3,0-F9,6 50/25 cm otomatik, el ile Var / Var Var / Yok 100 16 MB CompactFlash 196 MB USB, seri, PAL, NTSC Yok 140x89x83 560 g
Win 98, Me, 2000, Mac HP Photo Imaging ArcSoft Photo Impression ve Yok / - Yok / Var Var / Yok / Yok	Win 98, 2000, Mac ArcSoft Photo Impression Kamera çantası PhotoMontage Yok / 140 Mark Yok / Var Video	Win 98, Me, 2000, Mac HP Photo Imaging ArcSoft Photo Impression, Yok / - Yok / Var Var / Yok / Yok	Win 98, NT, 2000, Mac ArcSoft Photo Impression - PhotoMontage Yok / 150 Mark Yok / 4 Mignon Var / Var / Var	Win 9x, Me, 2000, Mac Adobe Photo Deluxe 2.0 Baskı ve foto yönetim yazılımları Var / Yok Lithium-Ion 680 mAh Var / Yok / Var	Win 98, Me, 2000, Mac Adobe Photoshop 5.0 Kamera çantası Yok / 200 Mark Yok / Mignon Var / Yok / Var	Win 98, NT, 2000, Mac ArcSoft Photo Impression Yok / 1.400 Mark Yok / Var Var / Var / Var
u n 5 1	u n 5 1	u n 5 1	u n 5 1	u n 5 1	u n 5 1	u n 5 1
5	7	7	7	7	77	2
5	5	5	31	5	2	7
7	2	2	55	3	7	71
1	5	3	3	7	5	7
3	1	72	2	7	7	1
7	7		71			

“Çözünürlükten Zum’a”

Dijital Kamera Nasıl Çalışır?

Dijital kameralar fotoğrafları film üzerinde değil, elektronik veriler olarak depoluyor.

Bu durum analog arayıcı kameralar karşısında birçok avantajlar, ama dezavantajlar da getiriyor.

Değiştirilebilir bellek

Dijital kameralar fotoğraf verilerini taşınabilir bellek ortamlarında saklıyor. Bunlar çoğunlukla bir disketi PC'ye sokar gibi kameraya sokulan kartlardan ibaret. Veriler kartlar üzerinde sabitdisklerde olduğu gibi manyetik değil, elektronik olarak depolanıyor. Digital Ixus modeli Compact-Flash kartları kullanıyor: Bu kart tipinde kumanda elektroniği doğrudan entegre edilmiş olarak bulunuyor. Smartmedia kartlarına sahip modellerde ise kumanda elektroniği kameranın içinde bulunuyor.

Pil ve akımla besleme

Fotoğraf çekme sırasında flaş, zum objektifi ve bellek ortamı performansı yüksek bir akımla besleme talep ediyor. En uzun ömre lityum-iyon aküleri ve özel foto hücreleri sahip: Bu foto akülerinin avantajı hafıza (memory) efekti adı verilen ve akünün zamanla performans kapasitesini kaybetmesine yol açan etkin ortaya çıkmaması.

Deklanşör ve işlevler yönetimi

Bu kumanda düğmesi ile zum, manuel odaklama, diyafram ya da zaman ayarı, ışıkla-
ma düzeltimi ve de elle renk düzeltimi özellikleri
yönetilebiliyor. Renk düzeltimi çeşitli aydın-
latma kaynaklarından gelen mevcut ışığı çö-
zümlüyor. Bir dijital kamera edinirken, önem-
li menü işlevlerinin kolay kullanılabilir olmasına
dikkat edin.

Otomatik odaklama

Çoğu kamera Auto fokus (AF, otoma-
tik odaklama) adı verilen bir otomatik
netlik ayarı ile çalışıyor. Pasif AF'da
nesne, resim CCD sensörü üzerinde
net olarak oluşturulana kadar odakla-
nıyor. Bu işlem aktif AF ile daha hızlı
gerçekleşiyor: Aktif AF hedeflenen
nesneye bir kızılötesi ya da ultrases
sinyali gönderiyor. Sonra gönderici-
alıcı modülü sinyalin yansıması (ışığın
geri gönderilmesi) yoluyla nesneye
uzaklığı ölçüyor.

Entegre flaş

Dahili bir flaş birçok dijital ka-
meranın standart donanımı
içinde bulunuyor. Digital Ixus
kökenli flaş uzun süreli bir
senkronizasyona sahip. Bu-
nunla karanlık mekanlarda
uzun ışıkla-
ma süreleri gerekti-
ren motifler de en iyi biçimde
aydınlatılıyor. Enerji tasarrufu
yapmak için, flaşın ayrı olarak
açılması ve kapanmasının
olanaklı olması gerekiyor.

CCD sensörü

Dijital kameralarda CCD (Charge-
Coupled Device) sensörleri çalışı-
yor. Bunlar üzerlerine düşen ışığı
aydınlığa bağımlı olarak gerilim
değerlerine dönüştüren ışığa du-
yarlı yarıiletken elemanlar. Teknik-
leri video alanı kökenli modern
CCD sensörleri (profesyonel stü-
yo kameraları için) 16,8 milyon
adede kadar uzanan CCD eleman-
larından ibaret. Renkli resimler
üretmek için, tek tek sensör ele-
manları renkli mikro filtreler ile
donatılıyor.

Odak ve objektif

Dijital kameralarda küçük boy
kameralarda olduğundan
büyük çapta daha kısa odak-
larla çalışıyor. Bunun nede-
ni, resmi kapsayan chip'in,
bir ayna yansıtmalı kamera-
nın küçük resim filminden
önemli ölçüde daha küçük
olmak zorunda olması. Pro-
jeksiyonla yansıtılan resmin
dijital kameranın minicik foto-
ğraf sensörü (CDD sensö-
rü) üzerine uyması için, ob-
jektif üzerine düşen ışığı da-
ha güçlü bir biçimde kırmak
zorunda. 7 mm odak bir kü-
çük resim kamerasında 50
mm objektife (insan gözü-
nün normal bakış açısı) teka-
bül ediyor.

Önizleme Avantajı>: Kayıtları daha
deklanşöre basmadan önce görebili-
yorsunuz. Bunun için kameranın arka
tarafında renkli bir ekran bulunuyor.
Fotoğraf motifi burada arayıcı ile ba-
kıldığından daha büyük beliri-
yor.

Kalite Avantajı: Sarsıntılı ya da ışık aya-
rısı düşük resimlere paydos! Kayıttan
sonra dijital kamera fotoğrafı ekranda
gösterebilir. Hoşunuza gitmediği tak-
dirde fotoğrafı basitçe siliyorsunuz.

Kendiliğindenlik Avantajı: Kayıtlarınızı
derhal elde ediyorsunuz ve günlerce
kopyaları beklemek zorunda kalmı-
yorsunuz.

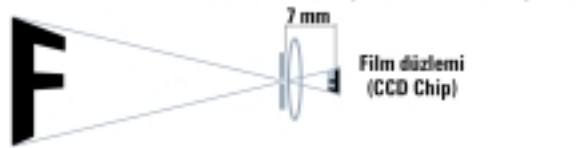
Büyütme Avantajı: Yüksek çözünürlük-
lü dijital fotoğrafları çok iyi kalitede
büyütmek olanaklı. Bunun için kame-
ranın en az 2 Megapixel'lik bir çözü-
nürlük sunması gerekiyor.

Depolama kapasitesi Dezavantajı: Resim
verileri çoğunlukla Compact-Flash ya
da Smartmedia kartı gibi mobil bir
bellek ortamında saklanıyor. Çözü-
nürlüğe bağımlı olmak suretiyle bura-
da 10 ila 30 resim depolanabiliyor. Bu
yüzden bir dijital kamera pahalı yedek
kartlar edinmediğiniz takdirde tatil
kamerası olarak hiç de uygun değil.

Kopya Dezavantajı: Küçük boy filminizi
fotoğrafçıya verdiğinizde, adil bir fiya-
ta oldukça iyi kopyalar elde etmeniz
olanaklı. Dijital resimleri ise renkli ya-
zıcı kullanmak suretiyle özel bir fotoğ-
raf kağıdı (10 yaprağı yaklaşık 10 mil-
yon TL) üzerine bastırmak ya da paha-
lı fotoğraf stüdyoları (resim başına 2
ila 5 milyon TL arasında değişiyor) ta-
rafından bastırmak zorundasınız.

Zum objektifi

Tüm modern dijital kameralarda bir
zum objektifi var. Burada söz konusu
olan çoğunlukla dijital zum adı verilen
ve büyütme kalite kaybına yol
açan zum türü. Burada resimler kaba
pikselli bir izlenim uyandırıyor. Daha iyi
sonuçlar, ayna yansıtmalı kameralarda
olduğu gibi, istenilen resim açısını farklı
odaklamalar yoluyla çeşitlendiren optik
zum objektifleri ile hiçbir kalite kaybı
meydana gelmeksizin elde edilebiliyor..

Normal objektifle (50 mm) tipik fotoğraf çekiminde odak izdüşümü**Normal objektifle (7 mm) dijital fotoğraf çekiminde odak izdüşümü**

CHIP TOP 10 Testleri

Ağustos Ayındaki En İyi Donanımlar

CHIP, pazardaki ürünler hakkında en güncel ve en doğru bilgileri okurlarına sunuyor. Donanım ürünü satın almak isteyenlerin ilk başvuracakları kaynak CHIP TOP 10 listeleri.

■ CHIP Test Merkezi olarak en sık karşılaştığımız sorular genellikle "hangi ekran kartı daha iyi?" ya da "X sabit disk hızlı mı?" türünde oluyor. Her ay gerçekleştirdiğimiz testler sizi aydınlatıyor- sa da örneğin 4 ay önce gerçekleştirdiğimiz bir ekran kartı testindeki ürünler şu an için güncel olmayabiliyor doğal olarak. Bunun üzerine CHIP TOP 10 testlerini yapmaya karar verdik. Bu testler kendi içinde her ay güncellenerek size en aktüel donanım bilgilerini verme- yi amaçlıyor.

CHIP TOP 10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP TOP 10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

İçindekiler

- 95 Sabitdiskler
- 96 Monitörler
- 98 Tarayıcılar
- 98 DVD sürücüler
- 99 Yazıcılar
- 100 Ekran kartları
- 101 CD sürücüler
- 101 CD yazıcılar

(alttaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her

bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terfi gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekle- ri kolayca seçmeniz mümkün.

TOP 10 Tablolarından Nasıl Faydalanabilirsiniz?

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

Her aygıt farklı kategoriler için test sonucuna göre puanlandırılıyor.

Farklı kategorilerin ağırlıklarına bağlı olarak toplam puan hesaplanıyor.

Sütundaki en iyi değer farklı renkte gösteriliyor.

Fiyatlar üreticiler veya Distribütör- ler tarafından güncellenmiş olarak bildiriliyor.

IDE Sabit Diskler									
	Marka Modeli	Distribütör Firması	Arayıcı	Kapasite	Orn. Okuma Hızı (Mb/s)	Orn. Yazma Hızı (Mb/s)	Orn. Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Puanı (1-100)
1	Quantum Fireball Plus 1.6M	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	25866.5 kb/s	17760.6 kb/s	11.6	6.3	95.55
2	IBM Deskstar 40GB-27200	Cosy, Elektronik, (0212) 229 14 91	Ultra DMA 66	10.5 GB	22297.5 kb/s	14877.3 kb/s	11.6	7.3	72.87
3	Western Digital Caviar 205AA	İlham Acent, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.5 GB	21896.1 kb/s	14588.3 kb/s	12.6	7.6	71.22
4	Western Digital Express 1020A	İlham Acent, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.2 GB	20679.2 kb/s	14525.4 kb/s	12.6	6.6	70.96
5	Seagate ST320846A	İlham A. (0212) 317 56 56, Data print (0212) 299 52 11	Ultra DMA 66	10.5 GB	21229.4 kb/s	14879.3 kb/s	9.8	5.5	64.71
6	Maxtor Diamond Max 6000	4C, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	17.2 GB	19119.5 kb/s	12969 kb/s	14.3	5.6	62.47
7	Maxtor Diamond Max VL30	4C, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.4 GB	24201.9 kb/s	22951.6 kb/s	14.5	5.7	59.85
8	Quantum Fireball LCT 50	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	20389 kb/s	20887.5 kb/s	16.6	5.5	59.19
9	Quantum Fireball LCT 60	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	17469.1 kb/s	20774.3 kb/s	14.6	4.5	52.24
10	Seagate LB ST37202A	İlham A. (0212) 317 56 56, Data print (0212) 299 52 11	Ultra DMA 66	17.2 GB	21794 kb/s	14795.9 kb/s	14.4	5.9	50.16

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Tablolarda her aygıt için en önemli teknik ve donanımsal veriler sunuluyor.

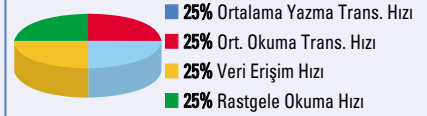
IDE Sabitdiskler

2

Yüksek okuma hızı:
Seagate Baracuda ATA III diskleri yüksek transfer ve erişim hızları ile dikkat çekiyorlar.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara-birimi	Kapa-sitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma Hızı	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Seagate Baracuda ATA III	Datagate (212) 282 98 80	Ultra DMA/100	30 GB	95.90 mbs	96.00 mbs	88.23	90.25	92.59	140	0.0055
2	Seagate Baracuda ATA III	Datagate (212) 282 98 80	Ultra DMA/100	40 GB	96.77 mbs	85.96 mbs	91.83	94.47	92.26	158	0.0046
3	Quantum Fireball Plus AS	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	30 GB	84.07 mbs	74.28 mbs	90.90	98.28	86.88	180	0.0070
4	Quantum Fireball Plus AS	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	10.2 GB	79.75 mbs	73.32 mbs	74.38	97.93	81.34	110	0.0127
5	Western Digital WD200BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	20 GB	63.55 mbs	79.04 mbs	82.56	96.34	80.37	115	0.0067
6	Western Digital WD400BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	40 GB	63.67 mbs	81.72 mbs	72.00	96.67	78.51	159	0.0046
7	Western Digital WD300BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	30 GB	63.47 mbs	81.08 mbs	69.23	96.45	77.56	137	0.0053
8	Fujitsu MPG3204AH	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	20.4 GB	70.00 mbs	76.48 mbs	79.64	80.33	76.61	115	0.0066
9	Samsung SV2042H	Ufotek (212) 336 61 00	Ultra DMA/100	20.4 GB	65.30 mbs	67.68 mbs	76.92	91.95	75.46	98	0.0056
10	Fujitsu MPG3409AT	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	40.9 GB	71.90 mbs	73.08 mbs	70.31	80.00	73.82	129	0.0037

**Empa: www.empa.com.tr, Koyuncu tel: (212) 521 80 80

F.A.: Firmayı Arayınız

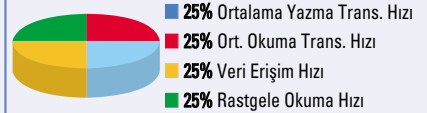
SCSI Sabitdiskler

1

Yüksek kapasite:
Quantum Atlas 10 KII yüksek kapasiteli olmasına karşın hızından pek birşey kaybetmiyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

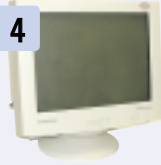
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara-birimi	Kapa-sitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma Hızı	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Quantum Atlas 10 KII	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	73.40 GB	91.85 kps	84.70 kps	90.90	98.12	91.39	1490	0.0239
2	Seagate ST173404LW	Datagate (212) 282 98 80	Ultra160/m SCSI	73.40 GB	85.80 kps	86.90 kps	76.92	86.91	84.13	1068	0.0171
3	Quantum Atlas 10 KII	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	36.70 GB	78.20 kps	28.23 kps	87.71	98.25	73.09	602	0.0193
4	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	36.70 GB	66.02 kps	64.73 kps	64.93	96.34	73.00	650	0.0208
5	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	18.36 GB	63.65 kps	63.66 kps	60.24	96.22	70.94	400	0.0257
6	Fujitsu MAH3182MP	Empa www.empa.com.tr, Ufotek (212) 336 61 00	Ultra160/m SCSI	18.20 GB	76.92 kps	67.93 kps	52.08	85.71	70.66	273	0.0177
7	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	9.10 GB	57.80 kps	58.66 kps	50.50	96.34	65.82	216	0.0280
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**Empa: www.empa.com.tr, Koyuncu tel: (212) 521 80 80

F.A.: Firmayı Arayınız

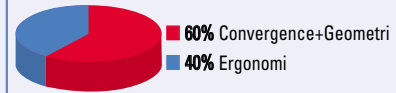
17" Monitörler

4

Düşük nokta aralığı:
Samsung 753 DF modeli
Dyna Flat ekran tüpü ve
düşük nokta aralığıyla
göze çarpıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düşey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	ViewSonic PF775	Empa**, Prokom (312) 447 69 30	417 x 430 x 450	16" (40.6 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-180 Hz	75.59	75.00	91.68	385
2	Nec FE750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 427 x 424	16" (40.6 cm)	Flat Grille CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 Hz	76.30	67.50	90.97	385
3	Nec E750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 422 x 380	16" (40.6 cm)	Croma C CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 Hz	76.70	65.49	90.26	F.A.
4	Samsung 753 DF	Ufotek (212) 336 61 00	412 x 420 x 415	16" (40.6 cm)	Dyna Flat	0.20 mm	30-70 kHz	50-160 Hz	67.96	73.00	87.46	277
5	Philips 107 P	Boğaziçi (212) 217 29 29	399 x 410 x 419	16" (40.6 cm)	Real Flat	0.25 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	69.80	70.00	87.35	337
6	Sony E200	Empa www.empa.com.tr	404 x 413.5 x 419.5	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-85 kHz	48-120 Hz	62.48	73.12	83.40	314
7	ADI Microscan GT56	Harmony (212) 227 17 56	439 x 441 x 441	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	61.27	74.00	82.95	350
8	İiyama vision Master Pro 411	Ölçsan (212) 229 60 65	420 x 412 x 424	16" (40.6 cm)	Diamond Tron	0.25 mm	30-86 kHz	50-180 Hz	62.43	70.00	81.82	330
9	Nec 75F	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 420 x 420	16" (40.6 cm)	Trio Dot Pitch	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	59.97	70.00	79.97	269
10	Sony CPD-G200	Empa www.empa.com.tr	404x413.5x 419.5	16.1" (40.8 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	59.07	70.20	79.66	385

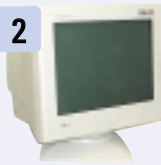
* GxYxD: Genişlik x Yükseklik x Derinlik

**Empa: www.empa.com.tr,

F.A.: Firmayı Arayınız

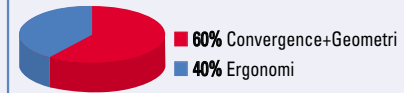
19" Monitörler

2

USB Çıkışı: LG 995 FT'nin
üzerinde bulunan 4 USB
portu sayesinde birçok aygıtı
çalıştırmak mümkün

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düşey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	Sony G400	Arena, Empa**	446x464x 461	18" (45.8 cm)	Trinitron	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	65.46	90.00	94.08	727 \$
2	LG 995 FT	Ufotek (212) 336 61 00	470x480x 470	18" (45.8 cm)	Flat Square T.	0.24 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	65.06	90.00	93.78	572 \$
3	Philips 109P	Boğaziçi (212) 217 29 29	456x469x 438	18" (45.8 cm)	Flat Square T.	0.25 mm	30-110 kHz	50-160 Hz	64.66	90.00	93.49	F.A.
4	Nec FP950	GenpaCom (212) 320 10 50	442x456x 447	18" (45.8 cm)	Grill Pitch	0.25 mm	31-110 kHz	55-160 Hz	67.57	83.29	91.97	759 \$
5	ViewSonic PF790	Prokom, Empa	470x470x 477	18" (45.7 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-160 Hz	62.70	75.00	84.52	575 \$
6	Sony E400	Arena, Empa**	446x464x 461	18" (45.8 cm)	Trinitron	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	65.46	75.00	81.66	513 \$
7	Eizo FlexScan F 67	Romar (212) 252 08 09	452x455x 478	17.8" (45.3 cm)	Flat Square T.	0.26 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	58.66	73.98	80.98	630.000.000 TL
8	ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x483x 425	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	52.07	69.49	73.80	489 \$
9	Philips 109B	Boğaziçi (212) 217 29 29	452x462x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.22 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	56.22	61.50	72.91	520 \$
10	Acer 99SL	Ihlas Acer (216) 317 96 50	484x466x 428	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-98 kHz	50-160 Hz	56.13	61.33	72.75	389 \$

* GxYxD: Genişlik x Yükseklik x Derinlik

**Empa: www.empa.com.tr, Arena tel: (212) 233 30 50

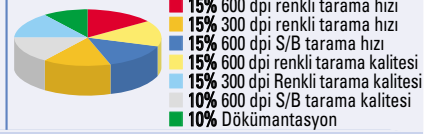
F.A.: Firmayı Arayınız

Tarayıcılar

Testin birincisi:
1600x3200 dpi
çözünürlüğe çıkabilen
bu ürün negatif
resimleri de
tarayabilmekte.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

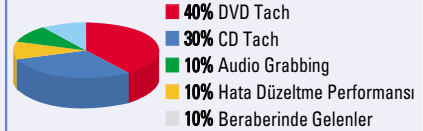
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Çözünürlük	600 dpi R. Res. T. H.	600 dpi R. Res. T. Kal.	300 dpi R. Res. T. Hızı	300 dpi R. Res. T. Kal.	Dökümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Epson Perfection 1640SU Photo	Epson Türkiye (212) 336 03 03	1600 x 3200	59.58	95	67.89	95	85	99.27	292
2	Epson 1240U	Epson Türkiye (212) 336 03 03	1200 x 2400	71.4	92	69.4	92	85	93.51	220
3	Microtek Scanmaker 4700	Ölçsan (212) 280 97 61	1200 x 2400	51	67	41.6	87	75	87.89	245
4	Epson Perfection 640U	Epson Türkiye (212) 336 03 03	600 x 2400	49.45	73	51.12	75	85	84.13	110
5	HP Scanjet 3400C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	47.1	70	64.1	80	72	83.84	99
6	HP Scanjet 4300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	53.1	72	67.5	85	68	83.78	149
7	Acer ScanPrisa 640BU	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39	88	28	66	72	83.18	79
8	Genius ColorPage HR7	Boğazici (212) 217 29 29	1200 x 2400	35.2	77	53.1	78	85	83.12	144
9	Acer ScanPrisa 1240UT	Ihlas Acer (216) 317 96 50	1200 x 1200	34.2	90	20.8	70	80	82.93	200
10	HP Scanjet 3300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	67.5	67	71.4	83	66	82.86	89

DVD Sürücüler

En ucuz DVD Ortalama performansı ile göz dolduran Lite-On uygun fiyatı ile de dikkat çekiyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	CD Yerleş-tirme	DVD Per-formansı	CD Per-formansı	Audio Ripping	Hata Düz. Performansı	Beraberinde Gelenler	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1	Pioneer DVD-A05SZ	Multimedya (212) 212 98 50	16X	40X	Slot	62.45	57.90	60.00	25.80	90	89.89	146
2	Aopen DVD-1640PRO	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Slot	57.25	61.43	58.40	45.37	75	88.80	123
3	Acer DVP1640A	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Tray	54.77	57.80	58.80	9.60	70	79.63	125
4	Lite-On LTD-163	Datagate (212) 282 98 80	16X	40X	Tray	50.25	51.10	49.70	55.20	70	79.38	76
5	LG DRD 8120B	Ufotek (212) 336 61 00	12X	40X	Tray	47.35	53.00	51.60	65.27	60	78.78	94
6	Philips PCDV104R	Boğazici Bilgisayar (212) 217 29 29	10X	40X	Tray	42.95	42.10	60.00	21.80	70	67.48	140
7	Asus DVD-E612	Boğazici Bilgisayar, Çizgi Elektronik*	12X	40X	Tray	40.21	43.73	42.17	31.67	70	65.34	130
8	Creative DVD1242E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	12X	40X	Tray	33.42	44.36	31.20	55.49	70	65.01	99
9	Creative DVD8400E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	8X	40X	Tray	39.35	32.70	67.20	35.40	75	64.96	F.A.
10	Samsung SD-612	Ufotek (212) 336 61 00	12X	40X	Tray	34.30	45.56	31.20	57.00	65	64.06	143

* Multimedya tel: (212) 212 98 50, Çizgi Elektronik: (212) 356 70 70, Boğazici Bilgisayar: (212) 217 29 29 F.A.: Firmayı arayınız.

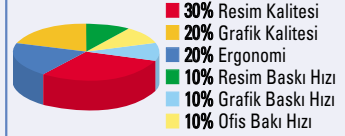
Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

2

Yüksek çözünürlük:
Bu yazıcıyı diğer ürünlerden ayıran en büyük etken yüksek çözünürlüklerde baskı yapabilmesi.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	Bağlantı Şekli	Office Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1	HP 2250 TN	HP (212) 224 59 25	1200x600	Paralel, Ethernet	127 sn	71 sn	69 sn	85	87	90	89.96	949 \$
2	Epson Stylus Photo 2000P	Epson Türkiye (212) 217 04 90	2880x720	Paralel, USB	179 sn	92 sn	87 sn	90	85	90	87.98	740 \$
3	Epson Stylus Color 980	Epson Türkiye (212) 217 04 90	2880x720	Paralel, USB	198 sn	81 sn	61 sn	85	85	90	87.73	250 \$
4	HP 1220C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	114 sn	194 sn	93 sn	85	82	90	85.30	540 \$
5	Epson Stylus Photo 1270	Epson Türkiye (212) 217 04 90	1440x720	Paralel, USB	218 sn	69 sn	54 sn	69	72	90	82.63	385 \$
6	Epson Stylus Color 680	Epson Türkiye (212) 217 04 90	1440x720	Paralel, USB	187 sn	113 sn	98 sn	83	76	90	81.92	74 \$
7	Lexmark Z42	Pera (212) 221 12 82	2400x1200	Paralel, USB	223 sn	126 sn	113 sn	82	83	80	80.23	136 \$
8	HP 930C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	257 sn	129 sn	100 sn	90	84	70	80.21	199 \$
9	HP 970 Cxi	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	205 sn	129 sn	94 sn	75	82	75	76.13	360 \$
10	Xerox Docuprint M760	Xerox Türkiye 0800 211 30 97	1200x1200	Paralel, USB	217 sn	145 sn	103 sn	70	75	85	74.30	228 \$

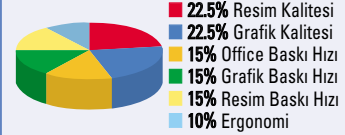
2000\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

1

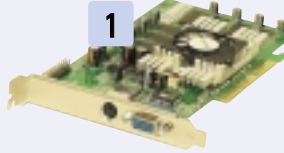
Hızlı baskı: Lexmark Optra T614 yüksek resim ve grafik baskı hızlarıyla dikkat çekti. Ayrıca Optra uygun fiyatıyla da beğeni kazandı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

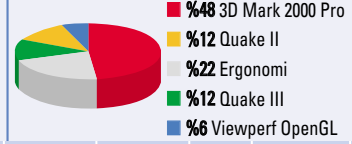
	Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	RAM (MB)	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Grafik Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi+ Birlikte Gln.	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1	Lexmark Optra T614	Pera (212) 220 04 40	1200 x 1200	16	85.932	84.612	91.663	95.7	83.6	70	86.64	1600
2	Xerox Docuprint N2125	Xerox 0800 211 30 97	1200 x 1200	32	59.455	84.612	49.995	97.9	96.8	75	80.38	1300
3	Oki Okipage 24	Bilgitaş (212) 275 10 70	600 x 1200	16	91.663	36.058	91.663	84.7	71.5	63	74.31	1432
4	HP Laserjet 4100 DTN	HP (212) 224 59 25	1200 x 1200	32	83.325	29.722	55	100.0	84.7	70	74.03	1999
5	Canon LBP-800	Hesmak (216) 391 88 00	600 x 600	512 Kbyte	33.528	33.836	55	88.0	88	40	61.94	429
6	Lexmark Optra E312	Pera (212) 220 04 40	600 x 600	4	39.281	30.976	42.306	93.5	74.8	57	60.42	415
7	Canon LBP-1000	Hesmak (216) 391 88 00	1200 x 1200	4	39.281	9.163	20.746	99.0	86.9	60	58.18	791
8	IBM Infoprint 12	Bilgitaş (212) 275 10 70	1200 x 1200	4	45.001	14.564	30.547	75.9	77.0	70	54.90	549
9	Epson EPL-5800	Epsom Türkiye (212) 336 03 03	1200 x 1200	16	40.436	12.936	35.475	77.0	75.9	65	54.20	490
10	Xerox Docuprint N1210	Xerox 0800 211 30 97	1200 x 1200	4	44.352	13.332	31.427	72.6	78.1	57	53.94	500

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Maksimum hız: Geforce 2 MX 400 chipsetine sahip olan bu yeni kart testlerde üst sıralarda yer almayı hak etti.

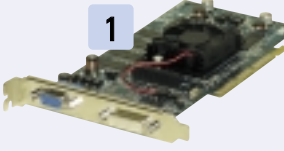
Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$+KDV
1	Abit Siluro T400	Datagate (212) 282 98 80, Çizgi (212) 356 70 70	Nvidia Geforce 2 MX 400	AGP 4x	64MB SDRAM	51.54	47.96	49.68	41.90	80.00	69.87	83
2	Leadtek Geforce 2 MX SH MAX	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce 2 MX 400	AGP 4x	64MB SDRAM	52.10	48.14	50.22	42.70	72.00	68.15	134
3	Cardex Geforce 2 MX Golden Sample	Empa www.empa.com.tr	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	46.60	44.67	42.62	42.70	80.00	64.46	148
4	Guillemot Prophet II-MX	Ufotek (212) 336 61 00	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	51.10	47.82	45.33	42.20	70.00	64.43	139
5	Leadtek Geforce 2 MX	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	48.60	45.30	44.18	42.30	75.00	64.37	146
6	PixelView Geforce2 MX Twin	Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	43.00	44.65	49.77	42.00	70.00	61.02	F.A.
7	ATI Radeon	Koyuncu (216) 522 99 00	ATI Radeon	AGP 4x	32MB SDRAM	43.50	43.60	45.89	24.80	67.00	60.87	150
8	Aopen PA256MX	İhlas Acer (212) 317 96 50, Emeaa (212) 210 08 58	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	43.35	45.22	45.85	41.50	60.00	59.82	139
9	MSI MS-Starforce 816	Kont (216) 499 62 99	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	47.10	45.50	43.75	42.60	60.00	59.78	145
10	Abit Siluro GF2 MX	Datagate (212) 282 98 80, Çizgi (212) 356 70 70	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	49.25	45.75	43.06	42.80	60.00	59.16	106

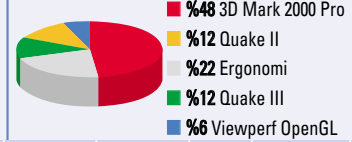
F.A.: Firmayı arayınız.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Maksimum performans: Nvidia'nın son bombası olan GeForce3 bütün testlerde en üst değerleri alarak birinci sıraya yerleşti

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$+KDV
1	Gigabyte GF-3000	Empa www.empa.com.tr, Kont (216) 499 62 99	Nvidia Geforce3	AGP 4x	64MB DDR	88.70	90.50	92.12	45.21	68.00	95.89	F.A.
2	Leadtek GF 2 GTS Ultra	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	84.22	81.14	85.18	44.22	75.00	91.84	350
3	Elsa Gladiac Geforce2 Ultra	TET (212) 256 35 32	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	79.50	79.87	79.79	42.00	75.00	87.90	465
4	Creative Geforce 2 Ultra	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	83.85	80.00	84.18	43.00	45.00	83.42	480
5	Cardex GF 2 Pro 400 Golden Sample	Empa www.empa.com.tr	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	77.15	76.18	73.18	40.15	75.00	83.26	299
6	Leadtek Geforce 2 GTS Pro	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	80.25	78.90	74.00	41.90	60.00	80.92	299
7	Abit Siluro GF256 GTS	Datagate (212) 282 98 80, Çizgi (212) 356 70 70	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	76.00	72.80	67.53	31.00	60.00	74.91	305
8	Aopen PA256 Deluxe	İhlas Acer (212) 317 96 50, Emeaa (212) 210 08 58	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	69.90	71.55	64.81	35.74	60.00	72.91	325
9	ATI Radeon	Koyuncu (216) 522 99 00	ATI Radeon	AGP 4x	64MB DDR	57.00	58.50	57.22	24.80	92.00	72.50	360
10	Elsa Gladiac Geforce2 GTS	TET (212) 256 35 32	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	68.30	72.22	30.09	34.20	60.00	71.51	289

F.A.: Firmayı arayınız.

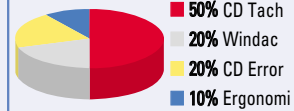
CD Sürücüler

3

**Yüksek fiyat/perfor-
mans oranı:** Rakipleri
arasında düşük fiyatıyla
ön plana çıkan Aopen
üst sıralarda yerini aldı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Hızı	Önbellek (Cache)	CD Tach Perfor.	Audio Ripping	Hata Düzelt. Performansı	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72X	2 MB	57.86	12.4 X	277.80	80	83.88	100
2	Aopen CD-948E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	30.76	20 X	125.40	65	75.67	36
3	Aopen CD-952E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.50	19.1X	136.00	65	70.05	36
4	Asus CD-S550	Çizgi Elektronik (212) 356 70 70	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	35.88	13.9 X	158.10	65	66.99	46
5	Creative CD5233E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	52X	256 Kb	30.02	7.8 X	81.40	70	63.03	45
6	Samsung SC-152	Ufotek (212) 336 61 00	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.32	7.9 X	70.20	60	62.70	39
7	Sony CDU4811	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	31.52	7.8 X	82.30	60	62.56	40
8	LG CRD-8520B	Ufotek (212) 336 61 00	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	29.42	13.6 X	195.2	60	59.15	43
9	Sony CDU4821	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	512 Kb	29.04	7.8 X	99.10	60	57.76	40
10	Creative Digital IR	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	34.24	7.9 X	171.4	90	57.48	47

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

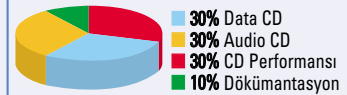
CD Yazıcılar

4

**Düşük fiyatlı CD
Yazıcı:** Burn Proof
özellğine sahip olan bu
ürün uygun fiyatı ile
dikkat çekiyor

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Yazma/R W/Okuma	Önbellek	Ort. Veri Tran. H.	Erişim Süresi	Hata Düzelt.	Audio CD	Data CD	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Plextor 16/10/40A	Microbeta (312) 467 06 35 Sky (212) 225 68 08,	IDE	16/10/40	2 MB	2121 kb/s	213 ms	184.6 ms	1020 ms	470 ms	90	97.72	299
2	Yamaha CDRW 2100E	Multimedya* SKY (212) 225 68 08,	IDE	16/10/40	8 MB	3158 kb/s	105 ms	253 ms	1020 ms	465 ms	80	94.35	239
3	Aopen CRW-1232	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE	12/10/32	4 MB	2653 kb/s	125 ms	2553.8 ms	1080 ms	488 ms	75	89.45	193
4	Lite-On 16/10/40X	Datagate (212) 282 98 80	IDE	16/10/40	2 MB	2714 kb/s	130 ms	310.2 ms	1040 ms	475 ms	75	88.06	166
5	Plextor PX-W1210TA	Sky(212) 225 68 08, Microbeta (312) 467 06 35	IDE	12/10/32	2 MB	1542 kb/s	188 ms	102.2 ms	1603 ms	495 ms	90	78.66	245
6	Ricoh MP7120A	Ufotek (212) 336 61 00	IDE	12/8/32	4 MB	2547 kb/s	145 ms	151.7 ms	1420 ms	515 ms	75	78.43	219
7	LG CED-8120B	Ufotek (212) 336 61 00	IDE	12/8/32	8 MB	2614 kb/s	127 ms	198 ms	1359 ms	538 ms	75	78.00	175
8	Creative CD-RW Blaster 12/10/32	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE	12/10/32	2 MB	2543 kb/s	136 ms	352 ms	1450 ms	521 ms	70	75.91	F.A.
9	Sony CRX145E	Emeaa, Empa* Pampa(212) 256 65 90,	IDE	10/4/32	4 MB	2746 kb/s	142 ms	162.9 ms	1343 ms	622 ms	75	75.83	210
10	HP Plus 9350i	HP (212) 224 59 25	IDE	10/4/32	4 MB	2732 kb/s	147 ms	118.3 ms	1900 ms	503 ms	85	75.53	249

* Empa: www.empa.com.tr, Emeaa tel: (212) 210 08 58, Multimedya tel: (212) 212 98 50 F.A.: Firmayı arayınız.

Yazılım

Korsan Kopyacılar Dünya Çapında Zarar Veriyorlar

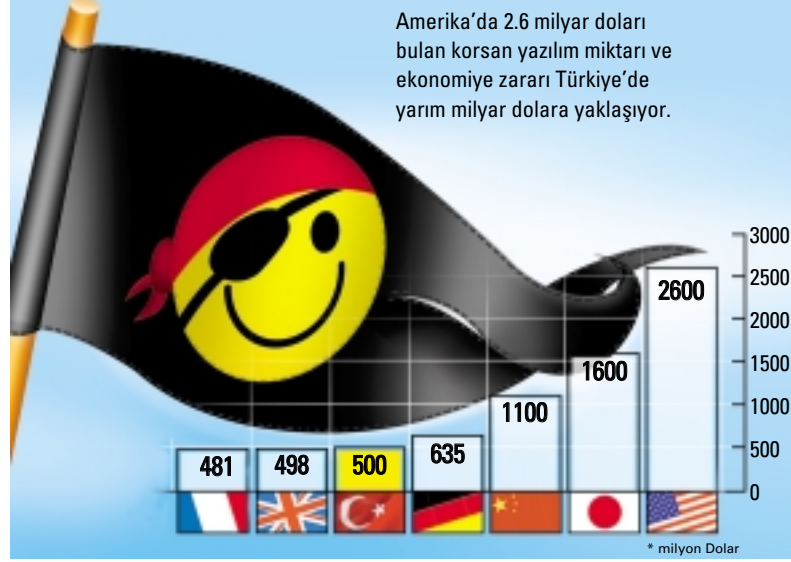
Yazılım Hırsızlığının Zararları

Yazılım hırsızlığı neredeyse yasal yazılım piyasasından daha büyük bir sektör oluşturmaya başladı. Korsanlık tüm dünya ekonomisini tehdit ediyor.

Business Software Alliance (BSA) endüstri birliğinin yazılım korsanlığına dair açıkladığı rakamlar pek çok ülke için pek de iç açıcı değil: 635 milyon Dolar'lık sektör zararı ile Büyük Britanya'yı bir kez daha geride bırakan Almanya bu değerle son yedi sene içerisinde altıncı kez Batı Avrupa birincisi oldu. Dünya çapındaki karşılaştırma ise daha vahim. ABD (2,6 Milyar Dolar), Japonya (1,6 Milyar Dolar) ve Çin (1,1 Milyar Dolar) en büyük korsan kopya pazarlarını oluşturuyor. Tüm bu rakamlar sizin için sadece sayısal bilgiler olabilir ve okunduktan hemen sonra unutulabilir ancak dünya çapında yüzbinlerce eğitilmiş dürüst insan sırf bu rakamlar yüzünden işsizlik ve zor yaşam şartları ile boğuşuyor. Türkiye'de ise korsan kopya sektörünün ekonomik sisteme zararı yaklaşık 500 milyon Dolar olarak tahmin ediliyor.

Öğrenciler potansiyel birer korsan

Alman'lar sadece hacker sahnesinde kuvvetli değil. Aynı zamanda korsan kopyalamaya ait bir çok araç da Alman geliştiricilere dayanıyor. Bu eğilim sona erecekmiş gibi görünmüyor. Born üniversitesindeki kriminolojik seminerler araştırmasında Alman öğrencilerin yüzde 58'inin geçen sene içerisinde illegal olarak yazılım kopyaladığı ve çoğalttığı sonucuna ulaşıldı. Aynı şekilde Türk kullanıcıların

Amerika'da 2.6 milyar doları bulan korsan yazılım miktarı ve ekonomiye zararı Türkiye'de yarım milyar dolara yaklaşıyor.

namı da, sanal dünya da hızla ilerliyor ve pek çok uluslar arası sohbet odası sunucularına Türkiye'den bağlanan kullanıcıların erişmesini topyekün ülke banı ile engelliyorlar çünkü kullanıcılarımız IP'sini öğrendikleri dünya vatandaşlarına büyük bir kinle saldırmak konusunda bir hayli yol kat etmiş durumdalar. Almanya gibi, sadece şirketlerde değil öğrencilerimiz arasında da kopya yazılım kullanımı ve çoğaltımı son derece yaygın. Elbette ulusal gelir ve ekonomik durumun da bu eğilime katkısı yadırganamaz. 2000 itibarı ile yazılım hırsızlığın ülkemizdeki oranı %69 olarak tahmin ediliyor. ABD, Japonya veya Almanya gibi ileri teknoloji ülkelerde bilgisayar kullanım oranları daha yüksek ve

tabii ki ortaya çıkan zarar da toplamda oldukça yüksek oluyor.

Oranlar ve rakamlar
Ülkeden ülkeye değişiyor

İllegal yazılım kopyalama ve dağıtım rakamları korsan kopya oranları ile açık bir şekilde ifade edilebilir. Bu oran ülkede kullanılan programların yüzde kaçının illegal olduğunu gözler önüne seriyor. Almanya'daki korsan kopya oranı sadece yüzde 28, bu alanda yüzde 66 ile Batı Avrupa birincisi olan Yunanistan'ı yüzde 51 ile İspanya takip ediyor. Korsan kopya oranlarında dünya birincisi ise yüzde 97 ile Vietnam ikincisi ise yüzde 94 ile Çin. En çok zarara uğrayan ABD ise yüzde 24 ile dünyadaki en düşük korsan kopya oranına sahip.

İçindekiler

- 106 Ayın Shareware'leri
- 110 Yazılım Testi
- 114 MP3 Player Testi
- 120 Windows Casusluğu
- 126 Verileri Koruma
- 132 Windows Me Kursu
- 136 Arama Fonksiyonları
- 140 Antivirüs Yazılım Testi
- 150 Email ile Resim Yollamak
- 156 Dosya Açmak

Shareware/Freeware İhtiyaç karşılıyor mu?

Yetersiz: Kullanıcıların yarısına yakını shareware ve freeware yazılımların ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadığı görüşünde

In & out

Virüs Koruması

Virüs Koruma programlarının önemi gün geçtikçe artan bir ivme ile artıyor. Her ay daha fazla virüs haberi bültenlerde yer alıyor.

Teknik Ekip

IBM'in yeni yapay zekası, sorunları çözmek için var olan teknik ekipleri işsiz bırakacak gibi görünüyor.

Kullanıcıların Tepkisi Microsoft'u Korkuttu Smart Tag Windows XP'den Çıkartılıyor

İnternet Explorer'ı kullanıcıların seçimini gözetmeksizin Microsoft'un seçtiği bazı linklere yönlendiren 'Smart Tag'lar gelen tepkiler üzerine Windows XP'nin son sürümünden çıkarılacak. Dolayısı

ile milyonlarca internet kullanıcısının sörf alışkanlıklarını değiştirebilecek bir teknoloji olan 'smart tag' (akıllı etiket) özelliği 25 Ekim'de piyasaya çıkacak olan yeni işletim sisteminde yer almayacak.

Smart Tag'lar sayesinde Microsoft, herhangi bir sayfadaki kelimeyi kendi belirlediği bir firmanın sitesine yönlendirebiliyor.. Akıllı etiket sisteminin yeni işletim sistemine henüz uygun olmadığını belirten Microsoft Windows XP'nin daha sonraki sürümlerinde akıllı etiket özelliğinin ekleneceğini söyledi. Office XP'deki akıllı etiketlerin ise standart özellik olarak kalmaya devam edeceği belirtiliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Müzik Endüstrisi Bir Efsaneye Noktayı Koydu Napster Eski Programını Kapatıyor

İnternet'in Robin Hood'u hedefini şaşırdı. Kullanıcılarına internet üzerinden bedava müzik dinletme iddiası ile kurulan Napster filtrelemeyi destekleyen yeni sürümün kullanılmasını sağlamak ve ücretli hizmete geçişi hızlandırmak için Napster dosya paylaşım yazılımının eski sürümlerinin çalışmasını engelleyeceğini açıkladı. Müzik devlerinin açtığı

davalar sonucunda mahkemede köşeye sıkışan Napster, popülaritesini de büyük bir hızla kaybediyor.

Yapılan bir araştırmada ortalama bir Napster kullanıcısının paylaştığı şarkı sayısı, 1.5 olarak ölçüldü. Aynı şartlarda, filtrelemeden önce bu rakam 220 civarındaydı. Napster'ın kullandığı dijital parmakizi teknolojisinin çok başarılı olduğu belirtilirken, firmanın kendi elleriyle sonunu hazırladığına da dikkat çekildi. Dijital parmakizi teknolojisi şarkıların akustik özelliklerine göre ayırt edilmesini ve telifli eserlerin bloklanmasını sağlıyor. Napster'ın daha önce şarkı isimlerine göre dosya filtreleme girişimi, kullanıcıların alternatif isimler kullanması nedeniyle etkili sonuç vermemişti.

Bilgi için: www.napster.com

Microsoft'un Mesaj Servisi Çöktü MSN Bir Hafta Boyunca Kullanıcılarını Çıldırttı

Microsoft'un anında mesajlaşma yazılımı MSN Messenger'ı altı günü aşkın bir süre çalışmaz duruma sokan problem Microsoft'un prestijini sıfırladı. Kullanıcılar hesaplarını açamadılar ve birbirleri ile iletişim kuramadılar. Sorun, Microsoft'un .Net strateji-

si hakkında da sorugulamalara neden oldu. Tüm dünya'nın .Net adındaki bir network'e hayatını bağlaması halinde, bu tür uzun süreli bir problemde dünya çapında finans, sağlık, iletişim krizlerinin çıkmasının çok muhtemel olduğu düşünülüyor. Microsoft,

Yargıtay Kararı Açıklandı İnternet'te Yayın Serbest

Yargıtay, İnternet'te kişilik haklarına saldırı içeren haber yayınının durdurulmasına ilişkin kararı bozarak bu konudaki diğer davalara da örnek yarattı. İnternetteki yayınlar nedeniyle yapılacak işlem konusunda henüz yasal bir düzenleme bulunmadığını açıklayan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, "Halbuki mahkeme kararlarının bağlayıcı sonucunun gerçekteşebilmesi için kararın infaz edilebilir olması ve böylece yaptırımının da uygulanması gerek-

mektedir" ifadesini kullandı. Böylece İnternet'teki yayınlar için bir yasal düzenleme yapıla-

na kadar her şeyin serbest olabileceği ve cezai bir uygulamaya muhatap kalamayacağı gibi bir durum oluştu.

Davalar Windows XP'yi de Tehdit Ediyor Windows XP'nin Üzerinde Kara Bulutlar

Microsoft'un yeni işletim sistemi Windows XP'nin firma hakkındaki tekelleşme suçlamaları nedeniyle

İşletim sisteminin mercek altına alınmasına Microsoft'un .net stratejisinin neden olabileceği belirtiliyor.

Federal temyiz mahkemesi geçen hafta Microsoft'un iki şirkete bölünmesini öngören mahkeme kararını bozmuş ve mahkemenin yeniden yapılmasını kararlaştırmıştı. Ancak temyiz mahkemesi, davacı olan hükümetin ileri sürdüğü "Microsoft, gücünü, rekabeti önlemek gayesiyle, yasadışı biçimde kullanan tekelleşme" iddiasını kabul etmişti. Bu durumda da firmanın çıkartacağı yeni işletim sisteminde benzer bir tekelleşme yaklaşımının bulunup bulunmadığı incelenmek istenebilecektir. Ancak Microsoft programın planlandığı gibi 25 Ekim'de piyasaya sürüleceğini ve hiçbir ürünün çıkış tarihinin tehlikede olmadığını belirtti.

Bilgi için: www.microsoft.com

le yasal açıdan incelemeye alınabileceği ve bu nedenle yazılımın çıkış tarihinin sarkabileceği iddia ediliyor.

sorun nedeniyle bir haftadır "buddy list" deki kontakları ile iletişimde problem yaşıyorlar. Kesintinin aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 30 kadar ülkeyi etkilediği anlaşıldı.

Bilgi için: www.microsoft.com

Web Cam'inizi Hazırlayın

Yahoo Mesaj Artık Görüntülü

Yahoo'nun online mesaj servisini kullananlar bundan böyle video konferans yapabilecekler.

Yahoo, anında mesaj servisini görüntülü hale getireceğini açıkladı. Bu sayede Yahoo üzerinden mesajlaşan kullanıcılar birbirlerini görebilecek. Yahoo'nun, görüntülü haberleşme teknolojilerine yeni özellikler eklemesi bekleniyor.

Kullanıcılar göndermeden önce kendi görüntülerini kontrol edebilecek ve kimlerin görüntülerini izleyebileceğine karar verecek. Anında mesaj servisi internet

portallarının en çok önem verdiği özelliklerden biri. Yahoo'nun

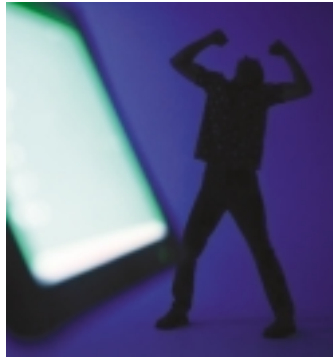

rakipleri AOL ve Microsoft'un da kendi mesaj servislerine görüntü özelliği eklemeleri bekleniyor.

Bilgi için: www.yahoo.com

Kırıcılar Popüler Mesaj Servisini Dağıttılar
ICQ'ya Saldırdılar

Bilgisayar korsanları, popüler online mesaj servisinin yazılımının iki sunucusunu ele geçirerek kullanılmaz duruma getirdiler.

ICQ servisinin sahibi America Online, saldırıyı doğruladı ancak sorunun çözüldüğünü ve hacker'ların hiçbir veriye ulaşmadığını belirtti. AOL, korsanların ICQ web sitesinde yer alan 'community' bölümündeki bir sayfayı da hack'lediklerini ve bazı özel mesajlarla üye bilgilerinin çalınmış olabileceğinden şüphelendiklerini açıkladı.

Ancak Men in Hack adı verilen bir hacker grubu ise ICQ'nun ana sayfasını da hack'lediklerini öne sürdü.

Bilgi için: www.icq.com

Temyiz Mahkemesi Bill'in Umudu Oldu
Microsoft Bölünmeyebilir

ABD'de Temyiz Mahkemesi, Microsoft'un bölünmesi ile ilgili kararı bozdu. Temyiz Mahkemesi'nin kararında, Microsoft'un, anti-tekel yasasını ihlal ettiği ancak yazılım ve internet şirketi olarak ikiye ayrılmasına gerek olmadığı belirtildi ve dava tekrar görüşülmek üzere mahkemeye sevk edildi.

Temyiz Mahkemesi'nin kararını, zafer olarak niteleyen Microsoft Başkanı Bill Gates, "Bu kararla birlikte şirket

tin üzerindeki kara bulutlar dağıldı" dedi. Microsoft Başkanı, kararın anti-tekel davasının anlaşmayla sonuçlanmasının önünü açtığını da vurguladı.

Microsoft hakkındaki tekelleşme davası, Microsoft'un tüketicileri, Windows işletim sistemiyle beraber, internet tarayıcısını da satın almaya zorladığı ve haksız rekabete

yol açtığı gerekçesiyle açılmıştı.

Bilgi için: www.microsoft.com

Kuşan Yazılım

Yazılımlar Göz ve Kulak Olacak

Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü tarafından görme engelliler için geliştirilmiş olan 'OKU' adlı program yeni sürümünde yeni özelliklere kavuştu. Görme engellilerin dosyalarını okuyabilmelerini sağlayan program, bu yıl üçüncü sürümünü çıkardı ve görme engellilere e-posta ve internet kullanma özelliklerini de sunuyor.

Bilkent Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde öğretim üyesi Prof. Dr. H. Altay Güvenir ve ekibi tarafından geliştirilen program, görme engellilere bir hizmet olarak yapıldı. en güncel sürümleri isteyen herkes tarafından ücretsiz olarak www.cs.bilkent.edu.tr/~guvenir/ Oku adresinden indirilebilir.

Cızzzz!

Müzik
Endüstrisinden
Virüs Tehdi

Şarkı değiş-tokuşu yapanların 'cezalandırılacağını' söyleyen sahte bir virüs internette yayılıyor. Müzik endüstrisinin Napster gibi programları kullanarak şarkıları yasal olmayan yollarla ele geçirip dinleyen bilgisayar kullanıcılarını korkutmak veya tehdit etmek için yaydığı tahmin edilen asılsız söylentiye göre altı aydır kendini internette MP3 dosyalarına kopyalayan bir virüs aktifleşerek bulaştığı bilgisayarları kullanılmaz hale getirecekti. Ancak bu haberin asılsız olduğu konunun uzmanlarınca hemen açıklandı.

Kısa Kısa

XML'cilerden Haberler

Sistem yazılım teknolojisi üreten Software AG yaptığı uluslararası anlaşmaları kamoyuna duyurdu. Software AG'nin HP, BEA ve IBM ile yaptığı farklı anlaşmalarla Tamino XML platformunun daha geniş bir şekilde kullanımı sağlanacak. Software AG ve IBM, yapmış oldukları müşteri çözümleri anlaşması ile Software AG'nin elektronik iş teknolojilerini IBM'in portföyüne dahil etti. Software AG ve IBM yapılan bu anlaşma ile yeni müşteri çözümlerini birlikte sunacaklar. IBM'in B2B gibi iş uygulamalarının geliştirebilmesi için tasarlanmış olduğu WebSphere, bir web uygulama sunucusu. WebSphere, tek bir kaynaktan bulunan web uygulamalarından, geniş kurumsal ölçekteki iş uygulamalarına kadar yayılabilen geniş bir kullanım alanına sahip.

Herkes Smart Card Programcısı

Artık tüm yazılım şirketleri, smart card uygulamaları geliştirebilecek ya da mevcut uygulamalarına smart card modülleri ekleyebilecek. Akıllı Kart Teknolojileri A.Ş., smart card teknolojisindeki deneyim ve uzmanlığını, Türkiye'nin her yerindeki yazılım şirketleriyle paylaşıyor. SmartCap, yazılımcıların kullanımına sunuluyor. Windows tabanlı PC üzerinde çalışan SmartCap, güvenlik, erişim kontrol, otel, mağaza kartı, sağlık kartı gibi uygulamaların hazırlanması için gereken tüm fonksiyonları taşıyor.

Kopyacılar Göz Açtırmayın

BSA Türkiye'nin kopya yazılımla mücadele kapsamında attığı adımlardan biri olan ücretsiz bilgi hattı devrede. Web sitesi de yenilenerek ziyarete açıldı. Kopya bilgisayar yazılımlarının kullanılmasını engellemek üzere çalışmalar yürüten BSA, bu doğrultuda ücretsiz bir bilgi hattını devreye soktu. Türkiye'nin her yerinden ücretsiz aranabilen bilgi hattının lisanssız yazılımla mücadelede BSA'nın çalışmalarına güç katacağı tahmin ediliyor. Hattın numarası: 0800 211 3335

SHAREWARE

WWW.CHIP.COM.TR'DE
TOP 10 PROGRAM

1. Audiogalaxy Satellite
2. ICQ 2000b
3. iMesh
4. WinZip
5. WinMX
6. KaZaa Media Desktop
7. Download Accelerator
8. Adobe Acrobat Reader
9. GoZilla
10. İrfanView

CHIP CD'de bu
sayfalarda tanıtılan
tüm programları
bulabilirsiniz.

WinStructor

Biri Masaüstünüzü Gözetliyor

WinStructor, kısaca bilgisayar ekranında yer alan görüntüleri belirli zaman aralıklarında yakalayıp AVI, FLI ve FLC şeklinde video biçiminde ya da JPG, BMP şeklinde resimler olarak arka arkaya kaydedebilen bir görüntü yakalama programı olarak tanımlanabilir.

Program görüntü yakalama işlemi ile paralel olarak aynı zamanda mikrofona bir ses kayıtlarından

gelen sesi de birlikte kaydedebiliyor. Programın 1.1 sürümünde artık standart dışı mapping modlarına sahip uygulamaları da destekleniyor. Ayrıca birçok hata da düzeltilmiş. Deneme sürümünde ne yazık ki tam sürümde yer alan tüm özellikler bulunmuyor ve 15 gün sonra da süresi doluyor. Programın kullanılmaya devam edilmesi durumunda videoların üzerine kırmızı bir arti konuyor. Kayıt ücreti ise 50\$.

Familia

Bu Ağaç Bildiğiniz Ağaçlardan Değil

Mutlak herkes hayatının belirli bir bölümünde bir aile ağacı çıkarmak için girişimde bulunmuş, ancak daha sonradan bunun ne kadar kapsamlı bir iş olduğunu anlayıp vazgeçmiştir. Çünkü kayıt üzerinde hazırlanırken bunun için verilecek emek çok büyüktür ve geriye gittikçe bu iş sınırları zorlar ve imkansız bir hal alır.

Familia adlı bu yazılım ise gerçek hayatta karşılaşılabileceğiniz tüm fiziksel engellemeleri aşıp size bu imkanı bilgisayar üzerinde sunabiliyor. Üstelik tüm soyağacınızı resimleriyle birlikte web üzerine de yerleştirebiliyorsunuz. Soyağacına ait verileri GEDCOM dosyalarından okuyan program resim albümleri oluşturmanıza ve her resme bir tanım vermenize de imkan tanıyor.

Aile ağacını değişik formlarda

da izleyebileceğiniz Familia'da tüm verileri girdikten sonra program oldukça şık görünen, tüm bağlantıları yapılmış bir şekilde web sayfasını size sunabili-

yor. Daha sonradan ise giriş sayfasının, isimlerin listesinin, soyağacının, resimlerin ve resim listelerinin isteğinize göre kişiselleştirilmesi de mümkün olabiliyor. Program sonucu, kendi içinden izlenebiliyor ve istenirse her kişiye ait kişisel bilgiler de ayrı-

ayrı görüntülenebiliyor.

Programın içindeki güvenlik ayarları bazı kişisel bilgilerin gizlenmesine ve sadece belirli kişilere gösterilmesine de olanak tanıyor. Hiçbir web programcılığına ihtiyaç gerektirmeyen Familia'nın yeni 2.2.2 sürümünde eski bir takım hatalar düzeltilmiş ve artık her birey için ayrı ayrı web sayfası yapıl-

masına da izin veriliyor. Bu sayfalara ise doğum günü, evlilik, ölüm tarihi, eğitim, iş, yerleşim, önemli olaylar ve notlar gibi birçok öge eklenebiliyor. 30 gün süre ile deneyebileceğiniz programın orijinal sürümünün fiyatı ise 33 \$.

VoiceMask

Sesiniz Sizi Ele Vermesin!

Eğer IP telefonu ya da Netmeeting gibi sesli sohbet yapabileceğiniz bir yazılım kullanıyorsanız karşı taraf tarafından sesinizin kolaylıkla ayırt edilebilecektir. Ancak her seferinde bu durum hoşunuza gitmeyebilir ve bazı zamanlarda

da tanınmadan serbestçe sesli sohbet yapabilmek isteyebilirsiniz. Böyle durumlarda Voice-

Mask işinizi kolaylaştıracaktır. Gerçek zamanlı olarak sohbet sırasında sesinizi değiştirmeye yarayan bu araç ile erkek se-

sinden kadına ya da tam tersi biçiminde dönüşümler yapabiliyorsunuz. Ayrıca isterseniz sesinizin arkasına bir fon müziği eklemek de mümkün olabiliyor. 4.32 sürümünde ICQPhone desteği de sunuluyor. Ayrıca eski sürümlerdeki birçok hata da giderilmiş. Sadece 30 gün süreyle deneyebileceğiniz programın ücreti ise 25 \$.

TZO INTERNET NAMING SYSTEM

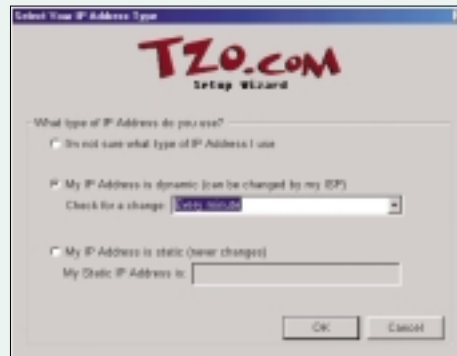
Modem Üzerinde Web Sunucu Hizmeti

Web sitenizi kendi bilgisayarınızdan sunuyorsanız ve sabit bir domain adresiniz yoksa çevrenize bir IP adresi dağıtmanız gerekir. Tüm bunlara ek olarak bağlantınız da sabit değilse her zaman değişecek IP adresine de bir çözüm bulmalısınız. İşte bu amaçla kullanabileceğiniz TZO, dinamik DNS istemci/sunucu teknolojisini kullanarak statik domain isimlerini dinamik IP adreslerine bağlayabiliyor. Böylelikle modem kullanıcılarının bile web'de site sunmaları, FTP, posta ve oyun sunucuları açmaları mümkün olabiliyor.

TZO ile TZO.COM, TZO.NET, TZO.ORG, TZO.CC ve PalaceChat.Net adı altında alt domain'ler alınabiliyor. Alternatif olarak, dinamik ya da statik IP adreslerini özel bir domain'e bağlamak da

yazılım ile mümkün olabiliyor. Program, VNC gibi remote access yazılımları, videophone uygulamaları ve internet telefonları ile uyumlu çalışabiliyor ve Apache ve Sendmail gibi popüler sunuculara da destek veriyor.

Yeni sürüm olan 1.64'de TZO.COM altındaki domain'leri yönetmek için araçların yer aldığı bir denetim masası ve daha birçok ek yenilik daha yer alıyor.

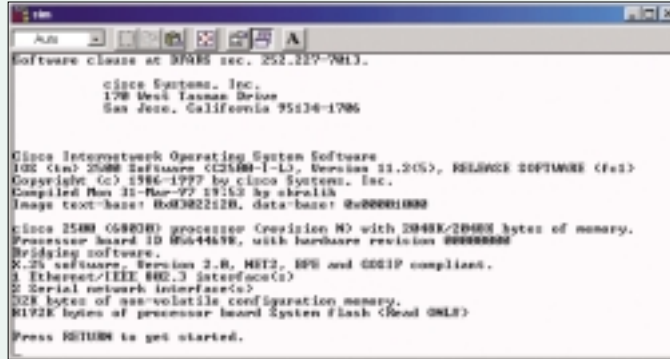
ROUTER SIMULATOR

Her Eve Bir Router!

Her gün daha fazla genç bilgisayar kullanıcısı, özellikle Microsoft ve Cisco üzerine sertifika alabilmek için yoğun bir uğraş içine giriyor. Microsoft sertifikası alabilmek için üzerinde Windows yüklü bir bilgisayarda alıştırma yapabilmek çok zor olmazken, network ve router'lar üzerine ağırlıklı eğitim veren Cisco için donanım ihtiyacı daha ağır basmaktadır. Herkesin evinde de çalışmak için bir router olamayacağından en iyisi bunu bilgisayar üzerine simüle etmek olacaktır.

İşte bu amaçla kullanılabilecek Router Simulator, öğrenciler için, içinde temel Cisco IOS router komutlarının da yer aldığı gerçeğine yakın bir simülatör sunabiliyor. Öğren-

cilerin bu şekilde 6 router'a kadar programlama yapabilmesi mümkün oluyor. Özellikle 1. ve

2. dönem çalışmalar için gerekenleri sunan programın tam sürümünde daha fazlasını bulmak da mümkün oluyor.

Programın derlenmiş sürümü Windows 95, 98 ve ME yüklü bilgisayarlarda sorunsuz çalışabili-

yor. Ancak Windows 2000 ya da NT platformlarında bazı komutlar doğru çalışmayabiliyor.

Bu sorun konsol modülünde DOS metin kodunu simüle edememesinden ortaya çıkıyor. Ancak düzeltilip tekrar derlenerek Windows 2000 ve diğer NT platformlarında sorunsuz çalışması da sağlanabilir.

Güncelleyin

I. Explorer 6 Public Preview 2
Internet Explorer'in bu en son sürümü daha öncekilerine göre kesinlikle daha dayanıklı. Ayrıca görsel olarak da arabirimde bazı değişiklikler göze çarpıyor. Örneğin Personal Bar'ın yerini artık Media Bar alıyor. Böylelikle browser penceresi içinde yer alan medya dosyalarının bulunması ve çalışması çok daha kolaylaşmış oluyor. XP serisi ile tanıtılan Smart Tag'ler ise browser'ı bu sürümünde de yerini alıyor. Web sayfalarındaki önceden tanımlı içeriği tanıyarak gerçek zamanlı ve dinamik olarak bağlantılar oluşturan bu teknoloji ile web içerikleri hakkında ekstra bilgi alabilmek mümkün oluyor. IE'nin bu sürümü Windows 95 sistemlerde çalışmıyor. Eğer denemek istiyorsanız sisteminizde mutlaka en az Windows 98 kurulu olması gerekiyor.

DU Meter

Gerçek Net Bağlantı Hızınızı Görün

DU Meter adlı bu yazılım basitçe, internet bant genişliğinizden en iyi performansı alabilmeniz için üretilmiş. Bunun için gerçek zamanlı olarak çalışan bir grafik üzerinde size kullanım oranınızı sunuyor. Bunun yanı sıra transfer oranları belirli bir oranın altına düştüğü zaman size hattı kesmek isteyip istemediğiniz konusunda da sesli uyarılarda bulunabiliyor.

Son sürümünde bazı özellik üzerinde çeşitli gelişmeler sağlanmış ve artık yazılım Windows ME, 2000 ve XP Beta 2 sürümü altında bile sorunsuz çalışabiliyor. Çok yüksek veri transfer oranlarını da destekleyen yazılımı ADSL, kablo modem ve lease line üzerinde kullanmak da mümkün oluyor. Du meter'in deneme sürümü 30 gün ile sınırlı. Fiyatı ise 20 dolar.

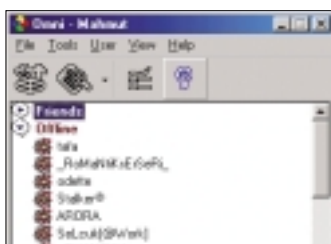
Omni

Net'ten Beklenen Her Şey Tek Pakette

Normal olarak bilgisayar kullanıcıları internet üzerinde sadece tek bir konu üzerine vakitlerini geçirmezler. İnternet'te sörf yapmanın yanı sıra dosya indirir ve sohbet ederler. Eskiden bunun için farklı bir sürü program kullanılması gerekiyordu. Ancak artık AIM, ICQ

ve MSN gibi sohbet programları ile Napster gibi dosya paylaşımı programlarının özelliklerine tek bir program altından da ulaşmak mümkün oluyor.

Omni adlı bu yazılım aradığınız herhangi bir dosyayı Napster ve Gnutella ağları üzerinde arayabiliyor, mesaj ve email gönderebiliyor. Yeni 2.0 sürümü ise çok daha gelişmiş bir grafik arayüz ile beraber geliyor. Ayrıca program, mesajlarda rich text mesaj ve sesler kullanabilme ile Hotmail ve Yahoo postalarını kontrol edebilme gibi bir çok ek özellik ile zenginleştirilmiş.

Daily Comic

Komik Masaüstü İster misiniz?

Her gün aldığınız gazetede mutlaka atlamadan okuduğunu bölümler içinde günlük bant karikatürler de varsa ve daha da fazlasını istiyorsanız Daily Comics adlı bu programı kurarak istediğinize ulaşabilirsiniz. Tamamen online olarak çalışan program popüler çizimlerden en son karikatürleri net'ten indirerek masaüstünüze getirebiliyor.

Bunun için sadece hangi karikatür serisini istediğinizi seçmeniz yeterli oluyor. Program size

bu konuda 70'in üzerinde seçenek sunabiliyor ve gelenleri masaüstünüze wallpaper olarak da yerleştiriyor. Shareware olarak dağıtılan bu programın kayıtlı kullanıcısı olmak istiyorsanız ise 15 dolar ödemeniz yeterli oluyor.

mIRC 5.91

İnternet üzerinde sohbet denince aklına gelen ilk yazılımlardan biri olan mIRC'in yeni sürümü olan 5.91, flood koruması konusunda büyük ilerlemeler kaydetmiş. Ayrıca mesaj geldiği zaman ya da diğer olaylar sonucunda yanıp sönen simgeler de sizi uyartabiliyor. 30 günlük deneme süresine sahip programın fiyatı ise 20 \$.

NeoBook 4.0.3

Oldukça uzun bir süre önce tanıttığımız ve elektronik sunumlar, etkileşimli eğitim CD'leri, ve arabirimler hazırlamaya yarayan programın bu yeni sürümünde kullanıcılara metin, ses, resim ve animasyonların bir arada kullanılması için çok daha etkili araçlar sunuluyor. 30 gün boyunca kullanabileceğiniz program ile derlediğiniz projeler ise en fazla 2 gün çalışabiliyor.

CloneCD 3.0.2.3

Neredeyse her ay yeni bir sürümü ile karşılaştığımız güçlü CD kopyalama programının yeni sürümünde yine yeni CD yazıcılar için destek programa eklenmiş. Ayrıca Windows 2000 üzerinde USB ve firewire desteğinde görülen ufak hatalar da giderilmiş.

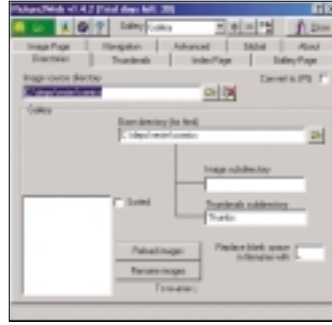
Picture2Web

Resim Galerinizi Internet'e Taşıyın

Sörf yaparken karşılaştığınız, ağırlıklı olarak resim barındıran sitelerdeki resim galerisi tekniği hoşunuza gidiyor ve benzerlerini oluşturmak istiyorsanız Picture2-Web adlı yazılım yardımınıza koşacaktır. Bu 32-bit'lik uygulama hızlı bir şekilde belirli bir klasör altında toplanmış tüm JPEG resimlerden bir galeri oluşturabiliyor.

Kullanılması sadece tek bir fare tıklaması kadar basit olan yazılım bu özelliği ile amatör tasarımcıların bile birkaç saniyede profesyonel resim galerileri oluşturabilmelerini sağlıyor. Ayrıca oldukça esnek bir yapıya sa-

hip olan program, daha fazlasını isteyen Webmaster'lar için üreti-

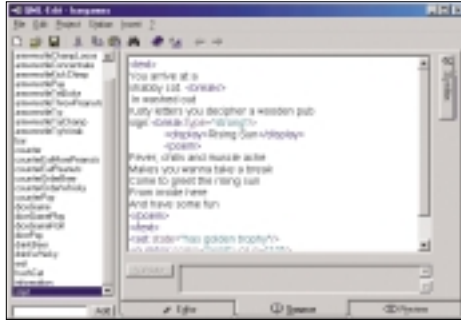
len kodlara meta tag ve JavaScript de dahil olmak üzere kendi kodlarını da ekleyebilme imkanı sunuyor.

QML-Edit

Online Macera Oyunlarına Ne Dersiniz?

XML dili giderek popülerliğini artırıyor. Kullanıcılara oldukça geniş imkanlar sunan web'in bu yeni dilini kullanarak her türlü uygulamanın yanı sıra online oyun-

Böylelikle içinde çeşitli resimler, sesler ve tesadüfi olaylar da dahil olmak üzere gerekli her şeyin bulunabileceği ve tamamen online olarak oynanabilecek kendinize has macera oyunları gerçekleştirmeniz de mümkün olabiliyor. Üstelik tüm bunlar için hiçbir şekilde programcılık yapmak da gerekmiyor. Ancak yine de üzerine kod yazılabilir nesneler de programa dahil edilmiş. Böylelikle biraz daha

ların yapılması da mümkün oluyor. Bu işlemi kolaylaştırmak için ise QML adlı bu ücretsiz XML tabanlı macera oyunu geliştirme sistemini kullanabilirsiniz.

profesyonel olanların daha zengin oyunlar geliştirmesi de mümkün olabiliyor. Bunun yanı sıra programın yardım özellikleri de oldukça gelişmiş.

Group Mail Free

PTT'ye Meydan Okuyun !

En tehlikeli sonuçlar hep en yararlı araçların kötü amaçla kullanılmasından doğar. Ama sonuç olarak bu onların başarısız olduğunu da göstermez. İşte bu noktadan yola çıkarak Group Mail Free adlı yazılımın da bu tarzda, yararlı ama aynı zamanda da tehlikeli bir araç olduğu söylenebilir.

Genelde birçok e-mail programı suistimali önlemek için grup mesajlarına sınırlama getirir. Ancak bu sınırlama gerçekten işi olanları da engelleyecek ve yeni çıkarılan bir ürünü ya da servisi

müşterilere duyurmak, en yeni haberleri ve bilgileri okuyuculara aktarmak ya da sadece aile bireyleri ve arkadaşlara genel bir duyuru yapmak bile tam bir eziyet haline dönüşecektir. Group Mail Free ise diğerlerinden farklı olarak çok yüksek oranda kişiselleştirilebilir mesajlar ve konu satırları kullanabilme ile kişiye özel eklenti yapabilme imkanı da sunuyor. Ayrıca mesajların içinde HTML kullanılması ve bunun karşı tarafa resimleri ile birlikte başarılı bir şekilde gönderilebiliyor.

Yine program içinde dahili olarak yer alan banner rotation motoru ise bu resim galerilerine sürekli, tamamen tesadüfi olarak değişecek sınırsız sayıda reklam banner'ı eklemenizi de mümkün hale getiriyor. Galeri için yaratılacak içerik sayfasının ise tümüyle kişiselleştirilebilmesi de programın diğer artıları arasında yer alıyor. Yeni sürüm olan 1.4.2'de resimlerin otomatik olarak JPEG formatına dönüştürülmesi de mümkün oluyor." Hiçbir eksiği olmayan bu deneme sürümünü sadece 30 gün kullanmak mümkün oluyor. Satın almak isterseniz ise fiyatı 60 \$.

Favorites to HTML

Sık Kullanılanları Internet'e Taşıyın

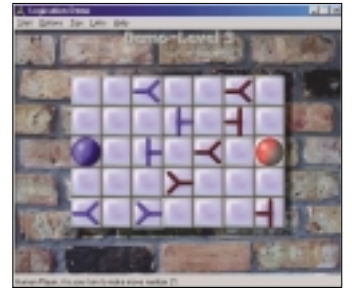
İlgili siteleri sık kullanılanlara ekleyerek daha sonradan onlara hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Ancak bu liste uzadığında istediklerinize akan liste üzerinden erişmek de giderek zorlaşmaya başlayacaktır. Peki her seferinde bu menüyle uğraşmaktansa tümünü bir sayfası altında üstelik de dinamik olarak toplayabilecek bir programa ne dersiniz?

İşe bu amaçla tamamen java ile yazılmış bu program sık kullanılanları dinamik bir HTML sayfasına dönüştürebiliyor. Daha sonra bir web sunucu yardımı ile bunları diğer kullanıcılara sunabileceğiniz gibi HTML uzantılı bir dosya olarak da bilgisayarınızda sabit diskinize kaydedebiliyorsunuz.

Logication

İlgilinc Bir Masaüstü Strateji

Mermilerin havada uçuştugu, bol bol kan dökülen oyunlardan bıktıysanız ve artık zekanızı ve mantığınızı kullanarak da oyunlar oynamak istiyorsanız Logication'ı mutlaka denemeniz gerekiyor. Tek ya da iki kişi ile oynanabilen bu çekici turn tabanlı masaüstü strateji oyununda her iki taraf kendilerine ait üsleri korumaya çalışıyor. Tüm oyun gridlere bölünmüş bir oyun tahtası üzerinde oynanıyor ve oyun taşları sadece üzerlerindeki sembollerin gösterdiği yönlerle doğru ilerleyebiliyor.

Rakip taşların üzerine gelerek onları oyun dışında bırakabileceğiniz gibi, ana üsse ulaşarak da oyunu kazanabiliyorsunuz. Her seviyede değişen oyun alanı ve taşları ile oyunu her zaman zevkle oynamak mümkün olabiliyor. Çok sayıda değişik hareket imkanı sağlayan oyun taşları, oyun tahtası biçimleri ve müzikleri ile değişik masaüstü strateji oyunları arayanlar için oldukça çekici bir oyun. Bu güncellenmiş sürümde yapay zeka daha iyi. Kayıt ücreti ise çok düşük sadece 13\$.

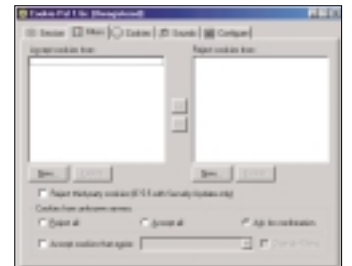
Cookie Pal

Web'de Kontrolü Elden Bırakmayın

Ziyaret ettiğiniz bazı siteler size istediğiniz bilgileri sunmadan önce bunlarla birlikte cookie adı verilen ufak dosyaları da gönderirler. Engellemek için ise cookie'leri kapatmanız gerekir. Bu durumda da siteye hiçbir zaman giremeyebilirsiniz. Dengeyi sağlayabilmek için ise Cookie Pal benzeri bir cookie yönetici program kullanmak en iyisi olacaktır.

Windows 95, 98 ve Me altında çalışan bu yazılım otomatik olarak sizin daha önceden belirlediğiniz sitelerden gelen cookie'leri

kabul edebiliyor ya da engelleyebiliyor. Üstelik bunun için web browser'ın cookie alarm mesajları ile uğraşmak zorunda da kalmıyorsunuz.

Exploit Submission Wizard**Binlerce Arama Motoruna Otomatik Kayıt**

Daha önceki aylarda tanıtmış olduğumuz ve çok ilgi çeken Pro Master Blaster programına benzeyen ama ondan çok daha kapsamlı olan bu yazılım da mutlaka her web tasarımcısının yazılım kütüphanesinde bulunması gerekiyor.

Hazırlamış olduğunuz siteleri tanıtmak ve insanlara duyurmak için kullanabileceğiniz Exploit Submission Wizard; içinde AOL, Yahoo, Google, Hotbot, AltaVista, Looksmart, Excite, Lycos ve Goto gibi popüler arama motorlarının da yer aldığı 1200'ün üzer

inde arama motoruna otomatik kayıt yaptırabilmenizi sağlıyor.

Sihirbaz tüm işlemleri, internet üzerinde bulabileceğiniz herhangi bir başka araçtan çok daha

hızlı bir şekilde tamamlayabiliyor. Son sürüm olan 7.0 ile birlikte programa bir ajanda, hızlı bir arama motoru, ftp programı, web sunucu monitörü, simge düzenleyici ve bir de whois aracı eklenmiş. Programın deneme sürümü tamamen ücretsiz ve süre kısıtlaması da yok. Ancak her seferinde tesadüfi olarak sadece 25 adet arama motoruna kayıt yaptırabiliyor. Kayıt ücreti ise 30 \$.

Numerology Star Reader**Kahve ve El Falı Artık Tarih Oldu**

Hobi olarak falcılıkla uğraşanlara çok iyi bir haberimiz var. Artık onlar da daha teknolojik olarak çalışabilecekler. Çünkü Numerology Star Reader isimli bu program kullanıcıları bilgisayarda kullanmak üzere pythagorean sayısal ve astrolojik bir sistem sunabiliyor.

Belirlediğiniz bir yıl ve güne ait kişisel sayısal ve astrolojik falınızı size rahatlıkla çıkarabilen program böylelikle sizin hakkınızda geçmişe ait bilgilere de ulaşmayı sağlıyor. Program içinde geçmişe yönelik olarak geleceğiniz, rüyalarınız ve diğer paranormal deneyimleriniz ile ilgili konularda yorum yapabilmeniz için bir düzineden fazla yorum

tekniki de yer alıyor. Son sürümde bioritim özelliği de programa eklenmiş ve arabirim üzerinde de değişiklikler yapılmış. Tabi ki

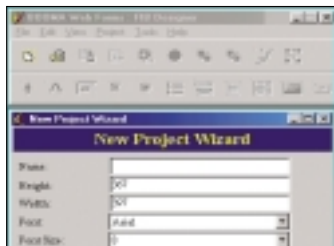
demo'da tüm özellikler yer almıyor. Satın almak için ise 40 \$ ödemek gerekiyor.

Booma WebForms**Web Formları Hazırlamanın Kolay Yolu**

Web sayfası tasarımı yapıyorsanız ancak programlama üzerinde çok iyi olmadığınız için sitenize çeşitli formları eklerken zorlanıyorsanız, Booma WebForms adlı bu programdan yararlanabilirsiniz. Üstelik sürükleyip bırak tekniğinin kullanılması ile çeşitli çekici formların sitenize eklenmesi de

çok hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilebiliyor.

Her yarattığınız form için arka planda saklı olarak bir de veri tabanı yaratan program ziyaretçilerden aldığınız çeşitli verileri de bu şekilde güvenli saklayabiliyor. Size bir veri tabanı sağlama adına hiçbir şekilde CGI ya da Java kodlamaya ihtiyaç duyacağınız Booma Webforms, bu şekilde size oldukça da fazla zaman kazandırabiliyor. Sitenizi ziyaret edenlerin çok hızlı bir şekilde bilgi gönderip alabileceği yazılım online siparişten, müşteri yorumlarına kadar yüzlerce değişik alanda kullanılabiliyor.

MixVibes Pro**DJ Olmaya Hazır mısınız?**

Ellerinin altındaki binlerce dolarlık aletleri kullanarak çok miktarda sesi birbirine karıştıran DJ'lere özeniyorsanız, MixVibes adlı bu yazılımı mutlaka sisteminize kurmanız gerekiyor. Tam anlamıyla bir DJ uygulaması olarak nitelendirilebilecek yazılım 16 farklı ses dosyasını ve bunun yanı sıra 3 video dosyasını da birbirine karıştırmaya imkan tanıyor. MP3 ve WAV'da dahil olmak üzere neredeyse bilinen tüm ses dosyalarını destekleyen programda mikserin her kanalı için tüm kontrollere ayrı ayrı da sahip olabiliyorsunuz. Tam dört tane farklı ses kar-

tına destek veren yazılım bunlara arasında kolayca geçiş yapmayı da sağlıyor. Programın bu profesyonel sürümü echo, reverb, chorus, flanging, phasing, modülasyon, filtre ve insan sesini engelleme gibi gerçek zamanlı ses efektlerine de sahip. 3.04 sürümüne otomatik bpm sayma ve bpm eşleştirme özellikleri de eklenmiş. Kayıt ücreti 80 dolar olan programın 30 günlük deneme sürümünde ise sadece kayıt özelliği iptal edilmiş.

Güncelleyin**Quicktime 5.02**

Apple'ın başarılı video teknolojisi QuickTime'in en son sürümü olan 5.0.2'de 360 derece sanal gerçekçi ortamlar oluşturmak için kullanılan VR teknolojisi daha da geliştirilmiş. Ayrıca daha fazla etkileşim için Flash 4 ile kişiselleştirilebilir bir arabirim de kullanıcılara sunulan yenilikler arasında yer alıyor. MPEG-1 desteği ve dijital videoların daha hızlı oynatılması için gelişmiş DV codec desteği ise programın diğer artılarını oluşturuyor.

A. Easy CD Creator Update 4.03b

Bu güncelleme Easy CD Creator yazılımının çekirdeğini geliştiriyor. Standard ya da Deluxe sürümü farkına bakmadan otomatik olarak yapılan güncelleme için tek gerekli şart yazılımın İngilizce sürümüne sahip olmak.

Opera 5.12

Bu sürüm birçok güncelleme ve yeni özelliği de beraberinde getiriyor. Gelişmiş pop-up pencere engelleme özelliği, Flash ve Netscape e-mail desteğinin yanı sıra program içindeki ufak hatalar da giderilmiş. Artık Opera'nın tam sürümü reklam destekli olarak tamamen ücretsiz olarak dağıtılıyor. Reklamlardan kurtulmak için ise 40 \$ ödemek gerekiyor.

Netscape 6.1p1

Netscape'in sunduğu bu yeni sürüm, 6. sürümde ortaya çıkan bir güvenlik açığı için bir nevi yama görevi görüyor. Böylelikle e-mail'ler içinde dahili olarak bulunan Javascript'lerin bir tehlike oluşturması artık mümkün olmayacak. Program zeki bir kurulum sihirbazı ile birlikte geliyor. Buradan standart ya da tam kurulum seçeneklerini seçebilirsiniz..

Morpheus 1.3

Morpheus ile her tür dijital medya dosyasını arayabiliyorsunuz. Yeni sürümü 1.3'de upload'lara limit koyma ve daha iyi hafıza kontrolü gibi özellikler de sunuyor. <http://ftpx.download.com/pub/win95/audio/searchtools/morpheus.zip>

İçindekiler

- 110 **NetOp Remote Control 6.5**
Uzaktan Kontrol ve Teknik Destek
- 111 **FileMaker Pro 5.5**
Veritabanları İçin Pratik Çözüm
- 111 **Adobe Acrobat 5**
Lider Koltuğunda Hala Rakipsiz
- 112 **McAfee Office Karmaşık Ama Etkili Güvenlik Paketi**
- 112 **Adobe After Effects 5.0**
Görsel Efektlerde Yeni Boyut

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım

CHIP editörleri yeni yazılımları hemen test edip yorumlarını not formunda da belirtiyorlar:

çok iyi

CHIP yazılımların kalitesini şu üç alanda değerlendiriyor:

İşlevsellik: Bu kriter şu ana soruya cevap arıyor: Program, yerine getirilmek üzere geliştirildiği işleri ne kadar iyi bir şekilde yerine getiriyor? Burada özellikle fonksiyon kapsamı ve hatasız bir koda önem veriliyor.

Ergonomi: CHIP, dokümantasyonun kalitesini ve kolay kullanımı bu başlık altında inceliyor. Programla birlikte gelen kitapçık ne kadar kapsamlı ve anlaşılır, online yardım yeterince iyi mi, sihirbazlar ve diğer yardımcı araçlar var mı?

Kaynaklar: Bu başlık altında da iki alan değerlendiriliyor: Programın fiyat/performans oranı nasıl ve sistem gereksinimleri (bellek ihtiyacı, işlemci gücü gibi) ne kadar yüksek?

NetOp Remote Control 6.5

Uzaktan Kontrol ve Teknik Destek

Uzaktaki bilgisayarları birebir kontrol etmek, dosya transferi yapmak, hatta yazılı ve sesli chat için kullanabileceğiniz, kullanımı kolay bir uzaktan kontrol programı.

Size zaman ve mekandan kolaylık sağlayarak işlerinizi uzaktan halledebileceğiniz uzaktan yönetim yazılımları genelde problem için profesyonel birinden destek almak için ya da seyahatte olduğunuz için uzak kaldığınız ofis bilgisayarınıza ulaşmak için kullanılırlar.

Bilgisayarınızı uzaktan kontrol edebilme avantajı

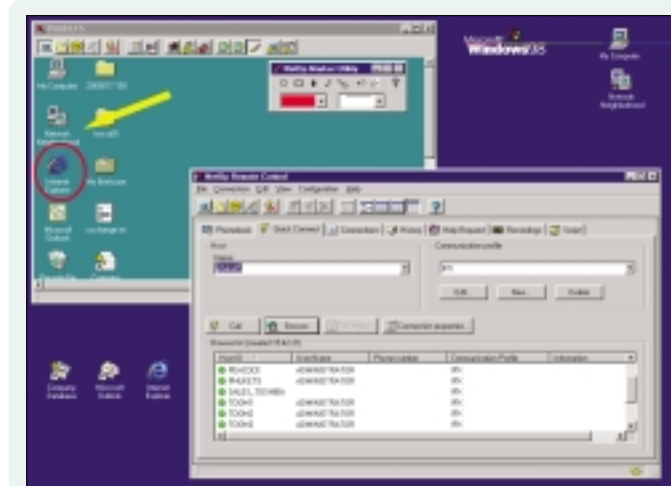
Bu tür yazılımlara örnek oluşturan NetOp Remote Control da uzaktaki iş istasyonlarını ve sunucuları oturduğunuz yerden, sanki uzaktaki bilgisayar-

geliyor. Ayrıca yazılım daha önceden de desteklediği Windows NT, 98/95, Windows 3.1x, DOS ve OS/2 işletim sistemlerini bu sürümde de desteklemeye devam ediyor. Programı öne çıkartan özellik ise tüm bu işletim sistemlerini Cross-platform olarak da destekleyebilmesi. Yani herhangi bir Windows PC ile hem DOS hem de örnek olarak OS/2 PC'leri uzaktan kontrol edebilmek mümkün oluyor.

Yeni sürümün bir öncekinden en büyük farkı da Windows'da güvenlik yönetimi

tikten sonra da bağlantıyı yine otomatik olarak kapatabiliyorsunuz.

Çok sayıda kullanıcıya hızlı, güvenli ve kararlı bir teknik destek verebilmek için de sisteme çok sayıda profesyonel özellikler eklenmiş. Bu özelliklerle bir çok soruna çözüm bulabilmek mümkün oluyor. Sorun teknik destek sorumlusunun uzaktan bilgisayarınıza bağlanmasıyla kolayca giderilebiliyor ve destek sorumlusu izin verdiği taktirde neler yaptığını da izleyebiliyorsunuz. Ya da destek sorumlusu uzaktan bağlanarak çalışmayan programı bilgisayarınıza yeniden yükleyebiliyor.

Karşı taraftaki bilgisayar ekranında dikkat çekilmesi gereken bölümlerin değişik stil ve renk çizgiler ile işaretlenmesi mümkün oluyor.

ların yanbaşıdaymışsınız gibi izleme ve kontrol imkanı veriyor. Uzaktaki PC'nin ekranındaki bir şeyi birebir izlemek, klavye ve mouse'unu kontrol etmek, her iki yönde dosya transferi yapmak, bilgisayarı kapatmak ve hatta bilgisayarlarınızın Wake On Line veya Wake On Ring Özelliği varsa onları uzaktan açmak da NetOp ile oldukça kolaylaşıyor.

Danimarka kökenli bir şirket olan Danware tarafından geliştirilen NetOp Remote Control yazılımının yeni sürümü 6.5 ile artık Windows 2000 desteği de

desteğini kullanması ve bir kara tahtayı karalar gibi kullanıcının karşı bilgisayar ekranında karalama yaparak daha rahat tarif etme yeteneğine kavuşması.

Zamanlayıcı ile otomatik uzaktan kontrol

Ayrıca görsel olarak kolayca kullanabileceğiniz Scripting desteğiyle iş yerinizdeki bilgisayarınızın istediğiniz bir klavye üzerindeki bir dosyanın evinizdeki PC'nize belirleyeceğiniz bir saatte otomatik olarak kopyalanmasını sağlayıp işlem bit-

272 bit şifreleme ile maksimum güvenlik

Uzaktan erişimde güvenliğin maksimumda tutulması gereken yerler, örneğin bankalar için vazgeçilmez iki ayrı modül daha bulunuyor. NetOp'un 272 Bit şifreleme sistemi ile çalışması ile ön plana çıkardığı güvenliği Access Security Server ve Log Server'la daha da güvenli hale getiriyor. Access Security Server adında da anlaşılacağı gibi merkezi bir erişim güvenlik yönetim modülü. Diğer profesyonel modülün adı ise Log Server. Bu modül ile merkezi bir şekilde NetOp ile yapılan her türlü işlemin en ince ayrıntısına kadar kaydını tutabiliyorsunuz.

çok iyi

Bilgi için: prP Multimedia
Fiyatı: 220\$+KDV (1host+1guest)
Telefon: (212) 275 5838

- Basit kullanım
- Yüksek hızda data transferi
- Her çözünürlükte tam ekran
- Bir sunucuya ihtiyacı yok

FileMaker Pro 5.5

Veritabanları İçin Pratik Çözüm

Yazılımlarının ilk sürümleri kişisel bilgisayarların ilk zamanlarına rastlayacak kadar eski olan FileMaker, veri tabanları konusunda gerçekten kendini ispatlamış bir firma. Piyasaya sürdükleri en son sürüm olan

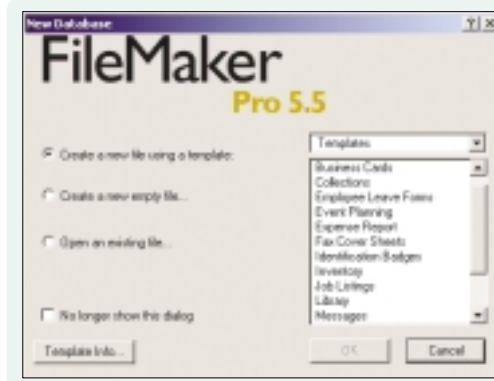
Bu özelliği ile ön plana çıkan yazılım aslında halen oldukça karmaşık bir yapıya sahip. Yani program, yeni başlayanların yanı sıra, çok geniş bir yelpazede gelişmiş özellikler sunarak profesyonel kullanıcıların is-

laştıran 10 IP adresini rahatlıkla kontrol edebiliyor. Dahili bir web sunucusuna da sahip olan program, bir veri tabanını standart browser'lar ile izlenebilecek şekilde web üzerinden paylaşmaya da olanak tanıyor. Üstelik bu işlem herhangi bir programlama gerektirmiyor ve birkaç fare tıklaması ile rahatlıkla kurulabiliyor.

FileMaker, veri tabloları üzerinde çeşitli türlerde ilişkilendirme yapabiliyor ve verilere de çok farklı kaynaklardan ulaşabiliyor. ODBC'ye de bağlanan program metin, Lotus, CSV, DBF, DIF ve SYLK'dan import ve export yapabiliyor. Yeni sürüm olan 5.5 artık kullanıcıların SQL Server, Oracle ve SAP gibi diğer ODBC kaynaklarına da veri gönderebilmelerine olanak tanıyor ve uygulamanıza bu şekilde dinamik

SQL bağlantısı yapabilmeniz de mümkün hale geliyor.

Diğer iş uygulamaları ile entegrasyonun artırıldığı bu sürümde, FileMaker Mobile uyumluluğu ile artık Palm OS aygıtlarınızı da kullanabiliyorsunuz. Üçüncü parti geliştiricilerin önünü de açan FileMaker 5.5, böylelikle yazılıma faks göndermekten email atmaya kadar birçok ekstra özellik katmayı da kolaylaştırmış oluyor.

Kendi veri tabanınızı geliştirmek geniş yelpazedeki taslakların kullanılması ile oldukça kolaylaşıyor.

5.5 ise artık yeni kullanıcıların bile dakikalar içinde veri tabanları oluşturmalarına olanak tanıyacak güçlü özelliklerle donatılmış.

teklerine de karşılık verecek şekilde geliştirilmiş.

Filemaker'ın Pro sürümü bir ağ üzerinde dosya paylaşan 10 kişi ya da internet üzerinde ça-

Bilgi için: FileMaker

Fiyatı: 219\$

Web: www.filemaker.co.uk/

- + Kolay kullanım
- + Dahili web sunucu
- + Geniş veri tabanı uyumluluğu
- + 3. parti plug-in desteği
- Pro sürümü 10 bağlantı sınırlı

Adobe Acrobat 5

Lider Koltuğunda Hala Rakipsiz

Adobe'un taşınabilir belge formatı PDF üzerinde düzenleme yapabilmek, yeni PDF dosyaları yaratmak ve bunları görüntülemek için piyasada bulunan uygulama paketi Acrobat uzun süredir rakipsiz bir şekilde liderliğini koruyor. Durum böyle olunca en son sürümün de çarpıcı bir yeniliğe sahip olmadan karşımıza çıkması bizim için pek de şaşırtıcı olmadı.

Yeni sürüm ile daha çok, birlikte çalışmaya yönelik özelliklerin geliştirilmesine odaklanan firma Office stili taşınabilir ve kişiselleştirilebilir yeni araç çubuklarını da programa eklemiş. Çoklu dosya (batch) işleme ve tek tuş ile PDF yaratma gibi özellikler ise diğer yenilikler arasında yer alıyor.

Acrobat 5'de, ilk sayfayı bas, dosya eklerini kaldır ve thumbnail oluştur gibi birçok

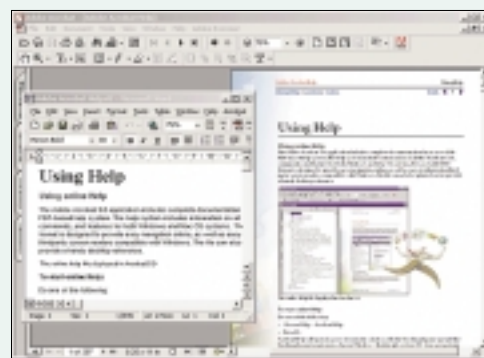
farklı kullanmaya hazır kod örneklerine de yer verilmiş. Kodlama ise diğer Adobe ürünlerine göre biraz daha zayıf. Ancak batch işlemleri bu açığı kapıyor. Burada birçok Acrobat fonksiyonunu ve JavaScript'i bir dizi şeklinde arka arkaya kullanabiliyorsunuz.

Eski sürümlere oranla artık PDF içindeki içerikleri Acrobat dışına taşımak da daha kolaylaşıyor. Dosya içindeki me-

tinleri RTE, resimleri ise tiff, jpeg ya da png olarak rahatlıkla kaydetmek mümkün oluyor. Çözünürlük ve sıkıştırma seçenekleri ise isteğe bağlı olarak değiştirilebiliyor. Ancak Acrobat'a yeni eklenen pdf danışmanı orijinal resimler hakkında bu bilgileri maalesef size sağlayamıyor. Bu durumda doğru değeri seçmek de bir problem olabiliyor.

Acrobat içinde geliştirilen

bir diğer özellik olan form'lar ise artık dinamik olarak değişen alanlar ile çalışabiliyorlar ve tüm hesaplamaları da otomatik olarak yapabiliyorlar. XML verilerine verilen destek ile web geliştiricilerine HTML'in yanında daha çekici bir seçenek de sunulmuş oluyor. Yeni özellikleriyle Adobe Acrobat'ı elektronik yayıncılık yapanlar için de çekici bir hale getirmiş oluyor.

PDF dosyası içinde yer alan metin hiç problemsiz bir şekilde orijinal biçimine en yakın şekilde RTE olarak export edilebiliyor.

Bilgi için: EVET Tek. / MART

Fiyatı: Firmayı arayınız

Tel: (212) 274 98 36

(312) 439 66 11

- + Gelişmiş paylaşım özellikleri
- + Form güvenliği
- + Office entegrasyonu
- PDF danışmanı yeterince detaylı değil

McAfee Office

Karmaşık Ama Etkili Güvenlik Paketi

McAfee'nin ilk bakışta sanki yanlış isimlendirilmiş gibi gözüken uygulama paketi Office sanılanın aksine kelime işlemci ve hesap tablosu gibi yazılımları kapsamıyor. Bunun yerine

McAfee VirusScan, gereksiz ve kullanılmayan dosyaları sistemden komple kaldıran bir Uninstaller yazılımı, online saldırılara karşı McAfee Firewall ve Internet Guard Dog Pro ile daha güvenli

meler yapmak, dosyaları bir daha geri alınamayacak şekilde silmek gibi daha birçok farklı amaç için kullanılacak araçların yer aldığı McAfee Utilities de pakete dahil edilmiş.

Yeni sürüm ile birlikte bu bileşenler arasındaki uyum da iyice güçlendirilmiş. Böylelikle örneğin eskiden olduğu gibi kurulum sırasında değişik bileşenlere ait benzer sistem dosyalarının iki kere kopyalanması gibi bir sorunun da önüne geçilmiş oluyor ve dolayısıyla kurulum daha az yer kaplıyor.

Ek olarak tüm bileşenlerin Web üzerinden sadece tek bir tuş ile online olarak güncellenmesi de mümkün oluyor. Ancak oldukça uzun zaman alan ve atlanamayan gereksiz sorunlarla dolu bu işlem ise gerçekten sıkıcı olabiliyor. Eğer sisteminizi her konuda güvenli ha-

le getirmek için basit ama etkili araçlar arıyorsanız McAfee Office çok uygun bir seçim olacaktır. Ancak sadece belirli amaçlara yönelik tek bir program istiyorsanız bu pakete ekstra ücret ödemek istemeyebilirsiniz. Bu durumda paket içindeki yazılımları yine McAfee'den tek tek edinmeyi de tercih edebilirsiniz. Tabi ki Office paketinin fiyat avantajını da unutmamak gerekiyor.

Bilgi için: Albil

Fiyatı: 73 \$+KDV

Tel: (312) 478 4444

- + İçeriğe göre fiyatı ucuz
- + Saldırılara karşı hep güvenli
- Bazı bileşenler rakipleri karşısında etkisiz
- NT ve 2000 desteği yok

Bazen çıkan özelliklere sahip olsa da güvenlik konusunda ihtiyaç duyulan hemen herşeyi pakette bulmak mümkün oluyor.

pakette, aslında ayrı ayrı satılan ve oldukça düşük fiyatlara sahip olan bir çok McAfee güvenlik yazılımı yer alıyor. Bunlar arasında mükemmel anti virüs yazılım paketi McA-

fee VirusScan, gereksiz ve kullanılmayan dosyaları sistemden komple kaldıran bir Uninstaller yazılımı, online saldırılara karşı McAfee Firewall ve Internet Guard Dog Pro ile daha güvenli

Adobe After Effects 5.0

Görsel Efektlerde Yeni Boyut

Adobe'un video'lar üzerine hareketli grafikler ve görsel efektler ekleyebilen başarılı uygulaması After Effects üzerine piyasaya sürdüğü en çarpıcı sürüm olarak nitelendirilebileceğimiz yeni 5.0'da herkesin uzun zamandır hayalini kurduğu bir yenilik de yer alıyor. Artık tamamen 3 boyutlu olarak çalışabilen After Effects bu şekilde en büyük eksikliği de kapatmış oluyor.

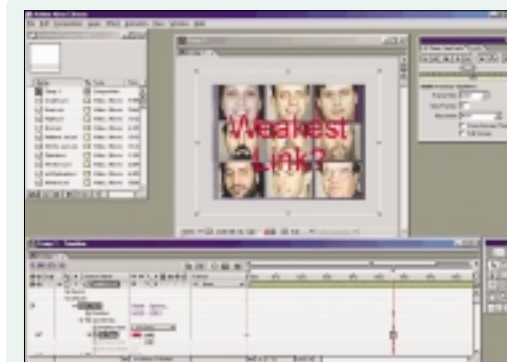
Böylece program içinde yer alan dikkörtgen katmanlar artık sadece 2 değil 3. boyutta da rahatlıkla konumlandırılabilir. Üstelik ayarlama katmanı hariç tüm katmanlar da 3 boyutlu hale dönüştürülebilir. Bunun yanı sıra aynı bir 3D yazılım gibi x, y ve z koordinatları ile çalışan yeni After Effects'de ışıkların ve kameraların da bu şekilde hareketlendirilmesi mümkün oluyor. Çar-

lışmalarınıza gölgeler ve ortam ışıkları ekleme şansı da tanıyan yazılım 2D ve 3D katmanları beraber kullanmanıza da imkan tanıyor.

Program içinde yer alan diğer yeniliklerden biri olan Vector Paint aracı ise değişik grafikler yaratmak için doğrudan video üzerinde fırça ile boyama yapabilmenizi sağlıyor. Üstelik bu fırça darbeleri zaman içinde animasyon haline de

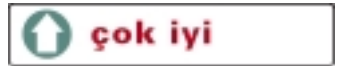
dönüştürülebilir.

Canlandırmalarda kullanılabileceğiniz Expression özelliği ise keyframe'ler kullanmanıza gerek kalmadan animasyonları programlama şansınız da oluyor. İsterseniz bu özellik içinde düzenlemeleri JavaScript ile de yapabiliyorsunuz. JavaScript bilmiyorsanız da yine program içinde yer alan pick whip özelliği ile de kolaylıkla expression'lar yaratmanız mümkün

After Effects; video, metin ve grafikleri tek bir 'composite' imaj olarak birleştirebilmenize olanak tanıyor.

oluyor. Ancak tabi ki katmanlar arasında karmaşık ilişkilerin yaratılmasında en iyi sonuç ancak JavaScript ile alınabiliyor. Bu özelliklerin yanı sıra program içinde yer alan keyframe komutları iyice basite indirgenmiş ve export dosya formatları arasında da artık Macromedia Flash'da (swf) yer alıyor. Yeni sürüm ile birlikte QuickTime ve MP3 ses formatlarını destekleyebilen program DirectShow dosyaları ile de çalışabiliyor.

Bilgi için: EVET Tek. / MART

Fiyatı: Firmayı arayınız

Tel: (212) 274 98 36

(312) 439 66 11

- + Tüm katmanlarda 3D
- + Vektör boyama aracı
- + Flash export imkanı

En İyi Çalıcı Programlar Testte

Bedava Müzik İçin MP3 Player

MP3 çalıcı yazılımların hepsi görünüşte birbirine benzerler ve çoğunlukla da ücretsiz dağıtırlar. Ancak bu yazılımlar donatılar konusunda oldukça farklılıklar. CHIP en iyinin hangisi olduğunu ortaya çıkarıyor.

■ Müzik endüstrisini karşısına alsa da, MP3 dosya biçiminin önüne geçilemiyor. Yüksek sıkıştırma oranı saatler süren müzik zevki sunuyor. Neredeyse 10 audio CD'nin içeriği olan 160 parça bir MP3 CD'sinde toplanabiliyor.

Bunun için geliştirilmiş çalıcıları internette ücretsiz alabilmeniz de mümkün. Ayrıca tek başına mp3.com bile 200'ün üzerinde dosya indirebilmenizi mümkün kılıyor. Ücretsiz çalıcıların yanında sayısız ticari MP3 çalar yazılımı mevcut. Bunlar Rip, CD yazma ve kopyalama gibi birçok ek fonksiyon

içeriyorlar.

CHIP, internetten en çok indirilen dosyalar arasında yer alan popüler beş freeware MP3 çalıcıyı sizin için test etti. Bu beşli, zorlu testlerde, ticari amaçlı yazılımlar kadar güçlü olduklarını kanıtladı.

Müzik dosyalarının sıkıştırılması için neredeyse tüm çalıcılar ya Fraunhofer codec ya da sisteme kurulan MP3 codec'lerini kullanmayı tercih ediyorlar. Bunun sonucunda ise insan kulağının ayırt edebileceği bir farka rastlanmıyor. Ancak karmaşık metotlar kullanıldı-

ğında bile çok küçük ayrımlar ortaya çıkıyor.

Ayrıca kullanıcılar müzik koleksiyonlarını düzenleyip MP3'leri CD au-

İçerik

- 115 Mini-Workshop: İnternette gelen müzik
- 116 Testin galibi: MusicMatch Jukebox 6.0
- 117 Güncel: Winamp 3'de her şey yeni
- 118 Sonsöz ve tablolar:
Kaliteli ses artık ücretsiz
- 119 CHIP nasıl test etti? MP3-Player

dio biçimine dönüştürmek ve tabii ki ardından da CD'lere kaydetmek istiyorlar. Üretici firmalar bu trendi görek çalıcılarına her geçen gün daha fazla özellik ekliyorlar. Microsoft da durumu görmezden gelmeyip Media Player 7 sürümünü MP3 pazarına dahil etmeyi tercih etti.

Yazılımların rakipleriyle başa çıkmak için öne sürdükleri planlarını ileriki sayfalarda bulabilirsiniz.

MusicMatch Jukebox 6.0: Uzun zamandır Freeware olarak da dağıtılan çok işlemleri yazılım. Jukebox ve ticari sürümü Plus Version hakkında daha fazla bilgiyi 116. sayfada yer alan "Testin Galibi" bölümünde bulabilirsiniz.

WinAmp 2.75: Birçok ek modülü ve eklentileriyle WinAmp ikinci sırada yer alıyor. Bu programın büyük bir fanatik kitlesine sahip olması ise tabii rastlantı değil. Kullanıcı arabirimi, yönetimi inanılmaz derece kolaylaştırılıyor ve büyük fonksiyon çeşitliliği de adeta rakiplerine hava atıyor. Bir Mp3 çalar bu özelliklere sahip olmalı: Havalı, hızlı ve kolay kullanılabilir.

WinAmp herhangi bir eklenti gerektirmeden MP3 dosyalarını wav dosyalarına çevirebiliyor. Ayrıca merak eden müzik severler için de hatırlatmak gerekir ki, bu çalıcı internet üzerindeki geniş müzik veritabanı olarak bilinen CDDb'ye de erişim sağlıyor. Kullanıcılar bu servisten yararlanabilmenin yanı sıra WinAmp'ın standart olarak ID3-Tag 2.0 sürümünü desteklemesi sayesinde parça adı bilgilerinin yanında şarkı sözlerini de saklama imkanına sahip oluyorlar.

Aynı zamanda WinAmp çok iyi bir Playlist yönetimiyle birleştirilmiş. Bu sayede bir klasörde 5.000 parçaya kadar olan MP3 koleksiyonlarını sorunsuz okuyabilirsiniz. Bu sayısı

Zevkinize uygun: Sonique farklı görünüm modları ve değişken arayüzleriyle zevkinize uyarlanabiliyor.

MINİ WORKSHOP

Internet'ten Gelen Müziğin CD'ye Uzanan Yolu

1) MP3 parçalarına web'den ulaşmak
Müzikseverlere Napster veya Gnutella ağlarına ulaşmak için paylaşım araçlarından başka bir alternatif kalmıyor. Bu alanlarda sınırsız sayıda müzik parçasına ulaşabilirsiniz. Gnutella şimdilerde en iyi seçim, çünkü Napster'daki sınırlamalar kendisinde bulunmuyor ve sistem oldukça hızlı işleyebiliyor.

Gnutella'nın desteklendiği en iyi ve istemciler tarafından da en sık kullanılan araç BearShare 2.23 (www.bearshare.com). Bu istemci ile sorunsuz bir şekilde dosya indirebilirsiniz. Ayrıca dosya transfer hızı hakkında güvenilir bilgiye sahip olmanın yanı sıra Resume özelliğiyle de yarım kalan dosya indirme işlemlerinize devam edebilirsiniz. Ayrıca www.weirdo.com ya da www.audiofind.com gibi MP3 arama makineleri paylaşım araçlarıyla ağlara bağlanma zahmetine girmeden sizi sonuca ulaştırabilir. HTTP ya da FTP'lerde sunulan ve www.mpex.net gibi MP3 Meta arama makineleri tarafından listelenen parçaların yüzde 90'ı nedense genelde çok çabuk ortadan kaybolur ve ölü bağlantı konumuna düşerler. Müzik hayranı olan tecrübeli avcıların MP3'lere en hızlı şekilde illegal yollar ile dosya indirilmesine izin veren Warez sitelerinden ulaştıkları da görülmektedir.

2) Müzik CD'ye nasıl kopyalanır?

Yeni edindiğiniz akustik lezzetleri (müzik ruhun gıdasıdır) müzik setinizden dinleyebilmek için öncelikle MP3 dosyalarını wav biçimine dönüştürmeniz ve bu işlememiş ses dosyalarını CD'lere yazmanız gerekecektir. Bunun için de bir yazıcı ve doğru bir

yazılıma ihtiyacınız olacak.

Nero Burning ROM 5.5

► Audio CD'yi seçerek yeni bir kayıt işlemi başlatın. Databrowser'dan MP3 dosyalarını Audio 1 penceresine sürükleyin. Burada Nero Burning ROM, tüm MP3 dosyalarını kısa bir testten geçirir. Bu işlem birkaç saniye alabilir.

► Ses yüksekliğini ayarlamak için Project penceresindeki tüm parçaları işaretleyin. Sağ fare tuşuna tıkladıktan sonra açılan pencereden Properties'i seçin. "Filters" bölümü altında yer alan "Normalize" seçeneğini işaretleyin. CD kaydına başlamadan önce Nero düzenlemeyi yapacaktır.

► Son olarak File menüsü altında yer alan "Write CD"yi seçin, ya da simgeler arasında yer alan CD kayıt simgesine tıklayın.

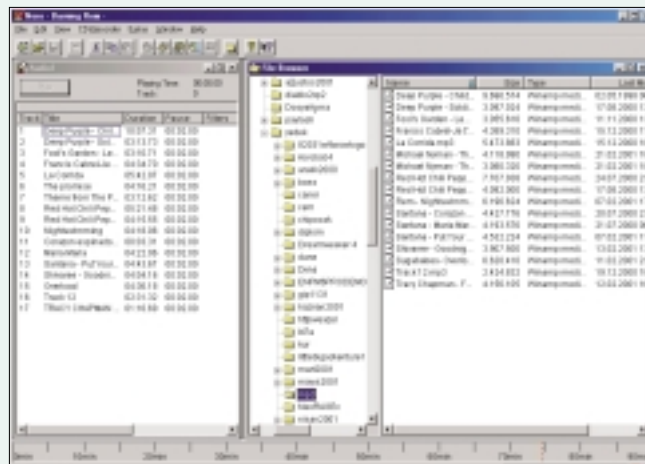
WinOnCD 3.8

► Biçim olarak CD Digital Audio'yu seçin. Ana pencerede klasörün üzerindeki alandan MP3 dosyalarının gösterilmesini seçin. İsteddiğiniz parçaları işaretleyin, Project penceresine sürükleyin. Burada CD audio kaydı olarak belireceklerdir. Dönüşüm işlemi kayıt sırasında yapılacağı için CD yazma hızını da biraz aşağı çekmeniz gerekir.

► Normalizasyon için soru işaretli parçaları işaretleyin. Farenin sağ tuşuna tıklayarak durum menüsünü açın. Burada analiz ve ses düzenleme işlemi başlatacak olan işaretli tracklerin sesini maksimize eden seçeneğe tıklayın. Bu birkaç dakikalık bir süreçtir.

► CD tuşuna tıklayarak kayıt seçeneğinin bulunduğu görünüm penceresine geçin. "Close CD" seçeneğini seçip yazma işlemi başlatın.

Nero 5.5 ile CD kaydı: Windows gezgininde çalışmış gibi MP3 dosyalarını işaretleyip soldaki pencereye sürüklemeniz yeterli. Gerisini Nero'ya bırakın.

nın üzerine çıkıldığında normal olarak ulaşım süresi uzayacaktır.

Eğer WinAmp'ınızın görünümünü değiştirmek isterseniz kolaylıkla internetten yeni yüzler (Skins) yükleyebilirsiniz. Ayrıca kaynakların açık olarak dağıtılması ve usanmak bilmeyen çalışan hayran kitlesi, eklentilerin sınırsız olarak gelişmesini sağlıyor. Pamela Anderson'dan tarihi yapıtlara kadar her zevke uygun yeni arabirim yüzlerine ulaşmanız mümkün. Sadece WinAmp ana sayfasından kısa sürede oluşturulmuş 30 bin adet skin koleksiyonundan istediğinizi sabitdiskinize indirebilirsiniz. Ayrıca DSP efektleri (DSP=Digital Sound Processing) ekleyen ses modülleri gibi her parçaya uygun animasyona eşlik eden 800'ün üzerinde visualizatiyon'a da ulaşabilirsiniz.

Ne yazık ki WinAmp da Cd-Grabber, MP3-Encoder ve büyük ihtiyaç duyulan medya veritabanı gibi özellikler bulunmuyor. Nullsoft firması sürüm 3'de WinAmp yapısını temelden değiştirmeyi amaçlıyor. Daha fazlasını 117.

WinAmp: Klasik ve gösterişsiz. Daha fazlasını isteyenler 30 binin üzerinde modern görünümlü arayüzlerden faydalanabilirler.

sayfada yer olan kutuda bulabilirsiniz.

CHIPucu: WinAmp geliştirilmiş DSP eklentileri ile müzik zevkinizi artırıyor ve düşük Bitrate'de bile yüksek kalite ses verebiliyor. Özellikle fxsound'un (www.fxsound.com) DFX5'i ön plana çıkıyor. Ancak bu değerli parçalar ücretsiz dağıtılmıyor. Yine de gelenek olarak shareware sürümleri sunuluyor. İleride büyük bir konser salonunda ya da piyanistin yanında olabileceğiniz sanal müzik serüveni ek olarak kullanıcıların çantasında yerini alacak.

Sonique 1.90: İlk bakışta ilginç ve şık

arabirim dikkatleri üzerine çekiyor. Çalıcı, pencere yapısının ve boyutlarının sınırlandırılmadığı Free-Form-Skin'leri destekliyor. Üretici firma internet sitesinde 400'ün üzerindeki yeni görünümü kullanıcıların beğenisine sunuyor. Kullanıcının yönetim tasarımı konusunda ise Sonique biraz daha çalışmalı. Çünkü bazı yönetim elemanları tercih edilebilen arabirimlerden sadece birinde bulunabiliyor. Yardım dosyaları ise dinleyiciye sadece gereksiz öğütler vermekle yetiniyor. Genel olarak Sonique temiz bir MP3 çalar, ancak daha fazlası değil. Bu çalıcıda ripping yani audio CD'lerin sabitdiske kaydı, Enco-

1. Sıra

iyi
(8,4)

- + Geniş fonksiyon kapsamı
 - + Çok iyi bir müzik veritabanı
 - + Mp3-Encoder ve CD yazma modülü
- Yavaş arabirim

Bilgi İçin: www.musicmatch.com
Fiyat: Freeware

Herşey ortada: MusicMatch Jukebox 6.0'ın sayısız özelliklerinden birisi de gelişmiş veritabanı fonksiyonu.

MusicMatch Jukebox 6.0

Müzik ve Daha Fazlası

MP3'ler için en kullanışlı ve ücretsiz yazılım MusicMatch Jukebox 6.0'ın hakkı yenemez.

MusicMatch Jukebox 6.0, all-in-one player tanımını hak eden yegane freeware MP3 aracı. Program iyi bir MP3 ve CD çalar olma özelliklerinin yanında aynı zamanda müzik veritabanı, kalite sınırlaması bulunmayan MP3 Encoder, CD Ripper ve MP3 ya da audio CD'leri için CD kayıt yazılımı olarak da kullanılabilir.

Bu kadar çok özelliğin bir arada bulunması tabii ki arabirimin de büyük bir alana yayılmasına neden oluyor. Yönetim gerçekten oldukça karmaşık ve menülerin derinliklerinde birçok kullanışlı ayar seçeneğine rastlamak mümkün. Görsellik ve fonksiyonellik yeni arabirim yüzleri ve eklenti modülleriyle istenildiği şekilde geliştirilebiliyor.

Yazılımın güçlü olduğu konulardan birisi de müzik veritabanı: İstediğiniz doğrultusunda sabitdiskinize audio dosyalarını doldurup parça adlarını da CDDb'den bulabilirsiniz. Ayrıca Auto-

DJ özelliği müzik programlarının çalma süresi, tarzı ve türüne göre derlenmesine ve grafik ve ek bilgiler aracılığıyla yönetilmesine imkan tanıyor. Recorder, audio CD parçalarını MP3 ya da wav dosyaları şeklinde kaydediyor ve örneğin bir plakçalar gibi, ses girişi sinyallerinin eşzamanlı olarak dönüşümünü sağlıyor. Tek kritik nokta geniş kapsamlı bu programın yüksek kalitede çalışırken uzun süreler alıyor olması.

Plus-Version: Plus sürümü (20 dolar) dışarıdan bir rakip olarak CHIP testlerine katıldı.

Soru: Para vermeli mi yoksa freeware sürümünü mü tercih etmeli? Cevap: Zevk meselesi. 20 dolar karşılığında sınırsız CD kaydı hızına, hızlı bir MP3-Encoder'a ve bir CD kapak tasarlayıcısına sahip oluyorsunuz. Eğer CD'ye sadece audio CD'ler kaydediyor ve MP3'lerin dönüştürülmesinde de birkaç dakika daha bekleyebiliyorum diyorsanız paradan tasarruf edin ve freeware sürümü tercih edin.

der gibi fonksiyonlar bulunmuyor, sadece audio CD desteği yer alıyor. Kullanıcının CDDB desteğini eklenti olarak kendi yüklemesi gerekiyor. Ses dosyaları için organizasyon imkanları ise bulunmuyor. Programın kısa yükleme süresi ve mini modunda kompakt görünümü özellikle küçük ekranlar için ön plana çıkıyor.

Windows Media Player 7.0: Microsoft sonunda 7.0 sürümüyle derin uykusundan uyandı ve müzik dosyaları için geniş kapsamlı görselliği de düşünülmüş bir medya paketi sundu. Media Player playlist desteğine sahip ve yeterli sayılacak bir veritabanı bulunduruyor. Ancak bu araçlar ile ilişkiler çok karmaşık şekillerde geliştirilmiş. Playlist oluşturmak için Windows Gezini'nde seçilen MP3'lerin çalıcı penceresine sürüklenmesi yeterli olmuyor. Kullanıcının öncelikle parçaları müzik veritaba-

YENİ WINAMP

Winamp 3'de Her Şey Yeni

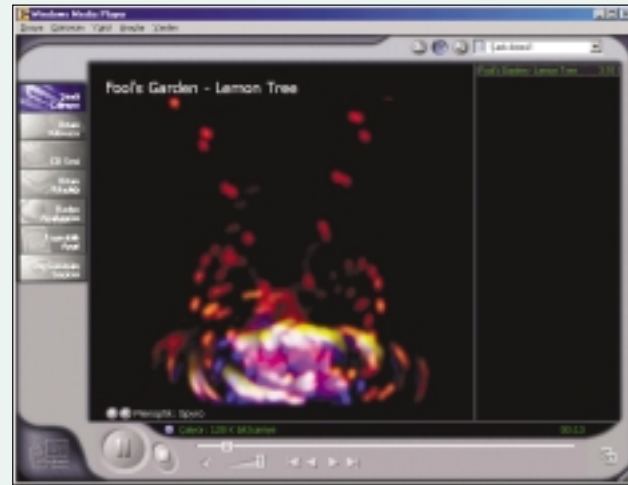
Aylar öncesinden duyurulmasına rağmen WinAmp 3.0 halen ortalıkta görünmüyor. Üretici firma Nullsoft güncel sürüm için her şeye tamamen başından başlamış. Program tam anlamıyla baştan yazılmış.

Önemli yenilikler Freeform-Skin modelini destekliyor: Arabirimin yapısı farklı arayüzler ile değiştirilebilir ve

bu sırada eski WinAmp yapısıyla sınırlı kalınmıyor. Yeni bir eklenti olarak, güçlü arama ve filtreleme özelliklerine sahip MusicMatch tarzında medya veritabanı çalıcıya dahil edilmiş.

Nullsoft ek modülleri arabirim ile bütünleşik duruma getirmeyi düşünüyor. Tüm bunlar artık mevcut Alpha sürümünde sadece planlanıyor. Nullsoft aynı zamanda eğer eski sürümündeki kullanışlılığı ve modüler yapıyı koruyabilirse yeni sürümünde de başarıya kolayca ulaşacak ve hatta birkaç Music-Math kullanıcıyı da yanına çekecektir.

Microsoft: Media Player yazılımına görsel efektler eklenmiş, ancak arka planda eksiklikler çok fazla.

nına alması gerekiyor. Ancak can sıkıcı da olsa ID3-Tag'lerine sahip tüm parçaları listeye ekledikten sonra sınırsız ve çok hızlı bir arama imkanlarına sahip oluyorsunuz. Eğer albümlerin türleri önceden belirlenmemişse, doğal olarak türlere göre listeleme sırasında da görünmeyeceklerdir.

CD kayıt fonksiyonu MP3 dosyalarını temiz bir şekilde işlenmemiş ses haline dönüştürüyor. Ancak bunun için gerekli olan Adaptec'in eklentisi standart olarak Media Player'in içerisinde yer almıyor, ek olarak indirilmesi gerekiyor ama aslında zahmete de değmiyor. Çünkü kayıt testleri gösterdi ki, sistem çoğu zaman çökebiliyor. Modül ayrıca oldukça kullanışsız ve hiçbir ayar imkanı da bulunmuyor. CD kaydına başlamadan önce birçok hata mesajıyla karşılaşabilirsiniz. Dikkatsizlik sonucu sürücüyü kayıtlı dolu bir CD yerleştirirseniz "Tanımlanamayan Hata" mesajıyla programdan çıkıp hatanın nedenlerinin yer aldığı website'a bağlantı için bir browser penceresi açılıyor.

Yine de audio CD'lerinin okuması ve saklanması hızlı bir şekilde gerçekleştirilebiliyor. Ancak harici MP3-Encoder desteklenmediği için Microsoft'un WMA dosya biçimi engelini aşamayacaksınız. Windows XP ile birlikte gelecek 8.0 sürümdeyse Microsoft artık kayıt için MP3

dosya biçimini de destekliyor.

eJay Free Player 1.6: eJay'de arabirim için esprili bir animasyon fikri kullanılmış. Çalıcı küçük damlalar halinde masaüstünde yer alıyor ve fareyle üzerine dokunduğunuzda bütün ayarlar karşınıza geliyor: Net-Radio (eJay'e özel istasyon), ekran animasyonları, ekolayzır ve organizör bunlardan bazıları. Organizör bir müzik veritabanı ve playlist yönetimini içeriyor.

eJay ön planda etkileyici görünümüyle kendini gösteriyor. Ancak mercek altına yatırıldığında birçok önemli özelliğe yer verilmediğini görüyoruz. Çalıcı CDDB veritabanından alınan parça adlarını dönüştüremiyor. Arama fonksiyonu içerisinde yer alması gereken filtreleme ve sıralama imkanları tamamen eksik. Veritabanı var olan dosyaları yerlerinde göstermek yerine tüm MP3 dosyalarını bir klasör altında topluyor. Programın pencere boyutu ise ayarlanamıyor. Audio CD'lerinde bile kullanılabilen ekolayzır özelliği gerçekten başarılı. Kayıtlı Preset'ler ve düzenli DSP efektleri müzik üzerinde çok etkili oluyor. Sonuç olarak eJay'ın küçük ve orijinal bir MP3/CD çalar olduğunu söyleyebiliriz ancak puan toplayan özelliklere sahip değil.

SW / CHIP International Test Merkezi

eJay: Esprili arabirimin yanında ekolayzır ve DSP efektleri de beğeniliyor. Programın diğer özellikleri ise pek yeterli değil.

1

2

3

4

Ürün Üretici firma	MM Jukebox 6.0 MusicMatch	WinAmp 2.76 Nullsoft	Sonique 1.90 Lycos	Media Player 7 Microsoft
İnternet (www.)	musicmatch.com	winamp.com	sonique.com	microsoft.com
Fiyat	Freeware	Freeware	Freeware	Freeware
İşletim sistemi	Win 9x, Me, NT, 2000	Win 9x, Me, NT, 2000	Win 9x, Me, NT, 2000	Win 98, Me, NT, 2000
İşlevsellik				
Playlist'ler (Veritabanı özel. dahil)	•	•	•	•
MP3-Tag'leri (1+2)	1 ve 2	1 ve 2	sadece 1	sadece 1
CDDB	•	•	eklentiler ile	•
Ek bilgilerin otomatik yüklenmesi	•	-	-	•
Arabirim yüzü desteği (Skin)	kendi içinde ve dışardan alınabilir	kendi içinde ve dışardan alınabilir	kendi içinde ve dışardan alınabilir	kendi içinde ve dışardan alınabilir
Grafik eklentileri (Animasyonlar)	kendi içinde ve dışardan, önemsiz denecek kadar az	kendi içinde ve dışardan, geniş seçim imkanı	kendi içinde ve dışardan, geniş seçim imkanı	kendi içinde ve dışardan, önemsiz denecek kadar az
Eklentiler ile genişletilebilirlik	DSP ses efekti eklentileri ve ücretsiz görsel efektler	Görsel efektler, DSP efektleri ve modifikasyonlar	Görsel efektler, DSP efektleri ve modifikasyonlar	sadece görsel efektler
Ekolayzır fonksiyonu	10-Band, kayıtlı Presets yok	10-Band, 17 Preset ve kaydedilebilir	20-band, 5 Preset, 9 özel	7-Band, 7 Preset, kayıt özelliği yok
Audio-CD-Ripping (Kalite)	•	-	-	•
MP3 dönüştürme	•	-	-	-
CD yazma özelliği	MP3 ve Audio	-	-	Audio
İnternet radyosu (Streaming)	•	•	•	•
Codec'ler				
Audio-CD	•	•	•	•
Dahili ses Codec'leri (Windows-Media-Player uyumlu)	MP3, WMA, WAV, AVI, MPG	MP3, WAV, WMA, MID, MOD	MP3, WAV, MOD, WMA, OGG	ASF, ASX, WMA, WMX, MP3, MID, WAV, AVI, MPG, AIF, AU, SND
Harici Codec'ler	-	VQF	-	adeta sınırsız
Kaynaklar				
Hız	Tüm modüller ile biraz ağır	çok hızlı	hızlı	biraz yavaş
Dosya boyutu	8,5 MByte	2,2 MByte	2,6 MByte	9,2 MByte
Değerlendirme				
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
İşlevsellik (%50)	81	60	54	64
Codec'ler (%20)	85	97	88	82
Kaynaklar (%20)	79	91	88	76
Ergonomi (%10)	82	84	74	59
CHIP Toplam Puanı	82	76	70	70
Sonuç	MusicMatch Jukebox 6.0 Freeware sürümünde bile önemli kısıtlamalar bulunmayan tek All-in-One çözümü.	Eski kralın tahtı elinden alındı ama genişleyebilirlik konusunda geçilemez. WinAmp'ın kullanımı çok kolay ve oldukça hızlı.	Sonique beraberindeki arayüzler ile görselliğe önem verenler için bir numara. Ancak beklentiniz çok yüksek olmamalı.	Microsoft katılımcısı tecrübeli olmasa da birçok özelliğiyle parlıyor. Yeni eklentiler yapmanıza olanak sağlıyor.

5

Test Dışı

eJay 1.6
eJay 1.6MM Jukebox 6.0 Plus
MusicMatch

ejay.com

musicmatch.com

Freeware

30 Dolar

Win 9x, NT

Win 9x, Me, NT, 2000

•

•

-

1 ve 2

•

•

-

•

-

kendi içinde ve dışardan alınabilir

-

kendi içinde ve dışardan, önemsiz denecek kadar az

-

DSP ses efekti eklentileri ve ücretsiz görsel efektler

10-Band, 5 Preset,
5 sabit salon efekti10-Band, 6 Preset,
kayıt edilebilir

-

•

-

•

-

MP3, Audio

•

•

•

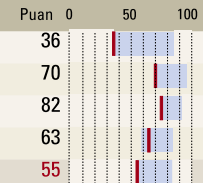
•

MP3, WAV

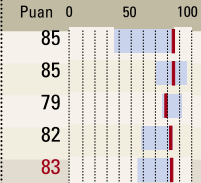
MP3, WMA,
WAV, AVI, MPG

-

-

hızlı
3,5 Mbytebiraz yavaş
8,5 Mbyte

Bulunduğu konumdan dolayı kötü bir MP3 çalıcı olduğunu düşünmeyin. eJay sadece diğer Freeware çalıcıların sağladığı özellikleri bulundurmuyor.

Hızlı dönüşüm, hızlı CD kaydı, Cd kapak tasarımı. Eğer bu özellikler sizin için önemliyse Plus sürümünü almaya değer olacaktır.

Sonuç

Yazılımlar Kalite İçin Yarışıyor

MP3 Player yazılımları etkileyici görsel arayüzleri kadar zengin Plug-in'lerle de dikkatleri çekmeyi başarıyorlar.

MP3 çalar yazılımı seçerken görsellik ön plana çıkabilir: Köşeli fakat arayüzleri değiştirilebilen WinAmp yazılımını mı yoksa eğlenceli ve ilginç görünümlü Sonique'i mi tercih edeceğinize size kalmış. Ses kalitesi açısından fark edilebilir bir ayırım bulunmuyor.

Ancak bir MP3 çaların gerçekten ne kadar iyi olduğunu donatılarıyla ayırt edebiliriz. Müzik yönetimi, ayarlanabilirlik ve MP3 kaydı ve audio CD yazma bunların başında geliyor. Microsoft bunları kendi

uygulamasında denemiş ve başarı-sızlığa uğramış. WinAmp ise eklentileri üzerine yeni özellikler katarak bir sonraki sürümü için çalışıyor. eJay ve Sonique görsellikleriyle yarışta bir hayli iddialılar. Ancak aramızın altında bazı önemli fonksiyonların bulunmaması gözden kaçmıyor.

Son olarak bu yarışın gerçek galibini ilan edebiliriz. Jukebox 6.0 yazılımı freeware sürümünde bile her işin üstesinden gelebilen bir all-in-one çözüm.

NASIL TEST ETTİK?

MP3 Player'lar

MP3 dosyalarını çalarken kaliteyi belirleyen en önemli etkenler kesinlikle hoparlörler ve ses kartınız. MP3 çalıcılar kulağın fark edileceği bir ayrıma neden olmuyorlar. Bu yüzden test sırasında da daha çok ek fonksiyonlar ve ergonomi yarışıyor.

■ Fonksiyonellik

Burada veritabanı, CD audio'dan sabit diske MP3 kaydı, ID3-Tag'lerinin desteklenmesi ve CD yazma özellikleri değerlendirmeyi etkiliyor. Bu özelliklerden birinin bile bulunmaması çalıcının kötü bir puan alacağı anlamına geliyor.

■ Codec'ler

Burada çalıcı ek olarak wav, wma ya da vqf gibi dosya biçimlerinin desteklenmesiyle puan topluyor. Burada CHIP hangi codec'lerin dahil edildiğini inceledi ve değerlendirdi.

■ Kaynaklar

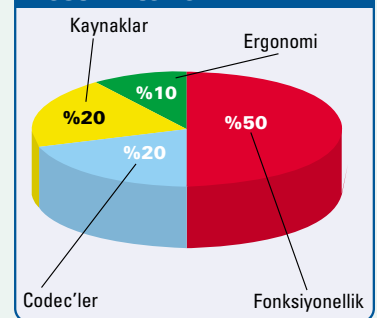
Yazılım MP3'leri çalarken ne kadar CPU gücüne ihtiyaç duyuyor? Bu-

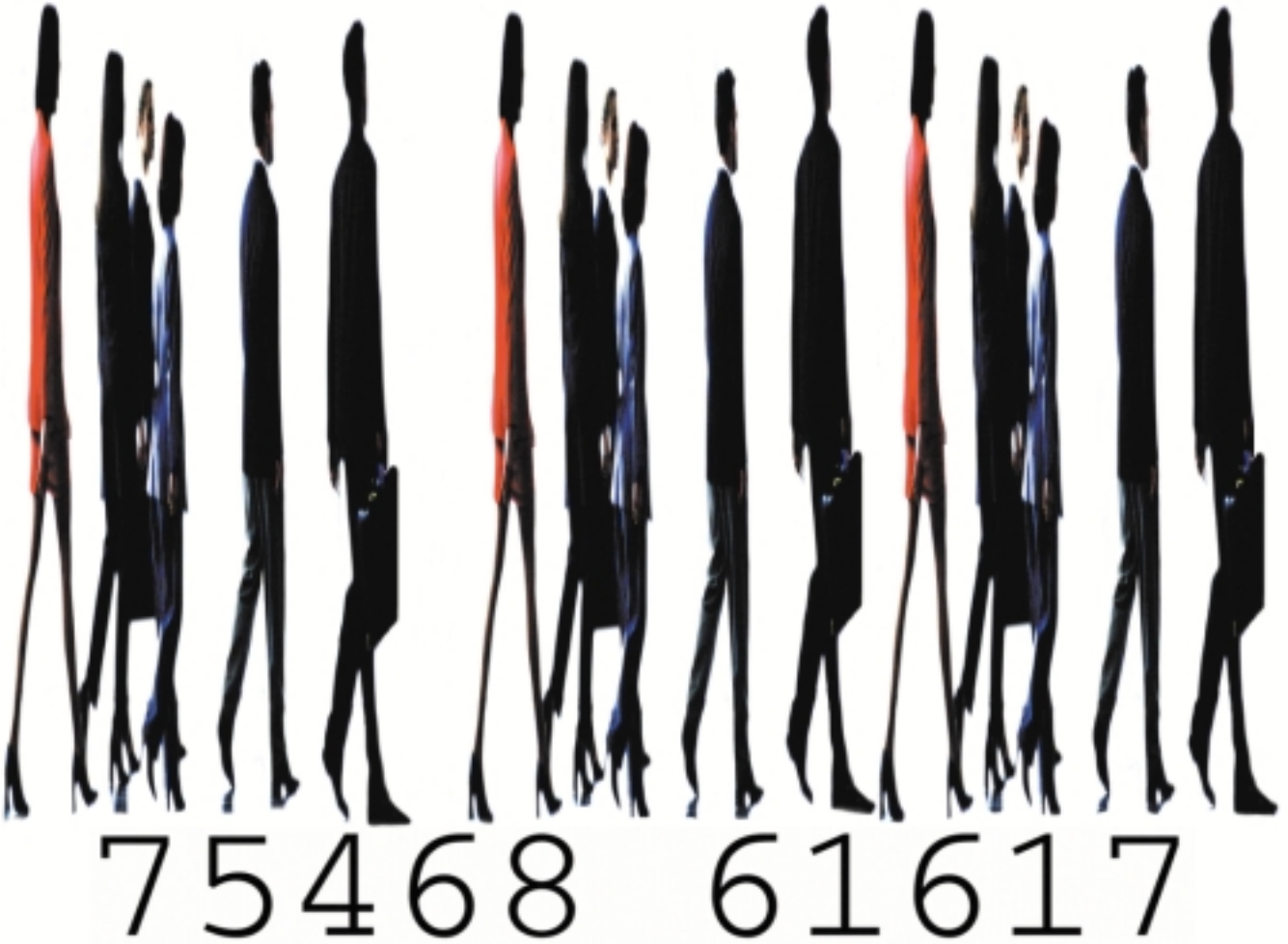
nun yanında yavaş internet bağlantılarında ve güncellemeler için dosyanın indirilmesi sırasında önemli olan dosyanın boyutu da değerlendiriliyor.

■ Ergonomi

Program olabildiğince anlaşılır ve kolay yönetilebilir olmalı. Yüksek öğrenme gereksinimi MP3 çalıcılar için gereksiz bir lüks. Değerlendirme sırasında kişisel ihtiyaçlara göre düzenlenebilirlik, sistemin sağladığı internet'ten CDDB desteği gibi olanaklara da önem verildi.

Test Kriterleri

Sistem Güvenliğiyle İlgili Gedikleri Kapamanın Yolları

Windows Sizi Gözetliyor

Sistem güvenliği kullanıcılar için çoğu zaman büyük bir problem olmuştur. Özellikle Windows işletim sistemlerindeki açıklar kullanıcıların korkulu rüyası. CHIP bu delikleri nasıl tıkayabileceğinizi açıklıyor.

■ Posta kutunuzda üzerinde Microsoft yazan bir mektup zarfı duruyor. Hayretler içinde kalsanız da beyaz zarfı alıp, açmaya başlıyorsunuz. Karmaşık düşünceler zihninizi kurcalıyor. Windows ve Office yazılımlarının orijinal OEM sürümlerini PC'nizle birlikte satın almış, ancak Microsoft'a kaydolma işlemini bir süreliğine ertelemişsiniz. Zarfın içindeki kağıt destesini açarken birden soğuk terler dökmeye başlıyorsunuz, zira iki hafta önce arkadaşınızdan Age of Empires'in en son sürümünü ödünç aldığınızı ve bilgisayar başına geçerek hemen oynamaya başladığınızı anımsadınız. Elbette sadece test amaçlı olarak...

Kağıt üzerindeki ilk satırlarla birlikte mektubun Windows Me ile ilgili bir broşür olduğu açığa çıkıyor. Kısa süreli paniğin ardından bir anlığına rahatla-

sanız bile biraz düşününce Microsoft'un adresinizi nereden temin ettiği sorusu yeni bir şüpheyi akıllara getirecektir. İnternet ortamında, bu yazılım devine işinizin düşmesi son derece doğal ve aslında kaçınılmaz. Ücretsiz bir hotmail account'una sahipsiniz ve hatta MSN, internet browser'ınızın başlangıç sayfası. Her iki tahmin tutmasa bile şimdiye kadar muhtemelen otomatik bir Windows güncellemesinin yerine getirilmesini onayladınız. O halde Microsoft'u eleştiren kesimin son derece ciddi iddialarının haklı olup olmadığı sorusu üzerinde durulabilir. Firma, yarattığı işletim sistemini ve internet bağlantınızı kullanarak kişisel bilgilerinizi ele geçirmek istiyor olabilir mi?

Bahsedilen ithamların kanıtlanması da çürütülmesi gibi oldukça zor. Çün-

kü kanıt sayılabilecek bir değerlendirme yapabilmek için Microsoft'un Windows program kodlarını açıklaması gerekli. Bu durumun, Microsoft karşıtlarına ve rakip firmalara gizli bilgilere serbestçe ulaşma imkanı sağlayacağı ve gerçekte yazılım hırsızlığını önemli oranlarda kolaylaştıracağı göz ardı edilmemeli. Ancak kodları bilemesek de ortada inkar edilemeyecek bir gerçek var. Yoğun bir veri toplayıcı sistemimizde faaliyetini sürdürüyor.

Windows'un pek çok fonksiyonu Microsoft sayfalarına on-line bağlantı gerektiriyor. Otomatik Windows güncellemeleri en bariz örneklerden biri. Windows 98 ve sonrasındaki işletim sistemlerinde kullanıcılar özel bir güncelleme sayfasını ziyaret ederlerken Microsoft güncellemeyi otomatik tamamlıyor. Bu özellik gerçekte kullanı-

cılara övgüye değer bir kolaylık sağlıyor. Sorun, Microsoft'a bu sırada hangi bilgilerin aktarılacağını kontrolünüz dışında gerçekleşmesi. Gözden geçirilenlerin sadece genel sistem bilgileri olduğuna ve kişisel dosyalarınızda bilgilerin aktarılmadığına güvenmekten başka şansınız yok.

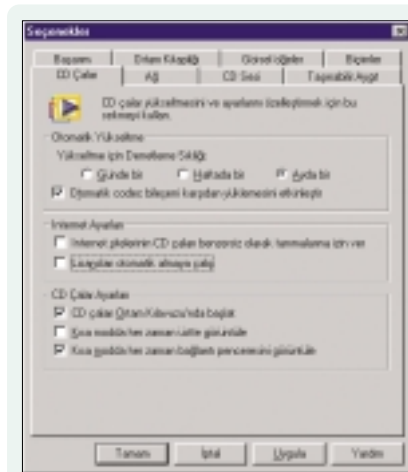
Windows Millenium Edition, tahmin edilemeyen noktalarda bilgi paylaşımını gerektiren daha yeni işletim sistemi. İnternet oyunları için Computer-ID'yi ve diğer sistem bilgilerini MSN Gaming Zone'a aktarıyorsunuz. Media Player 7, otomatik kaydolma işlemini sorgusuz sualsiz başlatabiliyor.

Yeni işletim sistemi Windows XP'yle birlikte, Microsoft'un müşteri kontrolü stratejisi netleşiyor. Korsan kopyaların neden olduğu yazılım hırsızlığının önüne geçilebilmesi için, Windows XP'yi bazı konularda özgür bırakmalısınız. Yapılan işlemler sırasında donanım ve sistem bilgileri kullanılıyor olsa bile, Microsoft'a göre kayıt anonim.

CHIP, Windows'un sistem güvenliği konusundaki gediklerini okuyucuları için derledi. Ayrıca bu yazıda özel dünyanın ne zaman tehdit edilmeye başlandığını ve bu tehditle karşılaşıldığında kendinizi nasıl koruyabileceğiniz hakkında gerekli bilgileri bulacaksınız.

İşletim sisteminin güvenlik zaafıları

Hangi Windows sürümünü kullanıyor olursanız olun, işletim sisteminin standart kurulumu tamamlandığında, bir takım güvenlik sorunlarını da beraberinde kabullenmiş olursunuz. Bunlar-

Otomatik kaydolma özelliğini kapatmak için Seçenekler menüsündeki İnternet Ayarları başlıklı özellik seçili olmalıdır.

dan bazıları güvenlik odaklı güncellemelerle ortadan kaldırılabilecek programlama hataları. Ancak bazı fonksiyonlar Microsoft sayfalarıyla kullanıcılar arasında veri alışverişi gerektirdiğinden belirsizlik yaratıyor. Bazı sistem zafiyetleri, özel sistem ayarlamalarıyla güvenceye alınabilirken, bazıları için çözüm üretmek mümkün olmasa bile tehlikenin boyutlarını bilmek şart.

► **Windows-Update:** Windows Me'nin görev çubuğu üzerinde yer alan Windows-Update, güncelleme gereksinimleri konusunda kullanıcılara otomatik hatırlatmalar yapıyor ve bu sayede düzenli güncellemelerle sistemin en yeni yazılım ihtiyaçlarına ayak uydurmasını sağlıyor. Aynı fonksiyona Windows 98'de Başlat/Ayarlar menülerinden ulaşıyor. Bu menüde yer alan "Windows Update" komutu Microsoft internet sayfasıyla bağlantı kurulmasını sağlıyor ve sistemin güncelleme gereksinimlerini araştırıyor. Sonrasında güncellemeler istekleriniz doğrultusunda yapılabilir. Microsoft, sadece işletim sisteminizle ilgili bilgileri alma vaadinde bulunsa da, inanıp inanmamak size kalmış. Güncellemeyi kabul etmeseniz bile sistem gereksinimlerinin denetlenmesi sırasında Microsoft'un PC'nizi kısa süreli de olsa rahatsız etmeden taramasına izin vermiş oluyorsunuz.

► **Çözüm:** Seçiminiz elbette güncellemelerin tamamından kaçınmaktan yana olmamalı. Pek çok güncelleme, yazılımın piyasaya sürülmesinin ardından açığa çıkan, yaratacağı tehlikelerin tartışılmaz olduğu durumlarda derdinize çare olacak nitelikte.

Yapılması gereken güncellemelere kendi başına karar vermek isteyen tüm Windows kullanıcıları için bir alternatif daha var: İnternette indirebileceğiniz ve kurulumun sonraki aşamalarını kendi başınıza gerçekleştireceğiniz güncelleme paketleri. Bu dosyalara ulaşmak için yapmanız gereken firmanın internet sayfasına (www.microsoft.com.tr) gidip Download/Windows seçenekleri aracılığıyla "Karşıdan Yükleme Merkezi"ne ulaşmak. Burada Ürün Adı ve İşletim Sistemi başlıklarının altındaki kutucuklara kurulu Windows'un sürümünü girin ve mevcut güncelleme paketlerinin listelenmesini bekleyin. Önce yapılmasını istediğiniz

Update'i tanımlayan öğeye ardından da Şimdi Yükleyin düğmesine tıklayın. Yazılımın, bilgisayarınıza yüklenmesinin ardından dosyaya iki kez tıklayarak güncellemeyi başlatın.

► **Media Player:** Ücretsiz Windows yazılımlarından biri olan Media Player sayesinde CD'leri ve MP3 dosyalarını oynatmanın dışında internet üzerinden radyo dinlemek ve on-line video

Güzel ama tehlikeli: Windows Media Player 7 çalınan parçalar için otomatik olarak lisans talebinde bulunuyor.

klipleri izlemek mümkün. Pek çok kullanıcı, yazılımın yeni sürümü Media Player 7'nin standart ayarlamalarında aktif olan ve Microsoft'a otomatik kaydolmayı sağlayan özellikten habersiz. İnternet üzerinden bilgisayarınıza şarkı yüklemek istediğinizde, sayfa sahibi sizden gerekli lisansı talep edebilir. Media Player, bu lisans sayesinde web sayfasının operatörüne bilgisayarınızı

MİNİ SÖZLÜK

MSN: Microsoft Network (www.msn.com) kullanıcıların kişisel bilgilerine de başvuran bir on-line hizmet.

Update: Sistemdeki mevcut yazılımlar için sonradan yapılan, zaman zaman güvenlik problemlerini gidermek amacıyla başvurulabilecek düzenlemeler.

Download: Dosyaların, internette kendi sabitdiskinize aktarılması.

Çevirmeli Ağ: Verilerin uzaktaki başka sistemlere iletilmesini sağlayan bir ağ. İnternet Bağlantısı, bir çevirmeli ağ türüdür.

Ağ İletişim Protokolleri: Verilerin bilgisayarlar arasında hangi yolla taşınacağını tanımlar. World Wide Web protokolü, TCP/IP'dir.

kesin olarak tanımlayacak bilgileri gönderecektir.

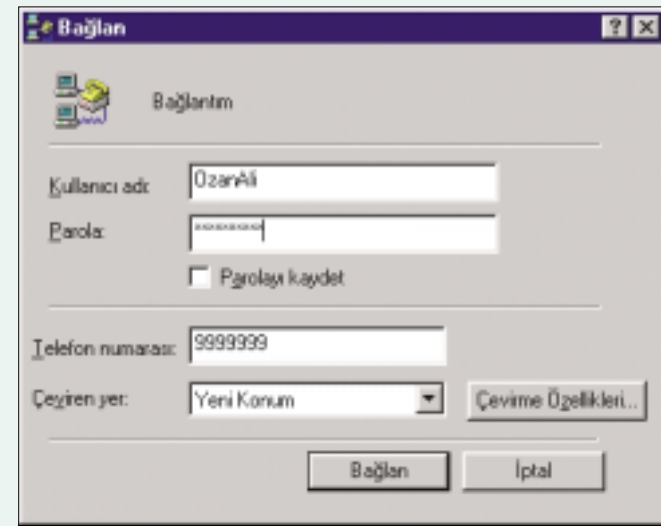
Çözüm: Önceden gerekli önlemleri almak için mutlaka gizlenmesi gereken bir durumun varlığı gerekmez: Bilgilerin aktarılması ihtimali sizde rahatsızlık uyandırıyorsa, elinizdeki en iyi seçenek söz konusu fonksiyonu tamamen kapatmak. Gerekli adımların Windows Media Player 7'de nasıl uygulanacağını aşağıdaki satırlarda bulacaksınız:

- 1 Araçlar menüsünden Seçenekler'e tıklayın. CD Çalar kartına geçin.
- 2 "Internet Ayarları" başlığı altındaki "Internet sitelerinin CD Çaları benzersiz olarak tanımlamalarına izin ver" ve "Lisansları otomatik almaya çalış" öğelerinin onay işaretlerini kaldırın.

► **Çevirmeli Ağ Bağlantısı:** Windows 98'de bir çevirmeli ağ bağlantısı kurduğunuzda gerçekte internette sörf yapmak için sadece bir tanesi, tanı TCP/IP yeterli olacakken üç farklı ağ iletişim protokolü etkinleştirilecektir. Veri hırsızlığı ihtimalinin, ağ iletişim protokolleri sayısı doğru orantılı olarak arttığı unutulmamalı. Windows Me, sadece TCP/IP'yi aktif hale getirir.

Çözüm: Windows 98'de ihtiyaç duyulmayan diğer iki protokolü kapatın.

- 1 Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim menülerinden Çevirmeli Ağ komutunu çalıştırın.

"Otomatik kaydet" (Parolayı kaydet) seçeneği belki konforlu bir kullanım sunuyor ama yine onun yüzünden şifrelenen parolalara kolaylıkla ulaşılabiliyor.

- 2 Önceden kurulan Çevirmeli Ağ bağlantısı simgesine sağ fare tuşuyla tıklayın ve açılan nesne menüsünden Özel-likler'i seçin.

- 3 Sunucu Türleri kartını açın ve "İzin verilen İletişim Protokolleri"nde sadece "TCP/IP"nin seçili olduğundan emin olun.

► **Parolalar:** Windows, parola ve şifreleri her defasında yeniden girmenin pratik olmadığından hareketle, örneğin Çevirmeli Ağ bağlantılarında parolaların kaydedilip gerektiğinde otomatik girilmesini sağlayan bir seçenek içeriyor. Bu desteği mutlaka reddedin. Aksi durumda öncelikle bilgisayarınızı

açan herkesin rızanız olmaksızın internete bağlanabilmesine olanak tanırırsınız. İkinci bir ihtimal de parolalarınızın kırılmasıdır.

Çok sayıda hacker programı bir yıldız serisiyle gösterilen korunmuş parolaları kolaylıkla kırabiliyor. On-line oturum devam ederken herhangi bir kullanıcının parolalarınızı kolaylıkla elde etmesi ve gelecekte size zarar verecek şekilde kullanma şansına kavuşması olası.

Çözüm: Parolayı her defasında yeniden girsanız dahi, bu tam güvenliğin sağlandığı anlamına gelmiyor. Herhangi bir hacker bir klavye protokol sisteminin PC'nize kurduktan sonra girilen her

RÖPORTAJ

Internet Ne Kadar Güvenli?

Mahmut Karslıoğlu
CHIP Dergisi
Yazılım Editörü

Hizmet sunma işini ciddiye alan sayfa sahipleri, hangi verilerin ne zaman talep edileceği hakkında yeterli bilgiyi sunuyorlar.

Maalesef internetin, mucitlerinin planladıkları gibi, güvenli bir anonim dünya yarattığını söylemek mümkün değil. Hangi sayfayı ziyaret ederseniz edin, çoğu kez meraklı sayfa sahiplerinin ve internet servis sağlayıcılarının

hakkınızdaki bilgilere ulaşmasını sağlayacak izleri geride bırakıyorsunuz. Bu gerçek göz önüne alındığında, kişisel bilgilerinizi mümkün olduğunca en iyi şekilde koruma çabasının ne denli haklı ve ciddiye alınması gereken bir uğraş olduğu görülecektir.

Ancak zaman zaman güvenlik yönüyle sınıfta kalan bağlantı ayarlarını seçmek akılcı olabiliyor. Javascript animasyonlarıyla donatılmış bir web sayfası, sadece daha güzel bir görünüm sunmanın ötesinde saf bir HTML sayfasına göre pek çok kullanım kolaylığına da sahip. Bu durumda en ideali, güvenli ancak basit HTML sayfaları ile konforlu ve daha estetik JavaScript sayfaları arasında istendiğinde geçiş yapabilmek.

Bu tarz internet sayfaları, nadir olmanın verdiği cazibeyi de üzerlerinde taşıyorlar. Sebep, sayfaların iki kere programlanması ve tasarlanması safhalarının yol açacağı

zaman kaybı ve mali güçlükler. Ayrıca internet hizmeti sunan ticari firmalar piyasaya araştırması amacıyla kullandıkları cookie'lerden ve onların sağladıkları bilgilerden vazgeçmek istemiyor.

Riski tümüyle ortadan kaldırmak isteyen kullanıcılar, kullanıcı dostu işletim sistemleri ve ilginç internet sayfalarından sakınmalılar. Çok üzücü bir durum! Çünkü güvenliği vazgeçilmez bir değer olarak gören kullanıcılar için hızla genişleyen internet dünyası, bu kısıtlamalarla bir anlamda daralmış oluyor...

Görünen o ki, bu konudaki kesin çözüme ancak kişisel bilgilerinizin ne kadarını başkalarına sunmak istediğinizde, konforlu kullanımdan ne kadar uzak durabileceğinize karar verebildiğinizde veya kullanıcılar için hangi bilgilerin ne zaman ve ne miktarda açığa vurulacağı saydam olduğunda kavuşulacak.

parolayı rahatlıkla not alabilir.

Bu nedene parolaların ne şekilde olursa olsun bilgisayara kaydedilmesi güvenli değil. Çevirmeli Ağ bağlantısı kurarken "Parolayı Kaydet" seçeneğinin devre dışı bırakıldığından emin olun. Parolaları sıklıkla değiştirmelisiniz. Alınan tüm önlemlere rağmen parolanız çalınırsa, hırsızın yüzündeki gülümsemenin uzun sürmesini engelleyebilirsiniz.

► **Sabitdisk üzerindeki dosyalar:** Belgeleriniz, sabitdisk üzerinde sanıldığı kadar güvende değil. Bilgisayarınızın başına oturabilen herkes sistemdeki dosyalara erişme şansına sahip. Windows'a parola atamış olsanız dahi, bu koruma parola sorgulama ekranında İptal'e tıkladığınızda masaüstüne ulaşılmasına ve Windows Gezgini yardımıyla belgelerinize erişilmesine engel olamaz. Dosyalara, internet üzerinden de ulaşılabilir. Özellikle düşük düzeydeki internet güvenlik ayarlamaları, hacker'lara bilgisayarınıza saldırma ve tüm belge ve dosyalarınızı görüntüleme fırsatı veriyor.

Çözüm: Başka bir kullanıcının belgelerinizi, dolayısıyla sizi gözetlemesinden rahatsız olacaksanız, hassas dosyaların şifrenmesi gerekli. Bu işlem için, aynı zamanda e-mail'ler için de koruma sağlayan PGP Desktop Security Suite 7.0 (www.nai.com) gibi bir şifreleme yazılımına ihtiyaç var. Bu sayede veri hırsızlığı ihtimali sıfıra olmasa bile mümkün olan en düşük düzeye indiriliyor.

► **Office: Kullanıcı Bilgileri:** Ağ ortamında mutlaka anonim kalmak istiyorsanız, Office belgelerinde ve diğer yazılımların pek çoğunda sizinle ilgili bilgilerin kayıtlı olduğunu hatırlatalım. Takvim ve adres defteri gibi çeşitli araçları beraberinde getiren e-mail yazılımları tehlike listesinin en başında. Internet Explorer'daki profil bilgilerini doldurmak söz konusu listeyi genişletmek demek. Office kurulumu sırasında isim ve firma bilgilerinizi girdiyse, Office uygulamalarından ve onlarla yaratılan dosyalardan kullanıcı bilgilerinize kolaylıkla ulaşılabilir.

Çözüm: Kullanıcı bilgilerini silin. Word'de bu bilgiler Araçlar/Seçenekler menülerindeki Kullanıcı Bilgisi kartında kayıtlı.

► **Windows: Belge yönetimi:** Windows, en son hangi belgeler üzerinde çalıştığınızı bilmek isteyen meraklı gözlerle büyük kolaylık sağlıyor. Bu bilgiyi, Windows Başlat menüsündeki en son çalıştırılan dosyaları listeleyen Belgeler menüsü veriyor.

Çözüm: Belgeler menüsünü boşaltmak için ekranın alt kısmındaki görev çubuğuna sağ fare tuşuyla tıklayın. Özellikler'i seçin. Başlat Menüsü Programları kartını açın ve Belgeler Menüsü başlığı altındaki Temizle'ye tıklayın.

Internet teknolojisinin güvenlik zaafıları

Microsoft ve diğer sayfa sahipleri, world wide web üzerinde de dosyalarınıza erişme gayretinde. İnterneti daha renkli hale getiren ve kullanıcı dostu öğelerle yeniden şekillendiren etkileşimli teknolojiler, kişisel verilerin açığa vurulmasını kolaylaştırıyorlar.

► **Java, Java Script, Active X:** Etkileşimli düğmelerin, fare hareketlerine hassas grafiklerin ve chat'in de bir bedeli var. Bu sistemlere hayat veren teknikler; Java, Java Script ve ActiveX; kullanıcıyı saldırılar karşısında korunmasız bırakıyor. Bir başka sisteme, Java Script kullandığınız için bilgisayarınıza erişim müsaadesi verdiğinizde, bu durum sisteminizi gözetlemek için açık bir davet olarak yorumlanabilir. Programla-

MINİ SÖZLÜK

Javascript: Sun ve Netscape tarafından geliştirilen bu programlama dili, internet sayfalarında kullanılır. Javascript'in sistem bilgilerini okuyabilmesi sistem güvenliği konusunda sorun yaratır.

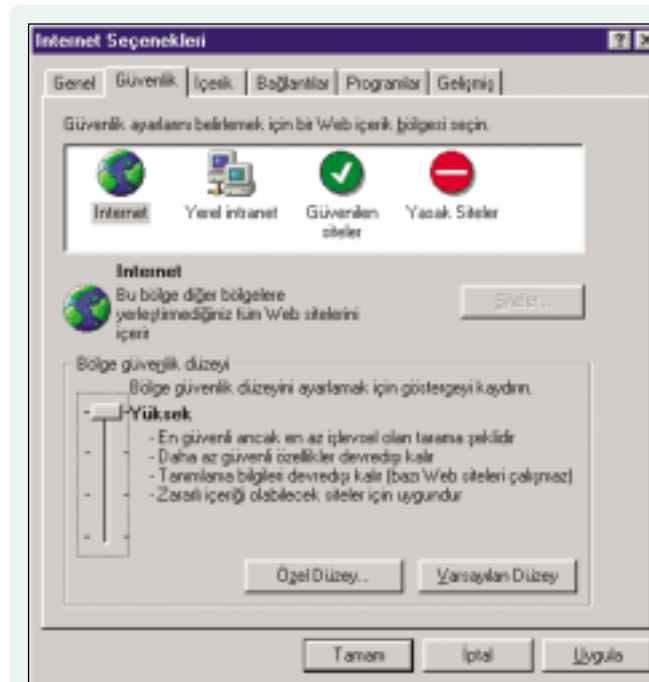
HTML: Hypertext Markup Language, internet sayfası tasarımlarında kullanılan temel programlama dili.

Cookies: İnternet sayfalarını ziyaretiniz sırasında sabitdiskte oluşturulan bu ufak dosyalar, bilgisayarınızın tanımlanabilmesine yol açar.

ActiveX: Microsoft tarafından geliştirilen bu format, başka sistemlere ait verilere on-line ulaşımı kolaylaştırıyor.

ma dilinin gelişmesiyle birlikte Microsoft dahi kendi sayfalarında ActiveX kullanmaya başladı.

Çözüm: Güvende olduğunuzdan emin olmak istiyorsanız, Internet Explorer'ı en yüksek güvenlik düzeyine göre ayarlamalısınız. Araçlar menüsünden Internet Seçenekleri'ni seçin ve Güvenlik kartına geçin. Güvenlik seviyesini Yüksek'e getirin. Internet Seçenekleri penceresini Tamam'a tıklayarak kapatın. Bilgisayarınız artık daha iyi korunuyor. Ancak çalıştırılabilen uygulamaların tamamının devre dışı bırakıldığı söylenemez. Özel düzey'e tıkladığınızda "İmzalı ActiveX Denetimlerini Yükle", "İmzasız ActiveX Denetimlerini Yükle" ve "Java İzinleri"nin hala et-

Güvenlik Seçenekleri'nin sisteminizi ne şekilde koruduğunu öğrenmek için "Özel düzey" düğmesine tıklamalısınız.

kin olduğunu göreceksiniz. Bu özellikleri tek tek kapatın.

► **Cookies:** Zararsız görünümlü bu dosyaların ardında internet firmalarının müşterilerinin sörf alışkanlıklarını takip ettiği casusluk merkezleri gizli. Sisteminizi, sizi cookie'lere karşı sizi uyartabilecek, hatta onları reddetme izni verebilecek şekilde ayarlayabilirsiniz. Ancak bazı durumlarda başvuru hizmetin kullanılabilmesi için cookie'lerin kabul edilmesi şart. Aksi durumda sayfadan yararlanmanız olanaksız.

► **Çözüm:** Browser'ı, internet hizmetinin bir cookie kaydedip kaydedemeyeceğini, her defasında size danışacak şekilde yeniden ayarlayabilirsiniz. Araçlar/Internet Seçenekleri menülerinden "Özel düzey" düğmesine tıklayın ve Cookies başlığı altından "Cookies tanımlama bilgilerini sor" öğesini aktif hale getirin. Zaman zaman sabit disk üzerindeki cookie'leri temizleyerek farklı isimler altında anonim kalmayı başarabi-

lirsiniz. Bu dosyalara C:\Windows\Cookies dosya konumundan ulaşılabilir. Sistemde bir Windows profili kuruluyorsa dosyalara C:\Windows\Profiles\Kullanıcı Adı\Cookies klasöründen ulaşmalısınız.

En son ziyaret edilen sayfaların kaydedildiği ve yeniden uğrandığında hızla yüklenmesini sağlayan geçici internet dosyalarını da düzenli olarak silmelisiniz.

Bu dosyalar, C:\Windows\Temporary Internet Files klasöründe kayıtlı. Fonksiyonu tamamen devre dışı bırakmak mümkün: Internet Explorer'ın Internet Seçenekleri penceresinden Gelişmiş kartı vasıtasıyla "Tarayıcı kapatıldığında Temporary Internet Files klasörünü Boşalt" seçeneğini işaretleyin.

► **Internet oyunları:** Bazı Windows Me oyunları internet üzerinden on-line oynanabiliyor. Bu özelliğe başvurulduğunda, Windows Computer-Id ve sistem bilgilerinizi otomatik olarak Mic-

rosoft Oyun Platformu'na aktarıyor. Böylece internet oyunlarını başlatarak sisteminize Microsoft'a sistem bilgilerinizi bilgileri gönderme emrini vermiş oluyorsunuz.

► **Çözüm:** Maalesef bu fonksiyonu devre dışı bırakmak imkansız. Verilerin firmaya iletilmesini engellemek istiyorsanız, internet oyunlarından vazgeçmelisiniz.

► **İlgili bağlantılar:** Internet Explorer'ın Araçlar menüsündeki "İlgili Bağlantıları Göster" seçeneği bir başka tuzağa imkan tanıyor. Internet Explorer, bu özelliğe başvurmanız halinde bilgilerinizi, verileri çözümleyen ve benzer bağlantıları listeleyen Microsoft'un ortak firması Alexa'ya ulaştırıyor. Teoride sörf alışkanlıklarınıza göre oluşturulan profilinizi yaratabilecek olsa bile güzel bir hizmet.

► **Çözüm:** Burada da önünüzde tek bir seçenek var. Bu özellikten mümkün olduğunca uzak tutmak.

Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

NET'TE GÜVENLİK

Yeni ve Güzel Dünya: Microsoft'un ".NET" Stratejisi

Yahoo.com'da ücretsiz e-mail account'u, Amazon'da müşteri hesabı ve Superonline internet bağlantısı. İnternete sıkça başvuran bir kullanıcının parolalardan ve account'lardan kaçınması olanaksız. Karışıklıklar ve suiistimal tehlikesi, kullanılan internet hizmetlerinin sayısı ile doğru orantılı olarak artıyor.

Microsoft'un planları tutarsa gelecekte bu problem tamamen ortadan kalkacak. Çünkü Hailstrom adı verilen ortak veri tabanı, tüm önemli kişisel bilgileri yönetecek. Önümüzdeki günlerde ABD'de ilk pilot projenin uygulanmaya konması planlanıyor.

Hailstrom'un temelde internet üzerindeki ajanda ve adres defteri ile bütünleştirilmiş kişisel kimlik görevini üstlenmesi tasarlandı. Kişisel bilgilerinizi Microsoft'a verdikten sonra, Microsoft veri tabanına girip kendinizi tanımlamanızı sağlayacak bir parola elde ediyorsunuz. Bu sayede Hotmail ücretsiz e-mail account'unuzla e-mail gönderip alabiliyor ve internet üzerinden kiraladığınız yazılımları kullanabiliyorsunuz. Taşınmanız veya telefon numaranızı değiştirmeniz halinde du-

rumu Hailstorm'a bildirmeniz yeterli. Gerekli adımlar Microsoft tarafından kendiliğinden atılıyor.

Hailstrom, Microsoft'un .Net -Stratejisinin kilit noktası. Çünkü internet, yazılım

firmaları için gün geçtikçe daha da fazla önem kazanıyor. Net-Stratejinin hedeflerinden biri yazılımların gelecekte satın alınmasını değil, bir süreliğine kiralanmasını hedefliyor. Yazılımlar, bilgisayarınız üzerine kurulmayıp, programlayıcı firmanın server'ı üzerinden kullanılıyor. Kiralama hizmetini sağlayan Microsoft'un kendisinin değil, ortak şirketleri olması planlandı. Özetle ihtiyaç duyduğunuz programlara erişmek için kendinizi söz konusu şirketlerin sitelerinde tanımlamanız gerekli.

Hailstrom, konfor ve kullanıcı dostu olabilme adına bir örnek olabilir mi sorusunun yanıtı biraz karışık. Çok sayıda internet hizmeti için bir tek parola kullanılması elbette son derece pratik. Ancak bu işlem için halihazırda işletim sistemleri ve büro ürünleri alanında monopol olma yolundaki bir yazılım birliğinin görevlendirilmesinin doğrudanlığı tartışılabilir.

Microsoft, bu projeyi hayata geçirince teoride hiç boşluksuz bir kullanıcı profili oluşturabilecek ve tüm etkinliklerinizi dijital ortamda problemsiz takip edebilecek. Firma, kullanıcıların rızası olmaksızın hiçbir verinin başka kaynaklara aktarılmayacağı vaadinde bulunuyor!

Doğru İpuçlarıyla Kontrol Sizin Elinizde

Verilerinizi Kontrol Altına Alın

Çoğu kullanıcı önemli verilerini koruma altına almayı ihmal ediyor. CHIP önemli dosyaları nasıl yedekleyebileceğinizi ve koruyabileceğinizi, unutulmuş şifrelerinizi nasıl öğrenebileceğinizi açıklıyor.

■ Bilgisayar kullanıcısı olsun ya da olmasın, hacker veya virüs saldırılarından habersiz pek az insan kaldı günümüzde. Elbette virüs ve hacker saldırılarına karşı çeşitli tedbirler almak mümkün. CHIP, kullanıcıların dosyalarını etkili ve düşük maliyetli yöntemlerle koruması ve kurtarması için gerekli olabilecek, kaybolan parolaları yeniden ele geçirmeyi sağlayacak ipuçlarını açıklıyor.

Dosyaları tehlikelere karşı saklamak ve korumak

Hacker'ların ve bilgisayar virüslerinin sistemlere zarar verme arayışının durdurak bilmemesi, sabitdisk üzerindeki dosyaların neden bu denli tehlikeli bir hayat sürdüğünü açıklıyor. Mevcut tehlikeye dosya ve klasörlerin kaybedilmesine yol açabilecek kullanım ha-

talari oluşması riski de eklendiğinde durum daha korkunç bir hal alıyor. Bu yazıda kullanıcılara, sistemlerini tehlikeler karşısında nasıl en etkin yöntemlerle koruyabileceklerini açıklayacağız.

Microsoft Backup: Önemli dosya ve klasörleri yedeklemek

Windows'un yedekleme programı, sabit disk içeriğinin tamamının saklanması işlevinin yanı sıra önceden seçilen dosya ve klasörlerin de yedeklenebilmesini sağlıyor.

- ① Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları menülerini kullanarak Yedekleme komutunu çalıştırın.
- ② “Yeni bir Yedekleme işi oluşturun” öğesini seçin ve Tamam'a tıklayarak seçiminizi onaylayın.
- ③ “Seçili Sürücü, Klasör ve Dosyaların Yedeğini Al” öğesini aktif hale getirin

ve ardından İleri'ye tıklayın.

Windows Gezgini'ni andıran bir iletişim penceresi açılacaktır. Yedeklemek istediğiniz klasör ve dosyaları işaretleyin. C:\Windows\Application Data\Microsoft\Templates gibi Word şablonlarını ve C:\Belgelerim gibi klasörleri düzenli olarak yedeklemelisiniz.

● Backup'ı ilk kez kullanıyorsanız yeni açılan iletişim penceresinden “Tüm Seçili Dosyalar”ı seçin. Daha sonra her defasında “Yeni ve Değiştirilmiş Dosyalar”ı tıklayarak zamandan kazanabilirsiniz.

● Bir sonraki pencerede üst satırdan dosyayı girin ve “Yedeklenecek Yer”i de seçtikten sonra İleri'ye tıklayın.

● Yedekleme Şekli penceresindeki her iki seçeneğin onay kutularının dolu olduğundan emin olun. İleri'ye tıklayın.

● Üst satıra Belgelerim'i girin ve “Ne-

ler, Nereye, Nasıl, Ne Zaman” satırlarının bitişindeki ayarları kontrol ettikten sonra Başlat'a tıklayın.

Regedit: Windows Kayıt

Düzenleyicisi içeriğini kaydetmek

Windows, Registry adı verilen merkezi bir veri tabanı tarafından yönetilir. Bazı virüsler doğrudan kayıt verilerini hedef alır ve bu yolla işletim sistemine zarar vermeyi hedefler. Bu ipucu sayesinde hayati önemdeki Windows Registry'nin bir güvenlik kopyası oluşturulabilir.

❶ Başlat menüsünden Çalıştır'a tıklayın ve komut satırına “regedit” yazarak Tamam'a tıklayın.

❷ Kayıt Düzenleyicisi adını taşıyan pencere açılacaktır. Kayıt menüsünden “Kayıt Dosyası Ver”e tıklayın.

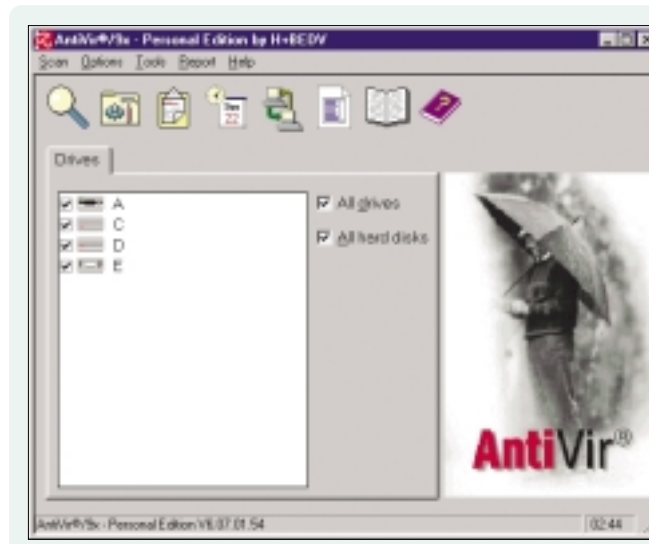
❸ Hedef konum olarak sabitdiski gösterin. İhtiyaç halinde Registry-Dosyasına yeniden ulaşabilmek için, oluşturulan verilerin CD-ROM gibi sabitdisk dışındaki harici bir veri taşıyıcıya kaydolması gerekli. Registry dosyasının büyüklüğü göz önüne alındığında, disketlerin saklama ortamı olarak işe yaramayacağı görülecektir.

❹ “Verme aralığı” alanında Tümü öğesinin seçili olduğundan emin olun. Kaydet düğmesine tıklayarak kayıt dosyalarını seçili dosya ortamına yedekleyin.

Microsoft Outlook:

En önemli kişisel dosyaların güvenliği

Outlook, takvim, kişiler, görevler ve notlar gibi alt başlıklara kaydedilen kişisel bilgilerinizi “Outlook.pst” adı al-

AntiVir Personal Edition Virüs programı sayesinde sistemdeki virüsleri tespit edebilir ve hemen temizleyebilirsiniz.

tında saklar. Söz konusu dosya, virüs ve hacker'lar için cazip bir açık hedef teşkil ettiğinden sıklıkla harici bir veri taşıyıcısına yedeklenmelidir.

❶ “Outlook.pst” dosyasını bulabilmek için Başlat menüsünden Bul/Dosya ve Klasörler'i çalıştırın.

❷ Ad satırına “Outlook.Pst” adını girin. Konum satırında C:\ sürücüsünün seçilmiş ve “Alt Klasörlerle Birlikte” seçeneğinin aktif olduğundan emin olun.

❸ Şimdi Bul'a tıklayın. Program “Outlook.pst”nin yer aldığı konumu gösterir.

❹ “Outlook.pst” dosyasına sağ fare tuşuyla tıklayarak nesne menüsünü açın.

❺ Açılan menüde Kopyala komutunu girin.

❻ “Outlook.pst”yi harici bir sürücüye, örneğin CD-ROM a aktarın. Dosya boyutu, disket kullanımını engelleyecektir.

Microsoft Word:

Word metinlerinin otomatik kaydedilmesi

Word, Otomatik Kurtarma özelliği etkinleştirildiğinde, ani elektrik kesintisi gibi beklenmedik problemler sonrasında yeniden erişilebilmesi için belgeleri belirli zaman aralıklarında yedekler.

❶ Araçlar menüsünden Seçenekler komutunu çalıştırın.

❷ Açılan iletişim penceresinde Kaydet kartını seçin.

❸ “Her Zaman Yedekle”, “Arka Planda Kaydedilmesine İzin Ver” ve “Otomatik Kurtarma Bilgilerini Kaydetme Sıklığı XX dakika” öğelerini işaretleyin. Standart Ayarlar, her 10 dakikada bir otomatik kurtarma dosyası oluşturulmasını sağlayacaktır.

Microsoft Excel: Eklentiler sayesinde

Otomatik Kaydet seçeneğini etkinleştirme

Excel'de çalışma kitaplarının arka planda kaydedilmesine izin vermek akıllıca bir çözüm. Ancak bu özellik Eklentiler özelliğiyle birlikte kullanılmalı.

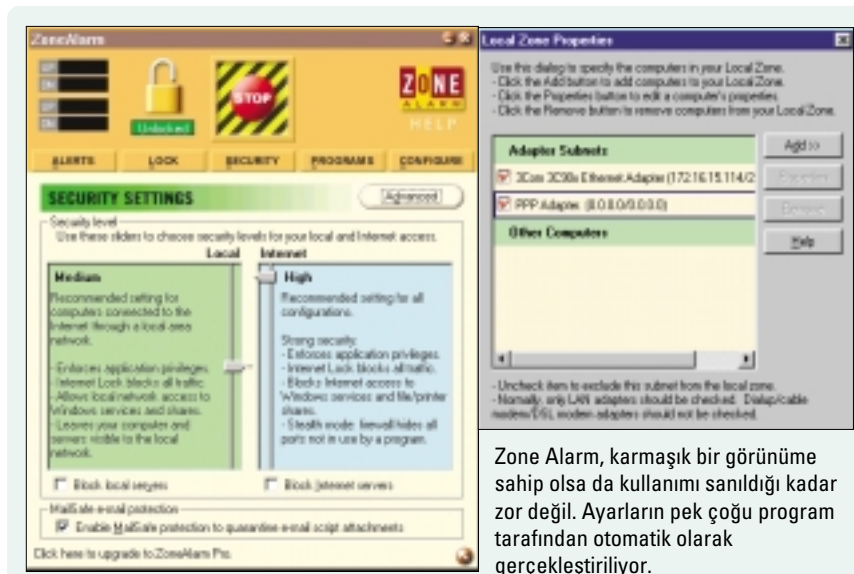
❶ Araçlar menüsünden Eklentiler komutunu çalıştırın.

❷ Listedeki “Otomatik Kaydet”i etkinleştirin. Tamam'a tıklayarak Eklentiler menüsünü kapatın.

❸ Araçlara yeniden tıkladığınızda menüye “Otomatik Kaydet” komutunun eklendiğini göreceksiniz. Bu komuta tıklayın.

❹ “Otomatik Kaydet” seçeneğinin etkinleştirildiğinden emin olun.

❺ “Kaydetme Seçenekleri” menüsünde “Tüm Açık Çalışma Kitaplarını Kaydet” öğesini işaretleyin. Bu sayede ka-

Zone Alarm, karmaşık bir görünümüne sahip olsa da kullanımı sanıldığı kadar zor değil. Ayarların pek çoğu program tarafından otomatik olarak gerçekleştiriliyor.

CHIP | 127

yıt sırasında hiçbir çalışma kitabı atlanmaz.

Microsoft Windows:

İşletim sistemini parolayla korumak

Sadece virüs ve hacker'lar değil, aynı zamanda iş arkadaşlarınız da sisteminizi izinsiz kullanmak isteyebilir. Windows işletim sistemini bir parola sorgusuyla kolayca koruyabilirsiniz

- Bilgisayarım/Denetim Masası ve Parolalar simgelerine iki kez tıklayın.
- “Parolaları Değiştir” kartında “Windows Parolasını Değiştir”e tıklayın.
- İkinci satıra parolayı girin ve üçüncü satıra kontrol amaçlı olarak yeniden aynı kodu girin. Tamam’ı seçin.
- Artık Windows’u yeniden başlatmak için parolanızı girmelisiniz.

Bu koruma tedbirinin çok etkili olduğu söylenemez. Windows 95, 98 ve Me'nin parola korumaları kolaylıkla aşılabiliyor. Sisteminizde gerçekten önemli ve saklı kalması gereken dosyalar yer alıyorsa Windows 2000'i kurmak bir diğer seçenek.

Microsoft Windows:

Ekran Koruyucu'yu parolayla korumak

Kahve molası vermek düşüncesiyle kısa bir süreliğine bilgisayarınızın başından ayrılmak istiyorsunuz. Ancak dos-

yalarınızın güvende olduğundan emin olamıyorsunuz. O halde izinsiz kişilerin sisteminize erişmesini engellemek amacıyla parola korumalı Ekran Korumayı yükleyebilirsiniz.

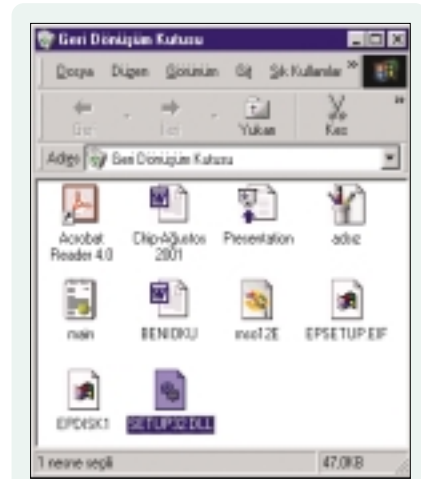
- ❶ Bilgisayarım/Denetim Masası/Görüntü simgelerine sırayla iki kez tıklayın.
- ❷ Açılan pencereden Ekran Koruyucu kartını açın.
- ❸ Ekran Koruyucu başlığı altından Parola Korumalı seçeneğini etkinleştirin. Yeni bir parola atamak için Değiştir düğmesine tıklayın.
- ❹ Parolayı girdikten sonra Tamam'a tıklayın.

AntiVir Personal Edition: Virüslere

karşı ücretsiz etkili koruma sağlamak

www.free-av.com/index.html adresinden yüksek koruma gereksinimlerini tatmin edebilecek ücretsiz bir virüs koruyucu bulmak mümkün. AntiVir-Personal Edition'ı bilgisayarınıza indirdikten sonra davetsiz misafirlerden korunmak kolaylaşıyor.

- 1 İnternette yüklenen dosyaya iki kez tıklayın. Kurulum sırasında ilk virüs taraması yerine getirilecektir.
- 2 Kurulumun tamamlanmasının ardından AntiVir simgesinin Başlangıç klasörüne kopyalanması gerekli. Önce

Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınan dosyalar istendiğinde kolaylıkla geri alınabiliyor.

Başlat'a ardından Programlar'a tıklayın.

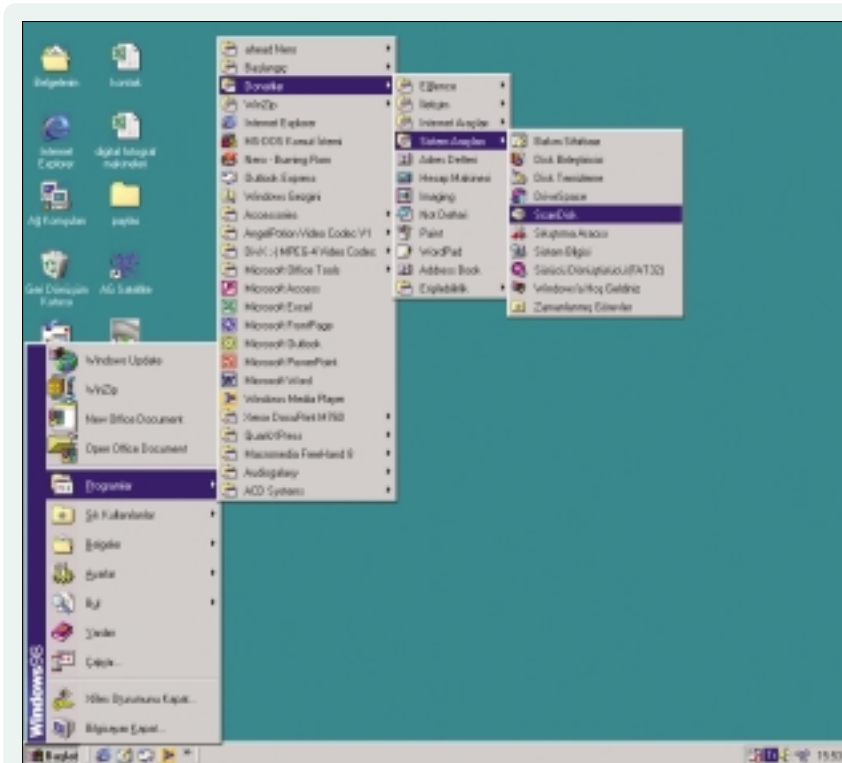
- 3 Sağ fare tuşuyla Başlangıç menüsüne tıklayın ve açılan menüden Aç komutunu çalıştırın. Başlangıç penceresi Windows masaüstünde görüntülenecektir.
- 4 AntiVir simgesini Başlangıç penceresine taşıyın. Program, sistem her yeniden başlatıldığında otomatik olarak yüklenecektir.

Zone Alarm V.6: Dosyaları

bir savunma duvarıyla kuşatmak

Hacker'ları belgelerinizden uzak tutmak için, sisteme Firewall adı verilen koruma duvarını kurmalısınız. www.zonelabs.com adresinden ücretsiz olarak yükleyebileceğiniz Zone Alarm isimli yazılım, bu iş için biçilmiş kaftan.

- ❶ Kurulum rutininin başlatılabilmesi için adınızı, firma ve e-mail bilgilerinizi girin.
- ❷ “I want to register Zone Alarm” ve “Inform Me” öğelerinin seçili olması gerekli değil.
- ❸ Bir sonraki adımda Zone Alarm kurulumu için gerekli hedef dizini girmelisiniz. Standart klasörü seçmemenizi öneriyoruz. Aksi halde aynı yazılım hacker'lar tarafından da tanındığından ilk güvenlik boşluğunda, öncelikle saldırılacak klasörlerden biri olacaktır.
- ❹ “How do you connect internet?” sorusuna “Modem/Dial Up” yanıtını verin.
- ❺ “How do you plan to use Zone Alarm?” satırında ise “Personal Use”u seçin.

ScanDisk'e, Sistem Araçları alt menüsünden ulaşıyor. Program, Windows çalışma yüzeyinden başlıyor. Sisteminin düzgün kapatılmadığı durumlarda ise kendiliğinden devreye giriyor.

● “How Many?” sorusunda ise 1-10'u seçin ve Finish'e tıklayarak kurulumu sonlandırın.

● Zone Alarm'ın başlatılmasını isteyip istemediğiniz sorulduğunda Yes'e tıklayın. Programın işleyişi açıklanacak. Her defasında Next'e tıklayarak kurs sayfalarını gözden geçirin. En son sayfaya geldiğinizde Finish'e tıklayın. Zone Alarm gerekli firewall'ı sisteme kuracak ve bu koruma duvarı Windows her yeniden başlatıldığında etkinleşecek.

Kaybolan dosyaları kurtarmak için neler yapılabilir?

İlk bölümün ardından bilgisayarınızı izinsiz erişim ve saldırılardan nasıl koruyabileceğiniz hakkında gerekli bilgileri edindiniz. Yine de istenmeyen durumlarla karşılaşıldığında yapılması gerekenlerin bilinmesi şart. Çünkü sistemde her an hacker ve virüs saldırıları dışındaki kişisel kullanım hatalarından kaynaklanan, virüs tarayıcılarının ve firewall'un elini kolunu bağlayacak sorunlar oluşabilir. Aşağıdaki satırlarda kaybolan dosyaların nasıl geri kazanılabileceği hakkında birkaç ipucu bulacaksınız. Ancak önlem almanın, kaybı telafi etmeye çalışmaktan daha akılcı bir yol olduğunu akıllardan çıkarmamalı.

Windows 95/98/Me: Gerekli durumlar için bir başlangıç disketi oluşturmak

Windows yeniden başlatılamıyorsa büyük ihtimalle başlangıç disketine başvurmak dışındaki çareler tükenmiştir. Hazırlıklı olmak adına Windows kurulumunun hemen ardından bir başlangıç disketi oluşturmalsınız.

● Bilgisayarım/Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır simgelerine iki kez tıklayın.

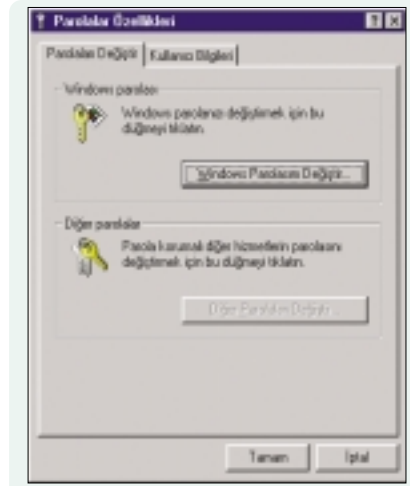
● "Program Ekle/Kaldır Özellikleri" iletişim penceresinde Başlangıç Disketi kartını açın.

● Disketi sürücüye yerleştirdikten sonra, Disket Oluştur düğmesine tıklayın. Diskette daha önceden kayıtlı veriler silinecektir.

● Windows-CD'sini ait olduğu sürücüye yerleştirin ve bir sonraki uyarıyı Tamam'a tıklayarak geçin.

● Sistemin görevini tamamlamasını bekleyin. Windows oturumunu sonlandırın. Herhangi bir problemle karşılaştığınızda kötü sürprizlere rastlamak için başlangıç disketini deneyin.

Microsoft Windows: Temp-Klasörü
yardımıyla kaybolan dosyaları kurtarmak Word, Excel ve Corel Draw gibi uygulamalar, üzerinde çalıştığınız dosyaların güvenlik kopyalarını C:\Windows\Temp klasörüne kaydeder. İşlemler sırasında PC'nin çökmesi durumunda orijinal dosyanın kullanılamaz hale gelmesi ihtimali söz konusu. Biraz da şansın yardımıyla bu dosyaları kurtarmak mümkün. Nispeten kalabalık bir Temp klasörü içinde aranan belgenin bulunması uzun sürebilir. Ancak doğru yöntem aramayı gözle görülür

Sıkça değiştirseniz bile Windows parola koruması hacker'lar için güçlü bir meydan okuma sayılmaz.

derecede hızlandıracaktır. Temp klasörünü sıklıkla denetleyip eski dosyaları siliyorsanız arama işlemi hızlanacaktır.

● Windows Gezgini'ni başlatın ve geçici dosyaları içeren C:\Windows\Temp klasörünü açın.

● Görünümler menüsünden Ayrıntılar'ı seçin. Yine aynı menüden “Simgeleri Düzenle/Tarihe Göre” komutunu çalıştırın. Dosyalar son değişiklik tarihlerine göre sıralanıp sağ kısımdaki pencerede listelenecektir. Zarar görmüş dosyayla aynı tarihi taşıyan dosyayı işaretleyin.

● Seçili dosyanın adını, uygulamanın desteklediği dosya türünün uzantısını taşıyacak şekilde değiştirin. Aradığınız bir Word belgesiyse “.temp” dosyasına “.doc” uzantısını vermelisiniz.

● Uygulamayı, örneğin Word'ü başlatın ve Temp klasöründen yeniden adlandırılan dosyayı açmayı deneyin. Aradığınız dosyayı bulduğunuzda onu diğer Word belgelerinin yer aldığı klasöre orijinal adıyla kaydedin.

Microsoft Windows: Dosyaları, Geri Dönüşüm Kutusu'ndan geri almak

Delete tuşuna istemeden olsa fazladan tıkladınız ve önemli bir dosyayı yanlışlıkla sildiniz. Neyse ki dosya tamamen kaybolmadı ve Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınarak sadece ilgili uygulama tarafından açılmaz hale geldi. Bu ipucu, yanlışlıkla silinen dosyaların büyük zahmetlere katlanmadan Geri Dönüşüm Kutusu'ndan çağrılmasıyla ilgili.

❶ Geri Dönüşüm Kutusu simgesine iki kez tıkladığınızda silinen dosyaların listelendiği bir pencere açılır.

❷ Kurtarmak istediğiniz dosyayı seçin ve sağ fare tuşuyla üzerine tıklayın.

❸ Dosya menüsünden Geri Al komutunu çalıştırın. Dosya otomatik olarak eski yerine taşınacaktır. Bu özellik tüm

❹ “Hataları Otomatik Düzelt”in seçili olduğundan emin olun ve Başlat'a tıklayın.

❺ Tarama tamamlandıktan sonra ScanDisk'ten çıkın ve Windows Gezginini başlatın. Sağ pencereden C:\ScanDisk.log dosyasını işaretleyin.

❻ Herhangi bir metin işleme programı kullanarak “scandisk.log”a göz atın. Burada hangi dosyaların zarar gördüğünün ve hangilerinin ScanDisk tarafından onarıldığının detaylı listesini bulacaksınız. Onarılan dosyalar yeniden açılabilir formata dönüştürülür.

FDisk: Zarar görmüş partition'ları yeniden oluşturmak

Sabitdiskle ilgili çok daha ciddi bir sorun varsa, örneğin mekanik bir arıza oluşmuşsa çoğu kez son bir çare daha

verilerin güvenlik sorusu olmadan silinmesine yol açacaktır.

❶ “DOS Bölümü veya Mantıksal DOS Sürücüsü Oluştur”u çalıştırmak için 1 tuşuna tıklayın.

❷ 4 tuşuna tıklayarak “Bölüm Bilgisini Göster” komutunu yeniden çalıştırın. Ve partition'ın doğru oluşturulduğundan emin olun. Bölümlendirme başarısızsa, sebep sabitdisk üzerindeki mekanik bir hata olabilir. Nadiren karşılaşılan bu durum, bilgisayarınıza başvurmanızı gerektirir.

Easy Recovery:

Hasarlı klasörleri yeniden oluşturmak

Fdisk'in çok tehlikeli bir yazılım olduğunu düşünüyorsanız Ontrack firmasının Easy Recovery yazılımını deneyebilirsiniz. Programın ücretsiz deneme sürümü www.ontrack.com adresinden yüklenebilir. Yazılım her defasında sadece bir dosyanın yeniden oluşturulmasına izin verse de yeniden başlatılabilir.

❶ Sırasıyla Başlat/Programlar/Easy Recovery Personal Trial Edition/Make Emergency Boot Diskette'ye tıklayın ve disketi sürücüye yerleştirin.

❷ Bu disketi kullanarak Easy Recovery'i başlatın ve hasarlı sürücüyü seçin.

❸ Sabitdiskiniz birden fazla partition'a bölünmüşse zarar görmüş partition'ın asıl boyutunu ayarlayın. Easy Recovery her oturumda sadece bir bölümü onarabiliyor.

❹ Dosya sistemini seçin. Windows 95B/98 ve Me için FAT32 seçilmeli.

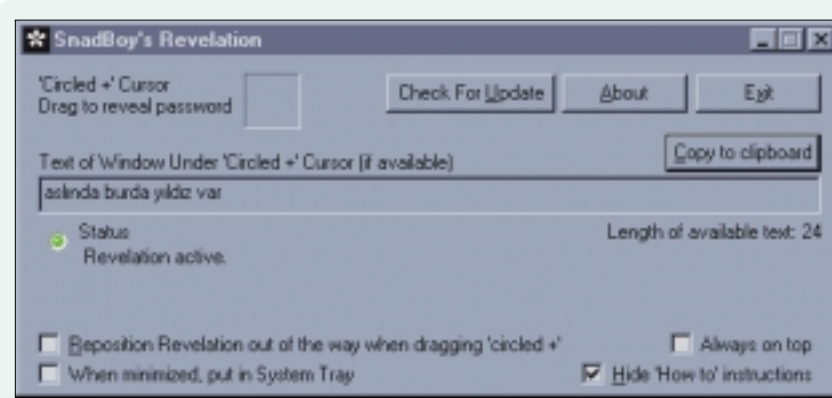
❺ Hasarlı klasörlerin taranması için Next'e tıklayın. Bu işlem uzun sürecektir.

❻ Hasarlı dosyaları işaretleyin. Silinen dosya ve klasörler D ile tanımlanır. X'le işaretlenmiş dosyaların yeniden oluşturulması imkansız.

❼ Onarılan dosyaların taşınacağı hedef konumu belirtin.

Hacker'larla rolleri değişmek: Unutulan şifreleri geri almak

Sistemin yeterince güvende olduğundan eminsiniz. Windows'un, tüm diğer uygulamaların ve hatta ekran koruyucunun parolalarla korunmasını sağladınız. Firewall, dosyalarınızı hacker ve virüs saldırılarından koruyor. Ancak bir anda parolalarınızdan birini unuttunuz. O halde bir süreliğine de olsa düşman safına geçmeli ve hacker gibi düşünebilmelisiniz. Yazının geri kalan kısmında

SnadBoy's Revelation adlı araç “*****” karakter dizisi ardında saklı şifreleri size gösterebiliyor. Bu sayede unuttuğunuz bu tip şifreleri öğrenebilirsiniz.

türler için geçerli. Ancak Geri Dönüşüm Kutusu'nu boşaltmanız halinde dosyalar kurtarılamaz şekilde siliniyor.

ScanDisk: Hatalı dosyaları eski haline getirmek ve kurtarmak

Bir an için saatlerdir çok önemli bir dosya üzerinde çalıştığınızı varsayalım. Elektrikler kesildi ve bilgisayarınız kapandı. Sabitdiskin tam da elektrik kesildiği anda aktif olması halinde dosyanın zarar görmesi ihtimali var. Bu durumda farklı çarelere başvurulabilir. ScanDisk, sabitdisk üzerindeki hatalı yapıları sezerek tamir etmeye çalışır ve bu sırada bir çalışma protokolü hazırlar.

❶ Sol fare tuşuyla Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları menülerine tıklayın ve buradan ScanDisk'i çalıştırın.

❷ Üst kısımdaki pencereden sıranması gereken hatalı sabitdiski seçin.

❸ Sınama Türü başlığı altındaki Standart seçeneğini etkinleştirin.

var: Fdisk adlı MS-DOS uygulaması. Bu sayede partition'ları veya sabitdiskin tamamını onarmak mümkün. Ancak bu işlemin oldukça yüksek bir maliyeti var. Yeniden bölümlendirme disk üzerindeki verilerin tümünü silecektir. Bu nedenle de sabitdiskinizi mutlaka önceden yedeklemenizi öneriyoruz.

❶ Başlangıç Disketi yardımıyla bilgisayarınızı MS-DOS modunda başlatın.

❷ DOS komut satırında “fdisk” komutunu çalıştırın.

❸ “Büyük disk desteğini etkinleştirmek ister misiniz?” sorusunu E ve Enter tuşlarına tıklayarak yanıtlandırın.

❹ “F-Disk Seçenekleri” menüsünden klavyedeki 4 tuşu yardımıyla “Bölüm Bilgisini Göster”i seçin. Sabitdiskiniz bölümlendirilmişse hasarlı partition'ı not alın ve ESC'e tıklayarak bir önceki menüye geri dönün.

❺ 3'e tıklayarak “Bölüm veya Mantıksal DOS sürücüsünü Sil” komutunu çalıştırın. Bu işlem, seçili partition üzerindeki

Hack programlarını kullanarak parolalarınızı nasıl yeniden ele geçirebileceğinizi bulacaksınız. Bu sırada yasallık sınırlarını zorlayacağımızı hatırlatalım. Bu programlar sadece kişisel gereksinimleriniz için ve geriye başka çare kalmadığında kullanmalı, başka sistemlere erişimde başvurmayı aklınızın ucundan bile geçirmemelisiniz.

Sistem Genel:

Hacker araçları yerine birazcık psikoloji

Bilgisayarınıza izinsiz erişimlerin pek çoğu şaşırtıcı olsa da hiçbir yazılıma başvurulmadan gerçekleşir. Kullanıcıların büyük kısmı kolaylıkla tahmin edilebilecek parolalar kullanır. Bu nedenle parolanızı unutmanız halinde gerçek bir hacker gibi tahminlerde bulunmayı deneyin.

- 1 Öncelikle klavyenize, monitörün arkasına ve çekmecelere göz atın. Burada aranan parolanın kayıtlı olduğu önemli bir kağıt unutmuş olabilirsiniz.
- 2 Hafızanızı zorlayarak parolanın sayılardan mı yoksa harflerden mi oluştuğunu hatırlamaya çalışın. Sayıları seçmişseniz eşinizin, çocukların ve yakın akrabaların doğum tarihlerini deneyin. Harfler seçilmişse en sevdiğiniz yemek, kedinizin veya çok iyi bir arkadaşınızın adı denenebilir.
- 3 Olasılıkları sınırlandırın ve konuyla ilgili olabilecek bir kavram seçerek ondan parola türetmeye çalışın.

Microsoft Windows:

Parolaları kolaylıkla yeniden ele geçirmek

PC başında çalışmaya devam ediyorsunuz ve parolanızı unuttuğunuzu fark ettiniz. Bilgisayarınızı kapatmayın.

- 1 Bilgisayarım/Denetim Masası/Parolar simgelerine iki kez tıklayın.
- 2 “Windows Parolasını Değiştir”i seçin ve bir sonraki pencerede Tamam'a tıklayın. Unutulan parolanın açılan pencerede yer aldığını göreceksiniz.

Revelation:

Gizli parolaları görünür yapmak

Revelation, <http://warez.b1x.sk/files/crackers/revelation.exe> adresinden ücretsiz indirilebilen, yıldız sembolleriyle gizlenen parolaları okumaya yarayan bir program. Bu program, yabancı kullanıcılar tarafından parolalarınıza erişim sağlayabileceğinden sisteme uzun süreli kurulmamalı.

- 1 “revelation.exe” simgesine iki kez tık-

layarak programı başlatın.

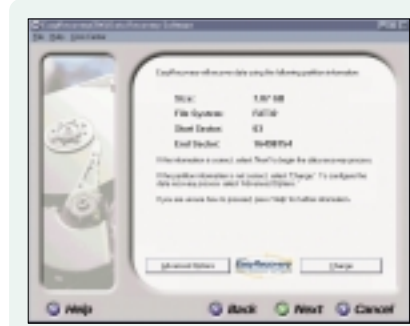
- 2 Parola korumalı programı çalıştırın ve parola sorgu ekranını açın.
- 3 Revelation'ın artı simgesini parola boşluğuna taşıdığınızda saklı parola program penceresinde görüntülenir.

Regedit:

Ekran Koruyucusu parolalarını kaldırmak

Ekran Koruyucu parolalarını kaldırmak için hack programları kullanılabilir. Ancak Windows Kayıt Düzenleyici'siyle ikinci bir yola daha gidilebilir.

- 1 Başlat/Çalıştır'a tıklayın. Komut satırına Regedit yazarak Kayıt Düzenleyici'si'ni çalıştırın.
- 2 HKEY_CURRENT_USER/Control Panel/Desktop klasörüne geçin
- 3 Sağ pencereden “ScreenSaveActive” öğesinin ilgili değerini 0'a getirin.

Easy Recovery, sabitdisk bilgilerini görüntülüyor ve dosyaların kurtarılmasında yardımcı oluyor.

- 4 ScreenSave_Data öğesinin bitişiğindeki değerleri silin ve değiştirilen Registry'i kaydedin.
- 5 Yeni kayıt verilerinin geçerlilik kazanması için sistemi yeniden başlatın.

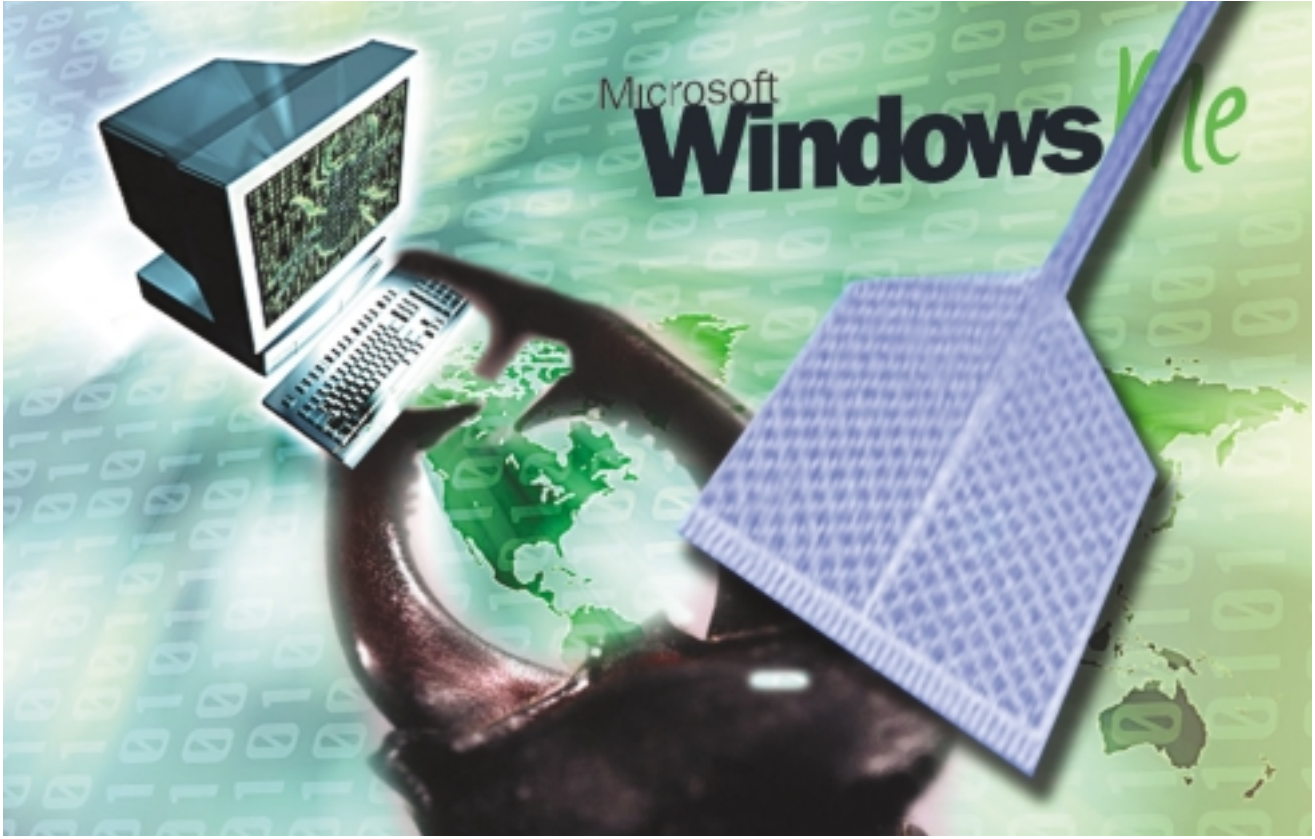
Microsoft Windows: Windows'un

parola sorgusunu devre dışı bırakmak

Windows parolası aşağıda açıklanan yolla hızla ve etkili bir şekilde kapanabiliyor.

- 1 Sırasıyla Başlat-Bul/Dosyalar ve Klasörler'e tıklayın.
- 2 Üst kısımdaki arama satırına “*.pwl” yazın ve Şimdi Bul'a tıklayın.
- 3 Sağ fare tuşu yardımıyla PWL-Dosyasına tıklayın ve açılan nesne menüsünden Yeniden Adlandır'ı seçin
- 4 PWL-dosyasının uzantısını “.old” olarak değiştirin.
- 5 Bilgisayarı yeniden başlatın. Parola sorgusu iptal edilebileceği gibi yeni bir parola da girilebilir. [X]

AH / Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

Windows ME'de Hata Giderme

Her şey Daha Sorunsuz Bir ME İçin

Yazı dizimizin bu son bölümünde artık neredeyse her yönüyle tanıdığınız Windows ME'nin sorunlarıyla nasıl baş edebileceğinizi ve online güncellemeleri nasıl yapacağınızı öğrenebilirsiniz.

■ Her ne kadar Windows 2000 görünümüne sahip olsa da Millennium sürümünün yapı olarak 98'ten çok da farklı olmadığına yazı dizimizin başından beri yeri geldikçe değinmiştik.. Bu da 98 ile birlikte yaşadığımız sorunların ME'de de devam edip etmeyeceği gibi bir soruyu akla getirebilir. Ancak genel olarak bakıldığında Microsoft eski sorunların çoğunu 98 sürümüyle birlikte bırakmış gibi gözüküyor.

Tabi ki bu yeni sorunlar olmayacak anlamına da gelmiyor. Hatta yenilik olarak Me ile birlikte sunulan bazı özelliklerin eskiden çözümü kolay olan sorunları daha bir zora soktuğu da su götürmez bir gerçek. En basitinden DOS'un olmaması Windows ME'nin çıktığı anlarda kullanıcıların işini daha çok zorlaştırıyor.

Ayrıca her yeni sürüm işletim sistemi ile birlikte kaçınılmaz olarak ortaya çıkan yazılım ve donanım sürücülerini uyumsuzlukları ile aceleyle getirilmiş

yeni teknolojilerdeki problemler ve kullanıcı hatalarından ortaya çıkan sorunlar da ilk etapta çözülmesi gerekenler arasında yer alıyor.

Performans kayıplarının gerçek nedenlerinin tespit edilmesi

Yeni bir işletim sistemine geçiş yaptığınız zaman her kullanıcı var olan donanımlarından çok daha fazla performans almayı planlar. Halbuki yeni sistem her zaman eskisine oranla daha fazla işlem gücü gerektirir. Dolayısıyla az bir oranda performans kaybı normal olarak karşılanabilir. Ancak bu kayıp çok fazla ise ve bilgisayarınız eskisine göre garip davranıyor, kilitleniyor ve artık sistem çökmeleri yaşıyorsanız bu konuda bir şeyler yapmanız gerekebilir.

Yavaşlığın en baş sebebi olarak sabit diskteki alanın azalmasını sayabiliriz. İşletim sistemi sabit diskin boş alanlarını gerektikçe sanal bellek olarak kullanır. Dolayısıyla bu alanın daralması

sistemi yavaşlatır. Ayrıca yine sabit diskteki bozuk ve çapraz bağlı dosyalar, uyumsuz yazılımlar ve donanım sürücülerini, RAM miktarının azlığı gibi sorunlar da performansı etkileyebilir.

Donanımsal eksiklikler, satın alınarak çözüme ulaştırılabilir. Ya da yazı dizimizin daha önceki bölümlerinde bahsettiğimiz gibi disk temizleme ve birleştirme araçlarını kullanarak sabit diskle ilgili problemlerinize çözüm bulabilirsiniz. Uyumsuz yazılımlar ve donanım sürücülerini için ise bu ürünleri temin ettiğiniz 3. parti firmalarla bağ-

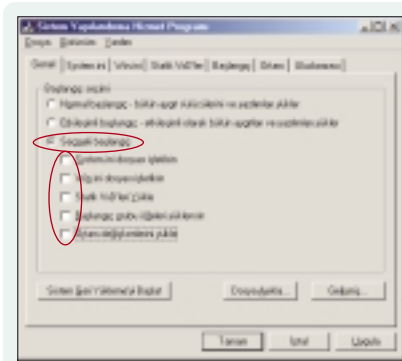
Windows ME Yazı Dizisi

4/01	Kurulum ve yeni arayüz
5/01	Yeni Windows araçları
6/01	Sistem güvenliği ve optimizasyonu
7/01	Kişisel ağ kurulumu ve internet bağlantısı
8/01	Windows ME'de hata giderme ve yamalar

lantıya geçmeniz ve yeni işletim sistemini destekleyen sürümleri talep etmeniz gerekir.

Sorunların çözümü için sistemin temiz bir şekilde başlatılması

Performans kayıpları için yardımcı Windows araçları ile doğrudan bir çözüm yoluna gidilmesi mümkünken donanım sürücüler ve yazılım uyumsuzluklarında ek bazı işlemler de yapılması gerekebilir. Bu durumda tek çözüm sistemi onlar olmadan başlatmaktır. Windows ME'nin kullanıcılara sunduğu bu kolaylık ile 3. parti yazılımlara ait donanım sürücüler ve Windows başlatıl-

Seçmeli başlangıç seçeneği altında yer alan tüm seçenekleri pasif duruma getirerek temiz bir açılış yapabilirsiniz.

dığı zaman otomatik olarak çalışan yazılımlar devre dışı bırakılabilir. Daha sonra bunları tek tek sisteme ekleyerek hangisinin problemi oluşturduğu da rahatlıkla bulunabilir.

1 Bunun için öncelikle Başlat menüsünden Çalıştır seçeneğini seçip açılacak olan komut satırına msconfig yazarak gerekli programı aktif hale getirmek gerekir. Bu program Microsoft'un son kullanıcılardan sakladığı yararlı araçlardan biridir. Ancak dikkatli kullanılması gerekir.

2 Program penceresi karşınıza geldiği zaman, buradan Genel kartını seçip Seçmeli Başlangıç seçeneğine tıklayın ve altında yer alan tüm kutucuklara tıklayarak pasif hale getirin.

3 Daha sonra da Başlangıç kartı altından *StateMgr'a tıklayarak onu aktif hale getirin ve Tamam tuşuna tıklayın.

4 Bu işlemlerin ardından bilgisayarınız tekrar başlatılacaktır. Şimdi birinci adımda yaptıklarınızı tekrarlayarak msconfig programını tekrar çalıştırın ve Genel kartına bir göz atın. Eğer pasif duruma getirdiğiniz bütün kutucuklar

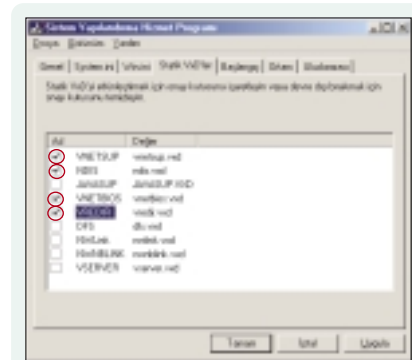
hala aynı şekilde duruyorsa 5. adıma geçebilirsiniz. Ancak eğer kutucuklar arasından bazıları seçilemez konumda ve işaretli ise bilgisayarınıza gerçek anlamda temiz bir şekilde açılmamış demektir. Bu durumda kendi kendine tekrar aktif hale geçen yazılımın varsa yardım dosyalarına başvurup yoksa üreticileri ile bağlantıya geçip sistemden nasıl kaldırılabileceği konusunda yardım almanız gerekecektir.

5 Sisteminiz bu konumda problemsiz olarak çalışıyorsa artık öğeleri tek tek ekleyip sistemi baştan başlatıp hangisinin soruna yol açtığını ortaya çıkarabilirsiniz. Sorunu bulduğunuzda bu sürücüyü ya da yazılımı ME uyumlu bir tanesi ile değiştirmeyi deneyebilirsiniz.

Problemsiz bir şekilde orijinal çalışma moduna dönüşmesi

Sorunu çözmüş olsanız bile siz sistemi eski konumuna geri almadığınız sürece temiz modda çalışmayı sürdürecektir. Geri alma işlemi için ise yine msconfig programını çalıştırmanız gerekir. Ancak bu server Genel kartında Normal startup seçeneğine tıklamanız gerekir. Daha sonra Tamam tuşuna tıkladığınızda sistem baştan başlatılacak ve eski konuma dönecektir.

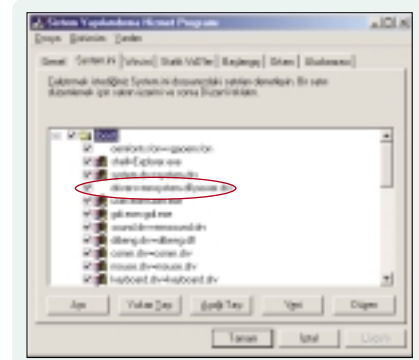
Temiz başlangıç modunda tüm System.ini ve Win.ini girişleri, statik sanal aygıt sürücüler (VxD'ler), Başlangıç öğeleri ve MS-DOS emülasyonu için çevre değişkenleri devre dışı bırakılır. Eğer temiz modda dahi ağ ve internet bağlantısına ihtiyacınız varsa ve problemin bunlardan kaynaklanmadığına eminseniz Statik VxD'ler kartında VNETSUP, NDIS, VNETBIOS, VREDIR VxD'lerini aktif duruma getirmeniz yeterli olacaktır.

Temiz açılış modunda bile ağa bağlanmak istiyorsanız mutlaka resimdeki 4 VXD'yi aktif hale getirmek gerekiyor.

Çoklu ortam problemlerinde baş suçlular: Mmsystem.dll, Rundll32

Windows ME, çoklu ortam özellikleri geliştirilmiş, daha eğlenceli ve kullanıcı dostu olacak şekilde 98 üzerine tasarlanmış bir işletim sistemi. Bu şekilde kullanıcıların standart işletim sistemleri ile tüm multimedya içeriği rahatlıkla izlemesi de sağlanmış oluyor. Ancak tabi ki bu özelliğin kullanılması sırasında da problemler ile karşılaşılıyor değil. Bu problemler ağırlıklı olarak kendini

Multimedya problemlerine karşılaşmamak için System.ini dosyasında bu satırın mutlaka bulunması gerekiyor.

Mmsystem.dll ya da Rundll32'den kaynaklanan Genel Koruma Hatası olarak gösterir ve aşağıdakilere benzer mesajlarla karşınıza çıkarlar.

*Rundll32 - Bu program geçersiz bir işlem yürüttü ve kapatılacak.
*Rundll - Bu program geçersiz bir işlem yürüttü ve kapatılacak.

Detaylar tuşuna tıkladığınızda ise karşınıza RUNDLL32, MMSYSTEM.DLL modülünde bir genel koruma hatası oluşturdu 000a:00000032 şeklinde bir açıklama gelecektir. Bu problem normalde system.ini dosyasında [boot] bölümünde bulunması gereken drivers=mmsystem.dll satırının olmamasından kaynaklanmaktadır. Sorunun çözülmesi için ise Notepad benzeri bir metin editörü ile System.ini dosyasının düzenlenip [boot] bölümü altına drivers=mmsystem.dll satırının eklenmesi gerekir. Dosyayı kaydedip sistemi baştan başlattığınızda değişiklik etkili olacaktır. System.ini dosyası Windows klavörü altında yer almaktadır. Değişikliği yaparken başka bir satırı değiştirmeye özen gösterin. Aksi takdirde sistemde daha başka problemler de ortaya çıkabilir.

Diğer çoklu ortam problemleri için baştan kurmak şart

Bazı durumlarda da Windows video formatı olan AVI'leri oynatmaya çalışırken aygıt sürücüsünün doğru yüklenmemesi yüzünden aygıtın başlatılmaması gibi bir problem ile de karşılaşabilirsiniz. Eğer karşınıza;

MMSYSTEM266 Aygıt başlatılamadı. Sürücünün doğru yüklenip yüklenmediğini kontrol edin.

MMSYSTEM276 Aygıt başlatılamadı. Sürücünün doğru yüklenip yüklenmediğini kontrol edin.

RUNDLL32, MSVFW32.DLL modülünde bir istisna oluştu. <adres>. DCIMAN32.DLL başlatılamadı.

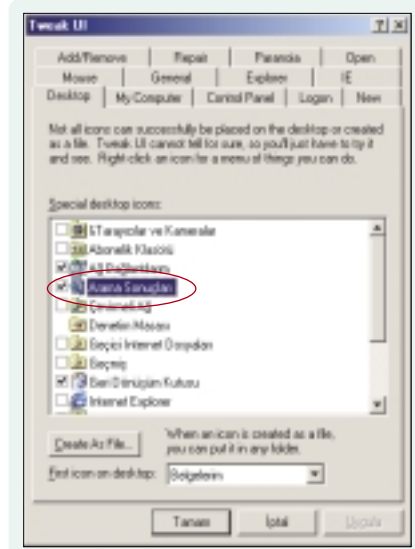
Şeklinde uzun bir hata mesajı serisi çıkarsa bu durumda Windows/system klasörü altında yer alan Msvideo.dll, Mciavi.drv ve Dciman.dll dosyalarınız silinmiş ya da zarar görmüş olabilir. Sorunu gidermek için Windows Kur'u çalıştırıp Tüm Dosyaları Tekrar Kopyala seçeneği ile Windows'u yeniden üzerine yüklemek gerekir. Çünkü Denetim

Masasındaki Program Ekle/Kaldır seçeneği altından Windows Kur'da yer alan Çoklu ortam öğelerini yeniden yüklemeyi denemek sorunu çözmeyecektir.

Dosya ve Klasörler üzerinde arama problemlerine çözümler

Sabit diskiniz üzerinde herhangi bir dosyanın ya da klasörün yerini bulmak için kullanılan ve Başlat menüsü altından ulaşabileceğiniz Bul fonksiyonunu çalıştırmak istediğiniz halde bir sonuç alamıyorsanız bu seçenek sistem tarafından bir şekilde kapatılmış olabilir. Tekrar aktif duruma getirmek için ise yine Microsoft'un bir yardımcı programı olan TweakUI'yi kullanabilirsiniz.

Programın en son sürümü 2000'i bu ayki CHIP CD'de Shareware bölümü altından kurabilirsiniz. TweakUI kendini Denetim Masası altına ekleyecektir. Programı çalıştırdıktan sonra Desktop kartını seçip, buradan Arma Sonuçları seçeneğini tekrar aktif duruma getirerek sorunu çözümlenebilirsiniz.

Tweak UI programını kullanarak Arama Sonuçları seçeneğini aktif hale getirip arama problemlerini çözebilirsiniz.

TweakUI 2000'in ME'nin başına açabileceği derter ve çözümler

TweakUI'yi kullanırken dikkat etmeniz gereken en önemli nokta IE kartında yer alıyor. Burada Start Menu ayarları altında yer alan Show Control Panel seçeneğini eğer off konumuna getirirseniz bir daha Denetim Masasını görmeyiz mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla TweakUI'ye de bir daha ulaşamayacağınız için bu hatayı düzeltmek de imkansız hale gelecektir. Yanlışlıkla da olsa bu tip bir durum içine düştüğünüzde ise aşağıdaki şekilde Denetim Masasını geri kazanabilirsiniz:

❶ Öncelikle Başlat menüsünde yer alan Bul fonksiyonu ile sabit diskinizin genelinde Tweakui.cpl adlı dosyayı aratın. Daha sonra bu dosyaya çift tıklayarak programa ulaşip ayarları geri alabilirsiniz.

❷ Ya da yine Başlat menüsü altından Çalıştır seçeneği ile ulaşabileceğiniz Registry Editor'u (regedit.exe) kullanarak da bu soruna bir çözüm bulmanız mümkün olabilir. HKEY_CURRENT_USER \ Software \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion \ Policies \ Explorer anahtarı altında yer alan No-ControlPanel değişkenini sağ taraftaki bölümden kaldırdığınız zaman sorun çözümlenecektir.

Problemlere yol açabilecek bu seçenek sadece TweakUI'nin Windows Me ya da Windows 2000 altında kullanılması sırasında ortaya çıkar. 98 üzerinden bu seçeneğe ulaşmak zaten mümkün değildir.

TEMEL BİLGİLER

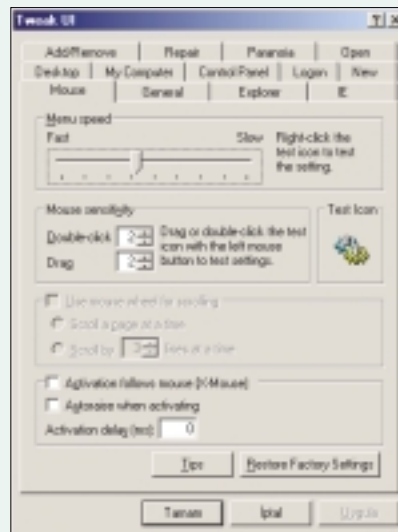
TweakUI 2000 ve Özellikleri

Microsoft'un Eylül 2000'den beri yenilemediği TweakUI'nun son sürümü olan 2000 Windows 95, 98, 2000, NT ve Me altında başarı ile çalışabiliyor. Bir önceki sürümü olan 98'e göre üzerinde birçok değişiklik gerçekleşen programda en fazla göze çarpan artık tüm kartların aynı anda ekranda görüntülenebilmesi. Ayrıca eski bazı hatalar da bu sürümde giderilmiş.

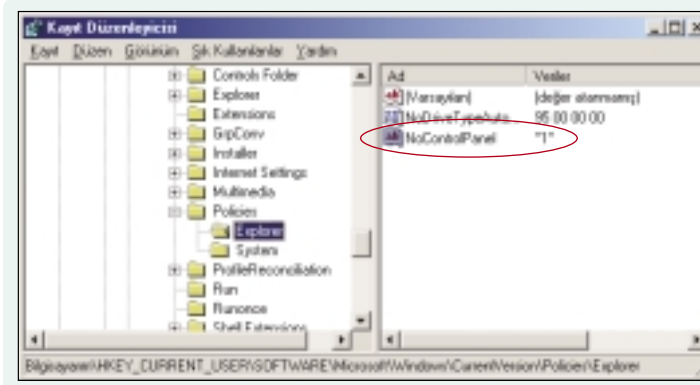
Kullanımı kolaylaştırmak amacı ile artık ilgili tüm öğeler de aynı kartlar altına toplanmış. Örneğin artık fare ile ilgili tüm ayarlar Mouse kartı altında yer alıyor. Bu karta tekerlek özellikleri de eklenmiş. Ayrıca X-Mouse delay ayarları da tekrar programa dahil edilmiş. General kartında ise Effects bölümü geliştirilmiş ve pencereler ile ilgili yeni ayarlar eklenmiş. Aktif masaüstünü kapatabileceğiniz, sık kullanılanlarda linkleri gösterebileceğiniz seçenekler gibi yeni ayarlar ise IE kartına eklenmiş. Network kartı ise artık Logon adı ile karşımıza çıkıyor.

Sonuç olarak bu programı kullanarak daha önce standart Windows ME sürümü ile düzeltilemediğiniz birçok seçenek üzerinde daha fazla etki sahibi ola-

biliyorsunuz. Ancak tabi ki tüm kontrolleri elinizin altında tutmak bir nevi de işletim sisteminin üzerindeki riski artıracaktır. Çünkü her an bir şeyleri düzeltirken başka bir şeyleri bozma şansınız vardır. Bu yüzden TweakUI kullanırken dikkatli olmak gerekir.

Windows ME'deki problemlerinizi çözümlenize yardımcı olan TweakUI zaman zaman sorunlar da çıkarabiliyor.

Kayıt düzenleyicide bu anahtar varsa Denetim Masasına bir daha ulaşamazsınız.

Add Value seçeneğini seçerek aşağıdaki değerleri gerekli bölümlere aynen girin.

Value Name: CacheWriteDelay
Data Type: REG_DWORD
Radix: Decimal
Value: 2000

4 Son olarak kaydetip çıkın ve Windows'u baştan başlatın. Böylelikle sistem kapatılmadan önce sabit diskinizin tampon belleğinin sabit diske yazılması için gereken zamanı kazanmış olacaksınız.

Geri Yükleme özelliğindeki hata 8 Eylül'de etkileyecek

TweakUP'den farklı olarak Windows ME ile birlikte sunulan en büyük yeniliklerden biri olan Sistem Geri Yükleme de şimdiye kadar hep zamanı geri alarak oluşan hataların önüne geçip kullanıcıların kaldıkları yerden çalışmaya devam edebilmesini sağlayabiliyordu. Ancak Microsoft'un yaptığı bir açıklamaya göre bu özelliğin ömrü de giderek kısıyor.

Windows'un takviminde zaman 9 Eylül 2001'i gösterdiği andan itibaren yapacağınız sistem yedeklerinden hiç biri artık çalışmayacak ve bilgisayarını baştan başlattığınızda Geri Yükleme Başarısız Oldu hatası ile karşılaşacaksınız. Bunun nedeni ise Microsoft'un geri yükleme noktası dosya isimlerini oluşturmak için kullandığı algoritmanın hatalı olması ve 8 Eylül 2001 tarihinden sonra doğru çalışmaması.

Tabi ki erken davranan Microsoft daha sorun oluşmadan önce çözüm için hemen bir yama sunuyor. Eğer sizin bilgisayarınızda belirtilen tarihten sonra böyle bir hata oluşursa bu ay ki CHIP CD içinde bulacağınız yama dosyasını kullanarak sorunu giderebilirsiniz. Ancak yama dosyasının sadece hata oluşan bilgisayarlarda kullanılması gerektiğini de unutmamak gerekiyor. Dolayısıyla öncelikle sistem tarihini ileri alarak bir geri yükleme noktası yaratıp sorun oluşup oluşmayacağını denemekte fayda olacaktır.

Windows hatalı kapatılmadığında bile ScanDisk çalışıyorsa !

Her kullanıcı bilgisayarını hemen kullanmaya başlayabilmek için işletim sisteminin en hızlı şekilde açılmasını ister. Ancak bazı durumlarda scandisk devreye girerek bu zamanı artırır. Bir önceki Windows oturumunun hatalı kapa-

ılması gibi durumların arkasından devreye giren scandisk disk üzerinde bir sorun oluşup oluşmadığını kontrol eder. Hatta Windows'u kurallarına uygun bir şekilde kapatmış olsanız dahi devreye girerek can sıkabilir.

Genelde bu sorun sabit diske yazılan sanal bellek yüzünden oluşur. Eğer IDE bir sabit disk kullanılıyorsa veriler öncelikle disk'in ön belleğine yazılacaktır. Tam bu sırada bilgisayar kapatılırsa veri de kaybolacak ve dolayısıyla bir sonraki oturumda scandisk devreye girecektir. Sorunu çözmek için ise yine Microsoft'un güncellemelerine ihtiyaç duyulur.

1 Öncelikle internet bağlantınızı sağlayıp Başlat menüsünde yer alan Windows Update seçeneğini seçin.

2 Daha sonra ise sayfa açıldığında Ürün Güncelleştirmeleri bağlantısına tıklayıp bilgisayarınız için geçerli güncellemelerin yüklenmesini bekleyin.

3 Burada listede yer alan Window IDE Sabit disk Önbellek paketi seçeneğinin yanındaki kutucuğu download için işaretleyin.

4 Varsa istediğiniz başka güncellemeleri de işaretleyip Download tuşuna tıklayın ve yükleme işlemini tamamlamak için gerekli diğer işlemleri yapın.

Güncellenmiş Ifsmgr.vxd aygıt sürücüsü için oturum kapatma sırasında gereken gecikmeyi sağlamak için Registry'de de düzenleme yapmak gerekebilir. Burada CacheWriteDelay değeri milisaniye cinsinden gerekli gecikmeyi sağlar.

1 Önce Başlat menüsünde yer alan Çalıştır seçeneği yardımıyla (regedit.exe) kayıt düzenleyiciyi çalıştırın.

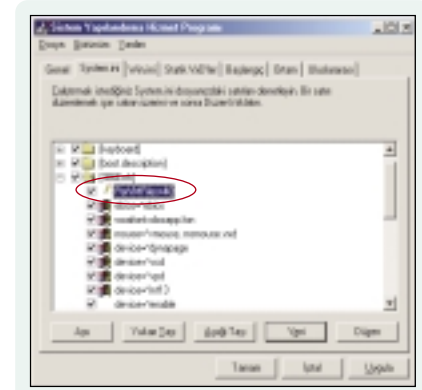
2 Burada HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion bölümünü bulun ve seçin.

3 Daha sonra Edit menüsü altından

MS-DOS tabanlı programlar için biraz daha fazla yardım

Dos'un tek başına kullanılsa da var olduğu en son Windows sürümü olan Me'de son olarak biraz da DOS tabanlı problemlere nasıl çözüm bulacağımıza bir bakalım.

Bazı MS-DOS tabanlı programlar sorunsuz çalışabilmek için daha fazla

ME'de Config.sys'nin içeriği System.ini altında 386enh bölümüne taşınmış.

dosya kontrolüne ihtiyaç duyarlar. Daha önceki Windows sürümlerinde bu sorun Config.sys satırına yazılacak Files=sayı şeklinde bir satır ile çözümlenebiliyordu. Ancak Windows Me artık Config.sys dosyasını kullanmıyor. En son 9x tabanlı işletim sisteminde bunun yerini ise PerVMFiles ayarları alıyor.

Bu ayarlar her MS-DOS Virtual Machine (VM) için gerekli dosya sayısını System.ini dosyası altında [386Enh] bölümünde PerVMFiles=sayı satırı ile belirtebiliyor. Windows Me içinde, her MS-DOS VM standart olarak 30 değerini alıyor. Maksimum değer ise 255 olabiliyor. Yaptığınız değişikliğin etkili olabilmesi için yine eskiden olduğu gibi sistemi baştan başlatmak gerekiyor.

Mahmut Karsioğlu (mkars@chip.com.tr)

Windows ve Office'in Saklı Kalmış Arama Fonksiyonları

Verilerinizi Kontrol Altına Alın

Windows ve Office programlarının arama fonksiyonlarını en verimli şekilde kullanarak aradığınız dosya ve bilgilere daha çabuk ulaşabilirsiniz. CHIP size bu konuda yardımcı oluyor.

■ Sigorta şirketine yollanacak önemli mektup nerede olabilir? Peki ya en yeni tatil fotoğrafları? Sabitdiskin adı aklınıza gelmeyen bir klasöründe, ama nerede? Windows ve Word belki hiçbir zaman sizi daha düzenli bir insan olmaya zorlayamayacak ama çok sayıda ki hünerli arama fonksiyonuyla mevcut karmaşanın içerisinde gerekli belge ve dosyaları kolaylıkla bulabilme şansına kavuşabileceksiniz. Pek çok kullanıcının kendisine böyle bir fırsat sunulurken zahmetli yollara başvurma çok yazık. Windows ortamında arama yapmaya yarayan Bul iletişim penceresi, her PC kullanıcısının ihtiyaç duyacağı, bu nedenle de çok iyi tanınması gereken kritik bir nokta. CHIP, önemli dosya ve belge araştırma tekniklerini sıralıyor ve Word ile Outlook Express'de nasıl arama yapılacağını tüm detaylarıyla açıklıyor. Belirti-

len tekniklere yeterince hakim olunmasıyla birlikte, gerek yanlış yerlere kaydedilmiş gerekse farklı nedenlerden dolayı bulunamayan dosyalar çok gerilerde kalacak.

Windows 95/98 ve Me'nin arama fonksiyonları birbirine benzer şekillerde çalışıyor. Ancak Microsoft'un yeni işletim sistemi Me'de arama yüzeyi biçimsel farklılıklar gösteriyor. Başarısız olup söylenmek yerine doğru arama yapabilmek. Başlat düğmesine tıklayan her kullanıcı onu görüyor ancak pek azı gerçekten kullanıyor.

Windows'un Bul menüsü ile dosyaları aratmak

Konu dosya aramaksa "Dosyalar ve Klasörler" seçeneği bu menünün en popüler öğesi. Seçeneğin açtığı iletişim penceresi sabitdisk, CD-ROM sürücü veya ağ bağlantılarınız üzerindeki her

türlü dosyanın izinin bulunabilmesini sağlıyor.

Bul penceresi Başlat/Bul/Dosyalar ve Klasörler (Windows 95/98) veya Ara / Dosya veya Klasör (Windows Me) ile açılabilceği gibi F3 tuşuna tıklayarak kısa yoldan başlatılabilir. Dosyanın tam adını biliyorsanız işiniz çok kolay: ❶ Dosya adını Ad (95/98) veya "Aşağıdaki ada sahip dosya ve klasörleri ara:" (Me) satırına girin (örneğin sigorta.doc).

❷ Sürücüyü Konum alanında seçin. "Alt Klasörleriyle Birlikte" öğesinin onay kutusunu doldurun. Windows Me'de aynı özelliğe "Arama Seçenekleri / Gelişmiş Seçenekler / Alt Klasörleri Ara" seçenekleriyle erişiliyor.

❸ Arama yapılacak alan, belirli klasörlerle sınırlandırılabilir. Gözet düğmesine tıklayın. (Aynı seçeneğe Me'deki "Konum:" alanının yanındaki okla da

erişilebilir). İstenen klasörü seçip Tamam'a tıklayın. Şimdi Bul komutuyla (95/98) veya "Şimdi Ara" (Me) ile aramayı başlatın. [Enter] tuşu üç işletim sisteminde de bu düğmeler yerine kullanılabilir

④ Arama başarılı olursa uygun özellikteki dosyalar alt (95/98) veya sağ (Me) pencerede gösterilecektir. İsme iki kez tıklamak dosyanın açılması için yeterlidir.

Dosya adını unutsanız bile sorun değil

Dosya adını hiç hatırlamadığınızda veya tam isimden emin olamadığınızda, işiniz elbette biraz daha zorlaşacaktır. Ancak Windows bu durumda da kullanıcılarına çeşitli yardım fonksiyonları sunuyor:

① Dosya adının sadece belirli bir kısmını hatırlayabiliyorsanız bu kısmı nokta ve dosya uzantısı kullanmadan Ad satırına girin.

② Aramanın yapılacağı sürücüyü seçin ve aramayı başlatın. "Mektup" verisini girdiğinizde, Windows, adında bu harf kombinasyonunu barındıran tüm dosyaları listeler. Dosya türünü hatırladığınızda sonuç almak kolaylaşacaktır.

Aranan dosyanın bir Word belgesi olduğundan eminseniz bunu ek bir kriter olarak belirtin.

③ Az önce tanımlanan adımları takip edin. Ancak Gelişmiş kartından (95/98) veya "Arama Seçenekleri"nden (Me) Türü olarak Microsoft Word Belgesi'ni girin. Windows, adında Mektup sırasını barındıran tüm Word belgelerini görüntüler.

Pratik: Tarihlerine göre dosya aramak

Aranan dosyaya ulaşmanın diğer bir yolu tarih kriterine göre arama yapmak. Örneğimizdeki mektubun yazıldığı zaman aralığını hatırlayabiliyorsanız Windows için belgeyi bulmak çocuk oyuncağı olacaktır.

① Bul penceresini açın ve "Değiştirilme Seçenekleri" (95) veya Tarih (98) kartını seçin. Me'de aynı özelliği "Arama Seçenekleri"nde bulacaksınız.

② Bulunacak dosyalar'dan "Oluşturma tarihi"(98) veya "Oluşturulmuş Dosyalar"ı (Me) seçin. Aralık'ı işaretleyin ve tarih seçiminin yapılacağı alana tıklayın. Ekrana gelen takvim yapırağından belgenin oluşturulduğu zaman aralığını işaretlemek Windows

95'e göre çok daha kolay. Windows 95'te zaman aralıklarını önce uygun alanları seçip sonra kendiniz girmelisiniz.

③ Dün oluşturduğunuz bir mektubu arıyorsanız "Önceki xx gün boyunca"yı işaretleyin ve 1'e tıklayın.

④ Tarih kriteriyle yapılan aramalar, ad ve dosya türü gibi diğer kriterlerle birleştirilerek alan daraltılabilir.

Dosyaların içeriğine göre arama yapmak

Windows'un kullanıcılara yardım desteği sunan diğer bir özelliği, belirli bir içeriği barındıran dosyaları bulabilmesi. Aranan belgede olması gereken kavram ya da pasaj uygun şekilde belirtildiğinde, Windows tüm şüpheli dosyaları aranan içeriğe göre tarar. Dosyaların, dolayısıyla metnin taranabilmesi Windows'un belgeleri teker teker açmasını gerektirir. İşlem beklenenden çok daha hızlı tamamlansa da dosya sayısındaki kabarıklık sürenin bir dakikayı aşmasına yol açabilir. Bu nedenle arama önceden sınırlandırılmalı.

① Bul penceresini açın ve sadece gereken belgede geçme ihtimali yüksek bir kavram seçin. Örneğin banka çok ge-

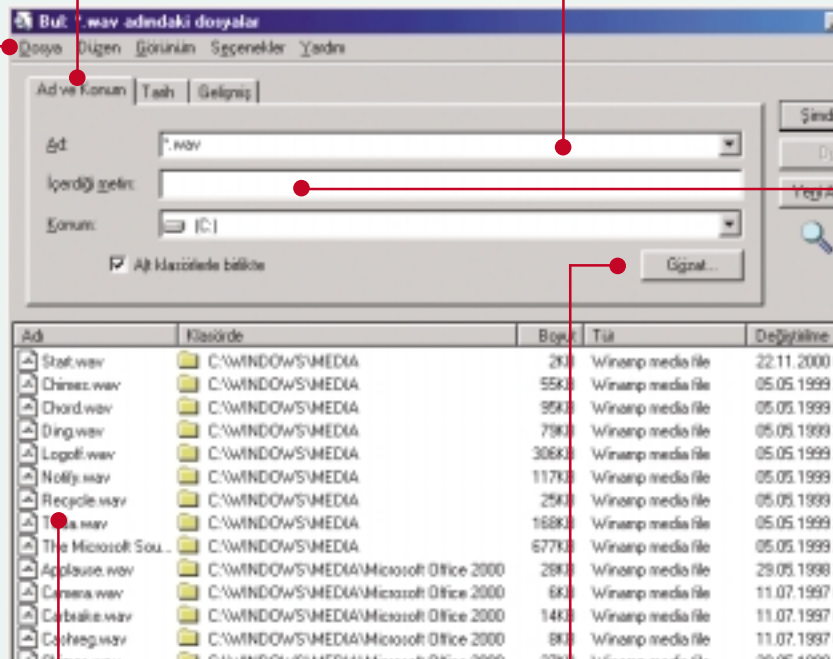
Windows 98 Bul İşletim Penceresi

Menü:

Menü seçenekleri Windows Gezgin'i anımsatıyor. Dosya/Aramayı Kaydet'le masaüstünde kısayol oluşturulabiliyor.

Ad/Konum: Bu kartla dosya adı ve dosya konumu gibi en önemli arama kriterleri belirlenir.

Ad: Sadece dosya adını girmek yerine, sembol karakterler de kullanılabilir.

İçerdiği metin:

Dosya adını anımsayamadıysanız, metinden belirli bir pasajı tüm dosyaların içeriklerini de taratabilirsiniz.

Sonuç listesi: Bulunan dosyaya iki kez tıklayarak dosyayı açabilirsiniz.

Gözet: Bu düğme Windows'un dosyaları nerede araması gerektiğini belirtmek için.

nel bir sözcük kriteri olacağından "Banka ödemeleri" ifadesini kullanın.

② "İçerdiği metin" satırına (95/98'de "Ad ve Konum" kartına) aranacak kavramı girin.

③ Arama çerçevesini mümkün ölçüde daraltın. Herhangi bir Word belgesinin izini sürüyorsanız, az önce belirtildiği gibi Microsoft Word Belgesi'ni seçin. Belgenin C:\Belgelerim'de oldu-

ğundan eminensiz konumu da sınırlandırın.

Arama başarısız olduğunda yapılacaklar

Windows'un Bul fonksiyonu her defasında umulan başarıyı sağlayamayabilir. Kriterlerine uygun herhangi bir dosya bulunamaması ihtimali gibi, listelenen isimlerin çokluğu nedeniyle

aramanın fayda getirmemesi ihtimali de var. İkinci durumda arama sonuçları yeniden yapılandırılabilir. Kabarık sonuç listesiyle karşı karşıya kalındığında Windows'un liste öğelerini sıralaması sağlanabilir. Üst satırdaki Ad (98) veya Name'e (95/Me) tıklayarak dosyaları alfabetik sıraya koyun. Tür ve tarihe göre yapılacak sıralamalar genelde daha akılcı olacaktır. Bunun için

TEMEL BİLGİLER

Office ve Outlook Express'de Arama Yapmak

Etkili arama seçenekleri sadece Windows'a özgü değil. Word ve Excel gibi Office uygulamaları da gelişmiş benzer özelliklere sahip. Outlook Express yardımıyla e-mail gönderen kullanıcılar gerek mail gerekse adresler için, gelişmiş arama yapabilir.

Word ve iş arkadaşları: Microsoft

Word'ün ergonomik arama fonksiyonu

Word ya da Excel: Hangisini kullanırsanız kullanın, her Office uygulaması kolaylıkla dosya ve veri aranmasında kullanılabilir. Office 2000 için izlenecek adımlar Office 97'den çok farklı değil.

① Kullandığınız Office yazılımından (örneğin Word) Dosya/Aç'a tıklayın.

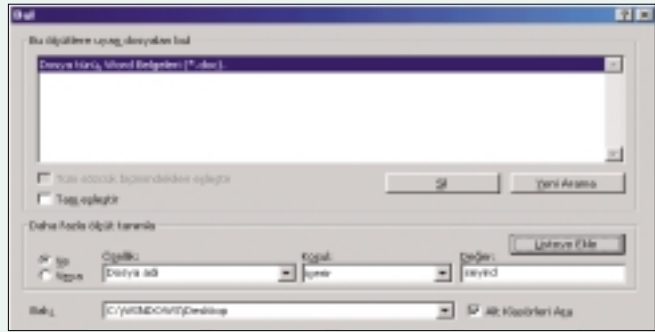
② Dosya adının sadece belirli bir kısmını anımsıyorsanız o harf sırasını Dosya ad satırına girin.

③ Bak'tan arama yapılacak klasörü seçin ve Dosya Türü'nden aradığınız bir mektupsa "Word Belgeleri (*.doc)" u (Office 97) veya "Word Belgeleri"ni (Office 2000) işaretleyin.

④ Enter'a tıklayın. Arama sona erdiğinde uygun dosyalar listelenecektir.

⑤ Dosyanın, örneğin en son geçen hafta değiştirildiğinden eminensiz Office 97'de Son Değiştirilme" "Son Hafta"yı seçin. Office 2000'de Araç-

Kısa süren bir arama... Ve ardından istenen adres bilgileri elinizin altında.

lar/Bul'a tıklayın ve Özellik'ten "Oluşturma tarihi"ni ve Koşul'dan "Geçen Hafta"yı seçin.

⑥ Office 2000 de Araçlar/Bul menülerinden ulaşılan özellik Office 97'de de var. "Diğer"e tıkladığınızda bu menüden farklı arama kriterlerini birleştirebilir ve aramaları kaydedebilirsiniz.

⑦ Yeni Arama düğmesi tüm arama koşullarını silerek yeni bir aramaya başlanmanızı sağlar.

Outlook Express: Çok sayıda

e-mail'in arasında aradığını bulmak

Çok aşına bir manzara: Gelen kutusu, bir kaç aylık kullanımdan sonra dolup taşmaya başlar. Ancak bu karmaşa içerisinde bile aranan mail'i bulmak mümkün.

① Bul iletişim penceresine en kısa yoldan

ulaşmak için istediğiniz klasöre (örneğin Gelen Kutusu) sağ fare tuşuyla tıklayın ve Bul'u seçin.

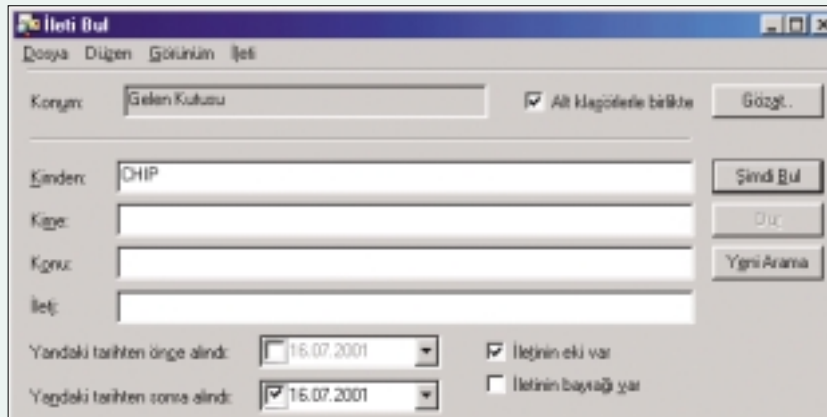
② Belirli bir kişiye yönelik arama yaparsanız "Kimden" boşluğuna adını girin. Adın tam girilmesi gerekmez. Arama, alt dizgileri kapsayacak şekilde genişletilebilir. Gerekli seçimler yapıldıktan sonra Şimdi Bul'a veya Enter tuşuna tıklayın. Belirli bir sözcüğe veya pasaja göre arama yapabilirsiniz.

③ Metin kısmındaki kavramları taratıp gerekli e-mail'i bulmak mümkün. İletim satırına aranan sözcükleri girin. Outlook tüm e-mail içeriklerini tarayacağından çok genel bir sözcüğün seçilmesi bekleme süresini uzatacaktır.

④ Her fırsatta arama sınırları iyice belirlenmeli. Bu hassasiyet, zamandan kazandırdığı gibi doğru hedefe ulaşmayı da kolaylaştırır. Aranan e-mail ek veya eklere (Attachments) sahipse ya da işaretliyse gerekli kontrol kutucukları seçili olmalı

⑤ E-mail'in geldiği zaman aralığını biliyorsanız, tarih sıralamasına gidilebilir.

"Yandaki tarihten önce alındı", "Yandaki tarihten sonra alındı" seçenekleri zaman aralığının belirlenmesini sağlar. Tarihler, bu öğelere tıklayınca açılan Windows Bul'dakine benzer takvim yapraklarında işaretlenir. Adres defteri de e-mail'ler gibi kolayca taranabilir. Düzen/Bul/Kişiler'e tıklayın. Konum'da Adres Defteri'ni seçin ve adı girdikten sonra Enter'a tıklayın.

Word ya da Excel: Office'in arama seçenekleri, istenen belgelerin kolayca bulunmasını sağlar.

Değiştirilme veya Tür başlıklarına tıklanabilir. Sütun adları'na yeniden tıklamak, listeyi tam ters şekilde düzenler. Dosya sayısının kabarcıklığı ihtimalinin tersiyle karşılaşıldığında, yani herhangi bir sonuç alınamamışsa aramayı genelleştirmek ve olası hataları ortadan kaldırmak gerekir.

❶ Öncelikle bir diğerinin gerçekleşme ihtimalini ortadan kaldıran hiçbir kriter tanımlamadığınızdan emin olun. Dosya.xls ararken dosya türü olarak Word Office Belgesi'ni seçemezsiniz. Aynı hatanın yenilenmemesi için bir sonraki deneme öncesinde Bul penceresini kapatıp yeniden başlatın.

❷ Başarısız deneme sırasında tek bir klasör tarandıysa, bir kez de tüm sürücüyü deneyin, (örneğin "C:") "Alt klasörlerle birlikte" seçeneğinin etkin olduğundan emin olun.

❸ Dosya adı gibi türünün de doğruluğundan emin olun. Liste.txt adlı metin dosyasını Liste.doc adıyla arıyorsanız sonuç elde edemezsiniz. Belgeyi yanlış dosya türünde kaydetmiş olabileceğinizden ad satırına sadece Liste de girebilirsiniz.

TF / Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

PROFESYONEL ARAMA

Gerekli Dosyaları Bulmak İçin Çeşitli İpuçları

❶ Sembol karakterler kullanarak arama yapmak: Windows, soru işareti (?) ve yıldız (*) gibi sembollerin Bul penceresinde kullanımını destekliyor. Ad satırına girildiğinde harflerin yerine kullanılabilen bu sembollerden soru işareti tek bir harfin yerini tutarken, yıldız sayısız karakterin yerine geçebiliyor.

Mektup?.doc sorgusuyla Mektup1.doc veya Mektup2.doc gibi dosyaların tümü listelenirken Mektup*.doc, Mektup.doc ve Mektup13.doc gibi sonuçları da buluyor. Dosya uzantısı girilmediğinde aramanın şekli değişiyor. Mektup arandığında Mektup'la başlayan tüm dosya ve klasörler listelenirken Mektup?, mektup harf sırasını içeren tüm dosyaları gösteriyor. Örneğin EnSon-Mektup.doc.

❷ Aynı türdeki dosyaların tümü: Belirli bir türdeki tüm dosyaları görüntülemek istediğinizde (örneğin tüm mp3 dosyaları) Ad satırına *mp3'ü girin.

❸ Çok sayıda dosya türü: Sabitdisk-

nizdeki müzik dosyalarının tam listesini görmek istiyorsanız tek bir dosya türünü belirtmek yetersiz kalacaktır. Ad boşluğuna tüm müzik dosyası türlerini, örneğin *.wav ; *.mp3; *.wma'yı girin. Öğeler arasında boşluk bırakmayı unutmayın.

❹ Aramanın kaydedilmesi: Dosya/Aramayı Kaydet menülerinden, bir kez yürütülen bir aramayı kaydedebilirsiniz. Windows bu esnada masaüstüne .fnd uzantılı bir listeleme dosyası oluşturur.

Aynı özellik Me'de hedef konum belirtmenizi bekler. Dosya simgesine iki kere tıklayarak aramayı yineleyebilirsiniz.

❺ Geçici dosyaların silinmesi: Bilgisayarınızı dosya çöplüğü halini almaktan kurtarın. Ad boşluğuna *.tmp *.bak *.~* ve ~*.~* türlerini aralarında boşluk bırakarak girin. Sonrasında aramayı başlatın.

Bulunan dosyaların tümünü [CTRL]+[A] tuş kombinasyonu ile işaretleyin ve [Delete] tuşuna tıklayarak Evet'i seçin. Silme işlemi onaylandı.

www.internetimiz.com

*Türkiye'nin
en geniş
masaüstü arşivi*

En İyi Antivirüs Programları Testte

Dijital Zararlı Avcıları

Virüs koruma yazılımları PC zararlılarını uzaklaştırmakla görevlidirler. Ayrıca bunlar sadece en aktüel ve popüler yazılımlar ile sınırlı kalmazlar. Önemli olan üreticinin düzenli olarak sunduğu güncellemelerdir.

■ Garip olaylar başlıyor. Karanlık odasında sadece ekranın mavi ışığı odayı aydınlatıyordu. Memnun bir şekilde sigarasını yakıp arkasına yaslandı. Çünkü son yapıtını hayranlıkla seyrediyordu. Az önce çok tehlikeli bir virüsü tamamlamış ve Mail ile göndermeye başlamıştı. Her gün bir çok PC virüsü ortaya çıkıyor. 2001 yılında dünya çapında ortaya çıkan kayıtlı zarar şimdiden 2 milyon dolara yaklaşıyor. Virüsler geride silinmiş sabit diskler, hasarlı ve kullanılamaz durumda dosyalar bırakıyorlar. Aynı zamanda virüsler zamandan bağımsız olarak istedikleri gibi çalışabiliyorlar. Örneğin bir bilgisayara bu küçük virüslerin bulaştırılması çığırn fikirleri bulunan birçok virüs programcısı gibi büyük çeşitlilik gösteriyor. İster dosyalarda, Boot sektöründe yada E-Mail eklentilerinde olsun örneğin Web sitesinin çağırılması yada E-Mail’lerin alınması gibi dikkatsiz bir hareket virüsü harekete geçirerek tüm sistemin çökmesine neden olabiliyor.

Özellikle yeni virüslerin gelişimi dramatik bir tablo ortaya koyuyor. 1986 yılında ilk PC virüsü olan Brain’in yayılmasının ardından bu sayı günümüzde tanınmış virüslerden oluşan bir listeye 57.000’e kadar ulaştı. Üstelik her ay yaklaşık 500 yeni virüs kendini gösteriyor. Antivirüs yazılımlarının yapabileceği çok fazla şey var.

İçerik

- 141 Acil durum stratejisi:
Virüs saldırısı durumunda ne yapmalı?
- 142 Virolojinin abc’si: Bilgisayar virüslerine ve zararlı kodlara bir bakış
- 143 Virüs koruması için beş altın kural
- 144 Önemli adresler: İnternet’te virüs bilgileri
- 145 Mini-Workshop:
GoBack’ın doğru kurulumu
- 146 Testin galibi: McAfee VirusScan 5.12
- 147 CHIP nasıl test etti?:
Doğru korumaya ulaşmak
- 147 Sonuç: Güncellik En Önemlisi
- 148 Tablolar: Teknik veriler ve değerlendirme

CHIP size hangi yazılımın kullanışlı özelliklere sahip olduğunu gösteriyor ve virüsle karşılaştığınızda hangi stratejiyi uygulamanız gerektiğini anlatıyor.

Virüslerin tohumu Internet: Arayarak yolunu bulunuyor

Internet yıllardır yeni bilgisayar virüslerinin gelişmesi ve yayılması için kuluçka ortamı oluşturuyor. Önceleri enfeksiyon E-Mail aracılığıyla ve Word yada Excel dokümanlarıyla kendini gösteriyordu. Özellikle de Script virüsleri (solucanlar) salgını genişletiyor. "Internet-Worm" olarak adlandırılan bu solucanlar 1988 yılında 6.000 sisteme bulaşmıştı ve bundan on yıl sonra VBS-Worm'u olan "Melissa" 100.000 üzerinde bilgisayara zarar verdi. Script virüslerinin ne kadar zararlı olabileceğini bu güne kadar karşılaşılan dikkat çekici durumlar ortaya koyuyor. Örneğin kötü niyetli "LoveLetter" (Aşk mektubu) 2,5 milyar dolara varan zarara neden oldu. Yani ilanı aşk hikayesi kötü bir şekilde sonuçlandı.

Virüsler mercek altında: Zarar verme, yenilenme ve gizlenme

Genel olarak virüslerin üç temel fonksiyonu vardır: Yenilenme, gizlenme ve zarar verme.

Kolaylıkla tanımlanmasını engellemeye amacı taşıyan yenilenme bölümünde virüsler veri içeriğini değiştirerek yayılırlar. Gizlenme fonksiyonu da virüslerin tanınmadan kalmalarını sağlar. Son olarak zarar verme bölümünde ise virüsler yaratıcıları tarafından verilen görevleri yerine getirirler. Yani dosyalara zarar verirler.

Kötü niyetli bir virüs ile karşılaşıldığında geriye kalan dosyaların kullanılır olmasını beklemeyin. Buna tipik bir örnek olan "OneHalf" virüsü PC'nizdeki birçok dosyası kilitler ve bir daha kullanılmaz duruma getirir.

Her zarar verme işlemi özellikle de kötü niyetli, konusunda usta sayılan ve dokümanları etkileyen virüsler bu kadar belirgin olmayabilir. Ancak zarar verme rutini Word dokümanını değiştirdiğinde, Excel tablolarındaki sayıları birbirine karıştırdığında yada yedekleme ünitelerinin güvenliği etkisiz hale getirildikten sonra da fark edilebilir.

Gizlenme mekanizması bu enfeksiyonların birbirinden farklı olması için

çaba sarfeder.

Özellikle de polimorf virüsler çok akıllıca saklanırlar. Virüs her enfeksiyonda kaynak kodunu değiştirerek adeta yeni bir virüs meydana getirir ve bu işlem virüs tarayıcılar için sorun oluşturur. Yazılımlar virüsleri karakteristik imzalarından (Signature) tanır. Bir virüs görünümü değiştirdiğinde ise eski Signature'ı tutulmaz ve arama başarısızlıkla sonuçlanır. Burada programcılara özel sınava rutinleri yardımcı olur. Network Associate firmasında araştırma mühendisi ve aynı zamanda virüs uzmanı olan Dirk Kollberg bu işlemlerin hiç de kolay olmadığını şu cümlelerle ifade ediyor: "Polimorf olmayan bir bilgisayar virüsünü yaklaşık yarım saatte analiz edebiliriz. Ancak polimorf virüsler için çalışma süresi bazen günler alabiliyor. Gözden kaçan sadece bir polimorf örneği bile tüm koruma mekanizmasını etkisiz hale getirebilir."

Mutation Engine (MtE) olarak bilinen ve polimorf olmayan virüslerden saniyelik bir zaman diliminde poli-

morf virüsler yaratabilen sistemler problemi daha da zor hale getiriyor.

1992 yılında virüs programcıları bu tür bir Mutation Engine olan Dark Avenger'ı yarattılar.

Korkunç: Makro virüsleri normal dokümanlarda saklanabiliyorlar

Script virüsleri gibi Makro virüsleri de programlama dili olan Visual Basic'i kullanırlar. 1995 yılında ilk makro virüsü örneğiyle karşılaşıldığının ardından bu çeşit virüsler de virüs geliştiricilerinin programlama listelerinde yer alırlar. Burada makro virüsleri açısından asıl ilginç olan, program dosyaları ve dokümanlar arasında uzak görünen enfeksiyon engelini kolayca aşabilir olmasıdır.

Almanya'nın Karlsruhe şehrinde BFK EDV Consulting GmbH şirketinden virüs uzmanı Christoph Fischer yazılım devi Microsoft ve Antivirüs yazılımı geliştiricilerini karşılaştırarak bu konuya açıklık getirmeye çalışıyor: "Uzun süredir Microsoft bir Word dokümanı yapısından sadece parça parça

ACİL DURUM STRATEJİSİ

Internet'ten Virüs Saldırısında Ne Yapmalı?

Eğer bilgisayarınız virüs saldırısı altındaysa bu size pahalıya patlayacaktır. Eğer bilgisayarınızda virüs tarayıcısı yüklü değilse CHIP yapmanız gerekenleri açıklıyor:

1 Panik yapmayın: Sakin olun, her şeyi kaybetmiş değilsiniz. Virüs enfeksiyonu durumunda en büyük hata yanlış tepkiler sonucunda ortaya çıkacaktır. Tüm uygulamalardan çıkın, açık dokümanlarınızı kaydedin ve PC'nizi kapatın.

2 Kurtarma disketi yaratma: Sistemin başarılı bir biçimde korunması için DOS ortamında virüs taraması yapabilecek güncel ve temiz bir açılış disketinden vazgeçemeyiz. Bunun için sadece en güncel antivirüs yazılımlarını tercih etmelisiniz. Tercih edeceğiniz yazılımın ilk virüs taraması işlemini DOS altında boot edilebilir bir kurtarma disketiyle yapabilir olmasına dikkat edin. Açılış disketini yada CD'sini takıp bilgisayarınızı baştan başlatın.

3 DOS altında virüs taraması ve tami-ri: Bilgisayarınızı DOS virüs tarayıcı-

sıyla tarayın. Eğer bir virüs bulursanız her şeyden önce önemli dosyalarınızı yeni bir diskete yedekleyin ve üzerine "Dikkat: Virüslü olabilir" yazın. Daha sonra sistemi düzenlemek için virüs taramasının onarma fonksiyonunu da açın.

Arka plan: Virüs tarayıcısının onarma fonksiyonu bazı durumlarda dosyalarınıza zarar verebilir. Bu gibi durumlarda virüslü dosyalarınızı üreticinin antivirüs laboratuvarlarına gönderin ve onarma fonksiyonun geliştirilmesini talep edin. Bunun ardından yedeklerinizi geri alın ve dosyalarınızı tamir edin.

4 Kapsamlı güvenliğin sağlanması:

Sisteminizi baştan başlatın. Windows altında antivirüs yazılımını kurun ve son güncellemeleri alın. Sıkıştırılmış arşiv dosyaları da dahil olmak üzere tüm dosyalarınızda bir virüs taraması yapın. Daha sonra disketler ve yazdığınız CD'leri de kontrol edin. Aksi takdirde bilgisayarınıza ve başka sistemlere de tekrar virüs bulaşması ihtimali ortaya çıkacaktır. Ayrıca yakın zaman içerisinde sizinle dosya alışverişi yapan kişileri de uyarmanız gerekir.

bilgileri çıkardı. Kısa ancak yorucu bir çalışma sonucunda Antivirüs endüstrisi doküman biçimini kendisi ortaya çıkarmak zorunda kaldı. Bu turum etkili antivirüs korumalarının gelişimini gözle görülür biçimde yavaşlattı.” Oysaki dokümanların program dosyalarına göre önemli derecede sık değiş tokuş edilmesi ve taşınması makro virüslerinin Boot yada dosya virüslerine göre çok daha büyük tehlike potansiyeli yaratmasına neden oluyor. Üstelik makro virüsleri sistem platformundan ve yazılımlardan bağımsız olarak yayılabiliyorlar.

Buradan da anlaşılacağı gibi Windows 98 altında virüslenmiş bir Word dokümanı bu koşullar altında Macintosh sisteminde de zarar verme işlemini yerine getirebilecektir. Bazı makro virüsleri ise (W97M/Tristate) Word dosyasındaki enfeksiyonu Excel ve Powerpoint tablolarına bile bulaştırabilirler.

Kamufraj bombardımanı:

Interrupt değişimiyle saklambaç

Gizlenmenin çok farklı bir yolu da Stealth virüslerinden geçer. Burada saklanma fonksiyonu örneğin virüs içeri- sindeki dosya açma yada kapama yöntemleri gibi temel Interrupt vektörleri-

Düşman kapıda: Symantec Antivirus Response Center'in (SARC) ortak çalışanları dünyanın dört bir yanında dosyalar üzerinde araştırmalar yapıyorlar.

ni ustalıkla yönetir. Uzmanlar bu yöntemi Interrupt Interception Mathode (IIM) olarak tanımlar. Eğer bir Stealth virüsü aktif durumda ise aynı zamanda arka planda saklambaç oyunu başlamış demektir: Virüs tarayıcısı enfeksiyonlu dosyayı açtığında gizlenme fonksiyonu aktif hale gelerek dosyayı dezenfekte eder ve çıkışta tekrar virüslü hale getirir.

Scanner'ın tarama işlemi böylelikle başarısızlıkla sonuçlanır. Berber bir

mekanizma Bootsector'ün de temiz olduğunu gösterebilir.

Virüslere karşı sürekli yarış: Sadece günceller anlamlı

Yeni bir virüsün ortaya çıkması ve Antivirüs yazılımının geçerli bir güncelleme sunması arasında geçen zaman çok büyük anlam taşıyor. Modern virüs tarayıcıları bu kısa süreyi yıllık araştırma sonuçları ve denemelerin toplamı yöntemleriyle geçiriyorlar. Yıl-

VİROLOJİNİN ABC'Sİ

Bilgisayar Virüslerine ve Zararlı Todlara Bir Bakış

Bilgisayar virüsleri üç kategoride incelenirler: Boot, dosya ve makro virüsleri. Tüm diğer virüsler bunların karışımı yada ek özellikler eklenmiş alt bölümleridir.

Boot virüsleri bir veri taşıma ortamını etkilemesi için yüklenecek programı Boot sektörüne yada Mester-Boot-Record (MBR) yazarlar. Virüs ya alanların üzerine kendi kaynak kodunu yazar yada ek kodları sabit diskin geri kalan bölümlerine kaydeder.

Dosya virüsleri .COM, .EXE uzantılı dosyaların yanında sistem (.DLL) ve script dosyaları (.VBS) olarak da kendini gösterirler.

Makro virüsleri makro özelliklerine sahip dokümanlarda bulunabilir. Bunlardan bazıları Word dokümanları, Excel tabloları ve PowerPoint sunuları olabilir.

Kalıcı virüsler aktif hale geldikten sonra hafızaya yerleşirler ve enfeksiyon temizlenene kadar burada kalırlar. Ha-

fızada kalan bazı virüsler (Joshi Virus) bilgisayarın baştan başlatılmasında sonra bile etkinliğini koruyabilirler.

Stealth virüsleri kullanıcıdan ve Antivirüs yazılımlarından korunmak için gizlenme teknikleri kullanırlar. Ayrıca boot sektör temiz olduğu görünümüne de verebilir.

Polimorf virüsler her enfeksiyonda virüs kodunu değiştirirler.

Cross-Infectör virüsler yazılımdan ve platformdan bağımsız virüslerdir. Örneğin bir Word dokümanından Excel tablolarına atlayabilirler. Duruma göre farklı işletim sistemlerinde de çalışabilirler.

Script virüsleri VBS (VisualBasicScript) yada JavaScript gibi dilleri kullanırlar.

HTML virüsleri HTML dosyalarına bulaşırlar. Ancak HTML komutlarıyla bilgisayar virüsü programlamak imkansız olduğu için HTML virüsleri VisualBasicScript ve JavaScript programlama dillerini kullanırlar.

Bazı HTML virüsleri ActiveX kontrolleri kullanarak fonksiyon çevresini genişletir-

ler. En tipik örnek JS/KAK. WORM@M virüsüdür.

Trojan virüsleri kullanılabilir yazılımlar olarak ortaya ve arka planda savaşırlar. Örneğin trojan virüsü olan BackOrifice Hacker'lara bilgisayardaki dosyalara ve şifrelere erişme olanağı tanırırlar.

Solucanlar ağlarda çok hızlı yayılırlar ve bir posta sunucusuna ulaştığında birlikte çalışarak tüm ağı yayılma şansına sahip olurlar.

Akıllı bombalar veri transferinde görünmezler. Bu virüsler sabit diskin silinmesi ve fat'in direkt olarak zarar görünmesine neden olurlar.

Dropper virüs değildir. Bazı Dropper'lar Debug komutlarıyla virüs programı gerçekleştirirler. Burada Debug.com programının Debug!.com olarak adlandırılması yardımcı olacaktır.

Hoaxes sözde virüslere karşı uyarırlar. Yanlış uyarılar zincirleme şekilde defalarca tekrarlanırlar.

lık analizlerde dosyadaki bir rutin virüs işlemlerinin zararları yada Code-Sequenz sonuçlarına göre aratılırlar. Denemelerin toplamı yönteminde dosya önceden yaratılan karakteristik değerle karşılaştırılır ve aşağı yukarı değişimlerin sinyali verilir. Ancak her iki yöntemin de ortak bir dezavantajı yanlış uyarılar yaratabilmeleridir. Buradan bir virüs durumu prosedürü çıkartılabilir. Ek olarak dosyalar karantina altına alınıp üretici firmanın antivirüs laboratuvarlarına gönderilir.

Bir Antivirüs yazılımı alırken nelere dikkat etmelisiniz?

Güvenli bir PC sistemi oluşturmanın temelinde doğru Antivirüs yazılımı seçimi de yatar. Geniş kapsamlı bir koruma solucan yada Trojan olarak değerlendirilebilecek virüslere karşı enfeksiyon tehlikesini azaltmalıdır. Çoğu üretici firma koruma metodları, Hotline'ların hızlı cevap süreleri ve düzenli güncellemeleri üzerine reklam yaparlar. Ancak bu paketlerin güvenliğine asla körü körüne inanmamalısınız.

Bir ürünün seçiminde karara varırken gözünüzün önünde şu resmi canlandırın: Scanengine bir antivirüs yazılımının motoru, güncellemeler benzini ve antivirüs laboratuvarları da atölyeleridir.

Eğer tüm alanlarda ortak ve düzenli bir çalışma sürdürülmezse virüs koruması sistemi çökecektir. Son olarak eklemek gerekir ki eğer uzun bir süre yazılımın güncellenmesini erterseniz yazılımın reaksiyon süresi de üreticinin kontrolü dışında uzayacaktır.

TEMEL BİLGİLER

Virüs Koruması İçin Beş Altın Kural

1 Bir virüs tarama yazılımı kurun ve asla virüs bekçisi fonksiyonunu kapatmayın. Antivirüs yazılımınızı düzenli olarak güncelleyin ve dosyalarınızı harici bir veri taşıyıcıda saklayın.

2 Disketten boot edilebilme özelliğini kapatın: BIOS ayarlarında Boot sürücüler bölümünde yer alan "A:,C:" sırasını "C:,A:" olarak değiştirin. Böylelikle açılış sırasında sürücüde unutulmuş disketlerden virüs bulaşması olasılığını ortadan kaldırmış olursunuz. Eğer gerekli ayarı bulamadıysanız anakartınızın kullanım kılavuzunda ilgili konuyu arayın.

3 Word, Excel ve Powerpoint gibi uygulamalarda makro virüsü korumasını etkinleştirin. Bu özelliği Word uygulamasında "Araçlar" menüsü altında yer alan "Seçenekler" altında "Genel" bölümünde bulabilirsiniz.

4 Internet Browser'ınızı sürekli olarak en yeni Update'ler ile güncelleyin ve güvenlik düzeyini en yüksek seviyeye ayarlayın. Microsoft Internet Explorer 5.x altında bu ayarlara "Araçlar"- "Internet Seçenekleri" menüleri altında yer alan "Güvenlik" bölümünden ulaşabilirsiniz. "Bölge güvenlik düzeyi" ayarını yükseğe getirip "Tamam" ile isteğinizi onaylayabilirsiniz.

Madalyonun arka yüzü: Genel olarak bazı özellikleri sınırlamak tüm Internet sayfalarının sorunsuz olarak açılmasına neden olurlar. Bu yüzden yine de düzeyin "Orta" seviyede tutulması önerilir.

5 Asla tanımadığınız kaynaklardan genel E-Mail'leri açmayın ve tanıdığınız kullanıcılardan gelen E-Mail'lerden de emin olun. Şüpheli durumlarda E-Mail'leri silin yada kullanıcı hakkında gerekli bilgileri edinin.

Seçim kriterleri göz önünde: Paket uyumlu olmalı

İyi bir antivirüs yazılımı güçlü bir virüs tarayıcısına ve sürekli bir virüs bekçisine sahip olmalıdır. Bu özellikler tüm virüs tiplerinde çalışabilmeli ve özel sınıflar için sınırlandırılmamalıdır. Bir E-Mail alındığında şüpheli içerik hızlı bir şekilde kontrol edilmelidir.

Özellikle otomatik güncelleme fonksiyonu da önem taşıyor. Böylelikle virüs imzaları ve tarama motoru (scanengine) her zaman güncel kalırlar. Virüslere karşı düzenli arama da aynı de-

rece de önemlidir. Burada bir görev planlayıcısı otomatik taramanın zamanlanması ve parametrelerin ayarlanması için size yardımcı olacaktır.

Tecrübesiz kullanıcılar için sihirbazlar yol gösterici olmalıdırlar. Uzmanlar ise ağ koruması ve yazılımın kişisel olarak ayarlanabilir olmasına değer biçeceklerdir. Karantina fonksiyonu şüpheli dosyaları öncelikle korumalı bir klasöre aldıktan sonra E-Mail ile Antivirüs laboratuvarlarına göndermelidir.

Boot edilebilir bir son çare disketi de vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Bunun disket yada CD olması önemli bir ayrıcalık sayılmaz. Önemli olan sadece ürünün yanında disket yada CD'nin verilmesi ve özel olarak yaratmak ihtiyacı duyulmamasıdır. Çoğu kullanıcı yazılımı virüs enfeksiyonundan sonra alır. Bu durumda virüslü sistemde bir disket yaratmak çok geç olacaktır. Çünkü yaratacağınız açılış disketi büyük ihtimalle virüs taşır. Böyle bir durumda virüs taraması da etkisiz olur.

Bağımsız virüs test merkezleri virüs tanımlarıyla ilgili bilgiler yayınlarlar. Bu amaçla Hamburg Üniversitesi'nde yer alan Virus Test Center'ın sitesine (<http://agn-www.informatik.uni-hamburg.de/dt.htm>) göz atabilirsiniz. Aynı şekilde Gega IT-Solutions GbR (www.av-text.org) ve Virus-Bulletin

En Çok Bulaşan Virüsler

1	W95.Hybris.Worm	35,8%
2	W95.MTX	11,7%
3	WScript.KakWorm	9,4%
4	W32.HLLW.Bymer	3,7%
5	VBS.SST@mm	2,7%
6	VBS.LoveLetter	2,5%
7	W32.Navidad	1,8%
8	Happy99.Worm	0,8%
9	32.Magistr.24876@mm	0,7%
10	VBS.Vbswg.gen	0,7%
	Diğer	30,2%

2001'in Mart ayında tüm dünyada kullanıcıların bilgisayarlarına en çok bu virüsler bulaştı. Özellikle W95.Hybris.Worm solucanı birçok sisteme bulaşarak etkisini gösterdi.

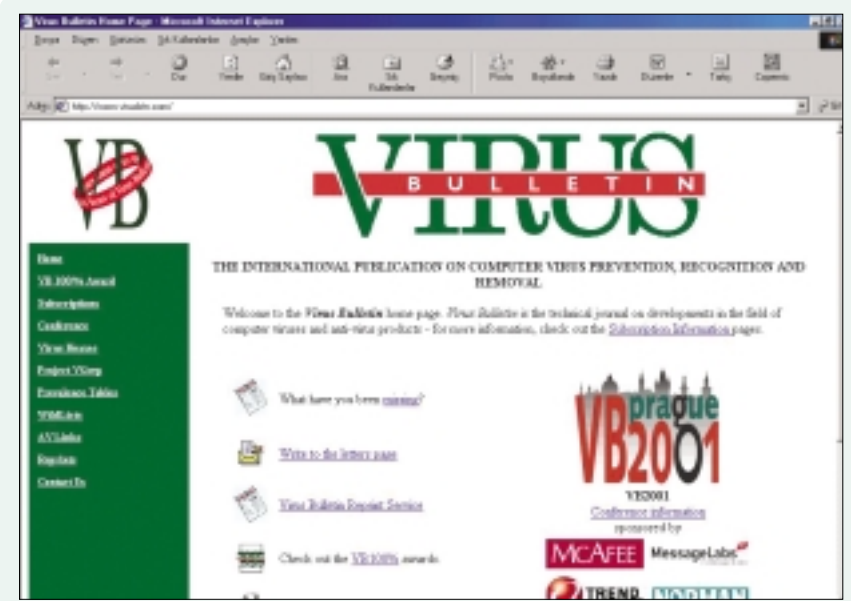
(www.virusbtn.com) siteleri de iyi bilgiler sunuyorlar. Eğer virüs tanıma konusunda test galibini değerlendirmek istiyorsanız sürekli güncellenen bu Internet sitelerini ziyaret edebilirsiniz.

Ücretlendirme:

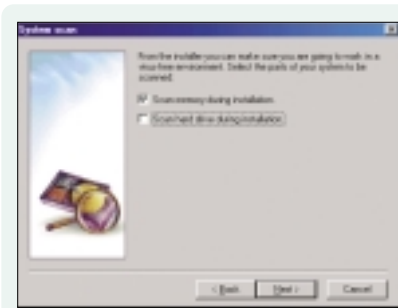
Servis ve destek ücretsiz kalmalı

Düzenli güncellemeler ve çok değerli destek hizmeti en ideal korumayı sağlar. Bu yüzden dikkatlerinizi bu iki nokta üzerinde yoğunlaştırmalısınız. Aksi halde servis ve ücretler konusunda tökezleyebilirsiniz. Hangi güncellemelerin ücrete dahil olduğuna ve ek hizmetlerin ne kadara mal olacağına dikkat edin. Güncellemeler genelde bir yada iki hafta da yenilenirler.

Bu dosyaları istediğiniz zaman Internet'ten indirebilirsiniz. Internet bağlantısı olmayanlar ise ücretli telefon

Virus-Bulletin: Virüs konusunda sürekli yenilenen bilgilere bu adresten (www.virusbtn.com) ulaşabilirsiniz.

Adım adım: Panda Antivirus Platinum'un akıllı kurulum sihirbazı, kurulum sırasında en acemi kullanıcılara bile yardımcı oluyor.

desteğinin yanında güncellemeleri de disket yada CD üzerinde edinmek zorunda kalacaklardır. Geri kalan kullanıcılar her şeyden önce E-Mail ile destek alabilir ve sadece önemli sorunlar için Hotline'lara başvururlar. CHIP dokuz virüs koruma programını test etti. En uygun olanı ücretsiz ve en pa-

halı olanı ise 120 Dolar civarında sunuluyor. Yazının geri kalan kısmında değerlendirme kriterlerinin etkilerini bulabilirsiniz.

McAfee VirusScan 5.12: McAfee VirusScan CHIP testinde tüm alanlarda kendini kanıtladı. Program sadece testin galibi olmakla kalmadı aynı zamanda fiyat-performans ödülüne de layık görüldü. Bu yazılım hakkında daha fazlasını 146. sayfada yer alan incelemede bulabilirsiniz.

Norton Antivirus 2001 (V7.00.51F): Virüs tarayıcıları altında bir profesyonel de Norton Antivirus 2001. Profesyonel deyimi çok iyi Scanengine'in yanında kapsamlı ayarlama ve program konforu için de geçerli. Yazılım önceden kurulum sırasında bir kurtarma disketi oluşturarak virüs koruması yaratıyor ve otomatik olarak güncellemeleri alı-

yor.

Antivirus 2001 tanınmamış bilgisayar virüslerinde bile oldukça başarılı oluyor. Ayrıca Bloodhound-Technologie sayesinde virüs işlemleri yürüten şüpheli dosyalar da analiz edilebiliyor. Bu işlemler E-Mail ekleri için de yürütülüyorlar. Herhangi bir şüphelen durumunda karantina ve E-Mail gönderimi fonksiyonları koruma sağlıyor.

Yüksek kalite, iyi yönetilebilirlik ve beraberinde gelen boot edilebilir kurtarma CD'sine rağmen Norton birinciliği kaptırıyor.

Panda Antivirus Platinum (6.23): Panda Antivirus Platinum'un kurulumu iki aşamada gerçekleştirilebiliyor. Bunlardan biri geniş kapsamlı ve başarılı bir sihirbaz fonksiyonu taşıyan ve virüs korumasını kullanıcıyla beraber kurabilen Wise-Setup'dir. Diğer kurulum ise kayıt sırasında sistemimizde hataya neden olduğu için çalıştırılmadı. Program arabirimi de gerçekten etkili kullanılabiliyor. Tüm önemli komutlara direkt olarak ulaşabilirsiniz. Ayrıca zaman ayarlı tarama modelleri de dikkat çekiyor. Önceden gerçekleştirilmiş virüs taramalarını log defteriyle sıralama yada filtre fonksiyonlarıyla gözden geçirebilirsiniz.

Panda arka planda koruma için iyi ayarlanabilen bir virüs bekçisi sunuyor. Koruma E-Mail ile gelen iletileri de kapsıyor. Dosyalar kaydedilmeden önce yazılım tarafından ayrıntılı olarak

Bilgisayar Virüsleri Hakkında Önemli Adresler

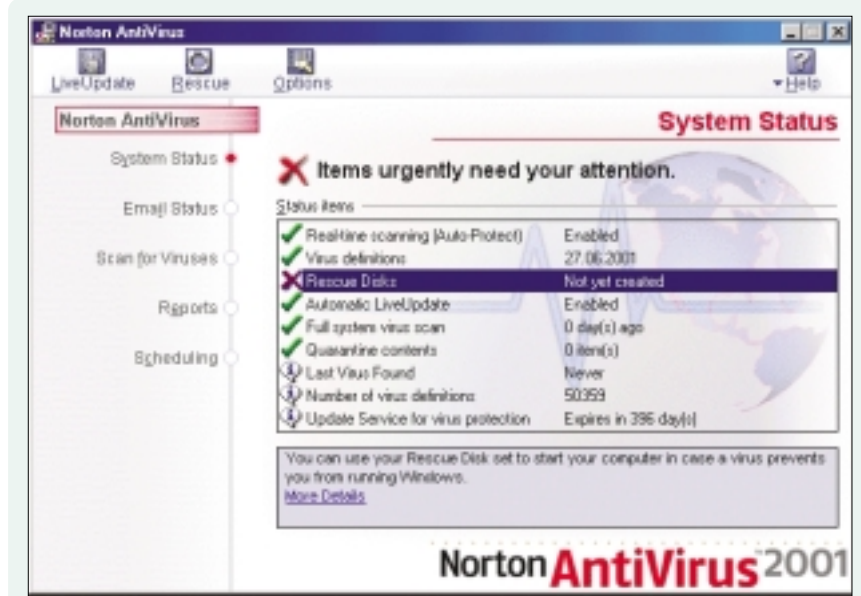
Tanım	Link
Hamburg Üniversitesi Virüs Test Merkezi	http://agn-www.informatik.uni-hamburg.de/dt.htm
GEGA IT-Solutions GbR	http://www.av-test.org
Virus-Bulletin	http://www.virusbtn.com
McAfee Virus bilgi kütüphanesi	http://vil.nai.com
H+EDV bilgisayar virüsleri hakkında incelemeler	http://www.antivir.de/infos/computerviren.htm
Symantec-Virus takvimi	http://www.sarc.com/avcenter/calendar/
Avrupa bilgisayar virüsleri araştırma enstitüsü (EICAR)	http://www.eicar.org/

kontrol ediliyor. Virüs imzaları 25 Dolar karşılığında temin edilebiliyor. Ancak telefon desteği yeterli değil ve önemli sorunların çoğu cevapsız kalıyor.

FP-WIN 2 Anti-Virus (V.5.08a): FP-Win2 Anti-Virus çok iyi bir Scanengine'ına rağmen gösterişsiz bir arabirimi sunuyor. Virüs korumanın ön ayarları çok kötü. Antivirüs yazılımı içerisinde kurtarma/açılış disketi bulunmamasına rağmen yazılım kurulum esnasında açılış disketi yaratılmasını sağlayabiliirdi. Aynı yetersizlik E-Mail ayarlarının kurulumu için de geçerli.

Tarama sırasında sihirbaz virüs taraması için gerekli tüm ayarları üzerine alarak iyi iş çıkarıyor. Sürekli virüs koruması için arka planda çalışan ancak arama fonksiyonları eksik olan FSTOP-W sabit bir bekçi olarak kullanılıyor. Virüs imzalarının sürekli olarak ücretsiz güncellenmesi yanında bir kereye mahsus yazılım güncellemesi de satış fiyatına dahil edilmiş. Eğer Scanengine'ı üç aylık periyotlarda Internet'ten satın almak isterseniz ek olarak 25 Dolar ödemeniz gerekiyor.

F-Secure 5.22: Scanengine'in değerlendirilmesi

Kontrol altında: Norton Antivirüs'un arabirimi tüm önemli özelliklere bir ekrandan ulaşabilmenizi sağlıyor.

dirilmesi gerçekten iyi sonuçlar ortaya koyuyor. Daha fazla donatı programın konforunu etkileyemezdi. Ancak kurulumun geri kalanında beklentiler yeterli kadar karşılanmıyor. Paketin için kurtarma/açılış disketi çıkmadığı gibi kurulum rutini bu disketin el ile yaratılmasına da izin vermiyor. Bunun yanında kontrol edilecek grupların gösteril-

mesinin yanında zaman planlayıcısı ve log defteri gibi özellikler de bulunmuyor.

Arka planda otomatik olarak güncellemeler için Info'ları ve Update'leri kontrol eden BackWeb başarılı bir ek araç oluşturuyor. Bunun için BackWeb Internet bağlantısının yoğun olmadığı zamanları kullanıyor ve böylelikle aktif

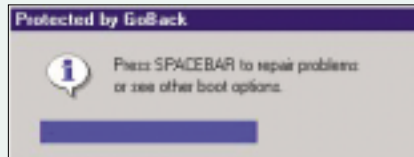
MINI WORKSHOP

Sistem Kurtarma: GoBack'ın Kurulumu

"Loveletter" virüsü bilgisayar virüslerinin ne kadar hızlı yayılıp ne büyük zararlar verebileceğini gösterdi. Roxio firmasının GoBack yazılımı bu tür dosya ve sistem değişikliklerini tanımlayabiliyor ve arka planda bir güvenlik kopyası çıkarıyor. CHIP bu bölümde virüs saldırılarını GoBack ile nasıl kendiliğinden geri alabileceğinizi ve sisteminizi eski haline dönüştürebileceğinizi açıklıyor. Örneğin bir E-Mail iletisi üzerinden sisteminize bulaşan virüs bilgisayarınızdaki dosyaları sildi yada başka bir içerik ile değiştirdi. Bilgisayarınız aniden kitlendi ve sistem hiçbir şekilde ilerlemiyor.

1. GoBack'ın başlatılması

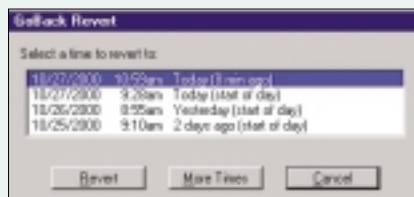
PC'nizi kapatın ve en azından on saniye geçtikten sonra tekrar başlatın. Bilgisayarınızın açılmasının ardından BIOS rutinleri geçecek ve GoBack açılış ekranı belirecektir. GoBack menüsüne ulaşmak için boşluk tuşuna basın. Açılacak menüde farklı özelliklere sahip

seçimler karşınıza gelecektir. Bunların arasında sorununuzu ortadan kaldıracak olan sürücülerin geri yüklenmesi bölümü de yer alır.

2. Sistemin eski durumuna getirilmesi

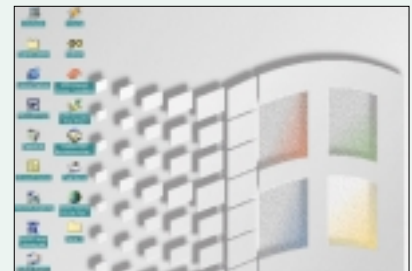
Karşınızdaki menüden "Revert Drive" seçeneğini açın. Program saklanmış sistem noktalarının bir listesini karşınıza getirecektir. E-Mail ile virüslenmeden önceki zaman dilimini seçin. Sistemin kaydına

başlayın. GoBack'ın 30 günlük deneme sürümünü www.roxio.com adresinden indirebilirsiniz.

3. Bilgisayarınızı tekrar başlatın

Son olarak bilgisayarınızı yeniden başlatın ve antivirüs yazılımınızı güncelleyin. Dipnot: GoBack ile seçebileceğiniz sistem saati sizi çok kısa bir süre öncesine döndürebilir. Diğer durumlarda dosyalarınızı tamamen kaybetmeyi kabullenmelisiniz. Ayrıca GoBack'ın herhangi bir yedekleme yada antivirüs yazılımının yerini alamayacağını da eklemeliyiz.

Session bu durumdan etkilenmiyor. Temel donatıları ve fiyatı ile bu yazılım aslında ev kullanıcılarına hitap etmiyor. Ancak ağ uzmanları ve yöneticileri F-Secure'da gerçek bir iş ortağı bulacaklar.

Norman Virus Control 5.1: Kalın bir kitapçık ve kurulum CD'sinin dışında paketten başka hiçbir şey çıkmıyor. Ayrıca açılış disketinin de bulunmaması sinir bozucu. Kurulum rutini de o an için bu ihtiyacı görmezden geliyor ve acil durum disketinin yaratılmasına izin vermiyor.

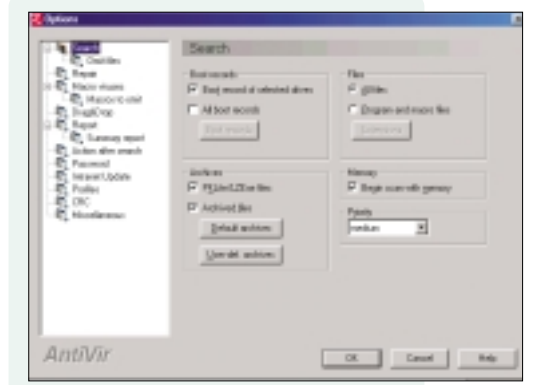
Benzer zayıflıklar yönetim konforunda da göze çarpıyor. Yazılım birçok farklı uygulamayla adeta kullanıcıyı yağmura tutuyor. Açıkçası bu ürün ev kullanıcıları için tavsiye edilmiyor. Eksikleri iyi bir Scanengine bile görmezden gelmenize neden olamaz. Norman Virus Control avantajlarını asıl ağ ortamında gösteriyor. Ayrıca yazılımın ağa paylaştırılması ve kurulumunu sağlayan ZANDA'nın (Zero Administration Network Distribution Agent) da altını çizmek gerekir. Özel uygulamaların parçalara ayrılmış olması sistem kaynaklarının az kullanılmasını ve bi-

leşenlerin hızlı güncellenmesini de sağlıyor.

AntiVir Professional Edition 6.06: H+BEDV'nin AntiVir yazılımı 120 Dolar'a satılıyor. Üstelik iki ayda bir Scanengine'in CD üzerinde yeni sürümlerinin gönderilmesi ve bir yıl boyunca her gün Internet güncellemelerin indirilebilmesi de bu fiyata dahil edilmiş. Antivirüs paketinin içinde kurulum CD'si olarak kullanılabilen bir kurtarma/açılış CD'sinin bulunması da övülmeye değer. Kurulum sorunsuz olarak gerçekleştiriliyor. Kullanıcı virüs koruma sistemi hakkında ayarları kurulumda yapıyor ve bunun ardından otomatik sistem taraması gerçekleştiriliyor.

Scanengine'in performansı ve bir güvenlik riski oluşturan makro virüslerinin kontrolü yeterli başarıyı göstermiyor. Aynı sınırlama otomatik güncelleme fonksiyonu için de geçerli oluyor. Her ne kadar sihirbazlara yer verilmiş olsa da yardım özellikleri ve kullanışlı arabirimiyle ergonomi konusunda yazılım artı puan alıyor.

Destek ve hizmet ücretleri ise benzersiz derece de kötü. Üretici güncelle-

Akıllı araçlar: AntiVirenKit'in iyi yapılandırılmış arabiriminde aradığınıza ulaşmak çok kolay

meleri yıllık 100 Dolar karşılığında sunuyor. Diğer alternatifler ile karşılaştırdığımızda uygun olduğunu söyleyemeyiz. Sonuç olarak bu yazılım ağ ortamında oldukça başarılı bir rol oynuyor ancak ev kullanıcıları için inanılmaz pahalı.

AntiVir Personal Edition 6.06: Bu yazılım H+BEDV'nin AntiVir Professional Edition yazılımının ticari amaçlar için kullanılmaması düşünülen ücretsiz sürümünden başka bir şey değil. Kurulum sorunsuz olarak gerçekleşiyor, ya-

1. Sıra

iyi
(8,4)

EN İYİ TEKNOLOJİ
CHIP
08/2001
EDITORÜN SEÇİMİ

- + Çok iyi virüs tanıma
- + Sistem kurtarma açılış disketi
- + Ücretsiz güncellemeler

Bilgi için: www.nai.com
Fiyat: 29 Dolar

Alarm: VirusScan virüsün varlığını keşfetti ve enfeksiyon uyarısı verdi.

McAfee VirusScan 5.12

Uygun Fiyatlı Virüs Koruması

McAfee VirusScan 5.12 kullanışlı arabiri mve Internet'ten ücretsiz güncellemeler ile birlikte mükemmel antivirüs teknikleri sunuyor

McAfee virüs koruması kurulumu bilgisayarımıza çok hızlı ve sorunsuz bir şekilde gerçekleştirildi. Kurulum sırasında yazılım en yeni güncellemeleri temin ediyor ve son olarak sistemi herhangi bir virüs enfeksiyonuna karşı kontrol ediyor.

Koruma sisteminin kalbi temelinde yüksek tanıma kabiliyeti ve özelliklere sahip olan Olympus-2-Scanengine'ına dayanıyor. Ayrıca yönetim konforu da gerçekten etkili oluyor. Bu konfor sadece kullanışlı program arabiriminde değil aynı zamanda sayısız yardım fonksiyonunda da kendini gösteriyor. VShield kurulum sihirbazı kullanıcıyla beraber tüm güvenliğin ayarlanmasını

sağlıyor. Örneğin E-Mail korumasının kurulması ve Web sitelerinin tehlikeli içeriğinden koruma kalkaniyla uzak durulması gibi çok az sorunun cevaplanması yeterli oluyor. Profesyoneller için de bir çok değişken özel olarak ayarlanabiliyor. Böylelikle virüs korumasını ince ayarlar ile güçlendirebilirsiniz. Boş zamanlarda yazılım kontrol işlemini yürütüyor. Virüs tanımlamalarının ve tarama motorunun Internet'ten güncellenmesi için ise bir bedel ödemeniz gerekmiyor.

Ancak beraberinde gelen kitapçık beklentilerinizi tam olarak karşılayamayabilir. Düşük fiyat, mükemmel özellikler ve güncellemelerin ücretsiz oluşu sayesinde McAfee sadece testin galibi olmakla kalmıyor aynı zamanda fiyat performans önerisi ödülünü de hak ediyor.

zılım ön ayarlar için kullanıcıya başvuru yapıyor ve ardından virüs taraması tamamlanıyor. Acil durum disket hazırlamak için gerekli rutin bu yazılımda da bulunmuyor.

En büyük farklılık fonksiyon, destek ve fiyatlarda kendini gösteriyor. Personal Edition deneme kümesi yöntemini kullanmıyor ve ağ desteği de sunmuyor. Daha birçok sınırlama ücretsiz yazılımda kendini gösteriyor. Scanengine'ne'in kusursuz bir çalışma ortaya koyamaması ve sadece makro virüsleri için gelişmeye açık tarama fonksiyonunun bulunması yeterli olmuyor. Ancak ücretsiz güncellemeler pozitif etki ediyor.

Kullanıcılara Hotline sisteminin yanında modern bir Support-Chat desteği de veriliyor. Sınırlandırılmış fonksiyonlar bedava olmasından dolayı önemlmesine engel oluyor.

AH / Murat Karşioğlu (admin@muratkarşioğlu.com)

Sonuç

Güncellik En Önemlisi

Mükemmel bir antivirüs koruma yazılımı maalesef yok. Ancak düzenli güncellemelerle mutlaka antivirüs programınızı güncellemeniz gerekiyor.

Bir kez olsun virüsle karşılaşanlar bu durumun nasıl bir korku yarattığını bilirler? Verilerin kaybı, yeniden kurma işlemleri ve bozulan dosyalar para ve zaman anlamına gelirler. McAfee VirusScan 5.12 bu durumlarda tercih edilebilecek iyi ve uygun bir virüs koruma yazılımı. ???70 Mark??? karşılığında mükemmel bir Antivirüs yazılımına sahip oluyorsunuz. McAfee ücretsiz İnternet virüs listesi güncellemelerinin yanında yine ücretsiz Scanengine güncellemesi de sunuyor. Bir Antivirüs yazılımı daha iyi olamaz.

Destek konusunda neredeyse tüm firmalar olması gereken hizmeti veremediler. Sadece F-Secure-Support ve Norman Data Defense Systems gelecek vaat ediyorlar. Teste katılan tüm diğer yazılım firmalarının destek hatları yetersiz cevaplar verdiler. Oysaki virüs enfeksiyonu durumunda gerçekten profesyonel bir yardım gerekebilir. Bu konuda üreticiler biraz daha çaba göstermeliler.

NASIL TEST ETTİK

Doğru Korumaya Ulaşmak

Testimizde 933 MHz hızında işlemcili Pentium-III sisteme Windows 98 SE kuruldu. Her testin ardından sistemi ilk haline geri getirdik.

Scanengine'in değerlendirilmesinde CHIP özel bir virüs tarama testi uygulamadı, ancak virüs tarama arşivi yeterli değerlendirmenin yapılmasına olanak sağlıyordu. Bunun yerine önemli test merkezlerinin sonuçları değerlendirildi:

Bunlar arasında Hamburg Üniversitesi virüs test merkezi (<http://agn-www.informatik.uni-hamburg.de/dt.htm>), Magdeburg'da yer alan GEGA IT-Solutions Gbr (www.av-text.org) Virus-Bulletin (www.virusbtn.com) gibi yayınlar da yer alıyordu. Test aşamalarının genel değerlendirmesinde tarama motoru fonksiyonellik alanına dahil edildi.

■ İşlevsellik

Bilgisayar virüslerinin tanınmasında antivirüs yazılımlarının gelişmiş bir scanengine'ına sahip olması ve tanınmayan bilgisayar virüslerini ortaya çıkarabilmesi için de analiz yöntemlerine sahip olması gerekir.

Deneme kümeleri yöntemi koruma alanını geliştirir ve önemli sistem alanlarındaki işlemleri tanır. Sistemin sürekli olarak korunması için virüs bekçisi modülünden vazgeçemeyiz. E-Mail'lerin ayrıntılı şekilde kontrol edilmesi de sorundur. Virüslü dosyalar ile karşılaşıldığında tamir ve silme özelliklerinin de sorulması gerekir. Şüpheli dosyalar yazılım tarafından bir karantina klasöründe saklanmalıdır.

Ayrıca tarama işlemlerinin tutulacağı bir log defteri özelliğinin de bulun-

ması gereklidir. Yazılımın güncellenme özelliğinin otomatik olarak çalışması tercih edilecektir. Ayrıca boot edilebilir bir kurtarma disketinden de vazgeçemeyiz.

■ Destek/Maliyet

Yazılımın güncellemeleri düzenli olarak sağlanmalı ve ücretleri makul olmalı. Online desteğin erişilebilirlik ve kalitesi de dengelenmeli. En ideali ise tabi ki ücretsiz olması.

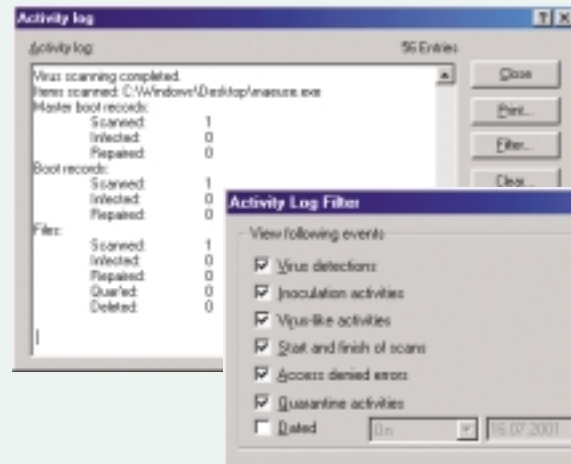
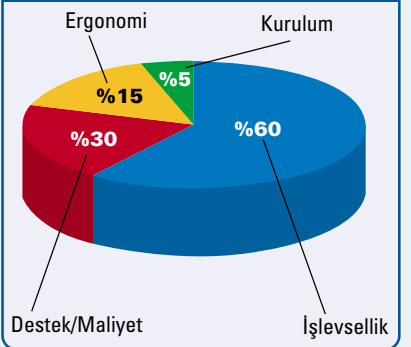
■ Ergonomi

CHIP program arabiriminin kullanışlı olmasını da itinayla değerlendirdi. Windows gezgininden direkt olarak listelerin taranmasına puan verildi.

■ Kurulum

Kurulumun kusursuz olarak tamamlanması ve yeni başlayanlar için de sorunsuz gerçekleştirilmesi gerekir. Gerek duyulduğunda kullanıcı acil durum disketi yaratabilmeli. Kurulumun ardından yazılım otomatik olarak güncellenmeli ve yazılım ilk virüs taramasını kendi yerine getirmeli.

Test Kriterleri

Bir bakışta: Norton'un log defteri birçok filtre fonksiyonu sunuyor.

Test ► Antivirüs Programları

1

2

3

4

Ürün	McAfee VirusScan 5.12	Norton Antivirus 2001	Panda Antivirus Platinum 6.23	FP-WIN 2 Anti-Virus
Üretici	Network Associates Inc.	Symantec	Panda Software Inc.	digital Tainment pool
İnternet	www.nai.com	www.symantec.com	www.pandasoftware.com	www.dtp-ag.com
Fiyat	29 \$	39 \$	30 \$	30 \$
İşletim sistemi	DOS, Windows 95, 98, NT, 4.0, 2000, Me	DOS, Windows 95, 98, NT, 4.0, 2000, Me	DOS, Windows 95, 98, NT, 4.0, 2000, Me	DOS, Windows 95, 98, NT, 4.0, 2000, Me
Kurulum				
Kurulum süreci	sorunsuz	sorunsuz	Kayıtta takılıyor	Acil durum disketi yok
Kurulumunda Auto-Update	kusursuz	kusursuz	çok eski virüs tanımları bulunduğu	otomatik değil
Fonksiyonellik				
Scanengine (Windows)/Kalite	Olympus 2/çok iyi	NAVEX/çok iyi	Panda/çok iyi	F-PROT/çok iyi
Deneme kümesi yöntemi	-	sadece HD-Boot-Sektörleri	-	-
Virüs bekçisi	E-Mail, Outlook eklentisi	E-Mail kontrolü dahil	E-Mail kontrolü dahil	E-Mail kontrolü dahil
Akıllı arama	*	hassaslık ayarlanabiliyor	hassaslık ayarlanabiliyor	*
Arşiv dosyalarında arama	sadece mevcut dosya biçimleri	çok kapsamlı	çok kapsamlı	çok kapsamlı
Kontrol gruplarının listelenmesi	Taskplaner üzerinde	tarama sihirbazı üzerinde	programlanabilir tarama	-
Zaman planlama	boş zamanlarda çalışma dahil	boş zamanlarda çalışma dahil	*	-
Karantina fonksiyonu	*	kontrol ve gönderme	kontrol ve gönderme	*
Otomatik güncelleme	*	ayarlanabilir	seçilebilir zaman dilimi	sadece el ile
Açılış disketi/CD	Disket	Kurtarma CD'si	kurulumda	-
Sağlamlık	sorunsuz	sorunsuz	kayıtta takılıyor	sorunsuz
Destek/Maliyet				
Virüs imzası güncelleme	1 yıl, online	1 yıl, online	1 yıl, online	hergün online aranabilir
Scanengine güncelleme	1 yıl, online	1 yıl, online	1 yıl, online	1 kez ücretsiz
Virüs imzası güncelleme ücreti	Sürüm geçene kadar ücretsiz	yıllık 3 Dolar	25 Dolar, hergün aranabilir	hergün online aranabilir
Scanengine güncelleme maliyeti	Sürüm geçene kadar ücretsiz	Virüs imzası ücretine dahil	Virüs imzası ücretine dahil	4 Online güncelleme 69 Mark, 4 CD 88 Mark
Ergonomi				
Genel kullanılabilirlik	mükemmel ve kullanışlı	mükemmel ve kullanışlı	iyi	iyi
Sihirbaz fonksiyonu	ayarlar için de geçerli	sadece kurulum için	tarama süreci	tarama süreci
Kullanım kılavuzu	yeterli	çok iyi	iyi	iyi
Genel değerlendirme	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
İşlevsellik	94	96	86	78
Destek/Maliyet	85	58	52	56
Ergonomi	90	90	90	70
Kurulum	100	100	65	45
Fiyat/Performans	83	80	78	77
CHIP Toplam Puanı	92	88	79	71
Sonuç	Ücretsiz güncellemeler kusursuz Scanengine ile birleşiyor.	Olağanüstü bir virüs koruma teknolojisi. Pahalı teknik destek.	Scanengine çok iyi. Kayıтта sorunlar çıkabiliyor.	İyi program arabirimi, mükemmel Scanengine

5

6

7

8

F-Secure Anti-Virus 5.22

perComp Verlag
www.percomp.de
250 Mark
DOS, Windows 95, 98,
NT, 4.0, 2000, Me

Acil durum disketi yok
BackWeb istemcisi
üzerinden

F-PROT, AVP/çok iyi
-
*
*
çok kapsamlı

-
-
-

BackWeb istemcisi
üzerinden

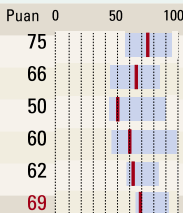
-

sorunsuz

1 yıl, online
4 CD
bir yıl sürecince her gün
arayabilmek 50 Dolar

4 CD, Virüs imzası
ücretine dahil

iyi
sadece kurulum
yeterli

Fonksiyonlar yeterli değil,
ev kullanıcılarına
tavsiye edilmiyor.

Norman Virus Control 5.1

Norman Data Def. Sys.
www.norman.no
60 \$
Windows 95, 98, NT,
4.0, 2000, Me

Acil durum disketi yok
çok eski virüs tanımları
bulunduğunda

Norman/çok iyi
*
*
*
sadece Zip ve Arj

Tarama modeli üzerinde
boş zamanlarda
çalışma dahil
*

çok eski virüs tanımları
bulunduğunda

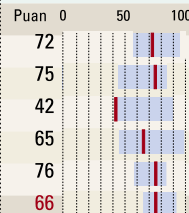
-

bir sistem çökmesi

1 yıl, online
1 yıl, online
bir yıl sürecince her gün
arayabilmek 20 Dolar

Virüs imzası ücretine
dahil

yeterli değil
sadece kurulumda
yeterli

Kararsız program a
rabirimi, yetersiz
konfor

AntiVir Professional Edition 6.06

H+BEDV
www.hbedv.com
300 Mark
DOS, Windows 95, 98,
NT, 4.0, 2000, Me

sorunsuz
çok eski virüs tanımları
bulunduğunda

AntiVir/yeterli
hassas,hızlı
*
sadece makra virüsleri
kapsamlı

Profil modeli üzerinde
boş zamanlarda
çalışma dahil
virüslü klasörde
Intranet güncelleme
üzerinde

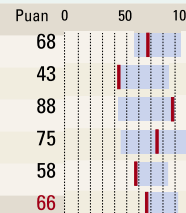
Kurtarma CD'si

sorunsuz

1 yıl, online
1 yıl, 2 ayda CD
bir yıl sürecince her gün
arayabilmek 100 Dolar

Virüs imzası ücretine dahil

yeterli
sadece kurulumda
çok iyi

Memnun edici
Scanengine,ancak
fiyat çok yüksek

AntiVir Personal Edition 6.06

H+BEDV
www.hbedv.com
ücretsiz
DOS, Windows 95, 98,
NT, 4.0, 2000, Me

Acil durum disketi yok
çok eski virüs tanımları
bulunduğunda

AntiVir/yeterli
-
*
sadece makra virüsleri
sadece Zip ve Arj

mevcut değil
boş zamanlarda çalışma
dahil
virüslü klasörde
Internet güncellemesi ile

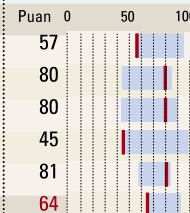
-

sorunsuz

hergün
her iki ayda bir
ücretsiz
2 ayda CD

ücretsiz

yeterli
sadece kurulumda
tatminkar

Kısıtlı özelliklere sahip
ücretsiz antivirüs
yazılımı

Transfer Zamanından Tasarruf

E-posta ile Resim Göndermek

Resim eklediğiniz e-posta gönderilemiyorsa veya gönderdiğiniz resimleri karşı taraf açamıyorsa bir yerde hata yapıyorsunuz demektir. E-posta ile resim gönderirken dikkat etmeniz gerekenleri açıklıyoruz.

■ E-posta ile gönderilen selamlaşma mesajları mağrur siyah beyaz renklere sahip olmak zorunda değiller: Elektronik postayı tatil, kutlama ve diğer sevindirici olayların resimlerini arkadaşlarınıza ve tanıdıklarınıza göndermek için kullanın. Bunun için bir resim düzenleme programı tarayıcı veya buna alternatif olarak bir dijital kameraya ihtiyacınız olacaktır.

Aslında düşman değil de arkadaş kazanmak için iki kurala dikkat etmelisiniz. Birincisi! Göndereceğiniz resmi, alan kişinin gerçekten açabileceği kullanımı yaygın olan bir biçimde kaydetmelisiniz. İkincisi! Dosya büyüklüğünü mümkün olduğunca düşük tutmaya çalışın. Yüksek çözünürlükteki büyük resimler daha fazla saklama ortamına ihtiyaç duyarlar. Eğer tanıdıklarınıza

birkaç megabyttan oluşan iletiler gönderirseniz e-posta programının çökmesine neden olabilirsiniz. Bazı ücretsiz e-posta hizmetleri belirli büyüklükleri aşan dosyaları ret ederler. Bu durumda resimleriniz daha sonra ilk posta ile size geri gönderilir.

Ancak bunun için fotoğrafları en uygun şekilde ekrana getiren ve bunun için hafızaya ihtiyaç duyan bir dosya biçimi gereklidir: JPEG. Bununla ilgili bilinmesi gerekenleri ve bir resmin e-posta ile gönderilmek için nasıl hazırlanacağını bu yazı içerisinde bulabilirsiniz.

JPEG: Fotoğraflar için uygun biçim

Eğer fotoğrafınızı ekran gösterimi için hazırlıyorsanız, yüksek kaliteli fotoğraf

kağıdı baskısına göre çok farklı kurallara uymalısınız. Fotoğraf baskısı için önemli olan (aslında kullanışsız dosya büyüklüklerine neden olan) bir çok şey (örneğin yüksek çözünürlük, boyutlar ve renk derinliği) ekran görünümü için önemsizdir.

Problem, her şeyden önce kullanıcıların sıkıştırılmamış fotoğrafların modemle yüklenmesini dakikalarca beklemek zorunda kaldıkları internette ortaya çıkar. Bu nedenle web tasarımcıları fotoğraflar için bir çok renk tonunu gösteren ve buna rağmen çok az yer kaplayan bir resim biçimi kullanırlar: JPEG. Dosya uzantısı ".jpg" olan biçim bu aralar World Wide Web dışında da yaygın olarak kullanılıyor. Kullanılan tüm resim düzenleme programları bu biçimi tanıyor ve bir çok dijital kamera

resimleri JPEG biçiminde saklıyorlar. E-posta resimlerinizi bu biçimde saklamanız için bir neden daha: Böylece alıcının resim dosyalarını açabileceği ve görüntüleyebileceğinden emin olabilirsiniz.

JPEG dosyalarını farklı sıkıştırma faktörlerinde saklayabilirsiniz. Aslında burada kayba dayalı bir yöntem geçerlidir: Düşük sıkıştırma faktörü fazla saklama alanı isteyen yüksek kaliteyi garanti eder. Yüksek bir sıkıştırma faktörü ile de bir fotoğraf dosyasının büyüklüğünü kilobaytlar seviyesine düşürebilirsiniz. Ancak eski yapı ve renk uyumu kalmaz. Yüksek sıkıştırma değerlerine sahip JPEG'lerde artifact olarak adlandırılan resim elemanları tipik olarak köşeli bağlantılara sahiplerdir.

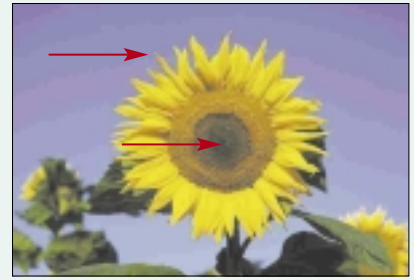
JPEG, 16,7 milyon renk kaydedebildiği için fotoğraflar için uygun bir biçimdir. Böylece resim tramlanmadan veya çizgilenmeden sorunsuz renk geçişleri oluşturabilirsiniz.

Buna karşılık çizimler ve grafik yüzeyler için GIF biçimi tavsiye edilir. Yapışık renk yüzeylerine sahip resimler bu biçimle özellikle etkili bir şekilde sıkıştırılabilirler. Ancak GIF sadece 256 renk görüntüleyebilir ve bu nedenle fotoğraflar için pek uygun değildir. Şayet e-posta ile bir karikatür veya özel bir çizim göndermek istiyorsanız: Resmi GIF biçiminde de kaydedin, JPEG ile karşılaştırın ve daha sonra daha iyi bir görünüme sahip olan ve daha az yer kaplayan dosyayı seçin.

Program, tarayıcı ve dijital kamera

Bir fotoğrafı JPEG olarak kaydetmek için nelere ihtiyacınız var? Prensipler olarak tüm resim düzenleme programları piksel bazlıdır. Şayet ilk olarak bir program belirlemek istiyorsanız sizin için ipucu: Örneğin Paint Shop Pro (www.jasc.com) veya Photo Impact (www.ulead.com) gibi resim düzenleme programlarını ilk olarak deneyebileceğiniz demo versiyonları mevcut. Zaman sınırlı ücretsiz test sürümlerini üreticilerin internet sayfalarından indirebilir ve kendi sisteminize kurabilirsiniz.

Eğer resim çekerken geleneksel fotoğraf filmlerinden kullanıyorsanız fotoğrafları dijital ortama aktarmak için bir tarayıcıya ihtiyacınız olacaktır. Şayet yeterli sabit disk alanına sahipseniz:

Paint Shop Pro ile hazırlanan farklı sıkıştırma basamaklarına sahip JPEG (800x560 piksel) resimler. Sol üst köşeden sağ alta gidildikçe dosya büyüklüğü oldukça düşmekte ve buna bağlı olarak resim kalitesi kötüleşmektedir. En kullanışlı olan 50 birimlik sıkıştırma faktörüdür. Yüksek sıkıştırma oranlarında nesne kenarları netliğini kaybetmektedir. Oransız köşeli yapılar da tipiktir.

Resimleri 16,7 milyon renkte 300 dpi çözünürlükte taramanız ve TIFF biçiminde kaydetmeniz tavsiye edilir. Daha sonra bu resmi elektronik fotoğraf arşivinize kaldıracak ya da başka amaçlar için kullanabilirsiniz. JPEG biçimine dönüştürme ve doğru büyüklüğünün belirlenmesi işlemi daha sonra yerine getirilir.

Dijital kameralar resimleri normalde zaten JPEG veya TIFF biçiminde saklarlar. Yapmanız gereken fotoğrafları sadece bir resim düzenleme programı yardımıyla açmaktır. Eğer resimleri bir fotoğraf arşivinden veya fotoğrafçıdan dijital formda elde ettiyseniz renklerin RGB modunda görüntülenip görüntülenmediğini kontrol etmelisiniz.

Fotoğraflarınızı JPEG biçiminde kaydetmeden önce kritik bir kontrol daha yapmalısınız: Renkler, kırmızı gözler, yırtık gibi bulduğunuz tüm hataları şimdi sorunsuz bir şekilde düzeltebilirsiniz. Bunun haricinde uygun resim kısmını da seçmelisiniz. Fotoğraf çekimi için acele ederken vizöründen yukarıya kaldırmış olabilirsiniz: Eğer çok fazla yer kaplayan gökyüzü resim harmonisini bozuyorsa kötü görünen köşeleri kolaylıkla kaldırabilirsiniz.

Ayrıca renk uyumu için çok fazla zaman harcamayın: Sisteme (Windows veya Macintosh), monitöre veya browsera bağlı olarak fotoğraflarınızın renkleri farklı görüntülenebilirler. Kendi monitörünüzde romantizm kokan mükemmel bir kırmızı olarak ekrana gelen güneş batımı başka bir ekranda sarı çizgili olarak görüntülenebilir. Yani fazlasıyla hassas renk düzenlemeleri verilen emeği normalde karşılamaz.

Doğru resim büyüklüğü önemlidir

Fotoğraflarınızı JPEG olarak kaydetmeden ve göndermeden önce kesinlikle doğru büyüklüğü belirlemelisiniz. Aksi takdirde arkadaşlarınız muhtemelen vesikalık fotoğraflarınızın ayrıntılarını görüntüleyebilirler. Tanıdıklarınızın büyük bir kısmının resimleri görüntülemek için Internet Explorer kullandığını ve bu nedenle resmin ekrana gelen büyüklüğü üzerinde değişiklik yapmadıklarını düşünün. Bir browserda küçültme veya büyütme gibi resim ayrıntıları bulunmaz.

Eğer resmi uygun değerlerde boyutlandırdıysanız browser baskı çözünürlüğü ile ilgilenmediği için artık sadece

piksel büyüklüğünü belirlemelisiniz. Pratik bir kural: Fotoğraf, ekran çözünürlüğünden daha büyük olmamalıdır. Aksi takdirde muhtemelen browser penceresi içerisinde tamamen görüntülenemez.

Ekran çözünürlüğü sistem ayarlarına ve temel olarak grafik kartı ve monitörünüze bağlıdır. Bir çok kullanıcı monitörlerini 800x600 piksel (Genişlik/Yükseklik) veya 1024x768 piksel ekran çözünürlüklerinde kullanır. Büyük bir monitör ve iyi bir grafik kartı ile 1152x864 piksel çözünürlük değeri de kullanılabilir. Eğer rakamlardan emin olmak istiyorsanız resminizin 800 piksel yükseklik ve 600 piksel genişlik değerlerini aşmamasına dikkat edin.

Ekran çözünürlüğünüzün ne kadar olduğunu çok basit bir şekilde kontrol edebilirsiniz: Farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstündeki boş bir alana tıklayın ve bunun sonucunda ekrana gelen nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Kullandığınız ekran çözünürlüğü değerini Görüntü Özellikleri penceresindeki Ayarlar kartı üzerinde bulabilirsiniz.

Eğer bir fotoğrafı çok küçültecek olursanız nesne köşeleri ve resim çerçevesi netliklerini kaybedebilirler. Resminizin bu efektten etkilenip etkilenmediğini kontrol edin. Şüpheye düştüğünüzde resmi bir kez daha netleştirin ve bulanıklaşan bir gülüşü böylece tekrar parlar hale getirin.

Kaliteli görüntü, küçük dosya boyutları

Son adım olarak resminizi JPEG biçiminde kaydedin ve doğru sıkıştırma oranlarını seçin. Her program bunun için farklı imkanlar sunar. Örneğin Photoshop altında çalışırken sıkıştırma oranını belirleyebileceğiniz pencere kaydetme esnasında otomatik olarak

Benekli yapılar: Yüksek sıkıştırma oranlarında özellikle deri tonunda bozulmalara neden olan JPEG Artifact'leri meydana gelir.

ekrana gelir. Paint Shop Pro 7.0 altında ise JPEG Optimizer fonksiyonunu çalıştırmalısınız. Buradan kademesiz olarak 1 ile 99 arasında sıkıştırma faktörleri belirleyebilirsiniz. Sıkıştırma oranını ise Save As penceresindeki Options düğmesine tıklayarak belirleyebilirsiniz.

Şimdi asıl önemli olan dosya büyüklüğü ile görüntü kalitesi arasında mükemmel bir denge bulmaktır. Bunun için yapmanız gereken tek şey denemektir. Pratik bir kural: 800x600 piksel büyüklüğündeki bir JPEG dosyasını sorunsuz bir şekilde 50 faktör küçültebilirsiniz. Bu, e-posta ile göndermek istediğiniz bir resim için uygun bir değerdir ve kalite kaybı belirli sınırlar içerisinde tutulur. Ayrıca: Şayet bir resmi zaten sıkıştırılmış JPEG olarak kaydettiyseniz ve daha sonra sıkıştırma faktörünü daha da küçültmek isterseniz bunun için orijinal resmi kullanmanız daha iyi olacaktır. Böylece sıkıştırma esnasında daha iyi sonuçlar elde edebilirsiniz.

JPEG biçimindeki resimlerinizin görünümünü sadece kullandığınız resim düzenleme programında değil aynı zamanda Internet Explorer ve Netscape Navigator altında da kontrol etmelisi-

niz. Böylece çıktılarını daha rahat görebilirsiniz. Dosya büyüklüğünü resim düzenleme programından ve Windows gezgininden kontrol edebilirsiniz. Bu nedenle dosya ayrıntılarını görmek için ilk olarak gezgin penceresinin solundaki dizin yapısı içerisinde resimlerin bulunduğu klasörü seçin ve daha sonra Görünüm/Ayrıntılar komutunu kullanarak görünüm modunu değiştirin.

Bazı resim düzenleme programlarında birden fazla resmi JPEG biçimine dönüştürmek isteyenler için yardımcıları bulunur: Yığın veya Batch dönüşümü. Bu fonksiyon ile bir resim klasörü içerisindeki tüm resimler birkaç tıklama ile JPEG biçimine dönüştürülürler. Örneğin Paint Shop Pro altında kaynak ve hedef klasörleri belirleyin ve sıkıştırma oranını girin. Bu fonksiyon ile resimler program altında açılmazlar ve direkt olarak JPEG biçimine dönüştürülürler. Bu resimlerin kalitesini daha sonra browser penceresinde kontrol etmelisiniz.

Son adım: Resmin elektronik posta ile gönderilmesi

Artık bitti! Hazırladığınız resimleri artık e-posta ile gönderebilirsiniz. Bunun için resim dosyalarını iletilelere sadece ataç olarak bağlamalısınız. Ve tabii ki acemi kullanıcıların da JPEG dosyalarını açabilmeleri için ileti içerisinde alıcının dosyayı üzerine iki kere tıklayarak açabileceği hakkında bir açıklama metni girin. Şayet bu mümkün değilse dosya sabit diske kaydedilmeli ve daha sonra direkt olarak browser penceresinde açılmalıdır.

TF / Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

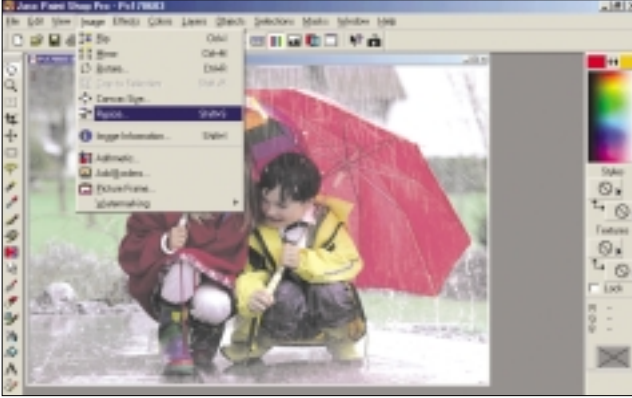
Yumuşak çizim efekti (sağda):
Eğer resimleri küçültecek olursanız

genellikle nesne kenarları netliğini kaybedecektir. Buna karşılık Clarify efekti kullanılabilir.

Paint Shop Pro 7.0 ile JPEG Formatı

Dijital fotoğraflar mı göndermek istiyorsunuz? Paint Shop Pro 7.0 "JPEG Optimizer" fonksiyonu ile doğru sıkıştırma oranının seçilmesini kolaylaştırıyor. En iyi sonucu elde etmek için yapmanız gerekenleri anlatıyoruz.

1. Resmin Paint Shop Pro ile açılması

Fotoğrafın taranmış olması veya dijital kamera ile kaydedilmesi fark etmez: İlk olarak istediğiniz resmi Paint Shop Pro 7.0 altında çalıştırın ve resmin büyüklüğünü kontrol edin. Bunun için Image menüsü altındaki Resize komutunu çalıştırın.

2. Resim büyüklüğünü belirlemek

Resize penceresindeki Pixel Size ve "Main aspect ratio of X to 1" seçeneklerini aktif hale getirin. Yatay biçimdeki bir resim için "Width" kutusuna değer olarak 800, dikey biçimdeki bir resim için de "Height"

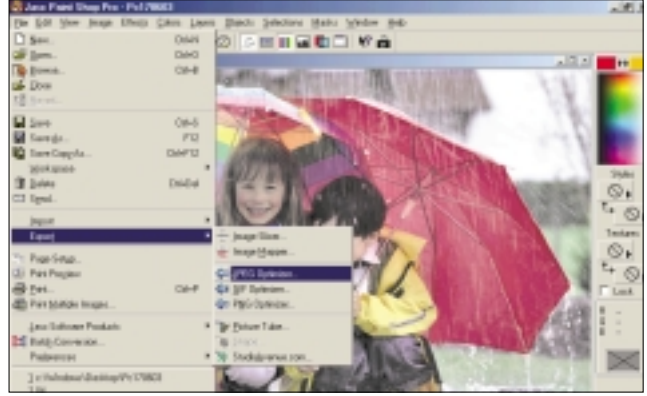
kutusuna 600 değerini girin. Program, bu değerlere uygun yükseklik ve genişlik hesaplamalarını aralarındaki oranı bozmadan otomatik olarak yapacaktır.

3. Kenarların düzenlenmesi

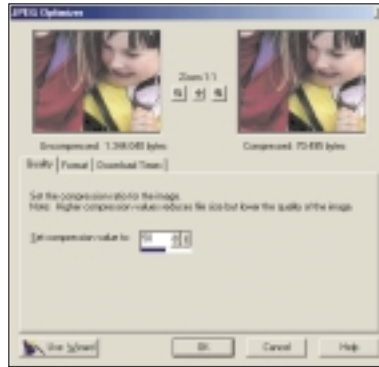
Effects menüsüne tıklayın ve fare imlecini Enhance Photo üzerine taşıyın. Ekrana gelen liste içerisindeki Clarify komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda çıkan iletişim penceresi üzerinden efektlerin etki kuvvetini sayısal olarak girebilirsiniz. Bunun için artalanı beyaz olan kutuya tıklayın ve klavyedeki "5" tuşuna basın. Kullanılan efektin girilen sayısal değere göre ekrana getirdiği sonucu sağdaki ön izleme penceresinden kontrol edin. Eğer sonuçtan memnun kalırsanız değişiklikleri Ok düğmesine tıklayarak onaylayın.

4. JPEG optimizasyonunu çalıştırmak

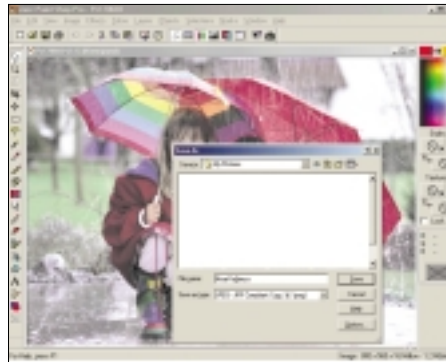
Şimdi resminizi JPEG biçiminde kaydedin. Bunun için File/Export/Jpeg Optimizer komutunu çalıştırın. Paint Shop Pro 7.0 bunun sonucunda üzerinden sıkıştırma oranlarını belirleyebileceğiniz bir seçim penceresi ekrana getirecektir.

5. Sıkıştırma faktörünü belirlemek

Pencere üzerindeki Quality kartından sıkıştırma faktörünü belirleyin ve resmin görünümündeki değişikliği ön izleme penceresinden kontrol edin. Beyaz kutuya tıklayın ve denemek için 50 değerini girin. Sağ penceredeki renkler ve yapı halen iyi görünüyormu? Daha sonra daha yüksek bir sıkıştırma faktörü deneyin. Resimde kullanılacak ayar olarak en iyi görüntü kalitesine sahip mümkün olan en yüksek sıkıştırma oranını seçin. Son olarak Ok düğmesine tıklayın.

6. Resmin kaydedilmesi

Şimdi Save As penceresi otomatik olarak ekrana gelecektir. Kullanmak istediğiniz dosya ismini girin ve dosyanın saklanacağı konumu belirleyin. Girdiğiniz bilgileri Save düğmesine tıklayarak onaylayın.

Paint Shop Pro resminizi artık JPEG biçiminde kaydetti. Şayet resmi daha yüksek veya düşük sıkıştırma faktörleri kullanarak tekrar kaydetmek isterseniz şablon olarak program ana penceresinde halen açık duran orijinal resmi kullanmalısınız.

Uygun Program Yoksa

Açılamayan Dosya Kalmasın

Açılamayacak dosya biçimi yoktur. Yeter ki ne istediğini bilin. Chip, karşınıza çıkabilecek dosya biçimlerini ve açma yöntemlerini inceledi.

■ Bir tanıdığından veya iş arkadaşından alınan bir dosyanın açılmaması sorunu ile hemen tüm bilgisayar kullanıcıları karşılaşmışlardır. Bunun nedeni genellikle dosyanın düzenlenebileceği bir programın PC'de yüklü olmasıdır.

Teknik detay: Birçok program dosyaları kendi özel biçimlerini kullanarak kaydederler. Bu sayede dosyanın nasıl oluşturulduğu, ekran üzerinde ve yazıcı çıktısında nasıl görüneceğini belirler. Her dosya biçimi, dosya tipinin tanımlanabilmesi için karakteristik bir dosya uzantısına sahiptir. Bu, dosya ismini takip eden noktadan sonraki üç karakterden meydana gelir. Örneğin Word dokümanları için söz konusu dosya uzantısı “.doc” ve tablo işlem programı Excel dosyaları için “.xls” şeklindedir.

Göz altı: Dosya uzantılarını görüntülemek

Windows altında dosya uzantıları ile çalışırken özel bir noktaya dikkat edilmelidir: İşletim sistemi standart ayarları nedeniyle Windows gezgini penceresinde bir çok programın dosya uzantılarını görüntüleyemez. Bu nedenle dosyaları göz altında bulundurmak ve dosya biçimini kesinlikle öğrenmek için dosya uzantılarının görüntülenmesini sağlamalısınız. Bunun için aşağıdaki işlemleri yerine getirin:

İlk olarak Windows Gezgini'ni çalıştırın ve Görünüm (Windows 98) veya Araçlar (Windows Me) menüsü altındaki Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Görünüm kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde, içerisinde görüntü özellikleri ile ilgili seçeneklerin bulunduğu bir liste bulunur. Söz konusu seçeneklerden biri de “Bilinen

dosya türleri için uzantıları gizle”dir. Bu seçeneğin önündeki işareti kaldırmak için üzerine tıklayarak işlem dışı bırakın. Şayet zaten dosya uzantılarını görebiliyorsanız Dosya Öznetelikleri arasında Gizli seçeneğinin bulunduğu dosyaların görüntülenmesini de sağlayın. Bunun için Gizli Dosyalar başlığı altındaki “Tüm dosyaları göster” seçeneğini aktif hale getirin. Son olarak yaptığınız değişiklikleri tüm klasörler için geçerli olarak atayın. “Geçerli klasör gibi” düğmesine tıklayın ve ekrana gelen sorguya Evet cevabını verin.

İpucu: Görünüm/Ayrıntılar komutu seçilen ayrıntılı görünüm modu ile bir klasör içerisinde tüm dosya tipleri hakkında kolaylıkla bilgi edinebilirsiniz. Tür başlığına tıklayarak dosyaları sahip oldukları dosya uzantılarına göre listeleyebilirsiniz.

Dosyaların açılmaması için beş neden

DOC veya RFT dosyası fark etmez. Normalde herhangi bir dokümanın üzerine iki kere tıkladığında açılması gereklidir. Açılmaması içinse beş farklı

Metin Düzenleme

Dosya Biçimi	Uzantısı	Word	Star Writer	Word Pro	Notepad	Wordpad
ANSI Metin	*.txt	Y/O	Y/O	Y/O	Y/O	Y/O
ASCII Metin	*.txt	Y/O	-/-	Y/O	-/0	Y/O
Zengin Metin Biçimi	*.rtf	Y/O	Y/O	-/-	-/-	Y/O
Unicode	*.txt	Y/O	-/-	-/-	-/-	Y/O
DCA/FFT	*.fft	-/-	-/-	Y/O	-/-	Y/O
DCA/RFT	*.rft	-/-	-/-	Y/O	-/-	-/-
Microsoft Word	*.doc	Y/O	Y/O	Y/O	-/-	Y/O
Word for Macintosh	*.mcw	Y/O	-/-	-/-	-/-	-/-
Works for Windows	*.wps	Y/O	-/-	-/-	-/-	-/-
Word Perfect	*.doc	Y/O	Y/O	-/-	-/-	-/-
Ami Pro Versiyonları	*.sam, *.smm	-/-	-/-	Y/O	-/-	-/-
Word Pro Versiyonları	*.lwp	-/-	-/-	Y/O	-/-	-/-
Star Writer	*.sgm	-/-	Y/O	-/-	-/-	-/-

Y: Yazma, O:Okuma

nedeni olabilir:

► Bilgisayarınızda dosyanın beraber açılacağı bir program yüklü değil. Çözüm: gerekli olan yazılımı yükleyin.

► Gerekli uygulama sistemde yüklü olarak mevcut ancak dosya türleri ilişkilendirilmemiş. Çözüm: Dosyayı uygun programın Aç (Open) menüsünü kullanarak çalıştırın.

► Dosya, sizin bilgisayarınızda yüklü olan programın daha yeni bir versiyonuna ait. Çözüm: Bunun için uygun bir dönüştürücü yükleyin veya dosyayı her zaman hemen tüm bilgisayarlarda yüklü olan programın (yani eski) versiyonu olarak kaydedin. Örneğin Word 97.

► Dosya ismi uzantısı eksik. Gezgin penceresinde dosya ismi üzerine iki kere yavaşça tıklayın ve değiştirin. Örneğin bir Word dokümanı için uzantı olarak "doc" ekleyin.

► Dosya, Windows harici başka bir işletim sisteminin kullanıldığı bir PC'ye ait. Çözüm: Dosyayı standart biçim, örneğin metin dosyası ile değiştirin.

Office belgelerinden kaynaklanan sorunlar

Eğer dosya biçimi uyumlu değilse dosya alışverişlerinde zorluklar yaşanabilir. Bir Word dosyası basit bir metin editörü ile de açılabilir. Ancak bu durumdan pek memnun kalmazsınız: Metin düzenleme için kullanılan denetim karakterlerinden dolayı metin ancak okunabilir.

Ancak aynı programın farklı versiyonlarında da bu tür problemler ile karşılaşılabilir. Excel 95, Excel 2000 altında oluşturulan dosyaları açamaz. Bir çok uygulamada bu uyumluluk so-

runları nedeniyle süzgeçler kullanılır. Bu süzgeçler yabancı biçimleri okuma (Import) esnasında programın kendi dosya biçimlerine dönüştürürler. Ayrıca bunun tam tersi olarak Excel 2000 altında hazırlanan dosyalar da Excel 95 versiyonu olarak kaydedilebilirler (Export).

Şayet Word ve Excel altında biçim dönüşümleri için yardımcı programları kurulum esnasında yüklemeyerseniz daha sonradan eklemelisiniz. Oldukça az yer kaplayan bu dönüştürücüler kullanıcıların yabancı dosyaların açılması ya da açılmaması esnasında sinirlenmelerini de engeller. Sonradan gerçekleştirilen bu kurulum işlemini Office 97 ile anlatacağız. Ancak aynı işlem Office 2000 için de geçerlidirler.

Office CD'sini sürücüye yerleştirdiğinizde kurulum programı otomatik olarak çalışacaktır. Ancak otomatik başlat fonksiyonunun kapalı olduğu bilgisayarlarda Bilgisayarım penceresi üzerinde bulunan CD-Rom simgesine ve daha sonra CD-Rom içerisindeki "Kur.exe" dosyasına iki kere tıklayın. Pencere üzerindeki Ekle/Kaldır düğmesine tıklayın ve ekrana gelen liste içerisinde "Dönüştürücüler ve Süz-

geçler" öğesini seçtikten sonra "Seçeneği Değiştir" düğmesine tıklayın. Burada "Dönüştürücüler" öğesini seçtikten sonra bir kez daha "Seçeneği Değiştir" düğmesine tıklayın. En iyi yol kullanılabilir tüm dönüştürücülerin yüklenmesidir. Bunun için Tümünü Seç düğmesine tıklayın ve yükleme işlemini başlatmak için Tamam düğmelerine tıklayın.

İpucu: Microsoft web sayfalarında örneğin eski versiyonlu programlar ile Office 2000 dosyaları ile çalışılmasına imkan tanıyan ek dönüştürücüler mevcut. Ücretsiz servis güncellemelerini www.microsoft.com/turkiye adresinden temin edebilirsiniz. Ancak dönüştürme işlemlerinin kalite kayıplarına neden olabileceğini göz önünde bulundurun: Mükemmel biçimlendirilmiş bir Word dokümanı RTF metin biçimine dönüştürülürken örneğin üst-bilgi altbilgi alanları gibi biçim parçalarının bir kısmını kaybedebilir.

Metin düzenleme:

Word biçiminden daha fazlası

Word, dünya çapındaki metin düzenleme yazılımları pazarına hükmediyor. Bu nedenle dosya uzantısı .doc olan Word dokümanlarının değiştirilmesi esnasında muhtemelen problemlerle karşılaşılır. Ancak oldukça seyrek. Hemen herkeste Word veya Word dokümanlarını okuyabilen bir programı bulunur.

Bizim tavsiyemiz başkalarına iletmek istediğiniz Word dosyalarını şu an yaygın olarak kullanılan Word 2000 veya en güncel sürüm olan XP biçiminde kaydetmemeniz yönünde olacaktır. Bunun yerine dosyayı saklamak için örneğin Word 95 gibi daha eski bir versiyonu tercih etmelisiniz. Çünkü halen bir çok kullanıcı programın eski versiyonlarını kullanıyor ve Word biçimi tamamen geriye uyumlu değil.

Tablo İşlem

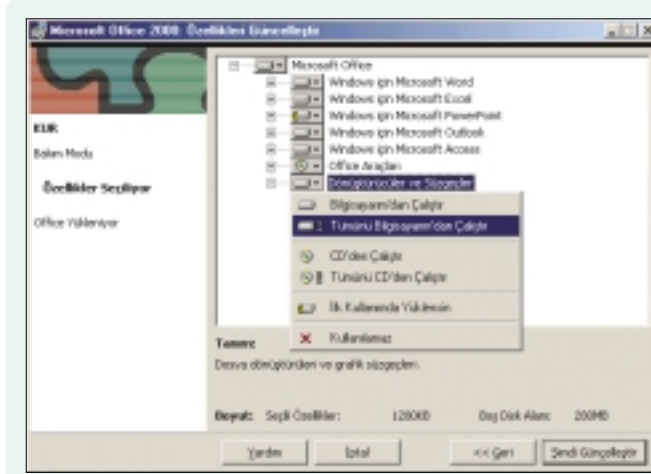
Dosya Biçimi	Uzantısı	Excel	Star Calc 5.0	Lotus 1-2-3
DIF	*.dif	Y/O	Y/O	Y/O
SYLK	*.slk	Y/O	Y/O	Y/O
CSV	*.csv	Y/O	Y/O	Y/O
ANSI/ASCII-Metni	*.prn, *.txt	Y/O	Y/O	Y/O
Microsoft Excel	*.xls	Y/O	Y/O	Y/O
Lotus 1-2-3	*.wkx	Y/O	-/-	Y/O
Quattro Pro/DOS	*.wq1	Y/O	-/-	-/0
Star Cals 5.0	*.sdc	-/-	Y/O	-/-

Y: Yazma, O:Okuma

Star Office 8*.sdw) ve Corel Word Perfect (*.wps) veya Word Pro (*.lwp) Word'ün haricinde yaygın olarak kullanılan diğer metin düzenleme programlarıdır. MS Works'ün 8*.wps) de metin düzenleme aracı oldukça yaygındır. Word tüm bu programlar için başarılı Import/Export süzgeçleri sunuyor.

Eğer tüm süzgeçler diğer biçimler için yardımcı olmuyorsa son bir çözüm daha mevcuttur. Macintosh ve Linux PC'ler de dahil olmak üzere hemen tüm metin programları metinlerin temel biçimi ile çalışabilirler: ASCII (MS-DOS Biçimli Metin). Bunun Windows dünyasındaki eşi ise ANSI (Sadece Metin) biçimidir. Eğer alıcının dokümanları açabileceğinden emin olmak istiyorsanız metinlerinizi bu iki biçimden birini kullanarak kaydedin. Ancak yazı tipleri, sayfa kenarlıkları, paragraf aralıkları gibi biçimlendirme özellikleri bu esnada kaybolurlar.

Word altında hazırlanan bir dokümanı ASCII biçiminde kaydetmek için ilk olarak Dosya menüsü içerisindeki Farklı Kaydet komutunu çalıştırın. Ekranı gelen iletişim penceresi üzerindeki Dosya Adı kutusuna uygun bir isim girin ve Kayıt Türü kutusundaki listeyi açın. Listeyi MS-DOS Metni (*.txt) ögesini görene kadar aşağı doğru kay-

Word, dönüştürücülerin yüklenmesi ile bir çok biçimi rahatlıkla okuyabilir.

dırın ve üzerine tıklayarak seçin. Son olarak Kaydet düğmesine tıklayın. Bu yöntem diğer dosya biçimleri için geçerlidir. Kullanmak istediğiniz dosya biçimini liste içerisinde seçebilirsiniz.

Farklı tabloları bir arada çalıştırmak

Microsoft, tablo işlem alanında da birinciliği elinde tutuyor. Excel dosya biçimi (xls uzantılı) bu türdeki hemen tüm uygulamalar tarafından açılabilir. Aynı sorun burada da karşımıza çıkıyor: Yeni Excel versiyonlarına ait dosyalar geriye tamamen uyumlu değil. Eski program versiyonları zaman zaman yeni dosya biçimleri ile

zorluklar yaşayabiliyorlar.

Her ne kadar Excel Pazar lideri konumunda olsa da bir çok kullanıcı farklı tablo işlem uygulamaları kullanıyor. Star Cals (*.sdc) ve Lotus 1-2-3 (*.wkx) bunların en yaygın olanlarıdır. Dosya alışverişi için kullanılan süzgeçler bu alanda metin düzenlemede olduğu kadar gelişmemiştir. Bahsedilen programlar arasındaki dosya alışverişi sorunsuz olarak gerçekleştirilir. Şayet sizin için uygun değilse, mecbur kalırsanız temel biçimlerden faydalanabilirsiniz. Hücre içerikleri bunun sonucunda ayırma işaretleri ile bölünmüş metin olarak saklanır. Örneğin *.csv uzantısına sahip CSV (Virgülle Ayrılmış) dosya biçimi bunlardan bir tanesidir. Şaşırtıcı bir isim: Hücre içerikleri sadece virgülle ayrılmak zorunda değil. Bunun yerine sekmeler de kullanılabilir. Tablo ASCII metin biçiminde kaydedilirken her bir satır için bir paragraf oluşturulur.

Tablolar CSV biçiminde neredeyse monitör üzerinde göründükleri şekilleriyle kaydedilirler. Bu biçim özellikle Macintosh ile Windows bilgisayarları arasındaki dosya değişimlerinde kullanılır.

Bu arada hemen hemen tüm tablo işlem programları Microsoft tarafından geliştirilen Symbolic Link (Sylk, Dosya uzantısı *.slk) biçimini kullanabilirler. Avantajı: Hücrelerin bir çok biçimlendirme özelliği korunabilir. Dezavantaj: Sylk sadece aktif tablodaki verileri kaydeder ve her bir hücredeki maksimum karakter sayısı 255 ile sınırlandırılmıştır. Şu an yaygın olarak kullanılan biçim olan Data Interchange Format'a (*.dif) karşılık Sylk dosyalarında formüller değil sadece işlem

Resim Düzenleme

Dosya Biçimi	Uzantısı	Adobe PhotoS. 6	Corel Draw 10	Photo Impact 6	Paintshop Pro 7	Paint 98
Bitmap	*.bmp	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	Y/O
GIF	*.gif	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	Y/O
JPEG	*.jpg	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	Y/O
TIFF	*.tif	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	Y/O
Paintbrush	*.pcx	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	-/-
Postscript	*.eps	Y/O	Y/O	Y/O	Y/O	-/-
Pictor	*.pic	Y/O	Y/O	Y/O	Y/O	-/-
Ping	*.png	Y/O	Y/O*	Y/O	Y/O	-/-
Photoshop	*.psd	Y/O	-/-	Y/O	Y/O	-/-
DCS 1.0	*.dcs	Y/O	-/-	-/L	-/-	-/-
DCS 2.0	*.dcs	Y/O	-/-	-/L	-/-	-/-
PDF	*.pdf	[S]/L	-/L	-/-	-/-	-/-
Raw	*.raw	Y/O	-/-	-/-	Y/O	-/-
Targa	*.tga	Y/O	-/-	Y/O	Y/O	-/-
Photoshop	*.pdd	Y/O	-/-	-/-	-/-	-/-
Scitex	*.sct	Y/O	-/-	-/-	Y/O	-/-
PXR	*.pxr	Y/O	-/-	Y/O	-/-	-/-
Corel Draw	*.cdr	-/-	Y/O	-/-	-/-	-/-
Visio	*.vsd	-/-	Y/O*	-/-	-/-	-/-
Illustrator	*.ai	-/-	Y/O	-/-	-/-	-/-

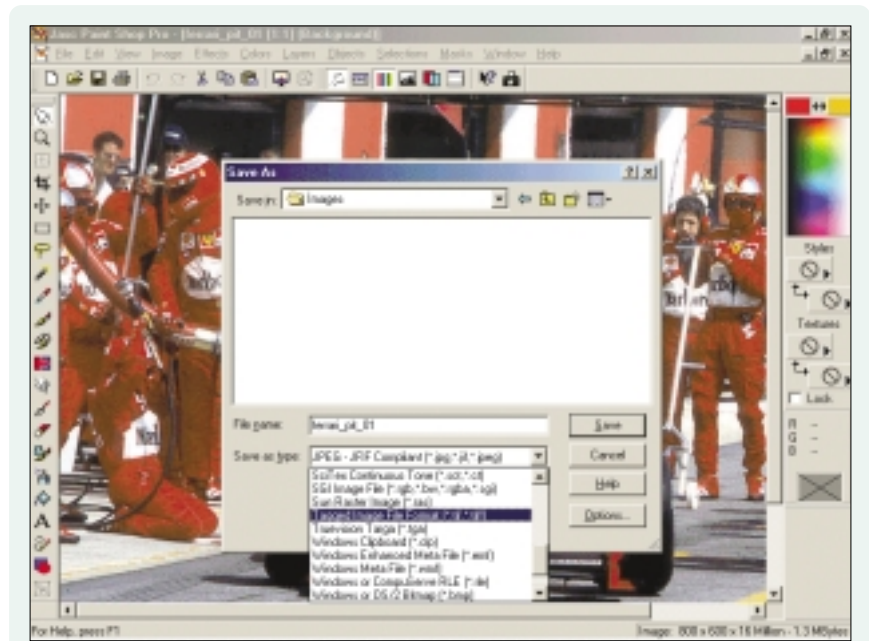
Y: Yazma, O:Okuma *Al/Ver Fonksiyonu

sonuçları tutulur. Ayrıca DIF de SyLK'de olduğu gibi sadece aktif çalışma sayfasını saklayabiliyor.

Excel altındaki dönüştürme işlemi de Word'deki ile aynı şekilde yerine gerçekleştiriliyor. Başkaları ile paylaşmak istediğiniz çalışma sayfasını SyLK biçiminde saklamak için Excel altında ilk olarak Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın. Ekrana gelen iletişim penceresi üzerindeki Dosya Adı kutusuna uygun bir isim girin ve Kayıt Türü kutusundaki listeyi açın. Listeyi SYLK (Simgesel Bağlantı) (*.slk) öğesini görene kadar aşağı doğru kaydırın ve üzerine tıklayarak seçin. Son olarak Kaydet düğmesine tıklayın. Bu yöntem diğer dosya biçimleri için de geçerlidir. Kullanmak istediğiniz dosya biçimini liste içerisinde seçebilirsiniz.

Resim biçimleri: Üstünlükleri ve zayıflıkları

Resim dosyalarının takası esnasında üreticiye özel dosya biçimleri metin düzenleme veya tablo işlem uygulamalarında olduğu kadar önemli rol teşkil etmezler: Hemen hemen tüm uygulamalar dosyaların programdan bağımsız biçimlerde kaydedilmesini mümkün kılarlar. Bunlar veri alışverişi için çok önemli değildirler: Buradaki soru

Eğer fotoğraflarınız değiştirilemiyorsa farklı bir biçim denemelisiniz. Resimde Paint Shop Pro 7 ile altında TIFF biçiminde kaydetme işlemi görünüyor.

resim ile ne yapmak istediğinizdir.

Resimlerin saklanması için yaygın olarak kullanılan dosya biçimleri Bitmap (Dosya uzantısı ".bmp"), Tagged Image File Format TIFF (".tif") ve Joint Photographic Expert Group JPEG (".jpg")'dir. Bitmap, her şeyden önce resimlerin ekranda görüntülenmesi ve yazıcı çıktısı alınması için kullanılır.

Hemen hemen tüm Windows programları bu dosya biçimi ile çalışabilirler. Masaüstü artalan resimleri ve Windows açılış ekranı resimleri de Bitmap biçimindedirler.

Ancak Bitmap dosyalarının elektronik veri alış verişi için ağırlaştırıcı bir dezavantajı vardır: Bu biçimdeki dosyalar oldukça çok yer kaplarlar ve bu nedenle vasattan daha kötü aktarım zamanlarına ihtiyaç duyarlar. Buna karşılık TIFF dosyaları resim bilgilerini kullanan resim düzenleme programına bağlı olarak kademeli olarak sıkıştırılabilir. Böylece resim kalitesi neredeyse hiç düşürülmeden dosya büyüklüğü onda bir oranında düşürebilir. Ancak JPEG boyut konusunda daha tasarrufludur. Profesyonel resim düzenleme programları bunun için de bir çok sıkıştırma kademesi sunuyor. Her ne kadar TIFF kadar kaliteli olamasa da yüksek sıkıştırma oranı fotoğrafların web üzerinden aktarılması için en ideal biçim JPEG'dir.

Web sayfalarında en sık karşılaştığınız biçim Graphics Interchange yani kısaca GIF'dir. Yüksek oranlarda sıkıştırılabilen GIF de web sayfalarını daha etkili hale getirebilir. Ancak görüntüleyebileceği renk sayısı 256 ile sınırlıdır. Bu nedenle JPEG'e kıyasla foto realistik görüntü maalesef mümkün değildir. Ancak GIF'in ayırt edici bir avantajı vardır: Sabit resimlerden hareketli GIF'ler oluşturulabilir. Eğer bir

Ses Düzenleme

Dosya Biçimi	Uzantısı	W. Media Player 7	Real Player 8	Quick time 5	Cool Edit 2000	Movie X One*
Wave	*.wav -/0	-/0	-/0	Y/0	-/-	-/-
SND	*.snd	-/0	-/-	-/0	-/-	-/-
Audio	*.au	-/0	-/0	-/0	Y/0	-/-
AIF	*.aif	-/L	-/0	-/-	-/-	-/-
Wind. Audio	*.wma	-/0	-/-	-/-	-/-	-/-
MP3	*.mp3	-/0	-/0	-/0	Y/0	-/-
CD Audio	*.cda	-/0	-/-	-/0	-/-	-/-
Midi	*.mid	-/0	-/-	-/0	-/-	-/-
AVI Video	*.avi	-/0	-/0	-/0	-/-	Y/0
MPEG	*.mpg	-/0	-/0	-/0	-/-	Y/0
Windows Media	*.asf	-/0	-/-	-/-	-/-	Y/0
Ram Meta File	*.ram	-/-	-/0	-/-	-/-	-/-
Smil	*.smi	-/-	-/0	-/0	-/-	-/-
Flash	*.swf	-/-	-/0	-/0	-/-	-/-
Real Audio	*.ra	-/-	-/0	-/-	-/-	-/-
Real Media	*.rm	-/-	-/0	-/0	-/-	-/-
QT Movie	*.mov	-/-	-/-	-/0	-/-	Y/0
Virtual Reality	*.vr	-/-	-/-	-/0	-/-	-/-
Raw PCM	*.pcm	-/-	-/-	-/-	Y/0	-/-
Dialogic ADCPM	*.vox	-/-	-/-	-/-	Y/0	-/-
Sound Blaster	*.voc	-/-	-/-	-/-	Y/0	-/-

Y: Yazma, O:Okuma *<http://www.aist.com/international/index.html>, 13 MB

web sayfasında göz kırpan renkler görürseniz muhtemelen bu biçim kullanılmıştır.

Portable Network Graphic PNG ("ping" olarak okunuyor, ".png"), GIF'in modern bir formudur. Oldukça yeni olan bu biçim uzun vadede GIF ve JPEG'in yerini alacak. Her biçimde dosyaları sıkıştırmalı ancak bu esnada kullanım amaçlarını göz önünde bulundurmalısınız: Eğer bir GIF dosyasını JPEG olarak kaydederseniz animasyonlar kaybolurlar. Tam tersinde de renk paleti 16,7 milyondan 256 renge düşer.

Bitmap'e kadar tüm resimleri Internet Explorer gibi alışlagelmiş bir

düğmesine tıklayın. Her iki programı artık Başlat/Programlar/Donatılar menüsü içerisinde çalıştırabilirsiniz.

Hareketli video dosyaları ile çalışmak

Real Player, Quicktime Player 5 ve Windows Media Player gibi multimedya oynatıcılar her biri farklı amaçlar için uygun olan farklı dosya biçimleri ile çalışırlar.

En eski ve böylece en yaygın olarak kullanılan Video biçimi Audio Video Interlace AVI'dir ("avi") Bu nedenle veri alışverişi için en güvenli biçimdir. Ancak bunun bir dezavantajı mevcut: Filmler salt AVI olarak sıkıştırılamazlar

Bunun için farklı dosya ve aktarım biçimleri bulunur: Real Video veya Quicktime. Bu biçimlerin oynatılacağı yazılımları ise düşünmenize gerek yok çünkü bunlar üreticilerin web sayfalarında rahatlıkla bulunabilirler. Şayet bu tür bir biçimi görüntülemeyecek olursanız Streaming hizmetinin sunulduğu web sayfasındaki açıklamaları takip edin.

Müzik: Kral MP3 ve diğer biçimler

Eğer müzik ile ilgiliyse akla gelen ilk terim MP3'tür ("mp3"): Bu aralar muhtemelen en çok sevilen ses biçimi. Şaşırmaya gerek yok: Müzik dosyalarını yüksek sıkıştırma oranları sayesinde ses kalitesinden pek bir şey kaybetmeden eski büyüklüğünün onda biri boyutuna indiriyor.

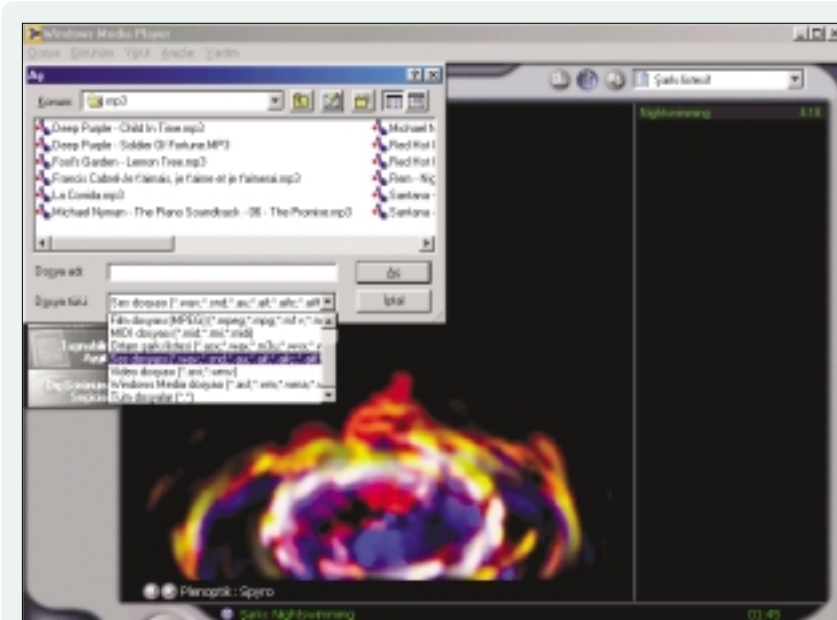
Windows içerisinde bulunan Media Player bu biçimi çalıştırıyor. Şayet bilgisayarınızda halen yüklü değilse Windows kurulum programı yardımıyla kurabilirsiniz. Bunun haricinde Winamp (www.winamp.com) veya Sonique (www.sonique.com) gibi çok sayıda başka çalıcılar da bulabilirsiniz.

MP3 haricinde en sık karşılaşılan ses biçimlerinden biri de Wave dosyalarıdır ("wav"). Bu biçimde ses ve müzik maalesef sıkıştırılmadan saklanır. Bu nedenle şarkıların internet üzerinden gönderilmesi için uygun değildir.

Sıkıştırılmış bir dosya biçimi de Windows Media Audio'dur ("wma"). Ancak bu Microsoft gelişimi henüz iyi bir yer edinemedi. İnternette genellikle Real Networks'ün Streaming biçimi olan Real Audio ("ra") kullanılır. Bunun için uygun oynatıcıyı ise www.realplayer.com adresinden ücretsiz olarak temin edebilirsiniz.

Eğer Audio dosyalarını farklı biçimlere dönüştürmek isterseniz Cool Edit (8,2 MegaByte'lık ücretsiz deneme versiyonunu www.cooledit.com adresinden edinebilirsiniz) gibi bir ses düzenleme programı kullanabilirsiniz. Bu araçla MP3 dosyalarını WAVE biçimine dönüştürebilirsiniz. Ancak bunun tersini gerçekleştiren işlem sınırlandırılmış: Bu durumda ticari bir ses programı veya örneğin Poweramp (www.dbpoweramp.com, 1,1 Megabyte) gibi ücretsiz programlardan faydalanabilirsiniz.

DH / Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

Windows Media Player 7, video dosyalarının yanında birçok ses dosyasını da başarılı bir şekilde açıp oynatabiliyor.

browser ile açabilirsiniz. Ancak resimleri dönüştürmek için bir resim düzenleme programı gereklidir. Şayet bu türde herhangi bir programınız yoksa en azından Windows'un kendi araçları olan Imaging ve Paint'i sonradan kurmalısınız.

Söz konusu araçları kurmak için Başlar/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencere içerisinde bulunan Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın ve Windows Kur kartını aktif hale getirin. Bileşen listesinden Donatılar'ı seçin ve Ayrıntılar düğmesine tıklayın. Ayrıntılı donatılar listesindeki Paint ve Imaging araçlarını üzerlerine tıklayarak işaretleyin. Windows kurulum CD'sini istendiğinde sürücüye takın ve Tamam

ve bu nedenle devasa dosya büyüklüklerine sahip olurlar. Buna karşılık ekran çıktılarının büyüklüğü ise küçük boyutlarla sınırlıdır.

Moving Pictures Expert Gorup yani MPEG ("mpg") ile daha iyi bir çıktı sonucu elde edilebilir. Yüksek sıkıştırma özelliği ile büyük videolar da oldukça küçük boyutlarda saklanabilirler. Buna rağmen oldukça büyük olan MPEG dosyalarının internette yüklenmeleri oldukça zaman alır.

Bu noktada karşımıza çıkan bir çözüm yolu Streaming'dir: Video bilgileri sıkıştırılır ve alıcıya tek bir parça halinde değil, bunun yerine devamlı bir akım şeklinde gönderilirler. Avantajı: Video, daha yüklenme aşamasındayken izlenebilir.

Ücretsiz Posta Hizmetleri Krizde

E-postalar Bedava Kalacak mı?

Gerçek bir toplum hizmeti olan e-postalar sunuculara oldukça pahalıya mal oluyorlar. Bu nedenle yakında sadece en basit posta servisi ücretsiz sunulacak.

Almanya'da kurulu web.de sunucusunda hepsi de yüksek tempoda çalışan 350 bilgisayar bulunuyor: Kablolarda her gün çok yüksek maliyetlere neden olan Gigabyte'larca veri akıyor. Bunlar, ücretsiz posta hizmetinin 4,8 milyon kullanıcısına hizmet ediyorlar: Yüz binlerce ziyaretçinin e-posta, faks, SMS ve WAP bilgileri geliyor, bu bilgiler işleniyor ve "ücretsiz" olarak gönderiliyorlar. Ücretsiz e-posta hizmeti üstlendikleri için internetteki e-posta kullanıcılarına herhangi bir ücret yansıtmıyor.

Ücretsiz servisler radikal kararlar aşamasında

İlk kurban en büyük Unified Messaging Platform sunucusu Canbox. Tüm UMS hizmetlerinin yaklaşık yüzde 80'ine ev sahipliği yapan Canbox için iflas çanları çalıyor. Canbox'dan Martina Rößmann "Buna rağmen hizmetler sunulmaya devam edecek" açıklamasıyla güven veriyor. Ancak para rezervleri maksimum sadece üç ay daha yetecek olan Canbox daha sonra tamamen beş parasız kalacak.

Firma farklı yollardan para kazanıyor: Paybox ve Comdirect ile oluşturduğu birlik ortaklarına yeni müşteriler ve sweb.de için provizyonlar kazandırıyor. Posta sunucusu GMX de sadece reklam ile internetten para kazanılamayacağı konusunda hemfikir. GMX'den ücretsiz e-posta hizmeti alanlar aynı zamanda reklam

Postalar elektronik ortamda masraf çıkarmadan dağılıyormuş gibi görünselerde işletme, personel ve donanım maliyetleri bel büyüküyor.

iletilerini de kabul etmek zorundalar ve GMX biraz daha sertleşiyor. Bedava hizmet veren sunucu temmuz ayında kayıtlı tüm kullanıcılarını denetledi ve yanlış bilgilerle posta hizmeti kullananlara doğru bilgileri girmesi gerektiğini aksi takdirde posta adresinin silineceği yönünde bir uyarı mesajı gönderdi.

usa.net bile artık ücret talep edeceğini açıkladı

Milyonlar seviyesindeki kayıplara rağmen rakipler aynı fikirde: E-posta hizmeti bulunan temel bir paket ücretsiz kalabilir, ancak geri kalan hizmetler aylık ücretlerle sunulmalıdır.

Tüm bu anlatılanlar sanki Almanya'nın sorunuymuş gibi gö-

rünse de sınırları olmayan İnternet'te her gelişme global etkiler yaratıyor. Almanya'daki bu sunucudan mail hizmeti alan tüm kullanıcılar aldıkları hizmeti kaybetme sorunu ile karşı karşıya. Hatta Türk kullanıcıları daha yakından ilgilendiren bir durum ise Türkiye'den de pek çok mail kullanıcısı olan Usa.net ile ilgili. Usa.net 15 Ağustos 2001 tarihinden itibaren bedava mail hizmetini kaldıracağını ve üyelerinden yıllık 29 Dolar ücret talep edeceğini açıkladı. Öyle görünüyor ki, İnternet kullanıcısının İnternet'teki reklamları bir baş belası olarak görmesinin faturası yine İnternet kullanıcılarına çıkmaya başlıyor.

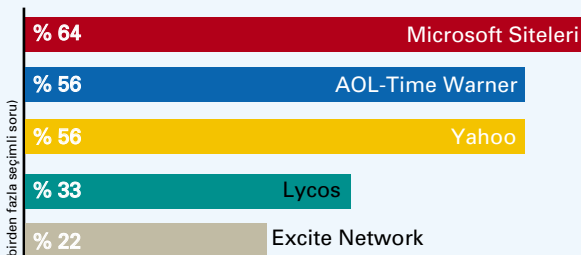
Bilgi için: www.web.de

İçindekiler

164 Outlook Express'te Yedekleme

166 Sörf Tasarrufu

Dünya Çapında Ziyaretçilerin Tercihleri

Microsoft lider: Dünya çapında ziyaret edilen internet sitelerinin yüzde 64'ünü Microsoft'un siteleri oluşturuyor.

In & out

Cep Araştırması

Cep telefonları için sınırsız melodi, grafik ve eğlence kaynağı internette, "imaj"a uygun eklentiler aramak...

Psikolojisini Çözdüler

Chat sırasında karşınızdakinin cinsiyetini birkaç anahtar kelime ile çözebilirsiniz. Kılık değiştirmek artık demode.

Kullanıcıları İçerik Konusunda Uyararak İnternette Kırmızı Noktalar

İnternette içerik ve mahremiyet durumlarını işaret eden açıklamaların çok uzun olduğunu ve insanların bunları okumakla vakit kaybetmek istemediğini dikkate alan bir grup, mahremiyet sembolleri hazırladı.

İnsanlar neyle karşılaşacaklarını bilmek istiyorlar

TRUSTe adlı sivil toplum örgütü kullanıcıların bu semboller sayesinde sitelerdeki mahremiyet politikalarına çabucak göz atabilmesini amaçlıyor. Özellikle form doldurulmasını isteyen Web siteleri, yayınladıkları mahremiyet politikalarında, kullanıcıların isim, adres ve diğer özel bilgileri ile ne yapacaklarına ilişkin bilgi veriyor. Ancak bu açıklamaları uzun bulup okumayan kullanıcılar kişisel bilgilerinin istemedikleri şekilde kullanılmasından ş-

kayetçi olabiliyorlar. TRUSTe yetkilileri, yeni sembollerin, kısıtlı internet erişimi sunan avuç-çi cihazlar için de çok yararlı olacağını düşünüyor.

TRUSTe'nin geliştirdiği yeni ikon sistemi, Platform for Personal Privacy (P3P - kişisel mahremiyet platformu) adlı teknolojiye dayanıyor. P3P'de mahremiyet politikaları otomatik olarak bilgisayar kodlarına çevriliyor. Microsoft'un Internet Explorer tarayıcısının yeni sürümlerinde de yer alacak olan P3P'nin bu sayede yaygınlaşması planlanıyor.

rossoft'un Internet Explorer tarayıcısının yeni sürümlerinde de yer alacak olan P3P'nin bu sayede yaygınlaşması planlanıyor.

Bilgi için: <http://www.truste.org/>

Bir Türkiye "İlk"i İnternet'te Ambargo Savaşları

Superonline, E-kolay ve Turk.net, bir türlü anlaşamadıkları piyasanın tekeli Türk Tele-

kom'un internet servis şirketi TTNet'in abonelerine içerik kısıtlaması getirdi. Böylece TTNet

aboneleri artık söz konusu firmaların sitelerine giremiyorlar. Ambargonun genişleyerek devam etmesi bekleniyor.

Bu sayfalar, Türk Telekom abonelerine ücretsiz kullanımı engellemek üzere filtrelenerek, erişime kapatıldı. Buna karşı, İSS'ler yüksek maliyetlerle elde ettikleri içerik bilgilerinin pazarlanmasının tek kazançları olduğunu belirterek, sitelerinden alınacak bazı bilgilerin ücretlendirileceğini duyurdu.

TTNet, Turk.Net'in aylık KDV hariç 127 bin 400 dolar, Doğan İletişim'in 458 bin dolar ve Superonline'nın 135 bin dolar ücret talep ettiğini, Türk Telekom'un TTNet şebekesinden abone olan internet kullanıcılarının bu hizmetten yararlanabilmesi için, ayrıca kayıt yaptırmalarının da gerektiğinin belirtildiğini vurgulayarak bu teklifi kabul edilmez olarak niteleyince Türk internet firmaları belki de tarihin ilk internet ambargosuna imza attılar.

Paran Kadar Yazış USA.net'te Bedavacılık Bitti!

Ekonomik durgunluk ve reklam gelirlerindeki azalışı bahane eden Amerikan e-posta firması maliyetleri artık ücretsiz karşılayamayacaklarını ileri sürerek 15 Ağustos'tan itibaren ücretsiz hizmetine son vereceğini açıkladı.

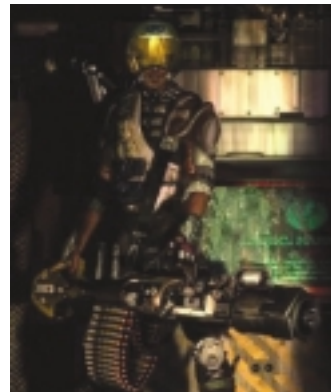
USA.net, insanların kayıtlı mesajlarını yeni servise aktarmaları için bir ayları olduğunu ve 15 Ağustos'a kadar ücretli servise geçenlerin bir yıl için 29.99 dolar ödeyeceğini, bu tarihten itibaren USA.net'e abone olmak isteyenlerin ise bir yıl için 49.99 dolar ödemek zorunda olduklarını bildirdi. Böylece USA.net de, son dönemde ücretli hizmet vermeye başlayacağını bildiren büyük net firmaları kervanına katılmış oldu.

Bilgi için: www.usa.net

Oyunlar Nette Infogrames Net'ten Satacak

Ünlü oyun üreticisi infogrames yeni oyununu önce internette yayınlayarak bir ilke imza attı. Firmanın uzun süredir beklenen yeni oyunu 'Alone in the Dark: The New Nightmare' satışa çıkmadan 48 saat önce internette yayınlanmaya başladı. eb1.com adresinde bulunabilen oyun, 4.99 dolar ücret karşılığında iki gün süreyle internette oynanabiliyor. Piyasa fiyatı 39.99 dolar olan oyunu internette oynayanlar 4.99'luk indirimden de yararlanacak.

Bilgi için: www.infogrames.com

Kısa Kısa

Max Web Zevki

Sessiz sedasız büyüyen kendi halinde bir web sitesi, maxwebonline, Türkçe içeriği ile internet kullanıcılarına "eğlence" vaad ediyor. Sade tasarımı ve kolay erişilebilir bölümleri ile göz yormaktan uzak ve kullanıcı dostu tasarımı sitenin güzel yanlarından. Chat, oyun, cep mesaj, fal, animasyon gibi pek çok eğlendirici öğeye sahip siteye bir vesikalık resminizi yollamanız halinde, karakalem çizilmiş resminizi size geri yolluyorlar. Sevdiklerinizin özel günlerinde e-kart atmak için bile uğrayabileceğiniz ilginç ve yararlı bir site. Türkçe site arayan ama internet devlerinin savaşları arasında sitelerde kaybolan veya giremeyenlere duyurulur.

Bilgi için:

www.maxwebonline.com

Mobileleşim mi?

Cep telefonu sahipleri için son dönemlerin eğlenceleri arasında internette telefonları için melodi, grafik, oyun gibi ekstralar aramak geliyor. Bu konuda uzmanlaşmayı ve cep telefonu sahiplerine yoğun bir hizmet sunmayı hedefleyen Netkota.com'da cep telefonları için her türlü aksesuarı bulabileceğiniz gibi kendi yaratıcılığınızı da kullanabilirsiniz.

Bilgi için: www.netkota.com

Afacanlar İçin

Çocukların internet tutkularının yetişkinlerden fazla olduğu gerçek. Ancak onların yanlış sitelerde dolaşarak gelişimlerini kötü etkileyecek içeriklere maruz bırakmadan internetle uğraşmalarını sağlamak da zor. Afacancocuk.com adresinde yayın yapan site, meraklı afacanların tüm meraklarını kendilerine odaklamayı ve internette başka yaramazlıklar peşinde koşmalarını önlemek konusunda iddialı görünüyor.

Bilgi için:

www.afacancocuk.com

Adres Defteri, İletiler ve Ayarlar

Outlook Express'i Yedeklemek

Dış dünya ile köprü görevi gören Outlook Express'i çökmelere karşı daha güvenilir bir hale getirmek istiyorsanız içerisindeki tüm verileri saklamalısınız. CHIP bu yazıda nasıl yedek alacağınızı anlatıyor.

■ Felaket: Sistemin çökmesi sonrasında PC'nizi tamamen yeniden kurmak zorundasınız. Windows ve Word oldukça hızlı bir şekilde yeniden kurulum fakat e-postalarınız ve Outlook Express adresleri arkalarında herhangi bir iz bırakmamışlardır. Bu korkunç senaryodan en az zararlı kurtulmak için posta bilgilerinizin yedeklerini düzenli olarak almalısınız. Ancak tabii ki söylemek yapmaktan kolaydır. Çünkü söz konusu bilgiler örneğin Word dosyaları gibi rahatlıkla saklanamazlar.

Eğer bu dokümanlar için örneğin Belgelerim gibi tek bir klasör kullanıyorsanız, neyi ve nerede yedeklemek zorunda olduğunuzu tam olarak bilirsiniz. Outlook Express'deki farklılık: Windows altında çalışan bu e-posta programlarının tamamı kullanıcıların kendileri için gerekli verilerin nerede saklandığını bulmalarını zorlaştırıyor.

Bu noktada kontrolü elinize almanız kolaylaştırmak için Outlook Express'in iletileri de Belgelerim klasöründe saklamasını nasıl sağlayacağınıza değinilecek. Birkaç küçük ipucu yardımıyla da adres defterinizi, e-posta hesaplarınızı ve imzanızı da saklayacaksınız. Eğer söz konusu işlemlerin adım adım açıklamalarına uyacak olursanız herhangi bir sorunla karşılaşmazsınız.

Bu yazıda anlatılan yöntemler Outlo-

ok Express'in güncel versiyonları olan 5.0 ve 5.5 altında kullanılabilir. Şayet daha düşük versiyon numarasına sahip bir Outlook Express ile çalışıyorsanız bunu güncellemenelisiniz.

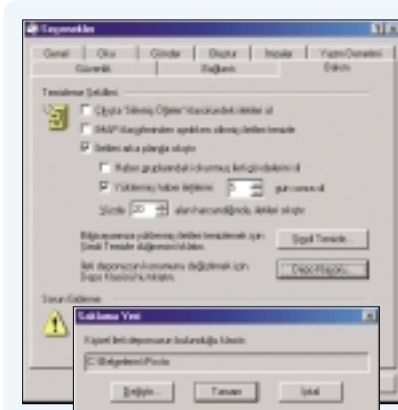
İletilerin saklanacağı yeri belirlemek

Outlook Express penceresinin sol tarafındaki Klasörler kutusunda en üst düzey öğe olarak "Yerel Klasörler" ekrana gelir. Bunun üzerine sağ tuşa tıklanması sonucunda açılan nesne menüsündeki Yeni Klasör... komutunu çalıştırarak istediğiniz sayıda yeni posta kutusu klasörleri oluşturabilirsiniz. Bu sayede işle ilgili olan e-postaları örneğin Büro veya özel iletilerin de Özel gibi bir klasör içerisinde toplanması sağlanabilir. Outlook Express yeni oluşturulan klasörler için "Gelen Kutusu.dbx", "Giden Kutusu.dbx" gibi standart dosyalara ek olarak "Özel.dbx" ve "Büro.dbx" adında iki yeni ileti dosyası daha oluşturur.

Düzenli olarak yedeklerini aldığınız

verilerin ve tabii ki Outlook dosyalarının da saklanacakları yer olarak her zaman "Belgelerim" klasörünün kullanılması mantıklıdır. İlk olarak e-posta bilgileri için burada, örneğin "C:\Belgelerim\Posta" adında, yeni bir klasör oluşturun. Daha sonra Outlook Express'i çalıştırın. Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Bakım kartını aktif hale getirin.

Burada bulunan Depo Klasörü... düğmesine tıklayacak olursanız ekrana gelen pencere üzerinde kullanılan saklama ortamı gösterilir. Standart kurulumda iletiler "C:\WINDOWS\Application Data\Identities\{F4F43D80-1611-11D5-9123-B0DB3F4BA552}\Microsoft\Outlook Express" klasöründe saklanır. Parantez içerisindeki sayılar ve harfler Windows versiyonuna bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Eğer bilgisayarınızda birden fazla kişi çalışıyorsa ve kullanıcı profilleri oluşturduysanız söz konusu dosyaları "C:\WINDOWS\Profiles\Kullanıcı İsmi\Application Da-

Eğer iletilerin saklanacağı yeri değiştirirseniz Outlook Express ilgili dosyaların yerini bir sonraki açılışında otomatik olarak değiştirecektir.

ta\Microsoft\Outlook Express” klasöründe bulabilirsiniz. Saklama Yeri penceresindeki Değiştir düğmesine tıklayın ve Klasöre Gözet penceresinden “C:\Belgelerim\Posta” klasörünü seçin. Şimdi seçilen yeni saklama ortamı Outlook Express’in bir sonraki açılışından itibaren aktif olacaktır. Son olarak tüm posta kutusu dosyaları seçilen saklama konumuna Outlook Express tarafından kopyalanacaktır.

Pratik sonuç: E-posta haberleşmelerini-
zi düzenli olarak yedeklemek için bun-
dan sonra sadece Belgelerim klasörü ile
çalışmanız yeterli olacaktır.

Önceden alınan yedek dosyalarını geri yüklemek

Daha önceden yedeklerini aldığınız verileri Outlook Express'in yeni kurulumunda kullanmak için ilk olarak Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın. Bakım kartı üzerinden posta kutusu dosyalarınızın saklanacağı konumu daha önce anlatıldığı şekilde "C:\Belgelerim\Posta" olarak değiştirin. Değişikliğin aktif olması için Outlook Express'i kapatın ve yeniden başlatın. Outlook Express açılış esnasında halen boş olan standart dosyaları belirlediğiniz klasöre kopyalayacaktır. Bu işlem sonrasında uygulamayı tekrar kapatın.

Son olarak Windows Gezgini’ni kullanarak daha önceden yedeklediğiniz tüm DBX dosyalarını “cleanup.log” dosyası da dahil olmak üzere Outlook Express’in kullanmaya başladığı yeni klasöre, örneğin “C:\Belgelerim\Posta”, kopyalayın. Bu dosyaların halen boş olan dosyaların üzerine yazılmalarına izin verin. Outlook Express’in bir dahaki açılışında yedeklerini aldığınız iletiler alıştığınız formda ekrana gelecektir.

Adres defterini yedeklemek ve geri yüklemek

Windows adres defteri “WAB” dosya uzantısı kullanılarak sistem kullanıcısının ismine bağlı olarak adlandırılır. Outlook Express kişisel bilgilerinizi burada saklar. Ancak WAB dosyasının kopyalanması maalesef yeterli olmaz. Bu işlem sonucunda boş bir adres defteri elde edilecektir. E-posta bağlantılarını kayıplara karşı korumak için en iyi yöntem bu bilgilerin dışarıda saklanmasıdır.

İlk olarak Windows Gezgini yardı-

myla Belgelerim dizini içerisine “Adres Bilgileri” adında yeni bir alt klasör oluşturun. Daha sonra Outlook Express’i açın ve program ana penceresinde Araçlar/Adres Defteri komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen “Adres Defteri – Asıl Kimlik” penceresindeki Dosya/Ver/Adres Defteri (WAB)... komutunu çalıştırın. Dosyanın saklanacağı yer olarak “C:\Belgelerim\Adres Bilgileri” komutunu çalıştırın.

Pratik sonuç: Her zaman güncel adres bilgilerinizi saklamak istiyorsanız yeni bir adres bilgisi girildikten sonra her zaman adres defterini dışarıya kopyalamalısınız. Böylece eski dosyanın üzerine yazabilirsiniz.

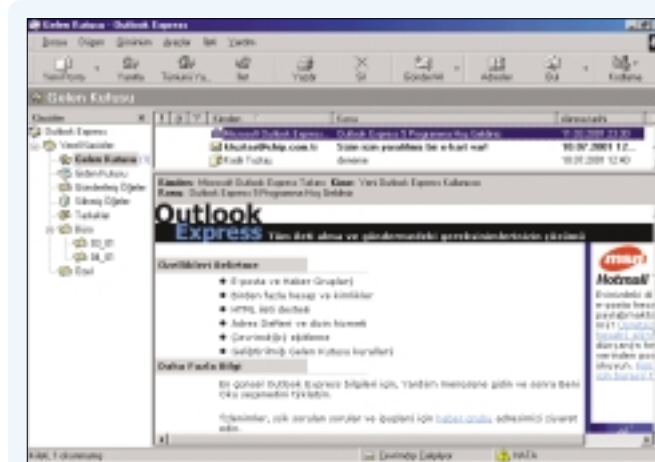
Daha önceden kopyalanan adres defteri bilgilerini yeni Outlook Express kurulumuna yüklemek için ilk olarak Araçlar/Adres Defteri komutunu çalıştırın.

Adres Defteri – Asıl Kimlik penceresinde Dosya/Al/Adres Defteri (WAB)... komutunu çalıştırın. Yedeklenen adres defteri dosyalarını arayın, söz konusu

Bunun için ilk olarak program ana penceresinde Araçlar/Hesaplar komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Posta kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerindeki listeden yedeğini almak istediğiniz hesabı seçin ve Ver düğmesine tıklayın. Dosya ismi için “.iaf” uzantısına sahip hesap adı otomatik olarak önerilecektir. Hesap bilgilerini ayrı bir dosya içerisinde saklamak için son olarak Kaydet düğmesine tıklayın. Yedeklenen hesapları yeni bir Outlook Express kurulumunda kullanmak için Araçlar/Hesaplar komutunu tekrar çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Posta kartında bulunan Al düğmesine tıklayın. Geri yüklemek istediğiniz IAF dosyasını seçin ve Aç düğmesine tıklayın.

**Metin dosyası olarak
kendi imzanızı gönderin**

Araçlar/Seçenekler komutu ile açılan pencere üzerinde İmzalar kartı bulunur. İsteğe bağlı olarak iletileriniz için birden fazla gönderen bilgisi oluşturabilirsiniz. Eğer İmza Düzenle başlığı al-

Basit görünüyor
ancak oldukça
karmaşık. İletilerin
kaybolmaması için
yazıda anlatıldığı
gibi yedeklenmeleri
gereklidir.

dosyayı seçin ve Aç düğmesine tıklayarak alma işlemini gerçekleştirin. Ekranaya gelen “Alma işlemi başarıyla tamamlandı” mesajını Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın.

**E-posta hesabı:
Güvenlik daima elinizde**

Outlook Express sadece bir taneden fazla e-posta hesabı ile çalışabilir. Varolan e-posta hesaplarını dışarıya aktararak söz konusu hesap ayarlarının da yedeklerini alabilirsiniz. Her bir hesap ayrı bir dosya ismine sahip olacağı için kullandığınız e-posta hesaplarını tek tek kopyalamalısınız.

tında bulunan Metin seçeneğini işaretler ve imzayı direkt olarak Outlook Express altında oluşturursanız bir dezavantaj ortaya çıkacaktır: Bu, veri yedeklemesi esnasında göz ardı edilecektir. Eğer imza dosyasını örneğin Word gibi başka bir program kullanarak oluşturursanız ve daha sonra bağlarsanız etkisi daha farklı olacaktır. Bunun için Dosya seçeneğini işaretleyin, Gözet düğmesine tıklayın ve imza dosyasının yerini arayın. Bu dosyanın yedeği ayrı olarak rahatlıkla alınabilir. Yeni kurulum sonrasında bu yedeği tekrar imza dosyası olarak belirleebilirsiniz.

GL/ Kadir Tuztas (ktuztas@chip.com.tr)

İnternette Yolunuzu Kaybetmeyin

Sörf Yaparken Zaman Tasarrufu

Haberleşmenin oldukça pahalı olduğu ülkemizde telefon faturalarının kabarmaması için sörf yaparken dikkatli olmalısınız. CHIP, zamandan ve paradan tasarruf etmenizi sağlayacak ipuçlarını bir araya getirdi.

■ Dolaşmadan hedefe ulaşmak! Bu istek, internette ütopya olmaktan ileri gidemiyor. Çünkü gerçekler biraz daha farklı: Bir çok kullanıcı Web'de amaçsız dolaşıyor ve gerçekten ihtiyacı olduğu sayfalar veya bilgilere rasgele karışılıyor. Bu esnada sanki bir anda yükselen bağlantı süreleri daha sonradan örneğin fatura üzerinde fark ediliyor.

Ancak durum daha farklı da olabilir: İnternette hızlı adımlarla sörf yapın ve bu esnada ziyaret edilmeye değecek sayfaları da keşfedin. Dikkat! Hız bütünlükle elde edilemez. CHIP, örneğin browser'a nasıl yardımcı olacağını, akıllı bir arama stratejisi ile internet

tin derinliklerine gizlenmiş bilgileri nasıl avlayacağınızı açıklıyor.

Fakat optimizasyonun faydalı olacağı farklı alanlar da mevcut. Örneğin download: Bir çok kullanıcı yazılımları direkt olarak internetten tedarik ediyor ve bunları kendi sistemlerinde test ediyorlar. Peki download devamlı kesilirse ne yapılacak? Sorun Değil! CHIP'in bunun için zaman kazandırıcı hazır bir çözümü mevcut.

Ve gerçekten ne zaman gaz pedalına basmak isterseniz gizli sistem ayarlarını en iyi şekilde düzenlemelisiniz. Çünkü internette daha hızlı sörf yapmak için bir çok imkan bulunur. Merak etmeyin: CHIP, yapmanız gereken

tüm işlemleri hata yapılmasına izin vermeyecek şekilde adım adım açıklayacak.

Browser'ı performanslı kullanmak için ipuçları

Sörf esnasında zamandan tasarruf etmek isteyenler ilk olarak browser ile karşı karşıya kalacaklardır. Kullanım şekli de oldukça önemlidir. Eğer browser'ın tüm fonksiyonlarını bilerseniz, internette daha hızlı hareket edebilirsiniz. Açıklama: Internet Explorer ipuçlarını 4.7 versiyonundan itibaren kullanabilirsiniz. Netscape ipuçları hazırlanırken de en yaygın versiyon olan 4.7 baz alınmıştır. Eğer sörf esnasında

maksimum performans elde etmek istiyorsanız Netscape'in 6.0 versiyonunu kullanmanızı tavsiye etmeyiz.

Sık kullanılanlar koleksiyonunu düzenleme: Çok sık sörf yapanlar ve entere-san sayfaları sık kullanılanlara kayde-denler şu problemi yakından tanır: Kontrol hızlı bir şekilde kaybolur. Sık kullanılanlar listesini konularına göre farklı alt klasörler içerisinde düzenle-mek faydalı olacaktır.

Internet Explorer: Sık Kullanılanlar/Sık Kullanılanları Düzenle komutunu ça-lıştırın. Klasör Oluştur düğmesine tık-layarak yeni bir klasör oluşturun. Kla-sör için uygun bir isim girin diğer kla-sörler için de aynı işlemleri yerine geti-rin. Farenin sol düğmesine tıklayarak bir bağlantı seçin, farenin düğmesini basılı tutun ve seçili olan bu öğeyi kla-sör içerisine taşıyın. Aynı işlemleri tüm sık kullanılanlar öğeleri düzenlenene kadar tekrar edin.

Netscape Communicator: Bookmarks/Edit Bookmarks komutunu çalıştırın. Yeni bir klasör oluşturmak için ekrana gelen pencere üzerindeki File/New Folder komutunu kullanabilirsiniz. Klasör için uygun bir isim girdikten sonra Ok düğmesine tıklayın ve ilet-işim penceresini kapatın. Yeni bağlantı-ları eklemek için farenin sol düğmesini kullanarak adres önündeki simgeye tıklayın ve farenin tuşunu basılı tutun. Fare imlecini Bookmark düğmesi üze-rine taşıyın. Bunun sonucunda book-mark listesi ekrana gelecektir ve artık bağlantıyı ana sayfaya göre düzenleye-bilirsiniz.

Açılış sayfasını değiştirmek: Her iki web göza atıcısı da açılış sayfası olarak üre-ticilerin kendi sayfasını kullanır. Ancak internet gezintisine özellikle kullanışlı bir sayfa ile başlamak daha mantıklı

olacaktır. Örneğin: Altavista arama motoru veya <http://news.yahoo.com> gibi bir haber sayfası.

Internet Explorer: Araçlar/Internet Se-çenekleri komutunu çalıştırın. Giriş Sayfası başlığı altında Adres kutusu bulunur. Kullanmak istediğiniz yeni açılış sayfasının adresini buraya yazın. Yaptığınız değişiklikleri Uygula ve Ta-mam düğmelerine tıklayarak onayla-yın.

Netscape Communicator: Menü çubu-ğundan Edit/Preferences komutunu çalıştırın. Preferences iletişim pencere-sindeki Location kutusuna kullanmak istediğiniz internet sayfasını girin ve Ok düğmesine tıklayarak iletişim pen-ceresini kapatın.

İkinci browser penceresi ile hızlı sörf: Bir sayfanın ekran üzerinde tamamen gö-rüntülenmesi bazen oldukça fazla va-kit alabilir. Sorun değil: Browser arka planda bir sayfayı dakikalarca yükler-ken başka bir sayfa üzerinde sörf yap-maya devam edebilirsiniz.

Internet Explorer ve Netscape Commu-nicator: [Ctrl]+[N] tuş kombinasyonunu kullanarak ikinci bir browser penceresi açın. Yeni browser penceresine bir in-ternet adresi girin.

Multimedya efektleri olmadan sörf: Eğer browser'ınızın mümkün kılacağı mak-simum hızı elde etmek istiyorsanız re-simler, videolar ve müzik vazgeçmeye de-ğecektir. Bir internet sayfası çağrıldı-ğında üzerinde bulunan bu tür bile-şenler normalde otomatik olarak gö-rüntülenir ve çalışırlar.

Internet Explorer: Araçlar/Internet Se-çenekleri komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki gelişmiş kar-tını aktif hale getirin ve "Resimleri gös-ter", "Sesleri çal" ve "Videoları oynat" öğeleri ekrana gelene kadar listeyi aşı-

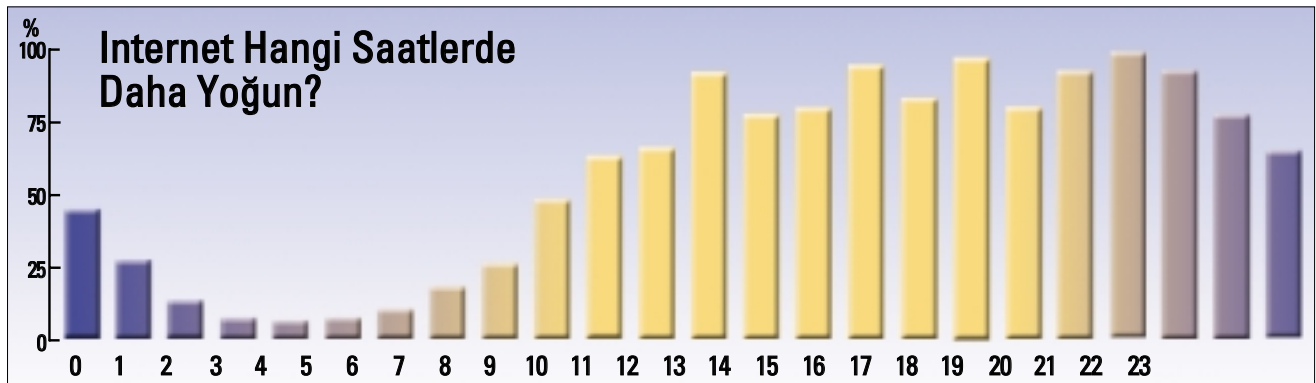
ğı doğru kaydırın. Söz konusu öğelerin önlerindeki işaretleri üzerlerine tıkla-yarak kaldırın ve Tamam düğmesine tıklayın.

Netscape Communicator: Bu browserin multimedya ayarlarına Edit/Preferen-ces komutu üzerinden ulaşabilirsiniz. Ekrana gelen iletişim penceresinin sol tarafında bulunan Category listesinde-ki Advanced öğesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen sağ taraftaki "Automatically load images" seçene-ğindeki işareti üzerine tıklayarak kaldı-rın.

Daha çok hafıza ile yüksek hız: Sörf esna-sındaki tempoyu hızlandırmak için kullanılan oldukça basit yöntemlerden biri de Cache'i büyütme. Bu, sörf esnasında browserın devamlı olarak eriştiği özel bir ara hafızadır. Cache içerisinde tüm internet sayfaları ve bunların içerdikleri örneğin resim gibi bileşenler depolanırlar. Eğer belirli bir web sayfasını ikinci kere ziyaret edecek olursanız browser daha önceden Cache içerisinde depoladığı verilere geri dö-ner.

Cache, teknik olarak bakıldığında sabit diskinizde browser için ayrılan bir alt klasörden başka bir şey değildir. Burada ne kadar bilgi saklanacağını ise kullanıcı kendi isteğine bağlı olarak belirleyebilir.

Internet Explorer: Araçlar/Internet Se-çenekleri komutunu çalıştırın. Pencere üzerindeki Geçici Internet Dosyaları kutusundaki Ayarlar düğmesine tıkla-yın. Buradaki kaydırma çubuğunu kul-lanarak sabit disk üzerinde ne kadar alanın Cache için ayrılacağını belirle-yebilirsiniz. Buradaki çubuğu sağa ne kadar çekecek olursanız sabit disk üzerinde o kadar çok alan ayrılır. Bu ve bir sonraki iletişim pencerelerini Ta-

İnternette yığılma: İnternete yanlış zamanda bağlananlar hem sörf hem de download için daha çok zaman harcarlar. İnternet gezintisi için sabah veya akşam saatlerini kullanarak daha hızlı hareket edebilirler.

mam düğmelerine tıklayarak kapatın.

Netscape Communicator: Edit/Preferences komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Category listesinde bulunan Advanced öğesinin önündeki artı işaretine tıklayın. Cache öğesine tıkladığınızda pencerenin sağında ekrana gelen Disk Cache kutusuna ayrılmasını istediğiniz disk alanı değerini girebilirsiniz.

Daha önce ziyaret edilen sayfaları tekrar bulmak: Eğer internete çok sık bağlanıyorsanız daha önce ziyaret ettiğiniz sayfalar üzerindeki kontrolü hızlı bir şekilde kaybedebilirsiniz. Internet Explorer'ın Geçmiş fonksiyonunu kullanarak geçtiğiniz yolları takip edebilirsiniz. Bunun için Görünüm/Explorer Çubuğu/Geçmiş komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda üzerinde şu ana kadar ziyaret ettiğiniz sayfaların bir listesi bulunan bir pencere browser penceresinin solunda ekrana gelecektir.

İpucu: Liste öğelerini farklı kriterlere göre düzenleyebilirsiniz. Bunun için dört seçeneğiniz var: "Tarihe göre", "Siteye göre", "En çok ziyaret edilene göre" ve "Bugün ziyaret edilme sırasına göre".

Web'de bilgiye hızlı ulaşmak: Arama parametreleri

Amaç doğrultusunda aramak. Olduğundan çok daha basit. İnternette geçirilen zamanın büyük bir kısmının bilgi araştırılması için kullanılıyor olması tecrübeyle sabittir. Çözüm: İyi geliştirilmiş bir araştırma stratejisi ile saman çöpünden buğdayı rahatlıkla ayırabilirsiniz. Burada değinilen ipuçlarını tüm arama motorlarında kullanabilirsiniz. Ancak kullanılan metinde farklı görünebilir.

Birden fazla arama ifadesi kullanmak: Bir arama ne kadar özenli formüle edilirse o kadar iyidir. Örneğin: Eğer yazdırma hakkında bilgi almak istiyorsanız "Mürekkep püskürtmeli yazıcı" ile "kartuş" veya "renkli baskı kağıdı" ifadelerini birleştirin. Ve eğer arama motoru bir çok sonuç ekrana getirecek olursa hemen ümitsizliğe kapılmayın. Bu durumda aramayı yeniden formüle edin. Ancak bu esnada genel ifadeler kullanmak yerine özel deyimler kullanmaya dikkat etmelisiniz. Örneğin "Araba" yerine "Cabrio".

Hariç bırakma kriterlerini belirlemek: Bir tatil gezisi planladığınızı ve ucuz yollu

kiralık bir araba aradığınızı varsayalım. Sayısız hizmet içerisinde kaybolma ihtimaliniz oldukça yüksektir. Ancak birkaç tane veya çok sayıda araba kiralayıcısını arama işlemi dışında bırakabilirsiniz. Bunun için bir eksi işareti kullanmalısınız.

Örneğin, ilk olarak tatil gezisi ve kiralık ifadelerini girin. Daha sonra bunların arkasına örneğin -Sixt veya -Europcar gibi hariç tutulacak kriterler girin. Bunun sonucunda bu firmaların

dınız ve ek olarak hariç bırakılacak kriterler de kullandınız. Ancak daha önce olduğu gibi bir çok sayfa bulunduğu için oldukça uzun bir sonuç listesi ile karşılaştınız.

Bu durumda geriye tek bir yol kalıyor: Cümle bileşenleri kullanın. Arama varyasyonu bulunan sayfaların sayısını minimuma düşürecektir. Örneğin; Eğer belirli bir metnin yazarını arıyorsanız bu metinden bir parça alın ve tırnak işaretleri arasında yazın: "Bir yer

Amaç doğrultusunda: Google'ın gelişmiş arama seçenekleri ile internette hangi alanların taranacağı ayrıntılı olarak belirlenebilir.

verdikleri araba kiralama hizmeti arama işlemi sonucundan hariç tutulacaktır. İsterseniz hariç bırakılacak bir çok kriteri bir arada kullanabilirsiniz.

İpucu: Yahoo veya Altavista gibi arama motorlarının sonuç listesindeki öğelerin altında, liste içerisinde bulunan aynı siteye ait diğer sayfaların hep beraber görüntülenmesini sağlayan bir bağlantı bulunur. Bu hariç bırakma kriteri ile belirli bir ana sayfaya ait tüm yan sayfaları tek bir tıklama ile aynı anda görüntüleyebilirsiniz. Bu, oldukça az öge araştırmak ve denemek zorunda kalacağınız için zamandan tasarruf sağlayacaktır.

Sonuç listesini sınırlandırmak: Bu tür bir durumla da karşılaşabilirsiniz: Arama sorgunuzu dikkatli bir şekilde hazırla-

var, biliyorum; Her şeyi söylemek mümkün...”

Sonuç listesine göz atarken bu alıntıının Orhan Veli'nin Anlatamıyorum şiirinin bir parçası olduğunu hızlı bir şekilde öğrenebilirsiniz.

Yazılışı açık olmayan isim ve terimleri bulmak: İnternette ister Türkçe ister başka bir dil kullanan kimse bilimsel ifadelerin doğru yazımlarını veya dilin yazım kurallarını tam olarak bilemez. Peki nasıl yazıldığını bilmediğimiz bir ifadeyi nasıl bulabiliriz? Ne mutlu ki bu sorunun da bir çözümü mevcut: Eğer yazım şeklinden emin değilseniz bir çok arama motorunda yer tutucular kullanabilirsiniz. Örneğin; "Photocopy" kelimesinde H var mı, yok mu?

Aşağıdaki varyasyonları Yahoo ara-

ma motorunda deneyin: İlk olarak yanlış olan "Potocopy" kelimesini girin ve "P*otocopy" sorgusu ile elde edilen sonuçları karşılaştırın. İkinci durumda kelimenin doğru yazım şeklini kullanmamış olmanıza rağmen Altavista bu konu ile ilgilenen tüm sayfaların bir listesini ekrana getirecektir.

Neden? Burada kullanılan yıldız karakteri yer tutucu görevini yerine getirir ve eksik olan H harfi yerine kullanılır. "P*otocopy" şeklinde de kullanılabilir. Bu durumda üç harf eksik olmasına rağmen Yahoo her zaman doğru konudaki sayfaları ekrana getirecektir.

İpucu: Yıldız karakterini aranacak ifadenin sonuna yerleştirirseniz arama motoru bileşik ifadeleri de bulacaktır. Örneğin "Photo*" şeklinde kullanılan ifade sonucunda sayfalar da "Photograph", "Photocopy", "Photosynthesis" gibi çok sayıda kelime bir arada aranacaktır.

Google'ı kendinize uyarlayın: Son zamanlardaki en gözde arama motorlarından biri de Google'dır (www.google.com). Google'ın Türkçe desteği ve arama temposu bu arama motorunu tavsiye etmek için yeterli nedenler. Eğer temel ayarları değiştirirseniz Google ile gerçekten çok daha hızlı bir şekilde çalışabilirsiniz. Arama listesinde normalde sadece on tane sonuç görünür. Bu, sonuçların ekranda görün-

tülenmesi için gereken bekleme süresini kısaltır. Ancak ağırlaştırıcı bir dezavantaj: Sonuç listesinde kısa süren bir gezintiden sonra diğer sayfalara geçmek zorunda kalırsınız. Bu oldukça sıkıcı ve etkili olmayan bir yöntemdir.

Bunun için arama motoru ayarlarında değişiklik yapmalısınız: Sonuç listesinde görüntülenecek öge sayısını 20, 30, 50 veya 100 tane olarak belirleyebilirsiniz. İpucu: Her sayfada görüntülenecek öğeler için orta değer olan 50 sayısının kullanılması yeterlidir. Bunun için Google anasayfasına gidin ve burada bulunan Gelişmiş Arama bağlantısına tıklayın. Burada bulunan ve değeri "10 Sonuçlar" kutusuna ait açılır listede içerisindeki "50 Sonuçlar" ögesini seçin.

Google'gelişmiş arama yöntemlerini kullanmak: Arama işlemi normalde sadece ana sayfa içerisindeki metinler göz önünde bulundurulurlar. Ancak benzer şekilde sayfa başlıklarına göre de arama yapabilirsiniz: Başlıklar browser penceresinin üstündeki mavi çubukta gösterilirler. Bu arama tekniğinin avantajı: Amacınıza uygun sayfaları aradan sıyrabilir ve sonuç listesini tekrar oldukça küçültebilirsiniz. Bu da zamandan tasarruf sağlar.

Bunun için Google arama motorunu browser penceresinde çağırın ve Gelişmiş Arama düğmesine tıklayın. "Sayfa-

Her zaman online: Gozilla, kesilen bağlantı sonrasında download işlemine kaldığı yerden devam etmeye çalışır.

nın herhangi bir yerinde" olan kutunun değerini "Sayfa Başlığı" olarak değiştirin.

Google'ı Internet Explorer'a entegre etmek: Google arama motorunu her gün kullanmak mı istiyorsunuz? Eğer Google'ı Internet Explorer'ın araç çubukları arasına katacak olursanız arama işlemlerinizi zamandan tasarruf edebilirsiniz. Açıklamak: Bu araç çubuğu İngilizce'dir. Ancak hiç İngilizce bilginiz olmadan bile zorlanmadan kullanabilirsiniz. Google araç çubuğunu yüklemek için Internet Explorer'ın adres kutusuna "http://toolbar.google.com/install.php3" internet adresini girin. Ekrana gelen pencereyi aşağı doğru kaydırın ve "Install Google Toolbar" düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen sayfa üzerindeki "Install without advanced features"

iyi Microsoft örneği gösteriyor: <http://www.microsoft.com/turkiye/destek/default.asp>.

İpucu: Arama ifadesi olarak "FAQ" kısaltmasını kullandığınız arama işlemi için daha önce değindiğimiz Google'ın gelişmiş arama fonksiyonundan faydalanın.

İnternette yüksek tempolu download

İnternette download edilebilecek yazılımların sayısı ilk bakışta oldukça fazladır. Bu nedenle ilk adım aynı zamanda en çok vakit alandır: Programın aranması.

En iyi programları bulmak: Hiç vakit kaybetmeyin ve ilk olarak "En iyi download adresleri" kutusundaki internet sayfalarına göz atın. Avantaj: Söz konusu internet sayfalarındaki tüm

Programların download edilmesi için en uygun zaman 4 ile 7 saatleri arasındır. Gecenin bir yarısı kalkmamak için de bilgisayar açık bırakılmalı ve download işlemini Gozilla'ya bırakmalısınız. Yazılım isteğe bağlı olarak bir çok download işlemini denetleyebilir ve bunları zaman ayarlı olarak başlatabilir.

Yüksek performans için Windows optimizasyonu

Windows bir çok işlemi kendisi yerine getirir. Modem gibi yeni bileşenlerin yüklenmesi veya sistem konfigürasyonu bu işlemler arasında yer alır. Bu, kullanıcı açısından aslında pratiktir ancak Windows'un tüm ayarları tam olarak yapmaması ve bazen gereksiz seçeneklerin çalıştırılması gibi dezavantajları vardır.

Çevirmeli ağı doğru konfigürasyonu:

Windows, çevirmeli ağı kurulumu esnasında bir çok protokol yükler. Ancak bu durum hızlı bir şekilde değiştirilebilir. Bunun için Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim/Çevirmeli Ağ komutunu kullanarak Çevirmeli Ağ klasörünün ekrana gelmesini sağlayın. Güncel çevirmeli ağ bağlantısına farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki Özellikler komutunu çalıştırın. Özellikler penceresindeki Sunucu Türleri kartında bulunan "Yazılım sıkıştırmasını etkinleştir" ve "TCP/IP" hariç tüm seçeneklerdeki işaretleri kaldırın.

Modemi canlandırmak: Eğer çevirmeli ağ ayarlarını yukarıda anlatıldığı şekilde değiştirdiyseniz bu küçük çalışma sonrasında modeminizden mümkün olan maksimum performansı elde edebilirsiniz.

Bunun için bağlantı özellikleri penceresindeki Genel kartını aktif hale getirin ve Yapılandır düğmesine tıklayın. İletişim penceresi üzerindeki Maksimum Hız başlığı altında bulunan ayarları değiştirebilirsiniz. Bunun için kutunun yanındaki ok simgesine tıklayın ve liste içerisindeki "115200" değerini işaretleyin. Daha sonra Bağlantı kartını aktif hale getirin ve Bağlantı Noktası Ayarları düğmesine tıklayın. Alış Arabelleği çubuğunu sağa doğru kaydırın ve Tamam düğmesine tıklayın. Ekrandaki her iki iletişim penceresini de üzerlerindeki Tamam düğmelerine tıklayarak kapatın.

JR / Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

Her zaman online: Gozilla, kesilen bağlantı sonrasında download işlemine kaldığı yerden devam etmeye çalışır.

düğmesine tıklayın ve ekrana gelen güvenlik sorgusuna Evet cevabını verin. Kurulum sonrasında Internet Explorer'ı yeniden başlatın ve Görünüm/Araç Çubukları/Radyo komutunu çalıştırın.

PC problemleri hakkında bilgi ve çözümler bulmak: İnternet PC veya yazıcı, tarayıcı veya diğer çevre birimlerle yaşadığınız sorunları aşmanızda yardımcı olacak ipuçları ile doludur. Bu hazine den en iyi şekilde faydalanabilmeniz için sizlere özel bir ipucu hazırladık: "FAQ" kısaltmasını ses kartı, ISDN veya resim düzenleme gibi arama ifadeleri ile birlikte kullanın.

FAQ, "Frequently Asked Questions" ifadesinin kısaltmasıdır ve sıkça karşılaşılan soruların cevaplarından oluşan bir koleksiyonu ifade eder. Bu tür FAQ sayfalarında özellikle pratik öneriler ve çözümler gizlenmişlerdir. Bu tür bir FAQ koleksiyonunun nasıl görüldüğü ve ne kadar kullanışlı olabileceğini en

programlar konularına göre düzenlenmiş, kısa açıklamalarla donatılmış ve virüslere karşı taranmışlardır.

Download yöneticisini kullanmak: Bir programın download edilmesi esnasında internet bağlantısının bir çok kere kesintiye uğraması oldukça rahatsız edici bir durumdur. Çözüm: Bir download yöneticisi veri alış verişine kesildiği yerden devam edebilir. Bu tür programlara örnek olarak Gozilla tavsiye edilebilir. Kaliteli: Eğer birden fazla kaynak bulunuyorsa program otomatik olarak en hızlı bağlantıyı tercih ediyor.

FTP sunucusu seçmek: Eğer bir internet sayfasında aynı program için birden fazla download kaynağı listeleniyorsa en hızlı FTP sunucusu seçmelisiniz. Bu bağlantıların diğer bir avantajı da downloadın kolay kolay kesintiye uğramaması nedeniyle biraz daha güvenli olmalarıdır.

Download'u doğru zamanda başlatmak:

Reklamlar Baş Ağrısı mı, Yoksa Özgürlüğümüzün Finansörleri mi?

Şimdi Online Reklamlar

Birbiri ardına büyük internet şirketleri bedava hizmete devam edemeyeceklerini açıklıyorlar. En büyük nedeni reklam gelirlerinin maliyeti artık karşılayamaması.

Ülkemizdeki örnekleri ISS'ler ile piyasanın tekeli Türk Telekom arasındaki zıtlasmaya dayandı-ğından, konuyu açıklamak için yeterli değiller ancak dünya çapında yaygınlaşan ücretlendirme furiasının arkasında yatan kilit kelime "Reklam" olarak kabul edilebilir.

Zaten düşen reklam gelirlerine rağmen bir de İnternet'te reklamlara karşı olan ve reklamların İnternet'te dolaşma özgürlüğünü kısıtladığını düşünen bir mantık ağırlık kazandığı için hizmet sunucuları hizmetleri karşılığında ücret talep etmeye başladılar.

Reklamlar sörf özgürlüğümüzü engelleyen kirlilikler mi?

Kullanıcılar, doğal olarak, bir siteye girdiklerinde reklamları okumak, reklamlara tıklamak, reklamlarla zaman kaybetmek yerine sadece o sitede bulunma nedenleri olan işleri ile ilgilenmek istemektedirler. Site içinde reklamların boyutu büyüyüp göze çarpar hale geldiğinde ise reklamların nette özgürlüklerini kısıtladığını düşünen kimi kullanıcılar söz konusu siteden uzaklaşmayı yeğleyebilmektedirler. Bunun sonucu olarak da hizmet sunucular müşteri kaybetmek ile reklam verenden yeterli ücret alamamak arasında kalmaktadır. Başta da bahsettiğimiz gibi devamlı artan rekabet koşulları da hizmet sunucularını yeni yatırımlar yaparak hizmet kalitelerini arttırmaya zorladığından, reklam

Bir zamanlar sokakları ve caddeleri kirlettiğini düşündüğümüz reklamlar ile online reklamları aynı kefeye koyduğumuz için şimdi başımız dertte.

gelirlerinde artış sağlayamayan ama kullanıcı sayıları gittikçe artan sunucular artık maliyetlerin altından kalkamamakta ve çareyi kullanıcılardan, kullandıkları hizmet karşılığında ödeme yapmalarını istemekte bulmaktadırlar. Dolayısı ile yakında İnternet üzerinde dolaşmak ve bu gün çok olağanmış gibi gelen çoğu servis ve hizmetten yararlanmak için devamlı kredi kartımızın numarasını girmek zorunda kalabiliriz.

Birisi içeriğin maliyetini ödemek zorunda

Reklamların İnternet'te özgürlüğü kısıtladığını düşünenler şimdi bu soruya cevap vermelidir. E-mail almak, atmak, kısa mesaj göndermek, internet üzerinden telefon görüşmesi yapmak, hava durumunu öğrenmek, sinema

filmlerinin saatlerini görüp, filmler hakkında yorumları okumak, günlük haberleri dakikası dakikasına almak internet kullanıcısının artık alıştığı hizmetler ancak bu hizmetler internet üzerine gaip ten gelmiyor.

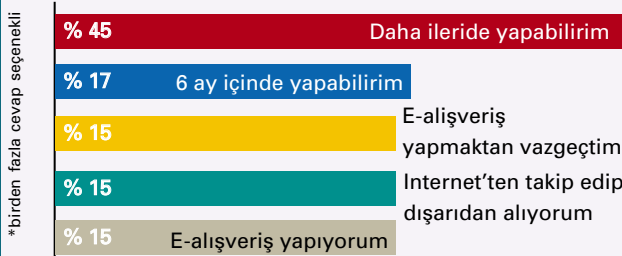
Dolayısı ile bir online reklam aslında o sitede rahatça ve hiçbir ücret ödmeden dolaşabilme özgürlüğünü garantileyen bir anah tar olarak kabul edilebilir. Ancak yine de kullanıcıların reklamlara bakışı kolay değişmeyecekmiş gibi görünüyor. Bunun üzerine bir de global durgunluk ve mali krizler nedeniyle reklam harcaması yapmaktan kaçınan reklamverenleri eklersek, önümüzdeki aylarda kredi kartlarımızı bol bol kullanacak gibiyiz. Belki de online özgürlüğümüzü elimizde tutmak için biraz geç kaldık.

İçindekiler

174 TV'de Bilgisayar Programları

176 10 Soru 10 Cevap

E-ticaret: Dünyada Online Alışveriş Alışkanlığı

İsinamadık: Güvenlik açıkları ve kimi zorlukları nedeniyle kullanıcıların yarısına yakını online alışverişten şimdilik kaçıyor.

In & out

SMS

Wap hayalleri pek tutmayan GSM operatörleri fal, melodi, haber derken onlarca kısa mesaj servisini burnumuza dayadılar.

Napster

Yakasına yapışan müzik endüstrisinden kurtulamayan Napster'ı kullanıcıları da birer ikiye terk etmeye başladılar.

Kıskançlık Krizleri Geçirdiler

Lara CROFT'u Canlandıran Mankenler Fena Kaptı

Çok satan ünlü bilgisayar oyunundan uyarlanan 'Tomb Raider' adlı filmin başrol oyuncusu

Angelina Jolie, filmin İngiltere'deki galasına, kendisinden önce Lara Croft'u canlandıran ve oyunun tanıtımında çalışan Nell McAndrews'un katilmesini nazikçe yasakladı. Kıskançlık krizi geçirdiği düşünülen Jolie'nin bu tavrı, Tomb Raider oyunla-

rının tanıtımını yapan manken McAndrews'un kendisini gölgede bırakmasından endişe duyduğu yorumlarına neden oldu.

Bilgisayar oyununun tanıtım kampanyası boyunca Lara Croft'u canlandıran 27 yaşındaki manken Nell McAndrews ise, bu davranışı haksızlık olarak nitelendirdi. Lara Croft bilgisayar dünyasını oyunları ile karıştırdıktan sonra, şimdi de magazin ve sinema dünyasını hareketlendirilmiş gibi görünüyor.

Bilgisayar Korsanı Psikolojik Tedavi Görecek Çal Çırp Rehabilit Ol

İngiltere'de, 26 binden fazla kredi kartı numarasını çalarak inter-

ye mahkum edildi. FBI, İnternet güvenlik uzmanları ve polisin araştırmaları sonucu yakalanan 19 yaşındaki Raphael Gray "aleme ders olsun" diye yüklüce bir hapis cezası beklerken aldığı cezayı duyduktan sonra ucuz kurtulduğu için sevindiğini ifade etti. Korsanın pe-

net üzerinde dolandırıcılık yapmaya çalışan bilgisayar korsanı yakalanarak 3 yıl göz hapsi, toplum hizmeti ve psikolojik tedavi-

şinde koşup yakalanmasını sağlayan güvenlik güçleri ise tam anlamıyla hayal kırıklığına uğradıklarını belirttiler.

ISS'ler Bastırdı, Türk Telekom Fena Sıkıştı Türk Telekom'a Çifte Soruşturma

Neredeyse dünyanın en pahalı iletişimine mahkum edilen ülkemizde aylardır devam eden internet kavgası Rekabet Kurulu ve Telekomünikasyon Kurumunun

ilgisini sonunda çekti ve uzun süredir devam eden rahatsızlıklar üzerine ISS'lerle haksız rekabete yol açtığı için TT'a soruşturma açıldı. Rekabet Kurulu, Türk Telekomünikasyon A.Ş. hakkında başlattığı soruşturmada, internet hizmetlerinde internet servis sağlayıcı kuruluşların aleyhine

haksız rekabete yol açtığına karar vererek, geçici tedbir kararı aldı. Kurul, Türk Telekom'dan 15 gün içinde tarifelerini yeniden düzenlemesini istedi. Telekomünikasyon Kurumu da soruşturma başlatarak, Türk Telekom'dan savunmasını istedi.

Telekomünikasyon Kurumu savunmaya göre, Telekom'u haksız bulması halinde gerekli önlemleri almasını isteyecek. Türk Telekom, bu önlemleri almadığı takdirde Telekomünikasyon Kurumu'nun para ve lisans iptali gibi yaptırımlarıyla karşı karşıya kalabilecek. Ancak özelleştirilmesi ile ülkenin krizden çıkışı özdeşleştirilen Türk Telekom için, çok zarar verici bir karar verilmesinin sürpriz olacağı düşünüyor.

Japonlar Bizden Şanslı Japonya Ekim'de 3G'lenecek

Japonya'nın en büyük Kablosuz telefon operatörü DoCoMo, Ekim ayında 3G servislerinin resmen hizmete gireceğini açıkladı. Şirket, dört ay sürmesi planlanan denemelerde, teknik problemlerin de çözüleceğini de belirtti.

3G teknolojisinde yaşanan sorunların karmaşık olmasına rağmen çözülemeyecek kadar zor olmadığını ifade eden DoCoMo yetkilileri denemeler sayesinde 3G'nin oturmaya başladığına dikkat çekerek, yeni mobil servisinin en az, Japonya'da kullanılan diğer bir ileri nesil mobil servis olan i-mode kadar başarılı olacağına inandıklarını açıkladılar.

Avrupa ve ABD'li mobil servis firmaları ise Japonya'daki denemeleri yakından izliyor ve sonuçta göre pozisyon almayı umut ediyorlar. Bu nedenle Avrupa ve Amerika'da 3G servislerinin hizmete girmesi için bir miktar daha zaman olduğu biliniyor.

Bilgi için: www.docomo.com

Kitaplar

C++ ile Nesne Tabanlı Programlama

Bora Güngören'in, IEEE ODTÜ Öğrenci Kolu adına verdiği C++ kurslarına katılan öğrencilerin yaşadığı sorunları göz önünde tutarak oluşturduğu bu kitap, C++ dilini özel bir araç ya da ortam gerektirmeden öğretmeyi amaçlıyor. Bilgisayar kullanabilen herhangi bir kişinin hedef kitlesini oluşturduğu kitap aynı zamanda başka programlama dilleri bilen profesyonellerin de ilgisini çekecek düzeyde hazırlanmış. Kitapta programlamanın temelinden başlayarak C++ dilinin temel elemanları, fonksiyonlar, işaretçiler, diziler, nesneler, ekran yazdırma, isim uzayları, yapıcılar ve yıkıcılar gibi konulara değinilmiş. Ayrıca sade bir dille anlatılan konular arasında programcıların çok işine yarayacak bazı ipuçları da bulunmaktadır. Kitap içerisindeki örnek program kodlarını ve çok sayıda kaynak site linklerini boragungoren.com adresinde bulabilirsiniz.

Bilgi için: Seçkin Yayıncılık
Tel: (312) 435 30 30

Adım Adım Internet Explorer 5

Bu kitap, hem browser'ları yeni kullanmaya başlayanlar hem de bu tür programlarla ilgili deneyimi olan ve Internet Explorer 5'e geçmek ya da yükseltmek isteyenler için tasarlanmıştır. Kitabın girişindeki seviye tespit bölümünden kendi seviyenizi belirleyerek çalışmaya başlayabilirsiniz. Ayrıca sadece Internet Explorer 5'in yeniliklerini öğrenmek istiyorsanız ilgili bölümlere de buradan ulaşabiliyorsunuz. Kitapla birlikte gelen CD-ROM kitaptaki alıştırma yaparken kullanacağınız uygulama ve multimedya dosyalarını içeriyor.

Bölümünden kendi seviyenizi belirleyerek çalışmaya başlayabilirsiniz. Ayrıca sadece Internet Explorer 5'in yeniliklerini öğrenmek istiyorsanız ilgili bölümlere de buradan ulaşabiliyorsunuz. Kitapla birlikte gelen CD-ROM kitaptaki alıştırma yaparken kullanacağınız uygulama ve multimedya dosyalarını içeriyor.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: 0 312 434 46 24

Televizyonlarımızdaki Bilgisayar Programları Bize Ne Veriyor?

Patlamış Mısır, Kola ve Bilgisayar

Teknolojiyi takip etmeyi seviyorsunuz. İnternet'in ve imkanlarının da farkındasınız.

Ama yine de bilişim dünyasında gündemi takip etmek için televizyona ihtiyaç duyulabiliyor.

■ Televizyonun geride bıraktığımız çağa damgasını vurduğunu kabul etmek gerek. Toplulukları kolayca etkileyebilen ve yönlendirebilen bu iletişim cihazı "şekillendirilmeyi" bekleyen cahil halkı idare etmek için ideal bir yönetim aracı olmuş, ekonomik kaygılar taşıyan şirketler içinse stoklarını hızla eritmek için etkili bir ilaç görevi görmüştür. Toplulukların da haberalma özgürlükleri için yararlı olduğu söylene de, "Wag the Dog" gibi yapımlarda iddia edildiği gibi, kimi zaman televizyonların aslında toplulukları yanıltmak için de kullanıldığı olasılığı da az değildir. Herşeye rağmen, körfez savaşıyla başlayan canlı savaş yayını sayesinde ölümün ne kadar gerçek olabileceğini insanlara hatırlatabildiği ve savaşmak fiili hakkında insanlığı ikinci dünya savaşından sonra tekrar elleri başlarının arasında düşünmeye zorlayan televizyonun toplumsal gelişimdeki payı inkar edilemez.

Teknoloji ve özellikle bilgisayar hakkında program yapmak televizyon yayıncılığı için çok eski bir uğraş alanı de-

ğil. 1950'lerde Amerika'da Çarkıfelek benzeri yarışma programları ile toplumsal bir histeri yaşanırken, bilgisayarın insan hayatına girmesi henüz çok yeni olduğu için televizyoncular da bu konu hakkında "acemi" sayılıyorlar. Bilgisayar teknolojileri hakkında önceden yapılmış ve kendini ispatlamış yeterli sayıda örnek olmadığı için kopya çekme imkanları kısıtlı olan televizyoncular yaratıcılıklarını kullanmak zorunda kalıyorlar.

Altan Erbulak ile ilk "Bilgisayar Programı"

Türk televizyonlarında ilk defa halkı aydınlatmak ve ekran karşısında seyirci toplamak kaygısı ile yapılmış, bizim incelemek istediğimiz anlamda bilgisayar programı ise İTÜ Bilgisayar Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Eşref Adalı'nın hazırladığı programla olmuştur. Türk seyircisinin aklında programın sunucusu rahmetli Altan Erbulak ile kalmış olan program TRT dönemin-

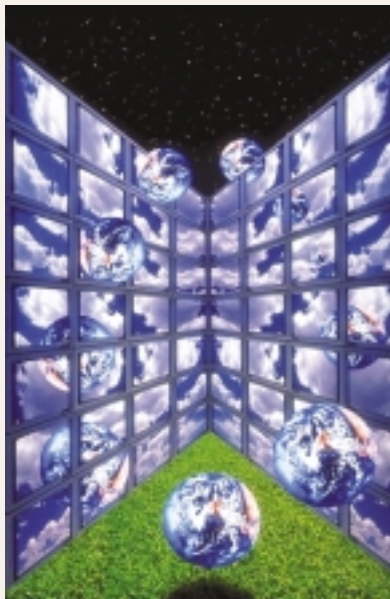

Onlarca televizyon kanalı günlük yaşamımızda artık olağan ama teknoloji programlarına veya belgesellere rastlamak son derece güç.

de kitleleri televizyon karşısında gelecek çağın teknolojileri ile buluşturarak ilgi çekmiştir. Programın tüm metnini ve hazırlıklarını üstlenen Prof. Dr. Eşref Adalı programın, insanların ilgi göstermeyecekleri sıkıcı bir teknik yayın olmasından çekinerek toplumun sevdiği medyatik biri tarafından sunulması önerisini getirince Altan Erbulak'ın mizahi sunumuyla özdeşleşip ilgi toplayan program aradan geçen onca yıla rağmen bu gün bilgisayar sektöründe çalışan pek çok insanın bilgisayarları tanıyıp sevmesinin, ilgi duymaya başlamasının birincil nedeni olarak gösterilebilir.

Dizi filmler mi, yoksa teknoloji programları mı?

Doğal olarak, birer ticari işletme olan kanallar da tekrar yayınlanabilirliğinin çok düşük olması nedeni ile bilgisayar programlarını maliyet açısından tehlikeli görüyor olmalı, zira yirmi sene önce yayınlanmış ve ilgi toplamış bir dizi filmi tekrar ekranlara sürmek mümkün iken, baş döndürücü bir hızla ilerleyen haberlerin her gün eskidiği teknoloji çağında yirmi sene önce değil, iki ay önce yayınlanmış bir bilgisayar programını tekrar yayına sokmak izleyicilerden yuh almak için yeterince iyi bir sebep olabilir. Dolayısı ile yapımcıların yüksek ücret isteyecek ünlü isimlerin sunduğu hatıralardan silinmeyecek ilgi çekici ama yüksek maliyetli bilgisayar programlarından uzak durmalarını anlayışla karşılamak gerekir.

20. yüzyılın mucizesi televizyonlarda tüm dünya kendisini seyrediyor.

Küçük çocukların gelişiminde televizyon hala önemli bir rol oynuyor.

Ekranlarımıza çıkan bilgisayar programlarını kısaca özetlemek ve tanıtmak gerekirse:

TRT-Internet TV: İzmir televizyonu tarafından hazırlanan program, bir sunucu, iki uzman ve bir konuk ile seyircinin karşısına çıkıyor. Canlı yayınlanan programda konukla alakalı konu üzerinde tartışma sürerken e-mail ile gelen izleyici sorularına cevap verilmeye, izleyicilerin sorunlarına çözüm bulunmaya çalışılıyor. İnternet sitelerinin, yazılımların, yeni bilgisayar oyunlarının, bilgisayarla ilgili yayınların tanıtıldığı program ödüllü sorular ve çekilişlerle tempoyu arttırmaya çalışıyor. Bol kanallı televizyonumuzda bilgisayar teknolojileri adına izlenebilecek nitelikli birkaç programdan biri olan İnternet TV Pazar günleri gün içinde TRT2'de izlenebilir.

NTV-e-net: İlgiyle izlenebilecek bilgisayar teknolojileri programlarından biri de NTV'de yayınlanan e-net. Haber şov formatında hazırlanan programda dünyadaki son teknolojik gelişmelere kısaca değiniliyor. Önceden belirlenmiş İnternet sitelerinin tanıtıldığı program sektörde faaliyet gösteren firmalardan yetkililerle ürünleri üzerine kısa sohbetler ederek devam ediyor ve cevabı bir hafta sonra verilen haftanın sorusu ile son buluyor.

CNN Türk-NET: "İnternet ve Site Tanıtım Rehberi" cümlesi ile kendini tanımlayan programın bu ifadesi ile İnternet'i türk halkına tanıtmak amacıyla olduğu sanılabilir. Ancak kısa süreli program, internetteki ilginç web sayfaları hakkında sunucunun kendine özgü soft yorumlarından fazlasını içermiyor. Kimi zaman Net Konuk bölümü ile bilgisayar dünyasından bir isim ile programda sohbet

ediliyor ancak bu aşamada da mizahın ön planda kalarak sıkıcı bilgisayar terimlerinin halkımızı bunaltmasından kaçınılıyor. Programda internet hakkında ilginç bir soru ve son olarak da kapanış tanıtımı yer alıyor.

Show TV-Net TV: Show TV'nin bilgisayar pazarından pay alma çabasının ürünü olan programı ise Net TV. Daha çok magazin programı havasındaki programda ünlüler ile röportajlara ağırlık veriliyor. Televolelerden sıkılan kitleler için, ilginç bir alternatif olarak tavsiye edilebilir.

Flash TV-Full Game: Sadece oyunla ilgili olmasına rağmen oldukça uzun yayın süresinde tanıttığı oyunları tüm detaylarına kadar inceleyen ve bu sırada ekranda oyunlardan ilginç sahneler yayınlayan program oyunseverlerin kaçırmak istemeyeceği türden kaliteli, emek harcanmış bir program olarak dikkat çekiyor. Bilgisayarın sadece oyun yönü ile il-

İnsanlar televizyonla iç içe geçmiş hayatlarında eğitimden yoksun trans halindedir.

gilenmesi izleyici profiline genişlemesini engelleyen en büyük etken.

Görüldüğü üzere, televizyonlarımızdaki "bilgisayar" konusu, küçük izleyicileri ekran karşısına çekmek için kullanılan ve bir zamanlar çok popüler olan Hugo'lar, telefon bağlantılı yarış oyunları dışında bundan sonra kitleleri ekran karşısına toplayacakmış gibi görünmüyor. Bilgisayar ve İnternet kendine yeterli ratingi, monitör karşısında topladığından olsa gerek, televizyon yayınlarında yeterince yer almasa da hızla yayılmaya ve televizyonun bile tahtını sarsmaya devam ediyor. Kim bilir? Bir süre sonra, televizyondaki bilgisayar programları yerine, bilgisayar ve İnternet'teki televizyon programlarından bahsetmek gerekebilir.

Cem Şancı (cemsanci@chip.com.tr)

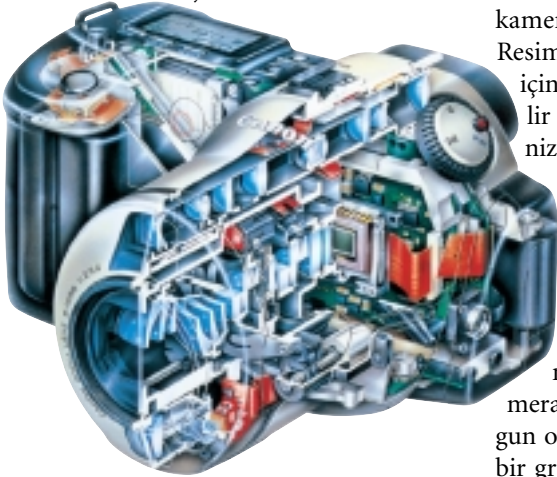
Temel Bilgiler

Dijital Fotoğrafçılık Hakkında

Artık dijital fotoğrafçılığa geçme zamanının geldiğini düşünüyorsunuz ama kafanızda hala sorular mevcut. Chip, en sık karşılaşılan soruları sizler için cevaplıyor.

1 Bir dijital fotoğraf makinesi nasıl çalışıyor?

Bir dijital fotoğraf makinesi dört ana bileşenden meydana gelir: Ekran, objektif, resim algılayıcı ve hafıza. Ekran, nişan alınan temanın görüntülediği küçük bir monitördür. Hemen tüm dijital kameralarda ekrana

Bir dijital kamerada resim temasının iz düşümü bir film yerine resim algılayıcı (Yeşil dörtgen) üzerinde oluşturulur.

ek olarak geleneksel fotoğraf makinesinde de kullanılan vizör bulunur.

Bir çok mercekten meydana gelen objektif resim sahnesinden yansıyan ışınları bir araya getirir ve resim algılayıcıda iz düşümlerini oluşturur. Burada kullanılan özel bir işlemci (CCD) üzerinde ışığa hassas milyonlarca fotodiyot, sıralar ve sütunlar halinde düzenlenmişlerdir.

Eğer bir ışın bu fotodiyotlardan birine rastlarsa ışık elektrik akımına dönüşür. Işık almayan fotodiyotlarda ise herhangi bir akım meydana gelmez.

Meydana gelen akım ve boşluk çıkışta resim algılayıcılar tarafından temanın elektriksel bir tasvirinin oluşturulmasını sağlar. Bu resim daha sonra dijital biçimde kaydedileceği hafızaya aktarılır.

2 Dijital fotoğrafçılığın avantajları nelerdir?

Dijital fotoğrafçılığın en büyük avantajı film banyo işlemini ortadan kaldırmasıdır. Bu, sadece zaman ve para kazandırmakla kalmaz aynı zamanda sonuçların hemen görülmesini de sağlar. Resimler çekildikten sonra direkt olarak kameranın ekranında incelenebilirler. Resimler dijital biçimde saklandıkları için başarısız örnekleri hemen silebilir ve yerine yeni pozlar çekebilirsiniz.

Dijital kameranın bir diğer avantajı da basit kullanımındır. Bir fotoğraf çekmek için sadece deklanşöre basılması yeterlidir. Bir çok dijital kamera diyafram, ışıklandırma süresi ve netlik ayarlarını kendi başına yapıyor. Bazı kameralar döndürebilir ekranları ile uygun olmayan durumlarda bile, örneğin bir grup insanın arkasından, en uygun pozisyonun elde edilmesini sağlıyorlar.

Bir çok fotoğraf makinesinin TV bağlantısı olduğu için resimleri televizyonda görüntülemek de mümkündür. Veya resimleri direkt olarak bilgisayarınıza yükleyebilir ve burada düzenleyebilirsiniz (8. Soruya bakın).

3 Dijital fotoğrafçılığın dezavantajları nelerdir?

Dijital kameraların fiyatları geleneksel fotoğraf makinelerine kıyasla daha yüksektir. Ayrıca dijital kameralar (özellikle ekranları) daha çok akıma ihtiyaç duyarlar. Akümülatörün kapasitesi genellikle bir resim serisi için yeterli olur.

Ucuz dijital kameralar sabit objektifler kullanırlar. Reflektör tipi fotoğraf makinelerinde alışlageldiği gibi değiştirilebilir objektiflerin kullanımı pahalı profesyonel aygıtların elindedir. Bu, hobi modellerinde manuel ayarlama seçeneklerinden vazgeçmek zorunda oldu-

ğunuz anlamına da gelir. Dijital fotoğraf makinelerinin objektiflerinde örneğin uzaklığı veya otomatik olarak seçilen diyaframı ayarlayabileceğiniz bir kumanda çemberi genellikle bulunmaz.

Bir resim çözünürlüğüne bağlı olarak 5 ile 15 saniye arasında kaydedilebiliyor (Soru 4). Dijital kameralar örneğin spor müsabakalarında hızlı hareketlerle resim çekimi için uygun değildirler.

4 Resimler bilgisayara nasıl aktarılıyorlar?

Resimlerini PC'de düzenlemek isteyenler bunları kameradan bilgisayara yüklemek zorundadırlar. Bunun için gerekli donanım genellikle üretici tarafından sunulur. Bu, bir aktarım programı ve bilgisayarın seri veya USB bağlantı noktasına uyumlu bir kablodan oluşur.

Bir resmin aktarım süresi 30 saniyeye kadar yükselebilir. Kaba bir hesaplama 30 resim için 15 dakika kadar beklemeniz gerekebilir. Disket ile resim transferi daha hızlıdır. Böylece direkt olarak resim dosyalarına erişebilirsiniz. Compact Flash kartlarını özel bir adaptör yardımıyla disket sürücüde okuyabilirsiniz.

Örneğin Picture Shuttle gibi bir transfer yazılımı ile dijital fotoğraflar PC'de saklanabilir ve görüntülenebilirler.

5 Resim çözünürlüğünden ne anlaşılır?

Çözünürlük bir fotoğraf üzerinde kaç tane resim noktası (piksel) bulunduğunu belirtir. Bir fotoğraf üzerinde ne kadar çok piksel olursa o kadar net mimariler görüntülenebilir ve resim kalitesi daha yüksek olur.

Bir dijital kameranın erişebileceği maksimum çözünürlük resim algılayıcısındaki, her biri tek bir piksel oluşturabilen, fotodiyotların sayısına bağlıdır. Basit bir dijital kameranın resim algılayıcısında 1280 sütun ve 960 satır ile çalışabilen 1,2 milyon fotodiyot bulunur. Böylece bu tür bir makine ile 1280x960 piksel çözünürlük değerlerine sahip fotoğraflar çekilebilir. Dijital kameranın kullandığı yazılım hafızadan tasarruf etmek için örneğin yan yana bulunan iki fotodiyodu bir tane kabul ederek çözünürlüğü düşürebilir. Bu sayede çözünürlük 640x480 piksele düşürülür.

6 Hangi fotoğraflar için hangi çözünürlük kullanılır?

Monitörde gösterim için 640x480 piksellik (yaklaşık 300.000 piksel) bir çözünürlük yeterli olacaktır. Buna karşılık DIN A5 biçimindeki yüksek değerli bir çıktı için yaklaşık iki milyon piksel gereklidir. Fotoğrafın görünümünü büyütmek isteyenler içinse ancak binlerce dolarlık fiyatıyla uç makinelerle elde edilebilen üç ila dört milyon piksel yeterli olacaktır. Alışlagelmiş küçük resim filmi ise 1,2 milyon piksel çözünürlüğüne sahiptir.

7 Dijital fotoğraflar için ne tür saklama ortamları mevcut?

Dijital kameralar için en sık kullanılan saklama ortamları Compact Flash ve Smart Media kartlarıdır. Her kart tipinde de bu aralar 64 (Smartmedia) veya 96 Megabyte'a (Compact Flash) kadar farklı hafıza kapasiteleri bulunur.

Kamera ile beraber dağıtılan örneklerin kapasiteleri genellikle maksimum çözünürlükte iki veya en düşük çözünürlük değerlerinde birkaç düzine resim alabilen 2 ile 16 MByte arasında değişmektedir. Fotoğraf verileri saklama esnasında sıkıştırılırken fotoğrafı çekilen temaya göre farklı dosya büyüklükleri elde edildiği için saklanabilen resim sayısı kesin olarak verilemez.

Sony'nin ürettiği dijital kameralarda resim bilgileri disket (1,44 Megabyte

saklama kapasitesi ile) veya yeni kart tipi Memory Stick (16 Megabyte'a kadar) üzerinde saklanabilirler.

8 Dijital fotoğrafları değiştirme olanakları nelerdir?

Resim dosyalarınızı sabit diske kaydettikten sonra resimlerin dijital olarak düzenlenmesi sınır tanımaz.

En yaygın kullanımı kırmızı gözler (Kırmızı gözlerin düzeltilmesi kutusuna bakın), eksik resim netliği veya düşük aydınlık gibi resim hatalarının düzeltilmesidir. Beraber sunulan resim düzenleme programlarıyla bu sorunlar rahatlıkla ortadan kaldırılabilir. Resimlerinizi döndürebilir ve ters çevirebilir, renklerini değiştirebilir veya parçaları farklı resimler olarak kaydedebilirsiniz. Bir çok resim düzenleme programı ile resim montajları yapabilir veya yüzleri komik şekillere sokabilirsiniz. Düzenlediğiniz resimleri kendi tasarladığınız dokümanlarda (Örneğin davetiyelerde) kullanabilir, bir multimedya sunuya ekleyebilir veya kişisel web sayfanızı güzelleştirebilirsiniz.

9 Dijital fotoğrafları nasıl basabilirim?

Dijital fotoğraflarınızı bir resim düzenleme programı yardımıyla kağıt üzerine aktarabilirsiniz. Bunun için kullanımı genellikle karmaşık olmasına rağmen metin ve resim programları da kullanılabilir. Ayrıca yazıcınızın orta ve yüksek sınıf aralığındaki tüm mürekkep püskürtmeli yazıcılarda olduğu gibi fotoğraf baskısı özelliğine sahip olması gereklidir.

En iyi baskı sonucunu elde edebilmek için yazıcınızı fiyatı biraz yüksek olan özel fotoğraf kağıdı ile beslemelisiniz. Örneğin Lexmark'ın Jetprinter 5770 veya Hewlett Packard'ın Photosmart 1000 modellerinde olduğu gibi bazı

Hewlett Packard'ın mürekkep püskürtmeli yazıcısı Photosmart bilgisayara gerek kalmadan dijital fotoğraf baskısı alabiliyor.

TEMEL BİLGİLER

Kırmızı Gözlerin Düzeltilmesi

Dijital kamera kullanımı bile kırmızı gözlerden kurtulmaya yardımcı olmayabilir. Bu durum, makinenin flaşının resmi çekilen kişinin göz artalanından yansması ile oluşur.

Tüm resim düzenleme programları ile gözlerdeki şeytani parlamayı ortadan kaldırabilirsiniz.

Satın alınan dijital kamera ile sunulan bir çok resim düzenleme programı, söz konusu resim sorununu ortadan kaldırmak için özel fonksiyonlar bulundurmuyorlar. Bunun için normalde sadece göz bölgesini seçmeli ve özel düğmeye tıklamalısınız.

Şayet kamerasız ile beraber bu tür bir resim düzenleme programı verilmediyse başka herhangi bir program kullanabilirsiniz. Örneğin Paint Shop Pro ile yapmanız gerekenler: Seçim aracı ile iris üzerindeki kırmızı alanı seçin ve Colors/Colorize komutunu çalıştırın. Önizleme altındaki kaydırma çubuklarını kullanarak kırmızı bölgeyi doğal göz rengi ile değiştirin.

mürekkep yazıcılardan çıktı almak için bilgisayara gerek yoktur. Çıktı almak için dijital kameranızın Compact Flash veya Smartmedia kartını yazıcıdaki yuvasına yerleştirmeniz ve özel denetim tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

10 Profesyonel kalitede dijital fotoğraf çıktısı

Yazıcısı fotoğraf baskısı özelliği bulundurmamışlar veya daha iyi yazıcı çıktısına ihtiyaç duyanlar özel hizmet veren fotoğrafçılardan yardım alabilirler. Compact Flash veya Smart Media kart üzerinde bulunan dijital fotoğraflarınızı profesyonel bir yazıcı ile kağıda dökebilirsiniz.

SüperCHIPMan Cevaplıyor...

Okuyucu Mektupları

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve bilgisayarla ilgili çözemediği soruları olanların hizmetinde. superchipman@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

PC'ye erişimi kısıtlamak için neler yapılabilir?

Çernobil virüsünden dolayı çöken laboratuvarımızı yeniden canlandırdık. Ancak artık bazı önlemler almayı düşünüyoruz. Laboratuvarımız 16 bilgisayarlı ve Win98 ağı ile (2 adet 8'li hub ile) çalışan bir laboratuvar. Öğrencilerimizin bilgisayarlara girişlerini şifre ve kullanıcı adı ile sınırlayan ve girdiklerinde sadece kendilerine ait bölümleri (ör:belgelerim klasörünü) görmelerini sağlayan, sistem ayarları ile oynamalarını ve bir şeyler yüklemelerini engelleyen bir sistem arıyoruz. Bu işleri yapan program veya programlar varsa bize bunları nereden bulabileceğimizi söyler misiniz?

CHIP Bu tür sistem güvenliğini arttıran kısıtlayıcı programları internette bulabilirsiniz. Ancak ne şekilde kısıtlamayı istediğiniz sizin tercihinize kaldığı için tek bir programla yetinebileceğinizi sanmıyoruz. Kullanmış olduğunuz ağ yapısı gereği, dosyaların silinmesini engellemek, kullanıcılara ait şifre veya masaüstü programları yapmak, Windows 98 işletim sisteminin özellikleri arasında mevcut. Ancak terminallerden ana bilgisayara ulaşılabilmesi için yapmış olduğunuz güvenlik ne kadar sağlıklı olur, bu ayrı bir konu.

Ağa bağlanarak ana bilgisayar içerisinde yapılan işlemleri veya terminaldeki bilgisayarlarda yapılan işlemleri LOG'layarak (TXT formatında bir dosya oluşturarak) hangi kullanıcının neler yaptığını, neler girdiğini görebilirsiniz.

Ancak bunu, bilgisayar ağ ortamına bağlı olduğu sürece yapabilirsiniz. Ağ dışında yapılan işlemleri göremeyeceğiniz için bu kadarla sınırlı kalmaktadır.

Ana bilgisayarınız varsa, işletim sisteminizi server mantığını kullanarak değiştirmenizi tavsiye ederiz. (Windows 2000

bilir, dosyaların sadece şifre bilen kişiler tarafından açılması sağlayabilirsiniz.

Bu tür dosyaların güvenliğini arttıracak program olarak PGP programını tavsiye ederiz. PGP'yi <http://www.pgp.com> adresinden indirebilirsiniz. PGP programı ile dosyala-

çalıştığında kullanıcıyı uyararak bir güvenlik programı.

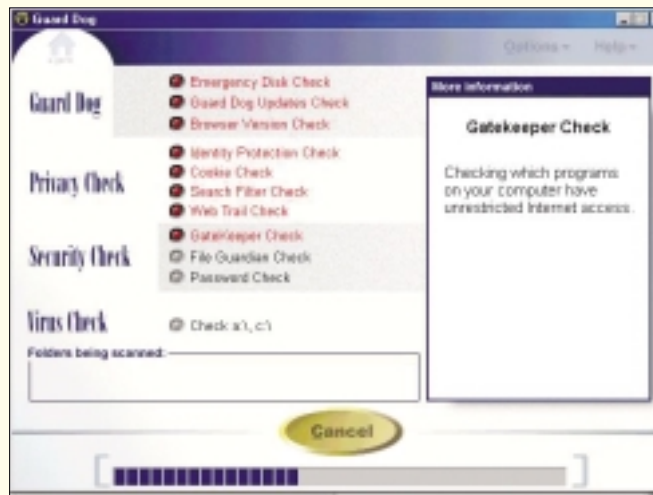
Programı www.guarddog.com veya www.download.com adreslerinden bulabilirsiniz.

Bilgisayarımızdaki Internet problemleri

Bilgisayarımın özellikleri şöyle: Celeron 433 MHz, 5 GB harddisk, 64 MB RAM, C ve D olarak ikiye bölünmüş harddisk, Windows 98 Türkçe...

Sorularım ise:

1. Disk birleştiricisini çalıştırınca Sürücü bilgisi değişti uyarısı çıkıyor. ve yeniden başlıyor. 10 kere başladıktan sonra bitirmeden kapanıyor. Ve % 10'da takılıp kalıyor.
2. Bilgisayar hatalı kapanıp tekrar başladığında uyarı yazısı çıkmıyor ve Scandisk'le başlamıyor.
3. İnternet bağlantı hızı çok yavaş sayfalar çok geç açılıyor. En az 5 dakika... Şimdiye kadar TR Net Superonline, İşnet ve İxir kullandım, hepsinde de aynı sorunu yaşadım. 10, 15 dakika sonra sayfalar açılmaya başlıyor. Ve bazen de sunucu hatası veriyor. Bağlandıktan sonra 4, 5 sayfa açıyorum. Bunun bir etkisi olabilir mi? Sayfalar ya açılmıyor ya da sunucu hatası veriyor. Girdiğim siteler her zamanki merkez siteler. Modemde ya da bilmediğim bir bölgede ayar mı yapmam gerekiyor? Telefon hatlarından olma ihtimali olabilir mi? Bağlantıyı kestiğimde ise bilgisayarım kapanıp kendiliğinden yeniden başlıyor. Sistem çubuğundan bağlantı hızını kontrol ettiğimde 50.605 Hz yazıyor. CHIP dergisinin verdiği CD'lerden pek çok kere program yükleyip

Bu program ile sisteminize virüs taraması yapabilir ve İnternet'ten gelen dış saldırılardan korunabilirsiniz.

Server kurulabilir.) Server sistemleri yapılacak her işlem için tek tek kullanıcıları kısıtlayıp, kullanıcılara göre yetki sağladığından sistem güvenliğini büyük ölçüde arttırılabilir. Dosyaların silinmesi veya herhangi bir dosya ile değiştirilmesi söz konusu olamamaktadır.

Windows 98 İşletim sistemindeki Windows Login ekranı, Esc tuşuna basıldığında ağa bağlantı kurulmadan bilgisayar ekranını açabildiğinden ve böylece de tüm dosyalara girebildiğinden dolayı dosyalara tam erişim sağlanır. Bu nedenle de dosyaların silinmesine engel olamazsınız. Yardımcı programlar ile girişi engelleye-

rınıza girişi, şifreleme yöntemi ile engelleyebilirsiniz. Değişik bir kriptoloji sistemi kullanıldığı için şifrenin kırılması son derece zordur.

Guarddog isimli program da tavsiye edeceğimiz programlar arasında yer alıyor. Program genelde network ortamındaki bilgisayarların güvenliğini amaçlayan, adından da anlaşılacağı gibi, geceleri evimizi hırsızlardan koruyan bir bekçi köpeği gibi bilgisayarımıza izinsiz girişleri engelleyen çok kullanışlı bir program. Guarddog, programa verilen kullanıcı isimleri ve şifreleri sayesinde sadece girişine izin verilmiş alanlarda işlem yaptıran, giriş kısıtlanmış alanlara girmeye

kaldırdım bunların zararı olabilir mi?

4. Anti-virüs programı mail ayarlarımı bozuyor, bazen mail alıp vermede sorunlar yaşıyorum.

5. Bilgisayarı yeniden başlat komutunu seçtiğimde Windows kapanıyor logosunda kilitlenip kalıyor. ESC'e bastıktan sonra yeniden başlıyor.

6. D sürücüsünün GB hafızası arttırılabilir mi? Yani C'deki 3,5 GB'ın birazını alıp D'ye ekleyebilir miyiz?

7. Windows'u kurduktan sonra internet'e bağlanıp dil bileşenlerini yükle penceresi çıkıyor. Dil bileşenleri dışarıdan CD'den veya disketten yüklenebilir mi? İnternette çok zaman kaybettiriyor.

8. Başvuru niteliğinde bir bilgisayar kitabı nereden bulabilirim?

CHIP 1. Disk Birleştiricisi HDD'de bulunan hatalardan dolayı bir yere kadar inceleme yapıyor, sonrasında HDD'i okuyamadığı için tekrar başa dönüyor. Bu yüzden Disk Birleştiricisi'ni çalıştırmadan önce HDD'inize öncelikli olarak TAM seçeneği işaretlenmiş olan bir Scandisk yaptırınız. Bulunan hataları onardıktan sonra tekrar Disk Birleştiricisi'ni çalıştırdığınızda sorunun halledilmiş olacağını göreceksiniz.

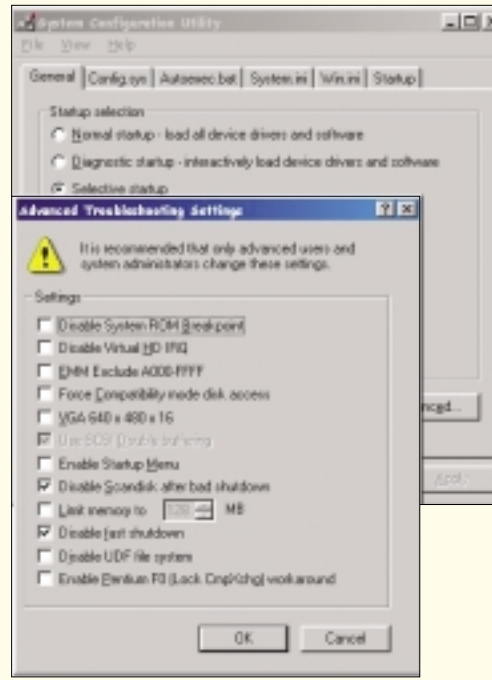
2. İşletim sisteminizde ScanDisk'i başlatmama gibi bir özellik söz konusudur. Eğer normal kapanışlarda ScanDisk'in çalışmasını istiyorsanız, sırasıyla Başlat\Çalıştır\msconfig'i tuşlayın. Bir sistem konfigürasyon penceresi açılacaktır. Buradan Gelişmiş seçeneğini işaretlediğimizde, normal oturum kapatılmaması durumunda, ScanDisk çalıştırılmasını seçeneği seçili ise, bunu kaldırdığımızda, bilgisayarımızın normal kapanmadığı durumlarda Scandisk çalışacaktır.

3. İnternette yaşanan sorunla-

rın başında gelen bağlantı problemleri ne yazık ki kullanılan telefon hatları, modemler ve bilgisayarımızın düzgün yapılandırılmamasından kaynaklanır. Özellikle Analog santrallerde meydana gelen hattın kapanmasını artık doğal karşılıyoruz. Telefon hatlarının parazitli olması, dataların kayba uğramasına ya da bağlantı-

hızlı açılmasına neden olacaktır.

Bilgisayarımızdaki modem bağlantılarına her zaman güvenmememiz gerekir. Data geliş hızı bilgisayarın bağlandığı ilk andaki hız olduğu için artabilir de, düşebilir de. Bu yüzden bağlantı hızımıza göre değerlendirmememiz gerekmektedir. Hattın yoğunluğu veya

MSConfig komutu ile bilgisayarınızda gizli olan birçok ayarı kolayca yapabilirsiniz. Örneğin başlangıçta açılması gereken programları belirleyebilir veya Scandisk'i iptal edebilirsiniz.

nın kopmasına neden olur. Ancak bunun nedeni her zaman telefon hattı olmayabilir. Sorun bazen modem ayarlarıyla ilgilidir. Örneğin, modem ayarlarında, belirtilen süre içerisinde hattı kes diye bir seçenek vardır. Dataların gelmediği durumlarda, bu seçeneğin kaldırılması gerekir. Bunun için, Başlat\Denetim Masası\Modem\Özellikler'den "Belirtilen süre içerisinde bağlantıyı kes" seçeneğinin işaretini kaldırmalıyız.

Birden fazla Explorer açmanız, gelen dataların sayısını ve dağılımlarını artıracak için, bilgisayarımız nereye hangi datanın gideceğini tek tek belirleyecektir. Bu yüzden sayfaların açılması zorlaşacaktır. Aynı sayfa üzerinden yapmanız dataların bölünmesine engel olacaktır gibi sayfalarınızın da daha

paraziti, ISS (Internet Servis Sağlayıcısının) o anki kullanıcı sayısı, bağlantımızı etkileyen çeşitli nedenlerdendir.

Dergimizin verdiği CD'lerin içerisindeki programlar dergimizde test edildikten sonra sizlere sunuluyor. Bu nedenle bu programların sisteminize zarar verebilmesi mümkün değildir.

4. Anti-virüs programını, açılış sırasında ve mail alırken çalıştırmanız sizin açınızdan yararlı olacaktır. Sisteminize girebilecek herhangi bir virüs veya trojandan dolayı sizi koruyacağı için, antivirüs programınızın her açılışta çalışması gerekmektedir. Ancak Anti-virüs programınızı mümkün olduğunca güncellenizi tavsiye ediyoruz.

5. Bilgisayarımız açılış ve kapanış sırasında bazı sistem dosyalarına ihtiyaç duymaktadır.

Bu tür dosyaların zarar görmeleri halinde sistemimiz düzgünce kapanıp açılmayacaktır. Hatta sizin de başınıza geldiği gibi hiç kapanmayacaktır. Bu yüzden size, sistem yedeklemesine gitmenizi tavsiye ederiz. Bilgisayarınızın tekrar kurulduğu durumlarda sistem dosyalarımızın yedeklerini almak ve herhangi bir sorun olduğunda bu yedekleri tekrar yüklemek, zannettiğimiz kadar zor bir işlem değildir. Bu yüzden yeni bir sistem kurduğunuzda sistem dosyalarının yedeklerini almanızı tavsiye ederiz.

6. Bu tür yardımcı programlar vardır. Geçen ayki sayımızda kısmen de olsa bahsettiğimiz Partition Magic isimli program vasıtasıyla bu tür düzenlemeleri yapabilmekteyiz. Program sisteminize herhangi bir zarar vermeden disk üzerinde değişiklikler yapılabilmenize izin vermektedir. Ancak kurulum sihirbazını dikkatlice incelemeliyiz, aksi durumda tüm sistemi ve bilgileri kaybedebiliriz.

7. Windows işletim sisteminin yapısında bulunan tüm dil seçeneklerini ilk kurulum sırasında yükleysek de, internete bağlandığımızda son sürüm güncellemeleri otomatik olarak yapmaktadır. Bu yüzden bu dil desteklerini CD'den yükleme şansımız maalesef bulunmamaktadır. İnternetteki son sürümleri her yerden bulamayacağımız için CD'den yüklenmesi zaten biraz daha kolay ve basite kaçmak oluyor.

8. Bilgisayar kitapları piyasada çok sayıda bulunmaktadır. Ancak bilgisayarın hangi dalı ile ilgileniyorsanız o yöne doğru yönelmenizi tavsiye ederiz. Bilgisayar da kendi içerisinde dallara ayrıldığından; bilgisayarı ne amaçlı kullanacağımızı belirlemek de size düşer. Bu nedenle hangi konuda kendimizi geliştirmek istiyorsak o konu üzerine yönelmemiz, bizim açımızdan yararlı olacaktır.

Her ay yeniden!

CHIPucu *Katalogu*

**İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.**

CHIPucu Katalogunda Bu Ay

Windows

1. Windows 98/NT/2000: Dr. Watson Hata Ayıklayıcısının Kullanımı186
2. Windows NT/2000: Yavaş Ağ Bağlantılarının Otomatik Tespiti186
3. Windows NT/2000: MS-DOS Penceresini Renklendirmek187
4. Windows 2000: Programları Başka Kullanıcı Hesabından Çalıştırmak ..187
5. Windows ME: Otomatik Ağ Taramasını Kapatmak187
6. Windows 98/ME/2000: Bir Klasör veya Dosyanın Açıklamasını Değiştirmek.....188
7. Windows 98/ME: Kaybolan Standby Modunu Yeniden Kullanmak188

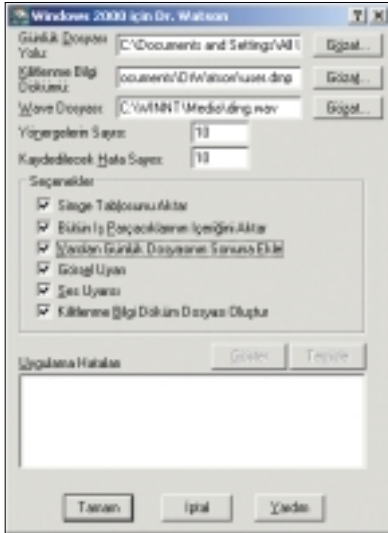
Uygulamalar

8. Excel 97/2000: Kullanıcı Fonksiyonların Sınıflandırılması189
9. Excel 97/2000: Korunmamış Hücrelere Erişimi Sınırlamak189
10. Access 97: Word'deki Seri Mektuplara Access'den Veri Aktarım190
11. Excel 97/2000: Excel Dosyaları Çift Tıklama İle Açılmıyorlar.....190
12. Paint Shop Pro 6: Resimlerin Telif Haklarıyla Korunması191
13. Excel 97/2000: Sayfaların Otomatik Senkronizasyonu191

1 Windows 98/NT/2000

Dr. Watson Hata Ayıklayıcısının Kullanımı

Windows ile çalışırken karşılaştığınız hataların asıl kaynağı her zaman mesajlarda belirtilen dosyalar olmayabilir. Eğer söz konusu dosya örneğin başka bir DLL dosyasına erişmek isteyen bir programsa Windows hatanın kaynağı olarak DLL dosyasını değil buna erişmeye çalışan programı gösterecektir.

Windows 2000 altında oluşan hataları denetleyen Dr. Watson ile Windows 98 altında sistemin genel durumunu görüntüleyebilirsiniz.

Bu tür bir durumda normalde göz önünde bulunmayan ve tüm Windows kurulumlarının bir parçası olan Dr. Watson hata ayıklayıcısı hatanın gerçek kaynağının tespit edilmesinde yardımcı olabilir.

Standart Windows kurulumu içerisinde bulunan Dr. Watson aracını Başlat/Çalıştır penceresi üzerinde DRWATSON.EXE veya DRWTSN32.EXE (Windows NT/2000) dosyalarını çalıştırarak açabilirsiniz. Varsayılan seçenekler Dr. Watson ilk kez çalıştığı zaman ayarlanır, bu, ya bir program hatası oluştuğunda veya Dr. Watson'u kendiniz çalıştırdığınızda olabilir.

Program sistemde oluşan hataları protokoller ve bunlarla ilgili bilgileri sizin belirleyeceğiniz bir konumda WLG yani Dr. Watson Günlük Dosyası içerisinde saklar. Windows 2000 için Dr. Watson penceresi üzerinden tutulan dosyaların saklanma konumlarını, çalışacak ses dosyasının yerini ve bu dosyalar içerisinde saklanacak yönerge ve hata sayılarını belirleyebilirsiniz. Bunun haricinde Seçenekler başlığı altında hataların dosya içerisinde simgelerle gösterilip gösterilmeyeceğini, hataların

yeni dosya açılmasını veya eski dosyaya eklenmelerini veya kilitlenme için dosya oluşturulup oluşturulmayacağını da belirleyebilirsiniz. Ayrıca sesli ve/veya görüntülü uyarı, hataların ayıklanması veya görünümle ilgili ayarlar da buradan yapılabilir. Not: Simge Tablosunu Aktar seçeneğinin kullanılması günlük dosyasının oldukça büyük boyutlarına erişmesine neden olabilir.

Uygulama özel durumları (veya program hataları) olduğunda, Dr. Watson, günlük dosyası oluşturur. Söz konusu dosya içerisinde program hata bilgileri tutulur. Listelenen hata sayısı sistem tarafından oluşturulan hataya karşılık gelir. Dosya içerisinde tutulan hatalarla ilgili ayrıntılı bilgiler ise şöyle sıralanırlar: Kullanıcı ve program hatasının oluştuğu bilgisayar ile ilgili bilgiler, program hatası oluştuğunda sistemde çalışan görevler listesi, programın yüklediği modüllerin listesi, listelenen iş parçacıklarından aktarılan kimlik bilgileri (Durum aktarma, kayıt aktarma, geçerli program sayısını çevreleyen kod çözümünü, yığın geri izlemeyi ve ham yığın aktarımı). Dosyanın son bölümünü ise simge tablosu oluşturur.

2 Windows NT/2000

Yavaş Ağ Bağlantılarının Otomatik Tespiti

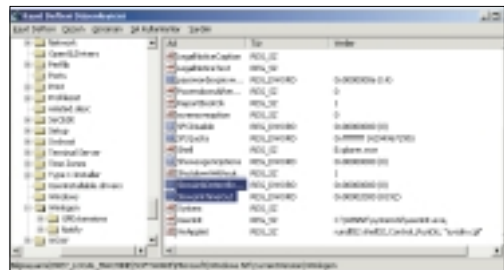
Windows, bağlı bulunduğu ağın hızını tespit etmek için bir Timeout (Zaman aşımı) fonksiyonu kullanır ve elde ettiği sonuca bağlı olarak ağı yavaş veya hızlı olarak nitelendirir. Windows bunun için standardı 2000 milisaniye olan belirli bir süre bekler. Şayet söz konusu süre içerisinde bir cevap alınırsa bağlı olunan ağ hızlı, aksi takdirde yavaş bir ağıdır. İsterseniz bu fonksiyonu tamamen kapatabilir veya Windows'un bir ağı yavaş olarak tanımlaması için kullanacağı süreyi değiştirebilirsiniz.

Bazı ağlarda, örneğin Windows'un küçük bant genişliklerinde profilinin merkezden yüklemesini engellemek için veya ana bağlantı sürelerinin gecikmelere neden olabileceği ağlarda standart zaman aşımı süresi olan 2000 milisaniyeyi değiştirmekte fayda vardır. Ağ bağlantısının devamlı hızlı olarak

tanımlandığından emin olmak için de söz konusu zaman aşımı süresini yüksek tutabilirsiniz.

Zaman aşımı süresini değiştirmek için Başlat/Çalıştır/Regedt32.exe/Tamam komutunu çalıştırarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresini aktif hale getirin. Ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon" anahtarını aktif hale getirin. Ağın hızının otomatik olarak tanımlanması fonksiyonunu kapatmak için buraya REG_DWORD veri tipinde "SlowLinkDetectEnabled" adında bir anahtar oluşturun ve değerini "0" olarak atayın. Söz konusu fonksiyonu tekrar çalıştırmak için de değerini "1" (Standart değer) olarak değiştir-

meniz yeterli olacaktır. Zaman aşımı süresini değiştirmek için de yine REG_DWORD veri tipindeki "SlowLinkTimeout" anahtarını kullanabilirsiniz. Standart değeri 2000 milisaniye olan bu anahtara kullanılmasını istediğiniz zaman aşımı süresini değer olarak atayabilirsiniz.

Dikkat: Kayıt Defteri Düzenleyicisi ile çalışırken çok dikkatli olmalısınız. Aksi takdirde yapacağınız bir hata geri dönüşü olmayan sonuçlara neden olabilir.

3 Windows NT/2000

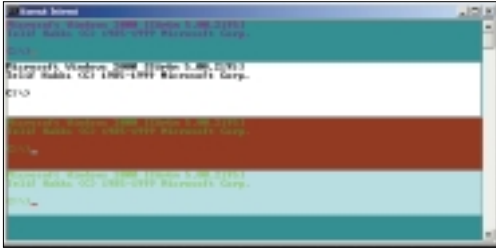
MS-DOS Penceresini Renklendirmek

MS-DOS metin bazlı bir işletim sistemi olması dolayısıyla daha okunaklı olabilmesi için senelerdir standart olarak siyah artalan ve yazı rengi olarak da beyazın kullanıldığı bir arayüze sahiptir. MS-DOS penceresinde kullanılan renkleri değiştirmek için Kayıt Defteri Düzenleyici'si'ni çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Command Processor" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altında REG_DWORD veri tipinde "DefaultColor" ögesi bulunur. Bu ögenin değerlerini onaltılık sayı düzeninde değiştirerek MS-DOS penceresinde istediğiniz renklerin kullanılmasını sağlayabilirsiniz. Burada kullanılacak ilk değer artalan

rengini, ikinci değer de yazı rengini değiştirecektir.

Örneğin beyaz artalan üzerine siyah yazıların kullanılması için "F0" değerini kullanabilirsiniz. Pencerede kullanılan siyah artalan üzerine beyaz yazı rengine ögenin standart değeri "0" karşılık gelir. Burada kullanabileceğiniz renkleri ve onaltılık düzendeki karşılıklarını aşağıdaki kutu içerisinde bulabilirsiniz.

Rakam	Renk
0	Siyah
1	Koyu Mavi
2	Koyu Yeşil
3	Limon Küfü
4	Koyu K>rm>z>
5	Mor
6	Toprak
7	Aç>k Gri
8	Koyu Gri
9	Mavi
A	Yeşil
B	Cyan
C	K>rm>z>
D	Magenta
E	Sar>
F	Beyaz

Rengarenk: MS-DOS Penceresini o anki ruh halinize veya isteğinize göre renklendirebilirsiniz.

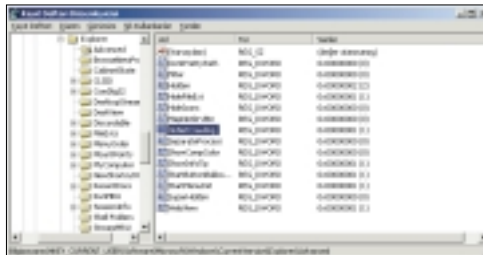
5 Windows ME

Otomatik Ağ Taramasını Kapatmak

Windows ME'deki yeni ağ fonksiyonlarından biri de devamlı olarak ağda yeni bir kaynak olup olmadığını kontrol eden Netcrawling'dir. Ancak normalde oldukça kullanışlı olan bu fonksiyon özellikle büyük ağlarda bilgisayarın hissedilir derecede yavaşlamasına neden olabiliyor. Söz konusu fonksiyonu

kapatmanın yolu ise Kayıt Düzenleyici'si'nden geçiyor.

İlk olarak Başlat/Çalıştır komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusuna REGEDIT.EXE yazın ve Tamam düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Kayıt Düzenleyicisi penceresindeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altında REG_DWORD veri tipini kullanan "NoNetCrawling" adında bir değer oluşturun. Eğer yeni oluşturduğunuz bu değere "1" verisini atayacak olursanız söz konusu Netcrawling fonksiyonu kapatılacaktır. Bu fonksiyonu tekrar aktif hale getirmek için yapmanız gereken tek şey bu değere veri olarak "0" atamak olacaktır.

Engeli Kaldırın: Windows ara yüzünden direkt ulaşamadığınız fonksiyonlar ile ilgili her türlü işlemi Kayıt Düzenleyicisi üzerinden gerçekleştirebilirsiniz.

4 Windows 2000

Programları Başka Kullanıcıdan Çalıştır

Windows 2000'de varolan RUNAS komutu yardımıyla belirli araç ve programları geçerli oturum açmanın imkanları haricinde farklı izinlerle çalıştırabilirsiniz. Örneğin yöneticiler rutin ve idari olmayan görevleri sınırlayıcı izinleri olan bir hesapla kullanabilir ve daha geniş izinlerden de sadece özel idari işleri yerine getirirken faydalana-bilirler. Böylece sadece normal bir domain kullanıcısı olarak çalışırken Kullanıcı Yöneticisi'ni yönetici hesabını kullanarak çalıştırabilirsiniz. Bu sayede çalıştığınız oturumu kapatıp, daha sonra yeni bir yönetici oturumu açmak zorunda kalmazsınız. Ancak bu yöntemin tek dezavantajı normalde yönetici haklarına sahip hesap üzerinden çalışamayan virüslerin aktif olabilmesidir.

RUNAS komutunu MS-DOS penceresi üzerinden veya çalıştırmak istediğiniz dosyaya [SHIFT] düğmesi basılı durumdayken sağ tuşla tıklayarak açılan nesne menüsü üzerindeki Kullanıcı... komutuna tıklayarak çalıştırabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen Farklı Kullanıcı Olarak Çalıştır penceresinden kullanmak istediğiniz hesapla ilgili bilgileri girmelisiniz.

RUNAS komutunun kullanım şekli aşağıdaki gibidir:

```
runas [/profile] [/env] [/netonly]
/user:Kullanıcı>c>Hesab>Ad> program
```

Bu ifadede kullanılan "/profile" parametresi yüklenmesi gerekiyorsa, kullanıcı profilinin adını, "/env" kullanıcı yerel çevresinin yerine geçerli ağ çevresinin kullanılacağını, "/netonly" belirtilen kullanıcı bilgisinin yalnızca uzaktan erişim için olduğunu, "/user:Kullanıcı-HesabıAdı" altında program çalıştırılacak kullanıcı hesabının adını (kullanıcı hesabı adı kullanıcıetkialanı veya etkialanı\kullanıcı olmalıdır), "program" /user'da belirtilen hesabı kullanarak çalıştırılan program veya komutu belirtir. Örneğin bir Windows 2000 komut isteği örneğini bir yerel bilgisayar yöneticisi olarak başlatmak için, şunu yazın ve sorulduğunda, yönetici şifresini girin:

```
runas /user:yerelmakead\
administrator cmd
```

6 Windows 98/ME/2000

Bir Klasör veya Dosyanın Açıklamasını Değiştirmek

Eğer Araçlar/Klasör Seçenekleri komutu ile açılan pencere üzerindeki Genel kartında bulunan Web Görünümü Başlığı altındaki "Klasörlerde Web İçeriğini Etkinleştir" seçeneğini işaretleyecek olursanız gezgin penceresinin sol tarafında klasörler ve programlar için açıklama metinleri ekrana gelir. Bu metinleri istediğiniz gibi değiştirmek için aşağıdaki işlemleri yerine getirmeniz yeterli olacaktır:

Her klasör içerisinde "DESKTOP.INI" adında gizli bir dosya bulunur. Bu dosya içerisinde "[.ShellClassInfo]" başlığı altındaki bölümde bulunan "InfoTip=<text>" satırına istediğiniz açıklama metnini girebilirsiniz. Bunun sonucunda söz konusu bölüm aşağıdaki gibi görünmelidir:

```
[.ShellClassInfo]
InfoTip=Bu klasörde benim
belgelerim var. Sakın S:LMEY<N!
```

Şayet klasör içerisinde DESKTOP.INI dosyası bulunmuyorsa bunu kendiniz oluşturabilir ve klasör için istediğiniz açıklamayı girebilirsiniz. Şayet dosyayı bir sürücünün ana dizini içerisinde oluşturursanız açıklama sürücüsü için görüntülenecektir.

İstediğiniz klasöre açıklama eklemek için Görünüm/Bu Klasörü Özelleştir komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki İleri düğmesine tıklayarak sihirbazın ilk penceresini atlayın. İkinci pencere üzerindeki Özel-

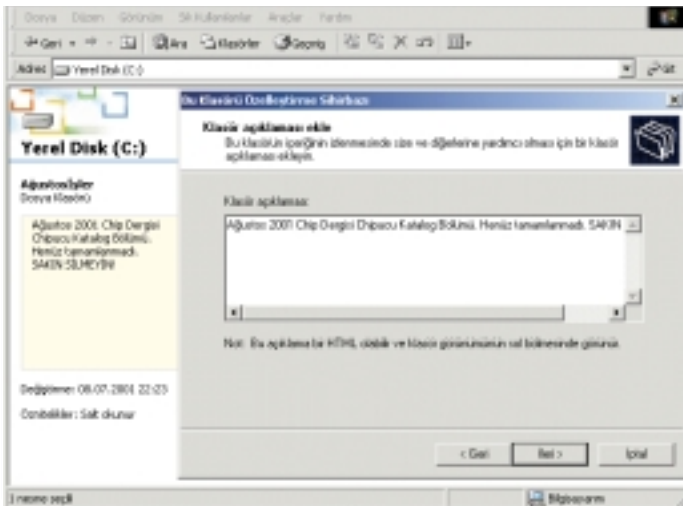
leştir başlığı altında bulunan "Klasör açıklaması ekle" seçeneğini işaretleyin ve klasör açıklaması eklemek için İleri düğmesine tıklayın.

Üçüncü pencere üzerindeki kutuya istediğiniz klasör açıklamasını girin. Bu işlem sonucunda söz konusu klasör içerisinde aşağıdaki ögeyi içeren bir "DESKTOP.INI" dosyası oluşturulacaktır.

```
[.ShellClassInfo]
HTMLInfoTipFile=file://Folder
Settings\Comment.htm
ConfirmFileOp=0
```

Bu klasörde içerisinde "COMMENT.HTT" dosyasının bulunduğu "Folder Settings" adında gizli bir klasör oluşturulur. Windows, görüntülenecek açıklama metnini bu dosya içerisine kaydeder. Bu yöntemin avantajı açıklama penceresinin daha büyük olmasıdır. Bu yöntemle artalan rengi, yazı tipi gibi ayarları dosya içerisinden değiştirebilirsiniz.

Eğer isterseniz tek dosyalar için açıklama metinleri oluşturabilirsiniz. Bunun için istediğiniz dosyanın üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Dosya Bilgisi kartı üzerinden gireceğiniz başlık, konu, yazar, kategori gibi bilgiler fare imleci dosya üzerine taşındığında ekrana geleceklerdir.

Açıklama:
Hazırladığınız dosyalar veya özel klasörlerinizin güvenliğini arttırmak için uyarı metinleri hazırlayabilirsiniz.

8 Windows 98/ME

Kaybolan Standby Modunu Kullanmak

Şayet donanım şartları yerine getiriliyorsa sistem normalde Başlat menüsü üzerinden Standby moduna geçirilebilir. Ancak sistem Standby modundan normal moda geri dönüş esnasında sorun yaşıyorsa veya Standby moduna geçiş esnasında kilitleniyorsa Windows bir sonraki açılışında yaşanan söz konusu problemlerden dolayı ileride Standby modunun kullanılmasını engellemek isteyip istemediğinizi soracaktır.

Bu soruya evet cevabını verenler Standby modunu ileride normal yollardan tekrar çalıştıramazlar.

Eğer Windows size Standby moduna geçme imkanı tanımiyorsa aşağıdaki işlemleri uygulamalısınız. İlk olarak Aygıt Yöneticisi üzerindeki listede Sistem Aygıtları başlığı altında bulunan APM Support ögesini seçin ve Kaldır düğmesine tıkladıktan sonra gelen uyarı mesajını onaylayarak söz konusu ögeyi kaldırın.

Windows'un bir sonraki açılış esnasında donanım sihirbazı APM desteğini tekrar bulur. APM desteğinin yeniden kurulumu sonrasındaki bilgisayar açılışından itibaren Standby modu tekrar kullanılabilir. Şayet kullanılmıyorsa Aygıt Yöneticisi'nden Disket Denetleyicileri'ni kaldırın ve bilgisayarı kapatıp tekrar açarak disket denetleyicilerinin tekrar yüklenmesini sağlayın. Şayet bu yöntem de işe yaramazsa son seçenek olarak Kayıt Düzenleyicisi'nde değişiklik yapılması gereklidir.

Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Services\VXD\VPOWORD" anahtarını aktif hale getirin. Şayet burada bulunan "Flags" ögesinin değeri 200'den büyük veya eşitse söz konusu değerden 200 çıkartılmalı ve yeni değer olarak bu işlemin sonucunda elde edilen sayı kullanılmalıdır. Yine burada bulunan "SuspendFlags" ögesi için de "0" değeri gereklidir.

9 Excel 97/2000

Kullanıcı Fonksiyonlarının Sınıflandırılması

Excel tarafından sunulan hazır tablo fonksiyonları çalışmalarınız için yeterli olmayabilir. Bu nedenle VBA yardımıyla kendi ihtiyaçlarınızı karşılayacak özel fonksiyonlar hazırlayabilirsiniz. Hazırladığınız fonksiyonları Excel içerisindeki uygun sınıflarda saklayabilmek için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz. Aksi takdirde hazırladığınız fonksiyonlar Ekle/İşlev komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki Kategoriler listesindeki Tümü veya Kullanıcı Tanımlı başlıkları altında saklanırlar. Bunun haricinde kullanıcı tanımlı fonksiyonlar için standartlarda olduğu gibi kısaltma ifadeleri de kullanılmaz.

Hazırlanan fonksiyonların düzenlenmesine içerisine dahil edilecekleri kategoriyle başlıyoruz. Excel bunun için özel bir menü sunmadığı için söz konusu işlemin, uygun çalışma kitabının açılmasıyla beraber otomatik olarak çalışacak olan bir VBA prosedürü yar-

dımıyla yerine getirilmesi gereklidir. Bunun için örneğin aşağıdaki gibi bir VBA kodu kullanılabilir:

```
Sub Workbook_Open()
    Application.MacroOptions
    Macro:="Testfonksiyonu",
    Category=2
End Sub
```

Yukarıdaki örnek kod yardımıyla "Testfonksiyonu" isimindeki makro "2" numaralı kategori yani Tarih ve Saat kategorisi altında saklanacaktır. Kategorilere karşılık gelen rakamları kutu içerisinde bulabilirsiniz.

Hazırladığınız fonksiyonun kısaltma olarak gösterilmesi için de aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz. Excel ana penceresinde Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencerede sadece alt prosedürler görüntülenir, fonksiyonla-

rın kendileri değil. Bu nedenle fonksiyonun ismini manuel olarak Makro Adı kutusuna girmelisiniz. Daha sonra Seçenekler düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Tanım kutusuna açıklayıcı bir kısaltma girin. Yaptığınız değişiklikleri sırasıyla Tamam ve İptal düğmelerine tıklayarak onaylayabilirsiniz. Artık Ekle/İşlev komutunu çalıştırın ve hazırladığınız fonksiyonları kendi kategorileri içerisinde arayın.

Sayı Değeri	Kategori
0	Tümü
1	Finansal
2	Tarih ve Saat
3	Matematik ve Trigonometri
4	İstatistiksel
5	Arama ve Başvuru
6	Veritabanı
7	Metin
8	Mantıksal
9	Bilgi

10 Excel 97/2000

Korunmamış Hücrelere Erişimi Sınırlamak

Hesaplama modellerindeki veri girişini daha konforlu hale getirmek için Excel'in sayfa koruma fonksiyonundan faydalanabilirsiniz. Bu sayede

[Tab] tuşunu kullanarak sadece Bim/Hücreler penceresi üzerindeki Kilitli seçeneği aktif olmayan hücreler arasında gezinebilirsiniz. Ayrıca sadece bu tür hücreler içerisinde değişiklik yapmak mümkündür. Aksi takdirde kilitli hücreleri rahatlıkla seçebilir veya işaretleyebilirsiniz ancak değişiklik yapmak istediğinizde Excel bir uyarı penceresi ekrana getirecektir.

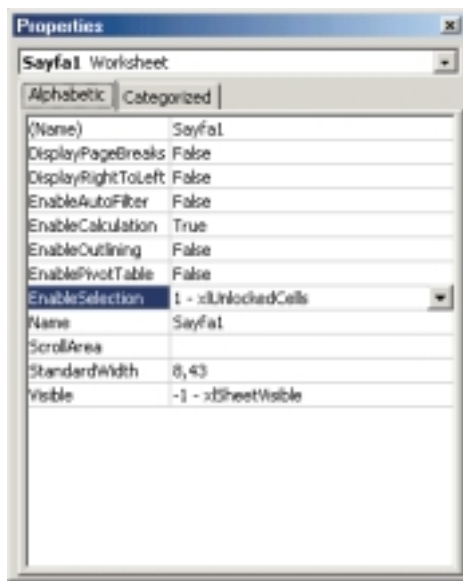
Excel'in kilitli tablolar üzerindeki çalışmasını daha konforlu hale getirecek bir uygulama olan kilitli hücrelerin seçilmesini engellemek çok az kişi tarafından bilinir. Bunun için Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın, Araç Çubukları kartını aktif hale getirin ve Denetim Araç Kutusu öğesini işaretleyin. Bu çubuk üzerinde bulunan Özellikler düğmesine tıklayın ve "EnableSelection" özelliğinin değerini "1 - xlUnlockedCells" olarak değiştirin. Bundan sonra Araçlar/Koruma/Sayfayı Korumayı çalıştır-

racak olursanız kilitli hücreler artık seçilemezler. Kullanıcılar, hareket tuşlarını kullanarak sadece açık hücreler arasında gezinebilirler.

Excel'in "EnableSelection" fonksiyonunu maalesef sadece o anki oturum için geçerlidir ve bu nedenle çalışma kitabının her açılışında tekrar aktif hale getirilmesi gerekir. Bu özelliğin otomatik olarak çalıştırılması için aşağıdaki makroyu kullanabilirsiniz:

```
Private Sub Workbook_Open()
    Worksheets("Sayfa1").
    EnableSelection = xlUnlockedCells
End Sub
```

Makro çalışma kitabının açılması sonrasında otomatik olarak çalıştırılacak ve Excel'in "Sayfa1" için istenen özelliği aktif hale getirmesini sağlayacaktır. Söz konusu kaynak kodu kendi isteğiniz doğrultusunda değiştirebilir ve aynı özelliğin farklı sayfalarda da aktif olması için yeni satırlar ekleyebilirsiniz.

Sayfa Özellikleri: Excel çalışma sayfası özelliklerini kullanarak nesne tabanlı programlama dillerine benzer bir yöntemle değiştirebilirsiniz.

10 Access 97

Word'deki Seri Mektuplara Access'den Veri Aktarımı

Bir düğme yardımıyla daha önceden seçmiş olduğunuz bir veri grubunun Word altındaki bir mektuba bağlanmasını rahatlıkla sağlayabilirsiniz. Bu esnada Word çalıştırılabilir ancak şablonun açılması ve söz konusu veri grubunun doküman içerisine eklenmesi esnasında genellikle sorunlar yaşanır. Aslında bir Office uygulamasının Access 97 ile yönetilmesi oldukça karmaşık bir konudur ve ilk olarak bunun için gerekli şartlar yerine getirilmelidir:

Mektuba aktarılacak olan bilgileri örneğin "Kişiler" tablosu içerisinde bulunmalı ve kullanıcı örneğin Sec isminde bir form yardımıyla özel bir veri grubunu arayabilmeli. Bu form üzerinde veri alanlarına ek olarak ileride ihtiyacınız olacak "Belgeİsmi" adında ilişkilendirilmemiş bir metin alanı da bulunmalı.

Access veri tabanınızda ilk olarak Word'ün mektuplar için veri kaynağı olarak erişebileceği "VeriSec" adında yeni bir sorgu oluşturmalısınız. Kişiler tablosunu temel alan bu sorgu içerisinde Word için gereken tüm alanlar

söz konusu mektup MEKTUP.DOC adı altında C:\TEST klasöründe saklanıyor. Bu dokümanın görsel tasarımı tamamlandıktan sonra Araçlar/Adres Mektup Birleştir komutu ile ekrana gelen Adres Mektup Birleştirme Yardımcısı ile veri kaynağını belirleyebilirsiniz.

Asıl Belge başlığı altından Word'ün mektup oluştururken Etkin Pencere'yi kullanması gerektiğini belirtin. Bu mektupların ver kaynağını da yeni ayrı alan içerisinde tanımlamalısınız. Bunun için Access uygulamanızdaki "VeriSec" sorgusu ile bağlantı kurun. Son olarak birleştirme alanlarını mektup içerisine eklemek için asıl belge düzenle düğmesine tıklayın. Bunun için Adres Mektup Birleştirme çubuğu üzerindeki Birleştirme Alanı Ekle düğmesini kullanın.

Son olarak Access formuna kullanıcıların metin düzenleme programını çalıştıracakları "Word Aç" düğmesini eklemelisiniz. Bunun için kutu içerisinde Tıklatıldığında olayına VBA kaynak kodunu girebilirsiniz.

Bunun haricinde Visual Basic Düzenleyicisi'nde Araçlar/Başvurular komutunu çalıştırın ve "Microsoft Word 8.0 Object Library" nesne kütüphanesini oluşturmak için ekrana gelen pencere içinde bulunan aynı isimli öğeyi seçin.

Artık kullanıcılar "Word Aç" düğmesine tıkladıklarında Access, metin düzenleme programını veri kaynağı olarak "VeriSec" sorgusunun kullanıldığı "C:\TEST\MEKTUP.DOC" dosyasını kullanarak çalıştıracaktır. Daha sonra Word mektubu isim ve adresinin ilişkisiz Belge İsmi kutusunda bulunduğu başka bir dokümana aktarır.

```
Private WordAc_Click()
On Error GoTo Err_WordAc_Click

Dim WordObj As Object
Dim myDocName As String

MyDocName = Me!Belgeismi

Set WordObj = Create ->
```

```
Object("Word.Application")

WordObj.Documents.Open ->
"C:\Test\Mektup.Doc"
WordObj.Visible = True

WordObj.Documents("C:\Test\ ->
Mektup.Doc").MailMerge. ->
Destination = wdSendTo ->
NewDocument
WordObj.Documents("C:\Test\ ->
Mektup.Doc").MailMerge. ->
Execute

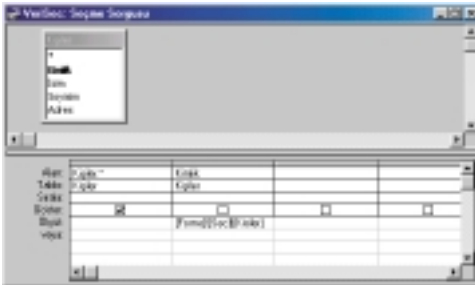
WordObj.ActiveDocument. ->
SaveAs FileName:=myDocName
WordObj.Documents("C:\Test\ ->
Mektup.Doc").Close SaveChan ->
ges:=wdDoNotSaveChanges

Set WordObj = Nothing

Exit_WordAc_Click:
Exit Sub

Err_WordAc_Click:
MsgBox Err.Description
Resume Exit_WordAc_Click

End Sub
```


Seçme Sorgusu: Access altında hazırlayacağınız sorgular ile Word altındaki mektuplar için veri akış köprüsü oluşturabilirsiniz.

bulunmalıdır. Ayrıca tablonun, örneğin Kişiler, birincil anahtarını da kesinlikle form üzerine eklemelisiniz. Çünkü bir veri grubu sadece bu alan yardımıyla diğerlerinden ayırt edilebilir. Şimdi birincil anahtarının Ölçüt satırına "[Forms]![Sec]![Kişiler]" ifadesini girin. Tanımlanan sorgu böylece "Sec" formu üzerinde ekrana getirilecek olan veri grubunu "Kişiler" tablosundan seçer.

Bir sonraki adım olarak Word ile bu sorguyu kullanacak olan bir mektup oluşturmalısınız. Buradaki örnekte

11 Excel 97/2000

Excel Dosyaları Çift Tıklama İle Açılmıyor

Normalde herhangi bir Excel dosyasına gezgin penceresinde iki kere tıkladığında dosyanın program ile beraber açılması gereklidir. Ancak artık sadece program çalışıyor ve söz konusu dosyayı manuel olarak kendiniz çalıştırmak zorunda kalıyorsanız Excel ayarlarına bir göz atmalısınız.

Söz konusu sorunun kaynağı Araçlar/Seçenekler komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki Genel kartındaki "Diğer uygulamaları yoksay" seçeneğidir. Bu seçeneğin işaretini kaldırıp, Excel'i kapattıktan sonra programı üzerine iki kere tıkladığınız istediğiniz Excel dosyası ile çalıştırabilirsiniz.

12 Paint Shop Pro 6

Resimlerin Telif Haklarıyla Korunması

Paint Shop Pro, 6 versiyonundan itibaren sahip olduğu resimlere dijital filigranlar ekleme fonksiyonu ile üreticinin telif haklarını koruma altına alabiliyor. Bu sayede belki internetteki veri hırsızlığının önüne geçemezsiniz ancak bir dava esnasında sahipliğinizi rahatlıkla kanıtlayabilirsiniz.

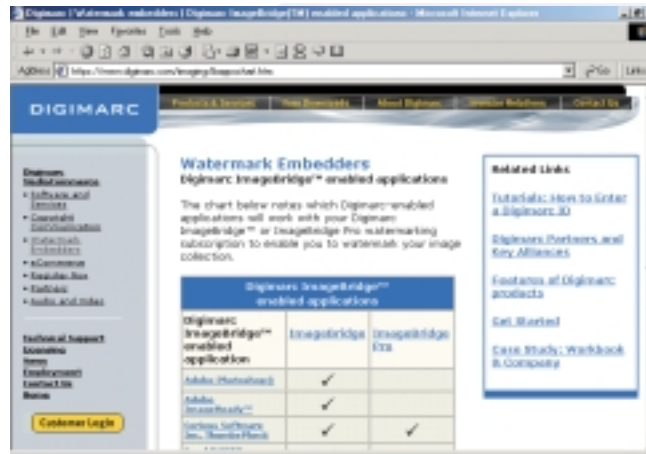
Bir resme söz konusu dijital imzalar eklemek için ilk olarak resim dosyasını Paint Shop Pro altında açın. Daha sonra Image/Watermarking/Embed Watermark komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen aynı isimli iletişim penceresi üzerinden dijital imza Watermark ile ilgili çeşitli ayarları yapabilirsiniz. Örneğin söz konusu filigran görünürlüğünü, resmin ileride çıktısının mı alınacağı yoksa monitör üzerinde görüntüleneceğini belirtebilirsiniz. Söz konusu ayarları Embed Watermark penceresindeki Watermark Durability başlığı altından yerine getirebilirsiniz. Aynı pencere üzerindeki Image Attributes başlığı altında da Restricted Use (Sınırlı Kullanım), Do Not Copy (Kopyalama Yasağı) ve Adult Content (Yetişkinler için) seçeneklerini

kullanabilirsiniz. Dosya özelliklerinin hemen yukarıdaki alanda da telif haklarının geçerli olduğu yıl aralığını girebilirsiniz.

Bu tür bir dijital imzayı Watermark formunda kullanabilmek için Digmarc'dan Paint Shop Pro aracılığıyla ücretsiz bir Creator ID almanız gerekiyor. Bunun için Creator ID başlığı altındaki Personalize düğmesine tıklayın. Kaydolma işlemi internet üzerinden gerçekleştirilecek ve daha öncesinde bir formun doldurulması gerekecektir. Bu

nun sonucunda elde edeceğiniz kimlik tanımlaması ile resmin haklarını elinizde bulundurduğunuz her zaman kanıtlayabilirsiniz.

PSP ile korumalı bir resim açanlar telif hakları konusunda uyarılırlar ve resmin görüntülediği pencerenin başlık çubuğunda Copyright simgesi ekrana gelir. Image/Watermarking/Read Watermark komutu kullanılarak söz konusu telif hakları okunabilir. Tabii ki bunun için de bir internet bağlantısı ve browsera ihtiyacınız olacak.

Telif hakları: Digmarc'ın dijital imzaları ile resimlerinizi internette ayırt edebilirsiniz. Böylece bir resmin sahibi olduğunuzu kanıtlayabilirsiniz.

13 Excel 97/2000

Sayfaların Otomatik Senkronizasyonu

Excel'de çalışma kitabındaki tüm sayfaları otomatik olarak aynı alanı görüntüleyecek standart bir fonksiyon bulunmaz. Örneğin bir çalışma sayfası üzerinde güncel bütçeyi tutuyor ve bir sonraki sayfada da güncel ilk değerleri görmek istiyorsanız bu sayfayı da ilk önce manuel olarak öncekiyle aynı konuma getirmelisiniz. Örneğin ciroyu tuttuğunuz bir sonraki tabloya geçecek olursanız güncel bilgileri görüntülemek için sayfayı tekrar kaydırmanız gerekir. Bir VBA prosedürü yardımıyla her seferinde aynı işlemi manuel olarak yerine getirmekten kurtulabilirsiniz. Bunun için ilk olarak kutudaki kaynak kodu girin ve istediğiniz bir çalışma kitabına kaydedin.

Eğer ileride bir çalışma kitabındaki tüm sayfalarda aynı bölgeyi görüntülemek isterseniz gerekli değişiklikleri ilk

olarak herhangi bir tablo üzerinde yapın. Daha sonra makroyu çalıştırın. Makroya ulaşmak için menüler arasında dolaşmak yerine bir düğme veya kısayol tuş kombinasyonu atayabilirsiniz. Makro çalıştıktan sonra çalışma kitabındaki tüm sayfalar üzerinde aynı alan görüntülenecektir. Gizli sayfalar ise bu düzenlemeden etkilenmezler.

Makro Kaynak Kodu

Sub SynchSheets()

' Aktif tablo görünümünü çalışma kitabındaki

' tüm tablolara uygulamak

If TypeName(ActiveSheet) <> "Worksheet" Then Exit Sub

Dim UserSheet As Worksheet, sht As Worksheet

Dim TopRow As Long, LeftCol As Integer

Dim UserSel As String

Application.ScreenUpdating = False

' Aktif sayfanın seçilmesi
Set UserSheet = ActiveSheet

' Tablo görünümünün kaydedilmesi
TopRow = ActiveWindow.ScrollRow
LeftCol = ActiveWindow.ScrollColumn
UserSel = ActiveWindow.RangeSelection.Address

' Tüm tabloların döngü içerisinde düzenlenmesi
For Each sht In ActiveWorkbook.Worksheets
If sht.Visible Then 'skip hidden sheets
sht.Activate
Range(UserSel).Select
ActiveWindow.ScrollRow = TopRow
ActiveWindow.ScrollColumn = LeftCol
End If
Next sht

' Çıkış noktasına geri dön
UserSheet.Activate
Application.ScreenUpdating = True
End Sub

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, W rzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Mahmut Karşioğlu mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri

Sevda Kılıç chipyaz@chip.com.tr

Kadir Tuzlaş ktuzlas@chip.com.tr

Cem Şancı cemsanci@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Ekşioğlu esahin@chip.com.tr

Ecevit Bıktım ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD

Korcan Meydan korcan@chip.com.tr

CHIP Online

Halil Selanik webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Murat Karşioğlu, Ozan Ali Dönmez, Alis Sırmıcıyan,

Garı Antikacıoğlu, Gabriele Lässer (GL),

Kim Kranz (KK), Stefan Wischner (SW),

Artur Hoffman (AH), Throsten Franke (TF),

Dieter Hartdeger (DH), Andreas Ilmberger (AI),

Ulrich Walter (UW), Oliver Ketterer

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı

Dilek Kırca

VOGEL Satış Müdürü

Gönül Morgül mgonul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Şebnem Karabıyık ksebnem@vogel.com.tr

Özel Projeler Müdürü

Gülcan Bayraktar gulcanb@vogel.com.tr

CHIP Reklam Şefi

Yeliz Koyun kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü

Özlem Cenker, Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü

Asu Bozyayla

Abone Servisi

Ebru Cinek, Ayten Akgüre

Dağıtım Müdürü

Cem Cenker

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım

BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-1733

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Reklam Servisi Fax: (212) 297 1730

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@vogel.com.tr

Internet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi

Serra Yurtman

Tel: (312) 495 24 47

e-mail: vogelmedya@sim.net.tr

REKLAM İNDEKSİ

ABT	131	GİMA	85	MICROSOFT	Ö.K.İ,3
AOD	43	GOLD	45.63	MOSS	27.29
BOĞAZIÇI	A.K.	İTERPRO	22.23	MULTIMEDIA	47.69
CD-ROM DATA	113	İSTANBUL FUARCILIK	71	NETSOFT	51.55
COMPEX	83	İZMİR BİLGİSAYAR	169	NOKIA	35
ÇİZGİ ELEKTRONİK	87.89	KARSOFT	41	SENTİM	17
ÇÖZÜM BİLGİSAYAR	73	MARKET	192,193,194,195, 196,197,198,199	TETRİS	65
DATAGATE	31	MASTERGUARD	15	TURANLI	A.K.İ
DORUKNET	37	MBS	61	TÜRKİCARETNET	155
EMPA	12.13	MEDYABİM	129	YAPI KREDİ BANKASI	5
EPSON	9	MEGAVİZYON	105.125		
ERRE BİLGİSAYAR	153				

Eylül 2001 Sayısında Neler Var?

Kilitlenmeler, çakışmalar, veri kayıpları: Windows bug'ları çoğu kullanıcının korkulu rüyası. Microsoft, bu problemleri engelleyebilecek bazı güvenceleri işletim sistemine entegre etmiş bulunuyor. CHIP, bunları en iyi şekilde nasıl kullanabileceğinizi açıklıyor.

Nihayet Stabil Bir Windows

Network

Evler İçin Kişisel Ağlar

Bilgisayarları birbirleriyle bağlamak için en kolay ve ucuz yöntemler. Multiplayer oyun zevki, ortak yazıcı, internet ve sürücü kullanımı için ipuçları.

Test

Ekran Kartı Chipsetleri

En yeni ekran kartı chipsetlerinin karşılaştırmalı testi: GeForce 3 ve Kyro 2 karşı karşıya.

Diğerleri:

- En İyi Cep Telefonu Hileleri
- Registry İçin En İyi İpuçları
- Kendi PC'ni Kendin Test Et

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir